

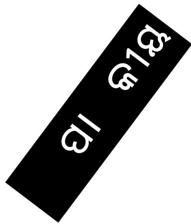
Published by:

Department of Information & Public Relation
Government of Orissa,
Bhubaneswar-753010

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର–ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୦୭

’ÿSæ¨ ïfæ

ରତକାଳୀନ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ଓଡ଼ିଶାରେ, ବିଶେଷ କରି ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଗଣପର୍ବ ଭାବେ ଯେପରି ଆଦର ଲାଭ କରିଥାଏ, ଦୀପାବଳି ଓ ହୋଲି କିମ୍ବା ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ନୂଆଖାଇ ପର୍ବ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପର୍ବ ସେପରି ମହାଡ଼ମ୍ବରରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଶକ୍ତିପୀଠରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜାର ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୈବୀଶକ୍ତିର ଆରାଧନା ବହୁକାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ । ଏପରିକି ସପ୍ତମାତୃକା, ଅଷ୍ଟମାତୃକା, ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟାସମେତ ଷୋହଳରୁ ଚଉଷଠି ଯୋଗିନୀଙ୍କର ଧ୍ୟାନ, ସ୍ତୋତ୍ର, କବଚମ , ଯ ଓ ପୂଜାବିଧି ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ସାଧାରଣରେ ବିଶ୍ୱାସ ।ଗ୍ରହଦୋଷରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ପୁଣି ଗ୍ରହପୂଜା ସହିତ ରବିଙ୍କର ମାତଙ୍ଗୀ, ରାହୁଙ୍କର ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ, ମଙ୍ଗଳଙ୍କର ବଗଳା, ବୁଧଙ୍କର ତ୍ରିପୁର ସୁନ୍ଦରୀ, ବୃହସ୍ପତିଙ୍କର ତାରା, ଶୁକ୍ରଙ୍କର କମଳା, ଶନିଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣକାଳୀ, ରାହୁଙ୍କର ିନ୍ନମସ୍ତା ଓ କେତୁଙ୍କର ଧୂମାବତୀ ପ୍ରଭୃତି ଇଷ୍ଟ ଦେବୀଙ୍କର ପୂଜାବିଧି ଲାଗି ଅନେକ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ତତ୍ପରତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି ।ଦୁର୍ଗାପୂଜା ଓ ଏହାପରେ ବିଜୟା ଦଶମୀ (ଦଶହରା ପର୍ବ) କିମ୍ବା କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପର୍ବ ସହିତ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରକୁ ଉତ୍ସବ ମୁଖର କରିଥାଏ ।ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ହୃଦୟର ଦେବତା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ବିଜୟା ଦଶମୀରେ ସୁନାବେଶ ବା ରାଜବେଶ ମଧ୍ୟ ଆମ ଭକ୍ତି ପର ରାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଦିଗ ।ଶରତକାଳୀନ ଦୁର୍ଗାପୂଜା, ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟାର ଆରାଧନା ଓ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ରାଜବେଶ ସଂପର୍କରେ କେତେକ ଲେଖା ଆମେ ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ ସ୍ଥାନିତ କରିଛୁଁ ।ଅସୁର ଶକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରି ମା ଦୁର୍ଗା ଯେପରି ଆମମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ଶରତକାଳୀନ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ଏକ ଗଣପର୍ବ ଭାବେ ଏଠାରେ ପାଳିତ ହେଉପଛେ ତାମସିକ ଉପାୟରେ ଯେପରି ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ପାନ କରି ଅନେକ ଉନତ୍ତ ହୋଇ ଏହି ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିଥା ନ୍ତି ତାହା ପୂଜାର ପବିତ୍ରତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ସହିତ ନିଶାପାନକାରୀର ଅଶେଷ କ୍ଷତି ସାଧନ କରିଥାଏ ।ବିଶୃ ଳିତ ଓ ନିଶାସକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା କାଳେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଓ ଅଶାନ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ, ସେଥିଲାଗି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହର ବଜାରରେ ଆଇନ ଶୃ ଳା ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପୁଲିସ୍ ମୁତୟନ କରିଥାନ୍ତି ।ଅଯଥାରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷରୁ ଏଥିଲାଗି ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।କେତେକ ନିଶାସକ୍ତ ଲୋକଙ୍କର କୁଆଚରଣ ଅନେକ ଯୁବକଙ୍କୁ ବିପଥଗାମୀ କରାଇବାରେ ମଧ୍ୟ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।ସମାଜରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ପୂଜା ଆରାଧନା ବାହ୍ୟିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜାକଜମକରେ ପାଳନ ହେଉଥିବା ପରି ମନେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ପୂଜା ଯେ ନିରର୍ଥକ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ବିଶ୍ୱ ଅହିଂସା ଦିବସ

ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଜନ ଦିବସକୁ ଭାରତବାସୀ ସର୍ବତ୍ର ଆନନ୍ଦ ମନରେ ପାଳନ କରି ଆସୁଥିବାବେଳେ, ଜାତିସଂଘ ଚଳିତ ବର୍ଷ ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ ତାରିଖରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜନ ଦିବସକୁ ବିଶ୍ୱ ଅହିଂସା ଦିବସ ଭାବେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଘୋଷଣା କରିଥିବା ଏକ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ।ମାତ୍ର ଖାଲି ଉତ୍ସବ ପାଳନରେ ବା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ବା ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର୍ପଣ କରିବାରେ ଲାଭ କ ଣ, ଯଦି ଆମେ ସକଳ ଭାରତୀୟ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନୀତିଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ?

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବିବେକ ରକ୍ଷକ ବୋଲି ପରିଚିତ ଥିବା ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜଗୋପାଳାଚାରୀ, ପୁନା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଠାରେ ୧୯୬୩ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଯାହା କହିଥିଲେ, ତାହାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଏବେ ବି ରହିଛି ।ସେ କହିଥିଲେ, ସାରା ଦେଶ କ୍ରୋଧ ଓ ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରମତ୍ତ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ ଏପରି ଅଧୀର ହୋଇ ପଡୁଛି ଯେ ଗାନ୍ଧୀ ନୀତି ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ ଆଉ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଯେ ନାହିଁ, ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଲୋକେ କେବଳ ବନ୍ଧୁକ ଓ ବୋମା ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ – ଗାନ୍ଧିବାଦ ବୋଲି କିଛି ସ୍ୱତ ମତବାଦ ନାହିଁ ।ମୁଁ ମୋ ପରେ କୌଣସି ଏକ ଗୋ 1 ଗଢ଼ିଯିବା ପାଇଁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।ନୂଆ ନୀତି କିମ୍ବା ଦର୍ଶନର ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ବୋଲି ମୁଁ ଦାବି କରୁନାହିଁ ।ମୋର ଏ ବିଶ୍ୱକୁ ନୂଆ କିଛି ଶିଖାଇବାର ନାହିଁ ।ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ପାହାଡ଼ ପରି ପୁରାତନ ।

ସେ ଯାହା ହେଉ, ଗୋ 1 ଗଠନ ନକରି ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଏତେ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ନେତା ସମ୍ଭବତଃ ଏକମାତ୍ର ଗାନ୍ଧିଜୀ । ସେ ଅହିଂସା ବା ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ନୋବେଲ ପୁର ।ର ପାଇ ନଥିଲେ ହେଁ ତାଙ୍କର ତିନି ଚାରି ଜଣ ଶିଷ୍ୟ ନୋବେଲ ପୁର ।ର ପାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ହୁଏ ତ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆତ୍ମା ଏଥିପାଇଁ ମନ ଣା କରି ନଥିବ, କାରଣ ତାଙ୍କରି ନୀତିର ଅନୁସରଣ କରି ଯଦି କେତେଜଣ ଶିଷ୍ୟ ନୋବେଲ ପୁର ।ର ପାଇପାରିଲେ, ତାହା ହିଁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୌରବ ଓ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ ହୋଇଥିବ ।

ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପ୍ଳବ

ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ଗତ ସତୁରୀ ଦଶକରେ ଯେଉଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପ୍ଳବ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନୀତିର ଅନୁସରଣରେ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ତାହା ହୁଏ ତ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିନଥିଲା । ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ମଧ୍ୟ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଅବଶେଷରେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ରାନ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିନଥିଲେ ବି ତାହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଇତିହାସ କେବେହେଲେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

୧୯୭୫ରେ ଭାରତରେ ଯେତେବେଳେ ଆପଦକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଜାରି କରାଯାଇ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଅପହରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ତା ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରି ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ । ତାଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ରାନ୍ତିର ଆହ୍ୱାନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିନଥିଲେ ହେଁ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଓ ସ୍ୱେ ।ଚାରୀ ଶାସନ କବଳରୁ ଏ ଦେଶକୁ ମୁକ୍ତ କରି ଗଣତ କୁ ପୁନର୍ଜୀବନ ଦେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେତେବେଳେ ସେ ଥରେ ତାଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରେ କହିଥିଲେ – ୧୯୪୨ର ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ଏବେ ସେହିପରି ପରିସ୍ଥିତି ଆଉଥରେ ସୃଷ୍ଟି ହେବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଶରତକାଳୀନ ଦୁର୍ଗାପୂଜା, ବିଜୟା ଦଶମୀ, କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପ୍ରଭୃତି ଗଣପର୍ବ ସମେତ ଗାନ୍ଧିଜୀ, ଶା ି ଜୀ, ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିବାରୁ ଅକ୍ଟୋବର ମାସଟି ଆମ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ମାତ୍ର ଆଠ ବର୍ଷ ତଳେ ସଂଘଟିତ ଏହି ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ମହାବାତ୍ୟାର କରାଳ ରୂପକୁ ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ସହଜରେ ଭୁଲି ପାରି ନାହାନ୍ତି । ପରେ ପରେ ସରକାର ମହାବାତ୍ୟାଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାମୋଚନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ନୂତନ ଓଡ଼ିଶା ଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ଯେଉଁ ଭିଜନ ୨୦୨୦ ର ଜରିଆରେ ସାମଗ୍ରିକ ଉନ୍ନତିର ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟତିରେକେ ଅନ୍ୟକିଛି ନୁହେଁ ।

ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଶହେ ପଚାଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି

୧୮୫୭ର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ବା ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଶହେ ପଚାଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତି ଭାରତରେ ପାଳନ କରାଯାଉଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭା, ପୁରାତନ ବିଧାନସଭା ସଦନ, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ହଲଠାରେ ଏହି ଶହେ ପଚାଶ ବର୍ଷର ପୂର୍ତ୍ତି ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ବିଭାଗ ସହାୟତାରେ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କର ଏକ ଫଟୋଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ମଧ୍ୟ ଅନୁ ି ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତର ବ୍ରିଟିଶ ବଡ଼ଲାଟ ଲର୍ଡ଼ ଡେଲହାଉସୀ ୧୮୪୮ରୁ ଭାରତ ଶାସନର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ୧୮୫୬ରେ ସେ ଭାରତରୁ ବିଦାୟ ନେବା ପରେ ଭାରତରେ ସଂଘଟିତ ୧୮୫୭ର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତାହା ସିପାହୀମାନଙ୍କର କେବଳ ବିଦ୍ରୋହ ହେଉ ବା ନହେଉ, ତାହାକୁ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ଆଖ୍ୟାୟିତ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି ଯେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ, ରାଜା ଓ ପ୍ରଜା ଏକତ୍ର ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼େଇ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ସେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀର ଶେଷ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ବାହାଦୂର ଶାହ ଜାଫର, ଝାନ୍ସୀ ରାଣୀ ଲକ୍ଷୀବାଈ, ମରହ । ନେତା ନାନା ସାହେବ ଓ ତାନ୍ତିଆ ଟୋପେ ନେଇଥିଲେ ବୋଲି ଇତିହାସ କହୁଛି । ମାତ୍ର ସେ ଇତିହାସ ବିକୃତ । କାରଣ ଦିଲ୍ଲୀର ଶେଷ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଥିଲେ ୮୨ ବର୍ଷ ବୟ   ବାହାଦୂର ଶାହା ଜାଫର୍ । ସେ ନାମକୁ ମାତ୍ର ଭାରତର ଶାସକ ଥିଲେ । ସେହିପରି ଏହି ବିଦ୍ରୋହରେ ଝାନ୍ସୀ ରାଣୀ ଲକ୍ଷୀବାଈଙ୍କ କୁଳ ପୁରୋହିତ ଚାଖି ଖୁଣ୍ଟିଆ ଓ ସମ୍ବଲପୁରର ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଇତିହାସରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ନାହିଁ । ଏପରିକି ୧୮୫୭ର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ୪୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ୧୮୧୭ରେ ଓଡ଼ିଶାର ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ (ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ) ଏବଂ ଏହାର ୧୮ ବର୍ଷ ପରେ ୧୮୩୫ର ରାଜା ଓ ପ୍ରଜାଙ୍କର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ଘୁମୁସର ବିଦ୍ରୋହ (ଯାହା ୧୮୫୬ ଯାଏଁ ଚାଲିଥିଲା) ତାହାକୁ ଇତିହାସ ଭୁଲିଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ।

ଳ ପ୍ର

The Utkal Prasanga

ା ୟ ୟ ଖା ା୍ କାଉକ େ ପେ ର ଅକୋ ର

େ ପ୍ର ା ମ ା଼
ଜ୍ଞା{ଢÉLj

ୁରୁକ ାଣ ମ ାପାତ୍ର
þQ¿ Ó¸ଦ୍ୱାLj

Ó¸ଦଜ୍ଞା ÓÜj{¾Sê
େ ା଼ ଚ୍ ମ଼କ
଼ ାନ ାରିକ

¨bj¤¨s H {àj-ADs Ýf B଼
ମାନ ନାୟକ
Üj{S :
ରାକୁ ଼
ମନୋର ଜନ ମ ା଼

Lj¸¿sÀj {Ósó H
ÝfBଜ୍ଞା
ମନୋଜ କୁମାର ପାତ୍ର
େ ମ କୁମାର ାୁ

ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ .

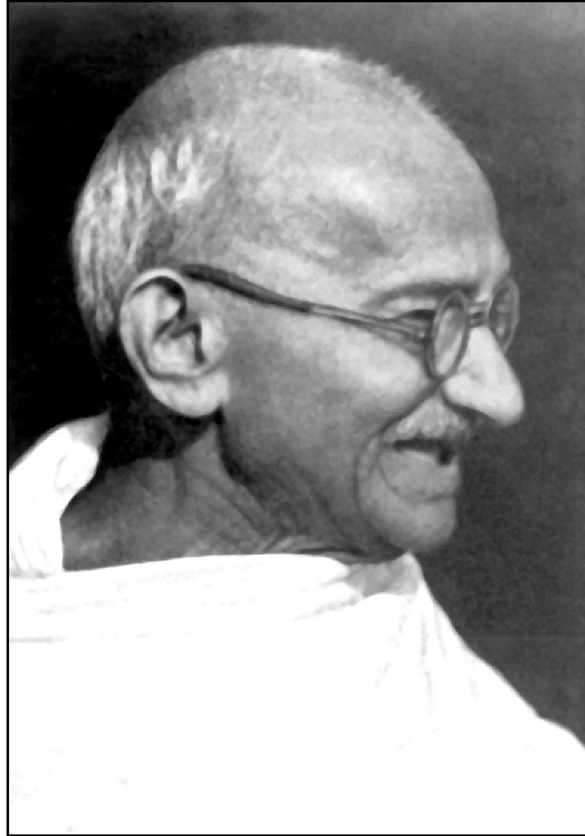
ଳ ପ୍ର ଓ଼ ା ରକାର ଚନା ଓ େ ାକ ପର୍କ ଼ ା ତର ରୁ ପ୍ରକା ପା େ ୁ ା
଼ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକା଼ତ ମତାମତ ଓ ଚି ା ାରା ୁ ଳରେ ଓ଼ ା ରକାର ର େ ା଼
ୁ଼ ାକୁ େ ନା

ଓ଼ ା ରକାର ର ଚନା ଓ େ ାକ ର୍କ ଼ ା ାରା ପ୍ରକା଼ତ
ଓ଼ ା ରକାର1 ମୁ୍ଣାଳୟ କ କ ରେ ମୁ଼ିତ

଼କଣା ଳ ପ୍ର ରାଜ ଚନା ଓ େ ାକ ପର୍କ ଼ ା େ ାକ ପର୍କ ନ ୁ ନେ ର
ଇ ମେ iprsec@rediffmail.com, ଓେ ାଇ www.orissagov.nic.in

ଚୀ

_ । ଲି

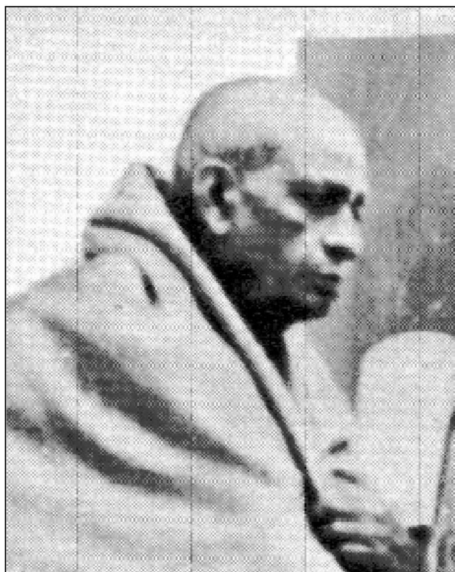
ମ ।ତ୍ମା । 1

ମୋ ପର ।ରତ

ମୁଁ ଏପରି ଭାରତବର୍ଷ ନିମନ୍ତେ କାମ କରିବି, ଯେଉଁଠି ଦରିଦ୍ରରୁ ଦରିଦ୍ରତମମାନେ ଅନୁଭବ କରିବେ ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଦେଶ, ଯାହାର ନିର୍ମାଣରେ ସେମାନଙ୍କର ଫଳପ୍ରଦ ଅବଦାନ ରହିଥିବ, ଏପରି ଭାରତବର୍ଷ ଯେଉଁଠାରେ କି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧରେ ଛୋଟ ବଡ଼ ବୋଲି କିଛି ଶ୍ରେଣୀ ଭେଦ ନଥିବ, ଏପରି ଭାରତବର୍ଷ ଯେଉଁଠାରେ କି ସମସ୍ତ ସ_ଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଗତିରେ ବାସ କରିବେ, ଏପରି ଏକ ଭାରତବର୍ଷ ଯେଉଁଠାରେ ଅଭିଶପ୍ତରୂପୀ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା କିମ୍ବା ମାଦକ ଓ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ସ୍ଥାନ ନଥିବ, ପୁରୁଷଙ୍କ ପରି ମହିଳାମାନେ ସମାନ ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବେ ଆଉ ଅବଶିଷ୍ଟ ପୃଥିବୀ ସହ ଆମେ ଶାନ୍ତିରେ ସହାବସ୍ଥାନ କରିବୁ । ଏହା ହେଉଛି ମୋ ସ୍ୱପର ଭାରତବର୍ଷ ।

– ଏମ୍.କେ. ଗାନ୍ଧୀ

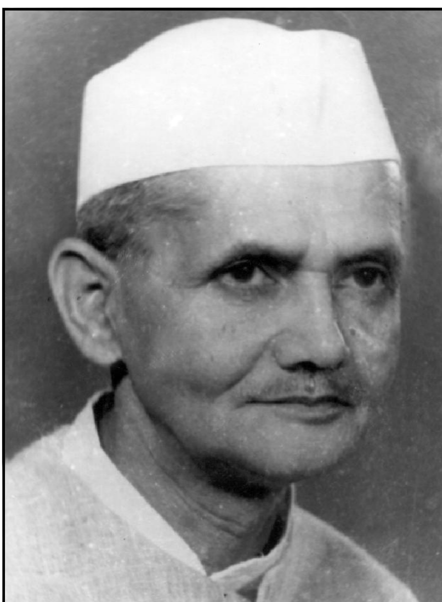
⌋ । ଲି

ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ ପଟେଲ
୩୧.୧୦.୧୮୭୫ – ୧୫.୧୨.୧୯୫୦

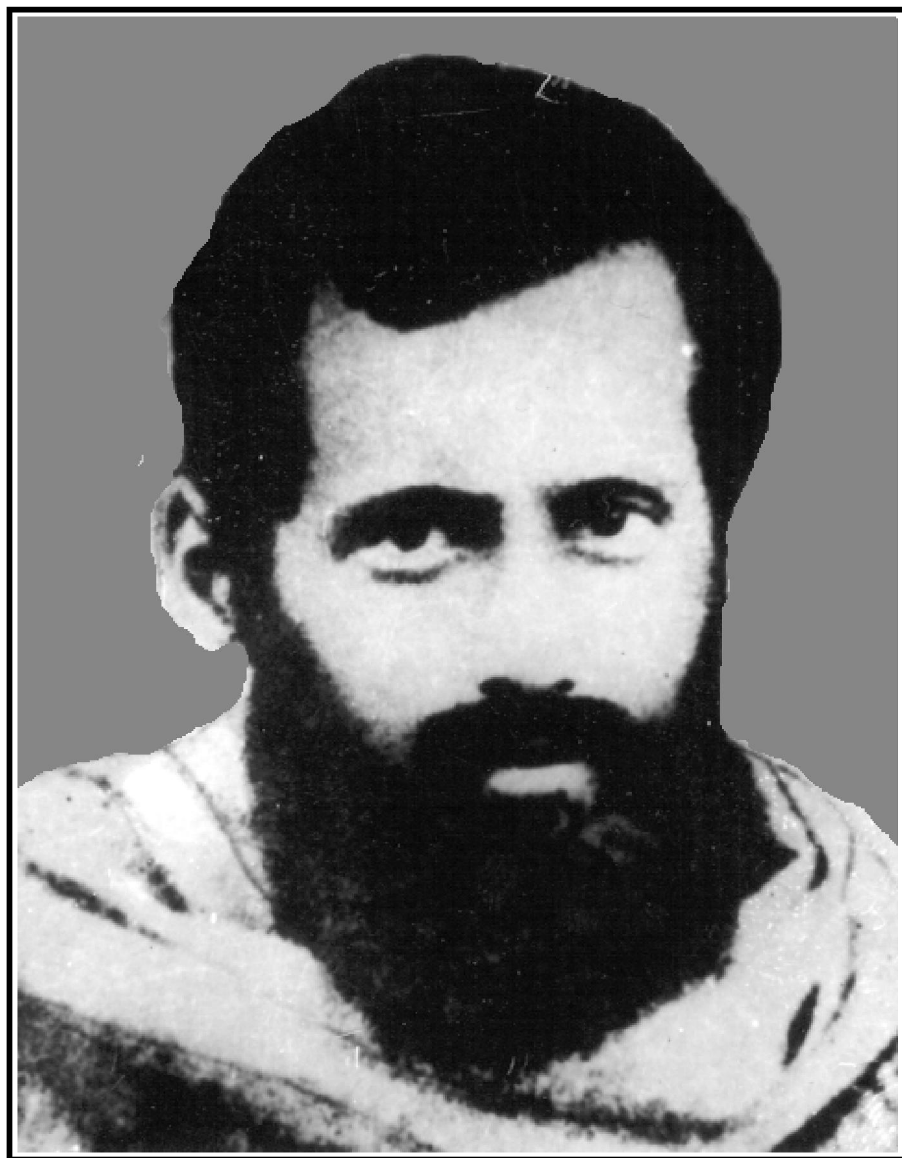

ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ
୧୧.୧୦.୧୯୦୨ – ୦୮.୧୦.୧୯୭୯

ଲାଲ ବାହାଦୂର ଶା 1
୦୨.୧୦.୧୯୦୪ – ୧୧.୦୧.୧୯୬୬

_ । ଳି

ଉ ଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ

୦୯.୧୦.୧୮୭୭ – ୧୭.୦୬.୧୯୨୮

କ କରେ ୁ ର୍ାପଜା

ସୌଜନ୍ୟ : ଏଚ୍.ଏନ୍. ଦାସ (କଟକ)

େ ଙ୍କାନାଳରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା

ସୌଜନ୍ୟ : ଜିଲ୍ଲା ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ବିଭାଗ, େ ଙ୍କାନାଳ

ÉÀÿtÿLÿæÁÿ{Àÿ 'ÿSæ¨ fæ

ସୁଧାକର ନନ୍ଦ

ମା ମହିଷମର୍ଦ୍ଦିନୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପୂଜା ବସନ୍ତ ଋତୁରେ କରାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତ୍ରେତାଯୁଗରେ ଶ୍ରୀରାମ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାବଣ ବଧ ପାଇଁ ଅକାଳରେ ଏହି ପୂଜା ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ସାରା ଭାରତବର୍ଷରେ ମା ଦୁର୍ଗତିନାଶିନୀଙ୍କ ପୂଜା ଶରତକାଳରେ ପାଳିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ସୀତାଙ୍କୁ ଚୋରି କରିନେଇ ରାବଣ ଅଶୋକ ବନରେ ରଖିଲା । ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ରାମ-ରାବଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଥିଲା । ତ୍ରିସଂସାରର ସମସ୍ତେ ସେହି ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ।

ଶେଷରେ ସେଇ ଯୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ରାବଣ ରଥରେ ଚଢ଼ି ରଣଭୂମିକୁ ଆସିବ । ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ- ହେ ସୁନାଶିର ଭୂମି ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ରାବଣ ସହିତ ଜଗତ୍‌ପତି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ରାମ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ । ଏହା କ ଣ ଶୋଭା ଦେଖାଯିବ ? ତେଣୁ ମାତଳି ସହିତ ତୁମର ରଥକୁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଅ । ଦେବରାଜ ଏକଥା ଶୁଣି ଭୟରେ ଶିହରି ଉଠିଲେ । କାରଣ ରାବଣ ଯେ ପରାଜିତ ହେବ, ତାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନଥିଲା । ଯଦି ସେ ପରାଜିତ ନହୁଏ ? ତେବେ ତାଙ୍କ ନିଜ ତଥା ସ୍ୱର୍ଗର ଅବସ୍ଥା ବିଷୟ ଚିନ୍ତାକରି, ସେ ଆଶଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଦେବରାଜଙ୍କ ମନ କଥା ଜାଣିପାରି ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ, ଇନ୍ଦ୍ର ସତରେ ତୁମେ ଭାରି ଭୟାଳୁ । ରାବଣ ମୋ ଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ ମୁଁ କେବଳ ମଣିଷ ହାତରେ ହିଁ ତା ର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ବୋଲି କହିଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ଜଗତପତି ମଣିଷ ରୂପ ଧରି ଧରାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଚିନ୍ତା ପରିହାର କରି ଯଥାଶୀଘ୍ର ରଥ ପଠାଅ । ମନ ଭିତରେ ଭୟଥିଲେ ବି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାକୁ ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ମାତଳି ସହିତ ସ୍ୱର୍ଗର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରଥକୁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବାକୁ ବାଧ ହେଲେ ।

ମାତଳି ରଥ ଚଳାଇ ସୁବଳ ପର୍ବତରେ ଓହ୍ଲାଇଲେ ଓ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ଭଗବାନ ରାମ ସେହି ରଥ ଆରୋହଣ କରି ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିବା ଦେଖି ରାବଣ ତାହା ସ୍ୱର୍ଗର ରଥ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ପାରିଲା । ଇନ୍ଦ୍ର ଯାହା ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲେ ତାହା ହିଁ ହେଲା । ପ୍ରଥମେ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଉଚିତ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେଇସାରି ତା ପରେ ରାମଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲା । ପୁ କ ବିମାନ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ବାହିନେବାକୁ ସାରଥୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରୁ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ରାମ ରାବଣର ଅନ୍ତର ଜାଣି ପାରିଲେ । ସାରା ଆକାଶକୁ ଶରଜାଲରେ ଆ ।ଦିତ କରି ସେ ରାବଣର ପଥରୋଧ କଲେ । ଏବେ ଇନ୍ଦ୍ର ଟିକିଏ ଶାନ୍ତିରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିଲେ । ଯେତେ ଶ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ବି ରାବଣ ରାମଙ୍କ ଶରଜାଲକୁ ଭେଦ କରିନପାରି ଲ ିତ ହେଲେ । କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ସେ ନିଜ ପୁତ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ବଧର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସ ୁଖୀନ ହେଲେ । ଆରମ୍ଭ ହେଲା ରାମ ରାବଣଙ୍କର ଅସଲ ଯୁଦ୍ଧ ।

ଶ୍ରୀରାମ ରାବଣ ଉପରକୁ ଯେତେ ଶର ନିକ୍ଷେପ କଲେ ବି ତାହା ତାଙ୍କ ରଥ ଚାରିପଟେ ଘେରି ରହିଥିବା ଏକ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବଳୟକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିନପାରି ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ରାମ ନିକଟରେ ଥିବା ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ, ପ୍ରଭୁ ରାବଣ ରଥରେ ଜଗଦମ୍ବିକା, ଦୁର୍ଗତିନାଶିନୀ ମା ଦୁର୍ଗା ଅବସ୍ଥାନ କରି ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଯେତିକି ଜାଣେ, ମା ଦୁର୍ଗା ସହାୟ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅ ତାଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବାରୁ ସେଦିନ ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦ ହେଲା । କିପରି ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବେ, ସେହି ଚିନ୍ତାରେ ରଘୁନାଥ ମନେ ମନେ ଶିବଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କଲେ । ଶିବ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇ କହିଲେ, ଆପଣ ଏକଶତ ଆଠ ନୀଳପଦ

ଦେଇ ଦୁର୍ଗାପୂଜା କରନ୍ତୁ । ଅବଶ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁର୍ଗାପୂଜାର ସମୟ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କୁ କେବଳ ଚୈତ୍ରମାସରେ ହିଁ ପୂଜା କରିବା ବିଧି । ଆଜି ଆଶ୍ୱିନ ମାସର ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ 1 । ଏହି ତିଥିରେ ପବିତ୍ର ବେଲଗଛ ମୂଳେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ବରଣ କରନ୍ତୁ । ସପ୍ତମୀ ଓ ଅଷ୍ଟମୀ ଦୁଇଦିନ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତରରେ ପୂଜା କରି ଅଷ୍ଟମୀରୁ ଦୁଇ ଦଣ୍ଡ ଓ ନବମୀର ଏକଦଣ୍ଡ, ଏହିପରି ତିନିଦଣ୍ଡକୁ ପୂଜାର ସନ୍ଧିକ୍ଷଣ ମନେକରିବେ । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ଚରଣରେ ଏକଶତ ଆଠ ନୀଳପଦ ଦେଇ ଆରାଧନା କଲେ ଦୁର୍ଗତିନାଶିନୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ । ଏବେ ରାବଣ ଆପଣଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ତ ଯଜ୍ଞ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଛି, ଅଙ୍ଗଦଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବାନର ଓ ଭାଲୁମାନଙ୍କୁ ପଠାଇ ତା ର ସେ ତ ଯଜ୍ଞକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଅନ୍ତୁ । ଜାଣିଶୁଣି ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏବେ ରାବଣବଧର ସମୟ ହୋଇଯାଇଛି । ତାଙ୍କୁ ବି ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୀଳା ଶେଷକରି ଫେରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ଦଶମୀଦିନ ହିଁ ରାବଣବଧ କରନ୍ତୁ । ଉତ୍ତର ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ବିଜୟା ଦଶମୀ ଭାବେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପାଳିତ ହେଉ ଓ ଆପଣଙ୍କର ଏ ପୂଜା ଦେବୀଙ୍କର ଅକାଳବୋଧନ ମାତୃପୂଜା ଭାବେ ସାରା ଜଗତରେ ବିଖ୍ୟାତ ହୋଇ ରହୁ ।

ମହାଯୋଗୀ ମହେଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପଦେଶମତେ, ଶହେ ଆଠଗୋଟି ନୀଳପଦ ସମର୍ପଣ କରି ଶରତକାଳରେ ମା ଦୁର୍ଗାଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ ଶ୍ରୀରାମ ସ୍ଥିର କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଅସମୟରେ ନୀଳପଦ ବା କେଉଁଠାରୁ ମିଳିବ ? ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ହେଲାବେଳେ ମହାବୀର ହନୁମାନ କହିଲେ, ଚିନ୍ତା ପରିହାର କରନ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ ଦ୍ରୋଣ ପର୍ବତ ନିକଟରେ ଥିବା ପୁଷ୍କରଣୀରେ ସବୁବେଳେ ଫୁଟୁଛି । ମୁଁ ସଂଜୀବନୀ ଆଣିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ତାହା ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖି ଆସିଛି ।

ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତି ମାତ୍ରେ ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ହନୁମାନ ଉଡ଼ିଗଲେ ଓ ଏକଶତ ଆଠ ନୀଳପଦ ଧରି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ବିଲ୍ୱବରଣ ଓ ସପ୍ତମୀ ପୂଜା ସାରି ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ମାଟି ନିର୍ମିତ ମୃଣୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ସ ୍ମୁଖରେ ଅଷ୍ଟମୀ ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଉଥାଏ । ବୃଷକେତୁ ଶିବଙ୍କ ଉପଦେଶ ମତେ ଏହି ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଏକଶତ ସାତ ନୀଳପଦ ମା ଙ୍କ ପାଦରେ ଚଢ଼ାଇ ସାରି ଶ୍ରୀରାମ ଦେଖିଲେ ଯେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଦ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀରାମ ହନୁମାନଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । ହନୁମାନ କହିଲେ, ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ପ୍ରଭୁ ମୁଁ ଗଣି ଗଣି ଶହେଆଠଟି ପଦଫୁଲ ଆଣିଛି । ହେ ପଦ୍ମଲୋଚନ ଗଣିବାରେ ମୋର କେବେବି ଭୁଲ ହୋଇନାହିଁ । ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସମୟ ନଥିଲା । ହନୁମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଜର ପଦ୍ମଲୋଚନ ନାମ ଶୁଣି ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା, ସୀତା ବି ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ ପ୍ରଭୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ନୀଳପଦ ପରି ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଳମ୍ବ ନକରି ପ୍ରଭୁ ଶରମୂନରେ ନିଜର ଆଖିକୁ ଉପାଡ଼ି ମା ଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ଚଢ଼ାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ ମା ଦୁର୍ଗା ମୃଣୟୀମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ ଆବିର୍ଭୂତା ହେଲେ । ରାମଙ୍କ ହାତକୁ ଧରି ପକାଇ କହିଲେ, ହେ ଶ୍ରୀରାମ ତୁମ ପୂଜାରେ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ଚିନ୍ତା ପରିହାର କର । ରାବଣକୁ ମୁଁ ଏତେକାଳ ରକ୍ଷା କରି ଆସୁଥିଲି । ଏଥିପାଇଁ ମାୟାରେ ଗୋଟିଏ ପଦଫୁଲ ହରଣ କରି ନେଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ଏବେ ମୋ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭରସା ନରଖି ତ ର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛି । ତେଣୁ ସେ ତ ଯଜ୍ଞ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଅଙ୍ଗଦ ନେତୃତ୍ୱରେ ବାନର ଓ ଭଲ୍ଲୁକମାନେ ତା ର ଯଜ୍ଞନଷ୍ଟ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ତୁମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୁଅ । ମୋ ଠାରୁ ଭରସା ତ୍ୟାଗକରି ଯେହେତୁ ସେ ତ ର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ଇ । କରିଛି, ତେଣୁ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରୁଛି । କାଲି ପ୍ରଭାତରୁ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ କରି ତୁମେ ରାବଣ ବଧକର । କାଲିର ଦିବସ ବିଜୟାଦଶମୀ ଭାବେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଉ । ତୁମେ ମୋତେ ଆଶ୍ୱିନ ମାସରେ ଯେଉଁ ପୂଜା କରିଛ, ତାହା ଅକାଳବୋଧନ ମାତୃପୂଜା ହେଲେ ବି ତୁମକୁ ଅନୁସରଣ କରି ମାନବଗଣ ଏହି ପୂଜାକଲେ ତାଙ୍କର ସକଳ ଇ । ପୂରଣ କରିବାକୁ ମୁଁ ତୁମକୁ କଥା ଦେଉଛି । ମା ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସନ୍ନ ହେବାରୁ ବାନର ସେନାଙ୍କ ସହିତ ସୁଗ୍ରୀବ, ଜାମ୍ବବାନ, ଲକ୍ଷଣ ଓ ନିଜେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । ଏତିକିବେଳେ ମଇନ୍ଦ, କେଶରୀ, ନଳ, ନୀଳଙ୍କ ସହିତ ଅଙ୍ଗଦ ବୀରଦର୍ପରେ ରାବଣ ଯଜ୍ଞସ୍ଥଳିରୁ ଫେରି ତା ର ଯଜ୍ଞଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଛି ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ଦେଲେ ।

ଦଶମୀ ଦିନ ସ୍ୱର୍ଗରଥରେ ବସି ଶ୍ରୀରାମ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳକୁ ରାବଣ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲା । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଚାହିଁ ସେ କହିଲା, ହେ ଦଶରଥ ନନ୍ଦନ ରାମ ମୁଁ ଜାଣେ ମା ଜଗଦମ୍ବାଙ୍କୁ ନିଜର ଚକ୍ଷୁଦାନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ତୁଷ୍ଟ କରିଛ । ମହାବଳୀ ଅଙ୍ଗଦ ମୋର ତ ଯଜ୍ଞକୁ ବିନଷ୍ଟ କରିପାରିଛି । ତଥାପି ତୁମେ ଯେତେ ସହଜରେ ରାବଣ ବଧ କରିବ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଭାବିଛନ୍ତି ତାହା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଆଜି ରଣକ୍ଷେତ୍ରରେ ସାରା ଜଗତ ମୋର ଅଦ୍ଭୁତ ସମର ଦେଖିବ । ମୋର ରାକ୍ଷସବାହିନୀର କେହି ଆଜି ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯେମିତି ମୋର ଯଜ୍ଞନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମର ବାନରସେନା ଭିତରେ ବିଶୃ ଳା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି । ଏବେ ତୁମେ ନିଜେ ବାନରସେନାଙ୍କୁ ତୁମ ଭକ୍ତ ଶ୍ରେ ହନୁମାନ କବଳରୁ ରକ୍ଷାକର ।

ସତକୁ ସତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରି ମହାବଳୀ ହନୁମାନ ବୀର ଦର୍ପରେ ବାନରମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରି କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କରୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ହନୁମାନଙ୍କର ଏପରି ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ସୁଗ୍ରୀବ ଅଙ୍ଗଦ ଆଦି କପିମାନେ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ କେବଳ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ବାନରସେନା ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଡାକିଲେ । ହଠାତ୍ ଭକ୍ତରାଜ ହନୁମାନଙ୍କର କ ଣ ହେଲା ଭାବି କେତେକ କହିଲେ, ଗୋଟିଏ

ପଦଫୁଲ ଆଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରଭୁ ତାଙ୍କୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାରୁ ସେ ଅଭିମାନ କରି ବୋଧହୁଏ ଏପରି କରୁଛନ୍ତି ।ଜାମ୍ବବାନ କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କଲେ ।ହନୁମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ଋକ୍ଷ କପିମାନେ ଛତ୍ରଭଂଗ ହେଉଥିବା ଦେଖି ଲକ୍ଷଣ ହନୁମାନଙ୍କ ସ ୍ଖୀନ ହେବାକୁ ବାହାରିଲା ବେଳେ ଶ୍ରୀରାମ ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଚାହିଁବାରୁ ସେ କହିଲେ, ହେ ମାୟାର ଅଧକ୍ଷ ରାମ ଆପଣ କ ଣ ରାବଣଙ୍କ ମାୟାକୁ ବୁଝିପାରୁନାହାନ୍ତି ? ସେ ମାୟା ବଳରେ ହନୁମାନଙ୍କୁ ଅଦୃଶ୍ୟ କରି ରଖିଛନ୍ତି ଓ ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ମାୟା ହନୁମାନ ହିଁ ଋକ୍ଷ କପିଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଛି ।ଏହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଶରରେ ରାବଣର ମାୟାକୁ ବିନଷ୍ଟ କରି ହନୁମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବାରୁ ହନୁମାନ ସ୍ୱଦେହରେ ପ୍ରକଟିତ ହେଲେ ।

ତଥାପି ରାବଣ ବିବ୍ରତ ନହୋଇ କହିଲା, ତେବେ ଶୁଣ ରାମ ଆଜି ଯୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ଧନୁ ଧାରଣ ନକରି ତୁମର ସ ୍ଖୀନ ହେବି । ତାହା ହିଁ ହେଲା ।ଶ୍ରୀରାମ ଯେତେ ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ବି ରାବଣ ତାହାକୁ ନିଜର କୋଡ଼ିଏ ହାତରେ ଧରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଉଥିଲା ।ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଶ୍ରୀରାମ ଶର ନିକ୍ଷେପ କରି ତାର ବିଂଶବାହୁ ଓ ଦଶଶିରକୁ ଛେଦନ କଲେ । ରାକ୍ଷସ ସେନା ଭିତରେ ହାହାକାର ପଡ଼ିଗଲା ।ବନାରସେନା ଆନନ୍ଦରେ ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ କହି ଚି ।ର କଲାବେଳେ ପୁଣି ରାବଣର ଶିରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ବିଂଶବାହୁ ଗଜୁରି ଉଠିଲା ।ରାବଣ ବିକଟ ଅ ହାସ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଯେତେଥର ତା ର ଶିର ଛେଦ କଲେ ବି ପୁଣି ସେଗୁଡ଼ିକ ସେ ଫେରି ପାଉଥିବା ଦେଖି ଶ୍ରୀରାମ ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ।ବିଭୀଷଣ ସ୍ୱଦେହରେ ଆକାଶକୁ ଉଠିଯାଇ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କାନରେ କହିଲେ, ଆଉ ଅଧିକ କୌତୁକ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ଭଗବାନ ।ରାବଣଙ୍କ ନାଭି କମଳରେ ଥିବା ଅମୃତଭାଣ୍ଡକୁ ଶୁଖାଇ ନଦେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ର ମୃତ୍ୟୁ ଅସମ୍ଭବ ।ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ କୋଦଣ୍ଡରେ ଏକ ତିରିଶଟି ବାଣ ସଂଯୋଗ କରି ସେ ରାବଣ ପ୍ରତି ନିକ୍ଷେପ କଲେ ।ଗୋଟିଏ ଶର ତା ର ନାଭିରେ ଥିବା ଅମୃତଭାଣ୍ଡକୁ ଶୋଷଣ କରି ଦେଲା ।

ଏବେ ରାବଣ ହସି ହସି ବିଂଶବାହୁ ଉଠାଇ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲାପରେ ଏକତ୍ରିଶଟି ବାଣ ମଧ୍ୟରୁ କୋଡ଼ିଏଟି ବାଣ ତା ର କୋଡ଼ିଏଟି ବାହୁକୁ ଛେଦନ କଲା ।ରାବଣ ଦଶମୁଖରେ ରାମ ତୁମର ସବୁବେଳେ ଜୟ ହେବ କହିସାରିବା ପରେ ବାକି ଦଶଟିବାଣ ତା ର ଦଶଟି ଶିରକୁ ଛେଦନ କରିଦେବାରୁ ରାବଣଠାରୁ ଏକ ଅପରୂପ ଜ୍ୟୋତି ବାହାରି ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଶରୀରରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା ।

ଏତିକିବେଳେ ବୈକୁଣ୍ଠରୁ ଗରୁଡ଼ଧ୍ୱଜ ରଥ ପହଞ୍ଚିଗଲା ।ରାବଣ ଶରୀରରୁ ବାହାରିଥିବା ଏକ ଅପରୂପ ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ ରଘୁନାଥଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ବୈକୁଣ୍ଠ ଯାତ୍ରା କଲା ।

ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ଏ ଶରତକାଳର ଦୁର୍ଗାପୂଜା ଆଜି ଭାରତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ପାଳିତ ହେଉଛି ।

ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ, ଜଗଦ୍‌ଜନନୀ
ସରସ୍ୱତୀ ନିବାସ, ନରିପୁର, ଭଦ୍ରକ

---

6 1

ଭିକାରୀ ଧଳ

ଲମ୍ବି ଆସିବା ଯେବେ ପ୍ରୟାସୀ ହାତ ତୋର
ମୋ ପାଇଁ ତ ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ସୁରକ୍ଷା କବଚ ।
କେବେ ସେ ଲମ୍ବି ଆସିବ
ମାତ୍ର ଥରକ ପାଇଁ ?
ତୁମ ପାଦ ପଙ୍କଜରେ ସମର୍ପିତ ହେବାର
ଅମୃତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ କେବେ ଆସିବ କି ?

ହେ ମୋର ପରମ ପ୍ରିୟ ଦେବି
ଥରେ ସେ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ସ୍ୱାଗତ କରି,
ଅପେକ୍ଷାର ରତ୍ନମାନେ
ପ୍ରବାହିତ ହୋଇସାରିଲେଣି
କେବଳ ଏକା ଏକା
ସବୁ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଏକାଠି କରି
ଚାହିଁ ରହିବା ବିନା ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ ମୋର ।

ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ
ସଚିବାଳୟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୧

¯jfßæ ’jÉþê{Àj ÉêfSନ୍ନæ$Zj Àjæf{¯jÉ

ପଙ୍କଜ ସାହୁ

ଶ୍ୱ ଜନତାର ସକଳ ଭାବଚେତନାର ରସଘନ ବିଗ୍ରହ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ : ସ୍‌ତି ମନୁଷ୍ୟକୃତ ସର୍ବବିଧ ପ୍ରାଚୀନ ଅତିକ୍ରମ କରି ପୃଥିବୀର ସବୁପ୍ରାନ୍ତରେ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କରେ ବିରାଜମାନ କରୁଥିଲେ ହେଁ ତାଙ୍କର ମୂଳ ଅବିର୍ଭାବ ସ୍ଥଳୀ ହେଉଛି ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଓ ଅଧି୍‌ ।ନ ପୀଠ ହେଉଛି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ।ସେଥିଯୋଗୁଁ ଜଗତରନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଇଷ୍ଟଦେବତା ଓ ଓଡ଼ିଶାର ରାଷ୍ଟ୍ରଦେବତା । ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜାମହାରାଜାମାନେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ନଭଶ୍ଚୁମ୍ବୀ ଶ୍ରୀବସ୍ତ ଖଣ୍ଡଶାଳ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତି ।କରି ତାଙ୍କ ପ୍ରୀତ୍ୟର୍ଥେ ସେବାପୂଜା, ବେଶନୀତି, ପର୍ବପର୍ବାଣି ଯାନିଯାତ୍ରା ସବୁ ଖଞ୍ଜି ଦେଲେ । ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଏ ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ରାଟ ଓ ନିଜେ ତାଙ୍କର ଦାସାନୁଦାସ ବୋଲି ରାଜାମାନେ ଶିଳାଭିଲେଖରେ ଘୋଷଣା କଲେ ।କ୍ରମଶଃ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ସେବା ପରିଚର୍ଯ୍ୟା ରାଜକୀୟ ହୋଇଗଲା । ରାଜାମାନେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ରାଜକୀୟ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ନିମିତ୍ତ ଛତିଶ ନିଯୋଗ ନିୟୋଜିତ କଲେ । ଅମୃତ ମଣୋହି ପାଇଁ ହଜାର ହଜାର ଏକର ଭୂସଂପତ୍ତି ଖଞ୍ଜି ଦେଇ ଛପନପଉଟି ଭୋଗ ମହାପ୍ରସାଦର ରାଜକୀୟ ବିଧି ପ୍ରଚଳନ କଲେ । ବିଶେଷତଃ ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ଲବ୍‌ଧ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ସ ଦ ସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଦେବତା ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେଇ ତାହାଙ୍କୁ ରାଜକୀୟ ବେଶରେ ସଜାଇ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବେଶକୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପରିଭାଷାରେ ଶୃଙ୍ଗାର କୁହାଯାଏ ।ଶ୍ରୀଜୀଉଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ବ ଶୃଙ୍ଗାର, ପୁ ଶୃଙ୍ଗାର ଓ ଅଳଙ୍କାର ବା ଭୂଷଣ ଶୃଙ୍ଗାରରେ ବିଭୂଷିତ କରି ତାଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସେବାୟତ ସିଂହାରୀ ପୁ ।ଳକ ଏହି ବେଶସବୁ ସ ।ଦନ କରିଥାନ୍ତି ।ଶ୍ରୀମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟହ ଅବକାଶ ନୀତିରେ କେବଳ ବ ଶୃଙ୍ଗାର ଅର୍ଥାତ୍ ତଡ଼ପଉଡରୀ ବେଶ ଲାଗି ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ରାତ୍ରି ପହୁଡ଼ ସମୟରେ ଠାକୁରମାନେ ପୁ

> ବର୍ଷ ମଧରେ ଚାରିଥର ଅନୁ ିତ ପ୍ରୋକ୍ତ ବେଶସବୁ ସୁନାବେଶ, ମାତ୍ର ସବୁବେଶ ରାଜବେଶ ନୁହେଁ । କେବଳ ବିଜୟାଦଶମୀରେ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଉପରେ ତିନିଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ସୁନାବେଶରେ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ, ତାହା ହିଁ ହେଉଛି ରାଜବେଶ ।

ଶୃଙ୍ଗାର ମଧରେ ରାତ୍ରିଯାପନ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହାକୁ ବଡ଼ସିଂହାର ବେଶ କୁହାଯାଏ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବର୍ଷତମାମ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବନୀତିରେ ଆବଶ୍ୟକତାନୁଯାୟୀ ପାଟବ , ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଳଙ୍କାର, ସୁଗନ୍ଧପୁ ଓ ସୋଲ ଜରି ନିର୍ମିତ ବିଭିନ୍ନ ଆଭରଣ ପ୍ରଭୃତିରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସ୍ୱତ ଶୈଳୀରେ ଏପରି ସୁବେଶ କରାଯାଏ ଯେ ଶ୍ରୀଜୀଉଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଶରେ ଦେଖିବାପାଇଁ ଭକ୍ତ-ଦର୍ଶନାର୍ଥୀ ନିଜର ସୌଭାଗ୍ୟ ବୋଲି ମନେକରେ । ସର୍ବୋପରି କେତେକ ବିଶେଷ ପର୍ବନୀତିରେ ରାଜପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରଚୁର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଳଙ୍କାରରେ ଶ୍ରୀଜୀଉମାନଙ୍କୁ ବେଶ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହାକୁ ରାଜବେଶ କୁହାଯାଏ । ଏହି ରାଜବେଶଗୁଡ଼ିକ ଲୋକମୁଖରେ ମୋଟାମୋଟି ସୁନାବେଶ ନାମରେ ବହୁଳ ପ୍ରଚାରିତ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚାଯାତ୍ରା ଉଦ୍‌ଯାପନରେ ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ ଆଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ଏକାଦଶୀରେ ରଥ ଉପରେ ସର୍ବାଧିକ ରତ୍ନାଳଙ୍କାର ଲାଗି କରାଯାଇ ବଡ଼ତଢ଼ଉବେଶ ରେ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ ।ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଉପରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣମୀରେ ଦ୍ୱାରକାନାଥ କୃ ରୂପରେ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ପୁଷ୍ୟାଭିଷେକରେ ଅଯୋଧ୍ୟାଧିପତି ରଘୁନାଥ ବେଶରେ ଏବଂ ଆଶ୍ୱିନ ଶୁକ୍ଳଦଶମୀ ଦଶହରାରେ ବିଜୟୀ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତୀକରେ ସୁନାବେଶରେ ସୁସ ିତ କରାଯାଏ ।ବର୍ଷ ମଧରେ ଚାରିଥର ଅନୁ ିତ ପ୍ରୋକ୍ତ ବେଶସବୁ ସୁନାବେଶ, ମାତ୍ର ସବୁବେଶ ରାଜବେଶ ନୁହେଁ । କେବଳ ବିଜୟାଦଶମୀରେ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଉପରେ

ତିନିଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ସୁନାବେଶରେ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ, ତାହା ହିଁ ହେଉଛି ରାଜବେଶ ।ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଜୟାଦଶମୀରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ରାଜବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଉପସ୍ଥାପନା ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ସାଂ ୃତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସମ୍ରାଟ ବା ରାଜାଧିରାଜ ରୂପେ ବିଜ୍ଞାପିତ କରିବା ବାସନାରୁ ଏହି ରାଜବେଶର ପରିକଳ୍ପନା । ଚକଡ଼ା ପୋଥି ର ଦଶହରା ଦିନ ଦଶହରାପଦା ବା ଚୁଡ଼ଙ୍ଗ ହନୁମାନଙ୍କ ପାଖେ ମାଦଳା ପାଞ୍ଜି ଲେଖା ଶୁଭାରମ୍ଭ କରାଇ ନିଜର ଇଷ୍ଟଦେବୀ ଗୌରୀଙ୍କ ନାମରେ ଗୌରୀବେତ ଦେଇ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କରପୟର ଶ ଚକ୍ର ଲାଗି କରାଇବାକୁ ଅ ପୂଜାର ଭିଆଣ କଲେ । ଅ ଅଳଙ୍କାର ଦଶହରା ଦିନ ବେଢ଼ା ବୁଲିଲା । ଦଶହରାରେ ଅ ପୂଜା ଓ ଅଧିବାସ ହୋଇଥିବା ଶ ଚକ୍ର ହଳମୂଷଳ ଚିହ୍ନିତ ନଳିଭୁଜ ବେଢ଼ା ହୋଇ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଲାଗି ହେଲା । ଉକ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତିରୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ନିର୍ମାତା ଅନନ୍ତବର୍ମା ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗ ଦେବ ଏହି ରାଜବେଶର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ଅଟନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ମିଳିଥାଏ ।ସେହି ଅମଳରୁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଦଶହରାରେ ଏହି ରାଜବେଶ ଅନୁ ିତ ହୋଇଆସୁଅଛି ।

ବିଜୟାଦଶମୀ ଦିନ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଉପରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅବକାଶନୀତି ସମାପନାନ୍ତେ ଚନ୍ଦନଲାଗି ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗ ବଢ଼ିବା ପରେ ତିନିଠାକୁରଙ୍କୁ ନୂତନ ପାଟବ ପରିଧାନ କରାଇ ମହାର୍ଘ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଳଙ୍କାର ବଡ଼ତଢ଼ାଉ ୩୨ ମୂର୍ତ୍ତି ଲାଗି କରାଯାଇ ଏହି ରାଜବେଶ କରାଯାଏ । ଏହି ବେଶ ସ ।ଦନ ନିମିତ୍ତ ପାଳିଆ ସିଂହାରୀମାନଙ୍କୁ ମେକାପ ଓ ଖୁଣ୍ଟିଆ ସେବକ ସହାୟତା କରିଥାନ୍ତି ।ପୁରାତନ ରେକର୍ଡ଼ରୁ ସୂଚନା ମିଳେ ଯେ ଅତୀତରେ ଏହି ବେଶରେ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ସୁନାଅଳଙ୍କାର ଲାଗି ହେଉଥିଲା ।ମାତ୍ର ସ ୍ରତି ବିଜୟା ଦଶମୀରେ ଶ୍ରୀଜୀଉମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁସବୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଭରଣରେ ବିଭୂଷିତ କରାଯାଉଛି, ତାହାର ଏକ ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।ଏହି ସୁନାବେଶରେ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଓ ବଡ଼ଠାକୁର ବଳଭଦ୍ରଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଭୁଜ-୨, ଶ୍ରୀପୟର-୨, ଶ୍ରୀକର୍ଣ୍ଣ-୨, ମସ୍ତକରେ କିରୀଟ-୧, ଚନ୍ଦ୍ରିକା-୧, ଶ୍ରୀମୁଖ ସ । ନିମନ୍ତେ ଅଳକା-୧, ଆଡ଼କନି-୨, ଲଲାଟରେ ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟ-୨, କପାଳରେ ତିଳକ-୧, ଗ୍ରୀବାଦେଶରେ ଘାଗଡ଼ାମାଳି-୧, କଦମ୍ବମାଳି-୧, ବାହାଡ଼ାମାଳି-୧, ସେବତୀମାଳି-୧, ନଳିଭୁଜ-୨, କଟିଦେଶରେ ତ୍ରିଖଣ୍ଡିକା କମରପାଟି-୧, କଟିତଟରେ ଓଡ଼ିଆଣି-୧ ଓ ଝୋବାକଣ୍ଠି-୧ ଲେଖାଏଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଭୂଷଣ ଉଭୟଙ୍କୁ ଲାଗି କରିଯିବା ସହିତ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ତାବିଜମାଳି, ଗୋଟିଏ ହରିଡ଼ା କଦମ୍ବମାଳି ଓ ଶ୍ରୀବଳଭଦ୍ରଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବାଘନଖି ମାଳି ଅଧିକ ଭାବେ ଲାଗି କରାଯାଇଥାଏ ।ତତ୍‌ସହିତ ଦେବୀ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ ଏହି ବେଶରେ କିରୀଟ-୧, କାନ-୨, ଚନ୍ଦ୍ରସୂର୍ଯ୍ୟ-୨, ଘାଗଡ଼ାମାଳି, କଦମ୍ବମାଳି, ସେବତୀମାଳି ଓ ଝୋବାକଣ୍ଠିରୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଲାଗି କରାଯାଇ ଶ୍ରୀତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କର ସୁନାବେଶ ସ ।ଦିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଭଣ୍ଡାର ଘରେ ଏକତ୍ର ରୁନ୍ଧା ଅବସ୍ଥାରେ ବିଦ୍ୟମାନଥିବା ଦୁର୍ଗାମାଧବଙ୍କ ସମେତ ଦକ୍ଷିଣ ଘରେ ସେହିଦିନ ବୀରବେଶରେ ସ ିତ ହୋଇଥିବା ରାମକୃ -ମଦନମୋହନ ପ୍ରଭୃତି ପଞ୍ଚଦେବତାଙ୍କ ବିଜୟାଦଶମୀର ଜୈତ୍ରଯାତ୍ରା ପାଳନ ନିମିତ୍ତ ଦଶହରା ପଦା ଅଭିମୁଖେ ବାହାର ବିଜେ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ଶ୍ରୀବଳଭଦ୍ର ଓ ମାତା ସୁଭଦ୍ରିକାଙ୍କୁ ଏହି ବେଶରେ ଯଥାକ୍ରମେ ୨:୨:୧ ହିସାବରେ ସର୍ବମୋଟ ପାଞ୍ଚଟି ସ୍ୱତ ମାଳ (ସୁଗନ୍ଧ ଶୁକ୍ଳପୁ ସହ ତୁଳସୀ ଗୁ । ଯାଇଥିବା ଆଜ୍ଞାମାଳ) ଲାଗି ହୋଇଥାଏ ।ସିଂହାରୀମାନେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ବେଶ ବଢ଼ାଇ ରତ୍ନସିଂହାସନରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବା ପରେ ଭିତରେ ପାଣିପଡ଼ି ଶ୍ରୀଜୀଉମାନଙ୍କୁ ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭ ଓ ସକାଳଧୂପ ଭୋଗଲାଗି ହୋଇଥାଏ ।

ମହାସପ୍ତମୀରୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଅଭ୍ୟନ୍ତରସ୍ଥ ଭଣ୍ଡାରଘରଠାରେ ମା ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କର ଦୁଇଟି ତଡ଼ଗି/ତଡ଼କୀ ସହିତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଶ ଚକ୍ର, ହଳମୂଷଳ ଆୟୁଧସବୁ ପୂଜାରେ ବସିଥାଏ, ଯାହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ଅ ପୂଜା କୁହାଯାଏ ।ଅବଶ୍ୟ ବିଜୟାଦଶମୀ ଦିନ ସୁନାବେଶ ପରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ସକାଳଧୂପ ସମାପନାନ୍ତେ ପୂଜାରେ ବସିଥିବା ପ୍ରୋକ୍ତ ଆୟୁଧମାନଙ୍କୁ ପୂଜାପଣ୍ଡା ମହାସାନ ତଥା ବରୁଣପୂଜା ବଢ଼ାଇବା ଉତ୍ତାରେ ଛଅଜଣ ମେକାପ ତିନିଗୋଟି ରୂପାଥାଳିରେ ବାଡ଼ ଭେଦରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବକ ତଦୁପରି ନବବ ଆ ।ଦିତ କରି ଘଣ୍ଟଛତା କାହାଳୀ ତଳିଛ-ପ୍ରଧାନୀ ପଟୁଆର ସହ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ବେଢ଼ା ତ୍ରିବାର ପରିକ୍ରମା କରାଇ ଆୟୁଧମାନଙ୍କୁ ଭିତର ସିଂହାସନକୁ ରାଜକୀୟ ଙ୍ଗରେ ବିଜେ କରନ୍ତି । ତତ୍‌ପରେ ତିନିବାଡ଼ର ତିନିଜଣ ପାଳିଆ ପୁ ।ଳକ ସୁନାବେଶରେ ଥିବା ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଗୌପ୍ୟ ଶ ଓ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଚକ୍ର, ବଡ଼ଠାକୁର ଶ୍ରୀବଳଭଦ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମିତ ହଳମୂଷଳ ସର୍ବୋପରି ମାତା ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ କନକ ତଡ଼ଗିଦ୍ୱୟ ଲାଗିକରି ରାଜବେଶରେ ରୂପାୟିତ କରାଯାଏ । ବାସ୍ତବରେ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଉପରେ ପାଟବ ପରିହିତ ଶ୍ରୀବିଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତପଦ ସଂଯୋଗ କରାଇ କିରୀଟ, ଆୟୁଧ ତଥା ନାନାବିଧ ଅଳଙ୍କାରରେ ସ ିତ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଏହି ରାଜବେଶ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଅଗଣିତ ଭକ୍ତ ଜନତାର ନୟନମନକୁ ଯେପରି ଆକର୍ଷିତ କରିଆସିଛି ।

ନୂଆ ଗାଁ, ଇଟିପୁର
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨

HÝÉæ{Àj ÉæNj ™þÀj ¯jLjæÉ

ଡକ୍ଟର ଜନେଜୟ ଚୌଧୁରୀ

ହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଉ ଳ ଭୂମି ନାନା ଧର୍ମ ଓ ସଂ ୃତିର ମହାସଙ୍ଗମ ଓ ସମନ୍ୱୟସ୍ଥଳି ଥିଲା । ଏ ଦେଶର ଧର୍ମଧାରଣା, ସାମାଜିକ କ୍ରିୟାକଳାପ ଓ ସଂ ୃତି ଉପରେ ନାନା ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନର ସ ିଳିତ ପ୍ରଭାବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସୟକର ।ଭାରତରେ ଯେତେବେଳେ ନୂତନ ଧର୍ମର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଛି, ସେ ସବୁର ପ୍ରଭାବ ଉ ଳରେ ଦେଖାଦେଇଛି । ଉ ଳ ବକ୍ଷରେ ସେ ସବୁର ସ୍ ୃତି ଅଦ୍ୟାପି ଅମ୍ଳାନ ।ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ, ଉଚ୍ଚାରଣ ଓ ସହି ୁତା ଉ ଳ ତଥା ଭାରତୀୟ ଧର୍ମ ଇତିହାସର ମୂଳମ ବୋଲି ସବୁ ଯୁଗରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଅଶୋକଙ୍କ ରାଜତ୍ୱକାଳରୁ କଳିଙ୍ଗରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମରେ ମହାଯାନ ର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା ଏହାର ଆଦିଭୂମି ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ମହାଯାନ ର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ହୀନଯାନ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲା । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦନ୍ତଧାତୁ ସେତେବେଳେ କଳିଙ୍ଗ ଅଧିବାସୀଙ୍କର ଧର୍ମ ଜୀବନକୁ ନାନା ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଏହି ଦନ୍ତଧାତୁ ର ସିଂହଳ ପ୍ରେରଣ ପରେ ଦନ୍ତପୁର ପ୍ରତି । କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବା ସହିତ କଳିଙ୍ଗରେ ହୀନଯାନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ମହାଯାନ ର ପ୍ରଭାବ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେଲା । ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା କେବଳ ମହାଯାନ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଜନ୍ମଭୂମି ଓ ଲାଳନ ଭୂମି ନଥିଲା, ବରଂ ଏହି ଧର୍ମର ଗଠନ ଭୂମି ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ମହାଯାନ ର ସୁବିଖ୍ୟାତ ମାଧ୍ୟମିକ ଦର୍ଶନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ବୌଦ୍ଧ ନ୍ୟାୟର ଭିତ୍ତି ଓ ସୌଧ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମକୁ ତଥା ଭାରତକୁ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ମହାନ୍ ରୂପେ ପରିପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଦାନ ଅତୁଳନୀୟ ଥିଲା ।

ସପ୍ତମ ଶତା 1 ବେଳକୁ ଭାରତରେ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବ ଲୋପ ପାଇ କ୍ରମଶଃ ତ ବାଦର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଘଟିଲା । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ମହାଯାନ ବିକାଶର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଥିଲା, ସେହିପରି ବୌଦ୍ଧ ତ ଶା ର ଆଦିଭୂମି ରୂପେ ବିଦିତ ହେଲା । ରତ୍ନଗିରିଠାରେ ଏହି ସମୟରେ କାଳଚକ୍ର ତ ଓ ସୋନପୁରଠାରେ ଜୟଦ୍ରଥଙ୍କଦ୍ୱାରା ଚକ୍ର ସମ୍ବରତ ର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ଶେଷରେ ଅଷ୍ଟମ ଶତା 1ରେ ସିଦ୍ଧ ଇନ୍ଦ୍ରଭୂତି ତ ଯାନକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରି ବଜ୍ରଯାନ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉଡ୍ଡୀୟାନ ପୀଠ ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତା ିକ ପୀଠ ରୂପେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କରିଥିଲା ।ସେଠାରେ ଇନ୍ଦ୍ରଭୂତିଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚାରିତ ବଜ୍ରଯାନ କାଳକ୍ରମେ ଲକ୍ଷୀଙ୍କରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସହଜଯାନ ରେ ପରିଣତ ହେଲା ।ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରଭୂତି ଥିଲେ ତ ପୀଠ ସମ୍ବଳ ବା ଆଧୁନିକ ସମ୍ବଲପୁର ରାଜା ଏବଂ ଲକ୍ଷୀଙ୍କର ଲଙ୍କା ବା ଆଧୁନିକ ସୋନପୁରର ରାଜବଧୂ । ସମ୍ବଳ ଓ ଲଙ୍କା – ଉଭୟ ଉଡ୍ଡୀୟାନ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୌମକର ରାଜବଂଶର ପ୍ରତି । ବେଳକୁ ଏହା ତ ଯାନ ର ପ୍ରଧାନପୀଠ ରୂପେ ପ୍ରତି । ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ତ ପୂଜା ବହୁଳ ଭାବେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କଲା ।ଓଡ଼ିଶାର ଯାଜପୁର, ରତ୍ନଗିରି, ଉଦୟଗିରି, ଲଳିତଗିରି, ଅଯୋଧ୍ୟା, ଖିଚିଙ୍ଗ୍, ଚୌଦ୍ୱାର, ପ୍ରାଚୀ ନଦୀ ଅବବାହିକା ଓ ବାଣପୁର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଶତ ଶତ ବଜ୍ରଯାନୀ ବୌଦ୍ଧ ବିଗ୍ରହ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ।ଓଡ଼ିଶାରେ ପୂଜିତ ଅନନ୍ୟ ବୌଦ୍ଧ ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଜ୍ରସତ୍ତ୍ୱ, ପ୍ରଜ୍ଞାପାରମିତା, ବଜ୍ରପାଣି, ଅମୋଘସିଦ୍ଧି, ମଞ୍ଜୁଶ୍ରୀ, ମୈତ୍ରେୟ, ତାରା, ମରିଚୀ, ହେରୁକ, ବଜ୍ରବରାହୀ ଓ କରୁକୁଲ୍ଲା ଆଦିଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ମିଳିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଷ୍ଟମ ଓ ନବମ ଶତା 1କୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓ ଶୈବଧର୍ମର ସନ୍ଧିସ୍ଥଳ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଭୌମକର ରାଜବଂଶର ରାଜାମାନେ ପ୍ରଥମେ ବୌଦ୍ଧ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସମୟକ୍ରମେ ଶୈବଧର୍ମର ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବଜ୍ରଯାନ ଓ ସେଥିରୁ ବିକଶିତ ହୋଇଥିବା ସହଜଯାନ ରାଜଶକ୍ତିର ସମର୍ଥନ ହରାଇ ବସିଲା । ପୁଣି ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନେ ଶୈବଧର୍ମର ପ୍ରଧାନ ପୃ ପୋଷକ ଥିବାରୁ ଏହି ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବରେ

ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରାହୁଗ୍ରସ୍ତ ହେଲା ।ଇନ୍ଦ୍ରଭୂତିଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ବଜ୍ରଯାନର ଶୂନ୍ୟଦର୍ଶନ ସେତେବେଳେ ଉ ଳୀୟ ଜନତାର ଉପାସ୍ୟ ମୈତ୍ରୀ ଭାବ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।ସ୍ପୃଶ୍ୟାସ୍ପୃଶ୍ୟ ବିଚାର, ଜାତିଭେଦ ପ୍ରଭୃତି ବୁଦ୍ଧରୂପୀ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରେ ନଥିଲା । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ବଜ୍ରଯାନୀମାନେ ଶୂନ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ଧ୍ୟାନ କଲେ । ବଜ୍ରଯାନର ତା ିକ ପୂଜାପଦ୍ଧତି ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେଲା ।ସୁତରାଂ ବଜ୍ରଯାନର ଜନ୍ମଭୂମି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାର ସମସ୍ତ ଧର୍ମ, ଦର୍ଶନ ଓ ଆଚାର ବିଚାରଗତ ରୀତିନୀତି ସେତେବେଳେ ଉ ଳୀୟ ଧାର୍ମିକ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଏକ ନୂତନ ପର ରା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ । ଓଡ଼ିଶାରେ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଧାରାରେ ଏହି ଧର୍ମ କ୍ଷିପ୍ତ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ରହିଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଶକ୍ତିପୀଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିରଜାକ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ୟତମ ।ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ପଞ୍ଚମ ଶତକରେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଜତ୍ୱ କରୁଥିବା ସୁଲକୀ ରାଜାମାନେ ନିଜକୁ ସ୍ତମ୍ଭେଶ୍ୱରୀ ପାଦଭକ୍ତ ବୋଲି ତାମ୍ର ଶାସନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଷ ଶତକରେ ମଧ୍ୟ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମର ପ୍ରସାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର କେତେକ ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ମହିଷାମର୍ଦ୍ଦିନୀ ତଥା ସପ୍ତମାତୃକାଗଣଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଖୋଦିତ ହୋଇଥିବା ଦେଖାଯାଏ ।ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଅଷ୍ଟମ-ନବମ ଶତା ୀର ଭୌମ ରାଜବଂଶ ଅଭିଲେଖମାନଙ୍କରେ ଶକ୍ତିପୂଜା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୂଚନା ରହିଛି ।ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଥିବା ଗୌରୀ ମନ୍ଦିର, ମୋହିନୀ ମନ୍ଦିର, ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୀରାପୁରର ଚଉଷଠୀ ଯୋଗିନୀ ମନ୍ଦିର ଭୌମକର ରାଜବଂଶର ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ତ ର ପ୍ରସାର ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାକ୍ତଧର୍ମ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବୈତାଳ ମନ୍ଦିର ଶୈବ, ଶାକ୍ତ ଓ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ପ୍ରତି ିତ ହୋଇଥିବା ଜଣାଯାଏ । ତ ଗ୍ର ରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଭ କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଶକ୍ତିପୀଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରର ବିମଳା ଓ ଯାଜପୁରର ବିରଜା ଦେବୀ ଅନ୍ୟତମ । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶାକ୍ତପୀଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଝଙ୍କଡ଼ର ସାରଳା ପୀଠ, କାକଟପୁରର ମଙ୍ଗଳା ପୀଠ, ସମ୍ବଲପୁରର ସମଲେଇ, ବାଣପୁରର ଭଗବତୀ ପୀଠ, ଭୂଷଣ୍ଡପୁରର ଉଗ୍ରତାରା ପୀଠ, ଗଞ୍ଜାମର ତାରାତାରିଣୀ ପୀଠ ଓ ସ୍ତମ୍ଭେଶ୍ୱରୀ ପୀଠ ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ଶାକ୍ତପୀଠ ଅଟେ । ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ଥିବା ଶୃଙ୍ଗାର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସେହି ତ ର ପ୍ରଭାବରୁ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ସେସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବଜ୍ରଯାନ ଓ ସହଯାନ ସହିତ ଶାକ୍ତଧର୍ମର ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା ।ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପୁରୀକୁ ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ଭୈରବୀ ଚକ୍ର କହିଥାନ୍ତି । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣକାଳିକା ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ପୁଣି ଶାକ୍ତତ ଅନୁଯାୟୀ ବିମଳାଙ୍କୁ ପୁରୀରେ ଭୈରବୀ ଓ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭୈରବ ରୂପେ କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ।ଏଥିରୁ ତ , ଶୈବ ଓ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମର ସମନ୍ୱୟ ସ ର୍କରେ ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ।

କେଶରୀବଂଶ ସମୟରେ ରାଜା ଯଯାତି କେଶରୀ ଶୈବ ଓ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମକୁ ଅଧିକ ନିବିଡ଼ କରିଥିଲେ ।ଗଙ୍ଗବଂଶ ସମୟରେ ଶାକ୍ତଧର୍ମ ବିଶେଷ ପ୍ରସାରିତ ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତି ଉପାସନାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇନଥିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀ ରାଜତ୍ୱରେ ଶକ୍ତି ଉପାସନାର ସୂଚନା ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ମହାଭାରତରୁ ମିଳିଥାଏ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ପଞ୍ଚଦଶ ଶତକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାକ୍ତଧର୍ମର ଲୋକପ୍ରିୟତା ରହିଥିଲା ।ବୃହତ୍ ସଂହିତା ଅନୁସାରେ ଶ୍ରୀକୃ -ବଳରାମଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକନଂଶା ଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାକ୍ତ ଉପାସନାର ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଦିଏ । ଏହି ଏକନଂଶା ଙ୍କୁ ଅନେକ ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କ ସହିତ ଚିହ୍ନିତ କରିଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ଓଡ଼ିଶାର ଶକ୍ତି ଉପାସନା ଯେ କାଳକ୍ରମେ ସୁଭଦ୍ରା ରୂପୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଧର୍ମ ରେ ଅଙ୍ଗୀଭୂତ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି କହିବା ହୁଏତ ନି୍ରୟୋଜନ । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଶାକ୍ତ ତଥା ତା ିକ ମତବାଦର ଏକ ପ୍ରଧାନପୀଠ ଥିଲା ।ଓଡ଼ିଆ ସାମାଜିକ ଚଳଣିରେ ଶାକ୍ତ ମତବାଦର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମ ଖୁବ୍ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅ ର୍ନ କରିଥିଲା ।

> ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଷ ଶତକରେ ମଧ୍ୟ ଶାକ୍ତ ଧର୍ମର ପ୍ରସାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର କେତେକ ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ମହିଷାମର୍ଦ୍ଦିନୀ ତଥା ସପ୍ତମାତୃକାଗଣଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ଖୋଦିତ ହୋଇଥିବା ଦେଖାଯାଏ ।

ଇତିହାସ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, କାଇପଦର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା

'j{S 'jStj ÉÊ

ସୁବାସିନୀ ଶତପଥୀ

ଯା ଦେବୀ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଶକ୍ତି ରୂପେଣ ସଂସ୍ଥିତା
ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମୋ ନମଃ ।
(ସପ୍ତଶତୀ ଚଣ୍ଡୀ)

ର୍ବଭୂତର ଆଧାର ରୂପେ ଶକ୍ତିକୁ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଶକ୍ତି ବିନା ଶିବ ଶବରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି ।ଶକ୍ତିଙ୍କର ତିନୋଟି ସତ୍ତା- ବ୍ରହ୍ମା, ବି ୁ ଓ ମହେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଚଳଚଞ୍ଚଳ କରାନ୍ତି ।ବ୍ରହ୍ମାଣୀ, ରୁଦ୍ରାଣୀ, ବୈ ବୀ - ତିନୋଟି ଦେବୀଶକ୍ତି ।ଶାକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ ୂର୍ଣ୍ଣ ଜଗତ 1 ଶକ୍ତି ।ଏକା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ହିଁ ପୁରୁଷ ।ଶିଶୁଟିଏ ଜନ୍ମହେଲେ ପ୍ରଥମେ ମାଆ ଶ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥାଏ ।ସେହିଭଳି ଆମେ ପ୍ରଥମେ ମାତୃଶକ୍ତିକୁ ଆବାହନ କରି ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ ସୁଫଳ ମିଳିଥାଏ । ଧର୍ମଶା ଅନୁସାରେ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ-ନାରାୟଣ, ରାଇ-ଦାମୋଦର, ଉମା-ମହେଶ୍ୱର, ଶଚୀ-ପୁରନ୍ଦର, ମାତା-ପିତା, ଦୁର୍ଗା-ମାଧବ, ବାଣୀ-ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭା, ସୀତା-ରାମ, ରାଧା-କୃ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଥମେ ମାତୃଶକ୍ତି ମାଆକୁ ସରଣ, ପୂଜନ କରାଯାଏ ।

ଜଗତର ସମସ୍ତ ସତ୍ତା ଯେଉଁଥିରେ 1ଦ୍ୱର ଅଂଶ ସ୍ଥୂଳ ରୂପରେ ରହିଛି । ସେ ହିଁ ଦୈବିଶକ୍ତି, ଦୁର୍ଗା ସପ୍ତଶତୀ ରେ ଶକ୍ତିର ମହିମା ବାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି -

ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ବିନାଶାନାଂ ଶକ୍ତିଭୂତେ ସନାତନି,
ଗୁଣାଶ୍ରୟେ ଗୁଣମୟେ ନାରାୟଣି ନମୋସ୍ତୁତେ ।
ସର୍ବ ସ୍ୱରୂପେ ସର୍ବେଶେ ସର୍ବଶକ୍ତି ସମନ୍ୱିତେ
ଭୟେଭ୍ୟାସ୍ତ୍ରା ହିନୋଦେବୀ ଦୁର୍ଗେ ଦେବୀ ନମୋସ୍ତୁତେ ॥

ସଂସାର ଦୁର୍ଗର ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ଦୁର୍ଗା । ଯଜ୍ଞର ଅଗ୍ନିକୁ ଦୁର୍ଗା ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ରାମାୟଣରେ ଉମା, ଗିରିଜା, ରୁଦ୍ରାଣୀ, କାମରୂପିଣୀ, ନାଗମାତା ଓ କାଳରାତ୍ରୀଙ୍କ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଋଗ୍‌ବେଦରେ ଦେବୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୂପେ ପୂଜିତ । ମହାଭାରତର ବିରାଟ ପର୍ବରେ ଯୁଧି ିରଙ୍କ ଦୁର୍ଗାସ୍ତବ ଓ ଭୀଷ୍ମ ପର୍ବରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଦୁର୍ଗାସ୍ତୋତ୍ର ଅଛି । ଅଗସ୍ତ୍ୟଙ୍କ 1 ଲୋପାମୁଦ୍ରା ଶ୍ରୀବିଦ୍ୟାଙ୍କୁ ଉପାସନା କରିବା ଫଳରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଦୁର୍ଗା ସହସ୍ର ନାମ ମଧ୍ୟରେ ଅମରକୋଷ ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି -

ଉମା କାତ୍ୟାୟନୀ ଗୌରୀ କାଳୀ ହୈମବତୀଶ୍ୱର
ଶିବା ଭବାନୀ ରୁଦ୍ରାଣୀ ସର୍ବାଣି ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ।
ଅପର୍ଣ୍ଣା ପାର୍ବତୀ ଦୁର୍ଗା ମୃଡ଼ାନୀ ଚଣ୍ଡିକାମ୍ବିକା
ଆର୍ଯ୍ୟା ଦ୍ରାକ୍ଷାୟଣୀ ଚୈବ ଗିରିଜା ମେନକାତ୍ମଜ ।

ମୁଣ୍ଡକୋ ଉପନିଷଦରେ ଅଗ୍ନିଙ୍କ ସପ୍ତଜିହ୍ୱା ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଜିହ୍ୱାକୁ କାଳୀ, କରାଳୀ କୁହାଯାଏ ।ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସପ୍ତଜିହ୍ୱା ସପ୍ତମାତୃକା ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତା । ମହାମାୟା କାଳିଙ୍କର ସହଚରୀ ଭାବେ ପରିଚିତ ଯୋଗିନୀଗଣ ଚଉଷଠି କଳା, ତ , ମ , ଯ , ଯୋଗ ଓ ଶକ୍ତିର ପ୍ରତୀକ ।

ଶିବ-ପତ୍ନୀ ସତୀଙ୍କ ଦେହାବଶେଷ ପୃଥିବୀ ପୃ ରେ ପଡ଼ିବା ଫଳରେ ୫୧ଟି ଶକ୍ତିପୀଠ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ପୁରୀର ବିମଳା, ଯାଜପୁରର ବିରଜା ମନ୍ଦିର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପୀଠ ।ଅନେକ ତ ଶା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭୈରବ ଓ ବିମଳାଙ୍କୁ ଭୈରବୀ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ବିମଳା ହିଁ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରର ଶକ୍ତି ।ତେଣୁ ବିମଳା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିଥିବା ତ ସାଧକମାନଙ୍କ ସାଧନା ଫଳବତୀ ହୁଏ ନାହିଁ ।ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭଉଣୀ ସୁଭଦ୍ରା ହିଁ ମହାଭାରତର ଦୁର୍ଗା ବା କାତ୍ୟାୟନୀ ସମ୍ଭୂତା ଏକନଂସା

ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।ସତୀଙ୍କ ନାଭି ଯାଜପୁରରେ ପଡ଼ିଥିବାରୁ ତାହା ନାଭିକ୍ଷେତ୍ର ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।ଏହି ବିରଜା ଦେବୀ ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିଭୁଜା ଦୁର୍ଗାମୂର୍ତ୍ତି ଗୁପ୍ତଯୁଗ ପୂର୍ବରୁ ପୂଜିତ ଓ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।କାଳିକା ପୁରାଣରେ ପାଞ୍ଚ ତା ି କ ପୀଠଦେବୀ, କାତ୍ୟାୟନୀ, ମହାଦେବୀ, କାମାକ୍ଷୀ, ପୂର୍ଣ୍ଣେଶ୍ୱରୀ, ଚଣ୍ଡୀ, କାମାକ୍ଷା-କାଳାନ୍ତକ, ଯୋଗାନ୍ତକ, ସ୍ତମ୍ଭନ, ମୋହନ, ବଶୀକରଣ, ଉଚ୍ଚାଟନ, ଧରଣ, ଧାରଣ ଆଦି ବିଦ୍ୟାର ଅଧିକାରିଣୀ ।କାଳିକା ପୁରାଣରେ ଓଡ୍ରପୀଠ ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର ତ ପୀଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ।ଓଡ଼ିଶାରେ ଶକ୍ତି ଉପାସନା ପୀଠର ପ୍ରମାଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।କାକଟପୁରର ମଙ୍ଗଳା, ବାଣପୁରର ଭଗବତୀ, ଝଙ୍କଡ଼ର ଶାରଳା, ଯାଜପୁରର ବିରଜା, ପୁରୀର ବିମଳା, **। ୀର ଚ କା ଚ ୍ର । ।ରେ ରାମଚଣ୍ଡୀ କ ପ ର୍ତର ତାରିଣୀ ମଣି ପ ର୍ତର ନାରାୟଣୀ ପୁରର ମେ ରୀ ୍ର ପୁରର ତାରାତାରିଣୀ କ କର ଚଣ୍ଡୀ ାଁର ତାରିଣୀ ପ୍ର ତି ୂ ିପୀ ର ିଛି**

ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଶକ୍ତି ଉପାସନା - ମଙ୍ଗଳ କାମନା, ସନ୍ତୋଷ ବିଧାନ ନିମନ୍ତେ ମହିଳାମାନେ ବହୁବିଧ ଓଷାବ୍ରତ ପାଳନ କରନ୍ତି ।ଗୁରୁବାର ସୁଦଶା ବ୍ରତରେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ, ନିଶା ମଙ୍ଗଳବାରରେ ମଙ୍ଗଳା, ଫୁଲେରୀ ଓଷାରେ ମହାକାଳୀ, ପ୍ରତି ଘରେ ଷ ୀ ଦେବୀ, କାର୍ତ୍ତିକରେ ରାଇ ଦାମୋଦର ଓଷା, ବାଲି ତୃତୀୟାରେ ହରପାର୍ବତୀ, ସାବିତ୍ରୀ ।ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଗ୍ରାମଦେବୀ ଥାଆନ୍ତି ।ପ୍ରତି ଘରେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ହିଁ ଶକ୍ତି ରୂପେ ପୂଜିତା ।ସମସ୍ତ ଦେବାଦେବୀ ପୂଜନ ପୂର୍ବରୁ ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କୁ ଜପ କରାଯାଏ ।କାରଣ ସେ ମାନସିକ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରିଣୀ ।ପୁରୀର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥ କଳ୍ପବଟର ପୂର୍ବରେ ମଙ୍ଗଳା, ପଶ୍ଚିମରେ ବିମଳା, ଶୃଙ୍ଗ ପୃ ରେ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା, ଉତ୍ତରରେ ଆଳମାଇ, ଈଶାନରେ ଅର୍ଦ୍ଧାଶନୀ, ଦକ୍ଷିଣରେ କାଳରାତ୍ରୀ, ପଶ୍ଚିମରେ ଚାମୁଣ୍ଡା, ପୂର୍ବରେ ଚର୍ଚ୍ଚିକା ଶକ୍ତି ରୂପେ ପୂଜିତା ।ନାରୀର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥୂଳ ପୌରୁଷର ପରାଜୟ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସତ୍ୟ ।ମହିଷାସୁରଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଓ ଶେଷରେ ମହିଷାକୁ ବିନାଶ କରିବାପାଇଁ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗା ନିଜ ଅଙ୍ଗରୁ ଦେବୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଛନ୍ତି ।ସେହି ଦେବୀମାନେ ଚଉଷଠୀ ଯୋଗିନୀ ରୂପେ ପୂଜିତ ।ସୃଷ୍ଟି ତଥା ସଂସାରର ଦୁର୍ଗତି ଦୂର କରିବା ଲାଗି ଦେବୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଓ ଅସୁର ନିଧନରେ ଶକ୍ତିର ମହିମା ପ୍ରକଟିତ ।ମହିଷାସୁର ଅଶୀ ସହସ୍ର ବର୍ଷ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ତପସ୍ୟା କରି ବରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।ତା ର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ସ୍ୱର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ପାତାଳ, ଥରହର ହେଉଥିଲା ।ଦେବତାମାନେ ତା ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ବି ୁଙ୍କୁ ସରଣ କଲେ ।ବି ୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ଆବାହନ କରି ସମସ୍ତ ଅ ଶ ପ୍ରଦାନ କଲେ ।ସେହି ମହିଷମର୍ଦ୍ଦିନୀ, ବିଘ୍ନବିନାଶିନୀ, ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାୟିନୀ, ଜଗ ନନୀ, ଦୁର୍ଗତି ନାଶିନୀ ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଆରାଧନା ଶରତ ଋତୁରେ କରାଯାଇଥାଏ ।ଦେବୀ ପକ୍ଷରେ ଷୋଳପୂଜାଠାରୁ ଆଶ୍ୱିନ କୃ ।ଷ୍ଟମୀ ମହାସପ୍ତମୀରୁ ମହାନବମୀ ତିନିପୂଜା ପଚାରିକ ବିଧି ମୁତାବକ ମହାନି ।ର ସହ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

ନବକଳେବର ରୋଡ଼
ପୁରୀ-୨

ପା ର୍ଣ

ସୁପ୍ରଭା ମିଶ୍ର

ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ନିର୍ମଳ ଆକାଶ
କାଚଧାର ପରି ସ୍ୱ ନଇ ପୋଖରୀ ପାଣି
ସଫାସୁତୁରା ଗଛପତର ଧାନ ବିଲ
ଭାରି ଅପୂର୍ବ -
ନୀଳ-ସବୁଜର ଏଇ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦି ଖେଳ ।

ସୁଲୁସୁଲୁ ପବନରେ ଚଢ଼େଇଙ୍କ ମ ପାଠ
ଘଣ୍ଟଘଣ୍ଟା ଧ୍ୱନିରେ ଫେଣ୍ଟି ହେଇଯାଉଚି ଆଳତୀର ବାସା
ନାଲି ସୁରୁଜର ଆଭାରେ
ଝଲସି ଉଠୁଚି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ
ଏଇବୋଧେ-
ସକାଳ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଆସି
ଓହ୍ଲେଇଚି ଅଶିଣ ।

ପଠାରେ କାଶତଣ୍ଡୀର ଚାମର
ପୋଖରୀରେ କଇଁଙ୍କ ଟୁପୁରଟାପର
ବାଡ଼ରେ ଅପରାଜିତାର ଆଖିଠାର
ଅଗଣାରେ ଗଙ୍ଗଶିଉଳିର ଚାଦର ଆଢ଼େଇ
ପହଞ୍ଚିଗଲାଣି ଆସି ଘର ଭିତରେ ।

ଅଜଣା ମହକରେ ଭରିଯାଉଚି ମନ
ସବୁଜ କିଆରୀରେ ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗୁଛି ସପନ
ମା ଙ୍କ ପୂଜାଲାଗି ଆସ୍ଥାନ ସଜାଡୁଚି ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଠାଆଠାଆ ଚଣ୍ଡୀପାଠ ପବିତ୍ର କରୁଛି ବାତାବରଣ ।

ଶୈଳବାଳା ମହିଳା କଲେଜ

'ÿÉpÜÿæ¯ÿ'ÿ¿æ{Àÿ ™pæ¯ÿtÿê

ରମେଶ ନନ୍ଦ

ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀହରି ବି ୁ ଯେପରି ଦଶ ବିଧ ଅବତାର ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି, ସେହିପରି ମହାମାୟା ଦଶ ବିଧ ରୂପ ବା ୧୦ ଗୋଟି ମହାବିଦ୍ୟା ରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଯାୟୀ ଦକ୍ଷକନ୍ୟା ସତୀ ହରହର ମହାଦେବ ଶଙ୍କର ଭଗବାନଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଦେବସଭା ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଦେଖି ଜାମାତା ମହାଦେବ ଆସନ ଉପେକ୍ଷା କରି ପ୍ରଣାମ ନକରିବାରୁ ଦକ୍ଷ ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲେ । ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞରେ ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଆମ ଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଦକ୍ଷକନ୍ୟା ସତୀ ନିଜ ପିତାଙ୍କ ଯଜ୍ଞ ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱାମୀ ଶଙ୍କର ଭଗବାନଙ୍କର ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ିଥିଲେ । ଶଙ୍କର ଭଗବାନ ବିନା ନିମ ଣରେ ଅଯାଚିତ ଭାବରେ ଯଜ୍ଞରେ ଯୋଗଦାନ ନିମନ୍ତେ ବାରଣ କଲେ । ଏଥିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ମହାମାୟା ସତୀ ଦଶଦିଗରୁ ଦଶଗୋଟି ରୂପ ପରିଗ୍ରହଣ କରି ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବଙ୍କୁ ରୁଦ୍ଧ କଲେ । ଅନନ୍ୟୋପାୟ ଶଙ୍କର ଭଗବାନ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମହାମାୟା ସତୀଙ୍କୁ ଯଜ୍ଞ ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ମହାମାୟା ସତୀଙ୍କର ଏହି ଦଶଗୋଟି ରୂପ ଦଶମହାବିଦ୍ୟା ରୂପରେ ପ୍ରଥିତା ହେଲେ । ସେମାନେ ହେଲେ କାଳୀ, ତାରା, ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ, ତ୍ରିପୁର ସୁନ୍ଦରୀ, ଭୈରବୀ, ିନ୍ନମସ୍ତା, ଧୂମାବତୀ, ବଗଳାମୁଖୀ, ମାତଙ୍ଗୀ ଏବଂ କମଳାତ୍ମିକା । ମାତାଙ୍କର ଏହି ଦଶବିଧ ରୂପ ଦଶମହାବିଦ୍ୟା ନାମରେ ଖ୍ୟାତ । ଏହି ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟା ନବଗ୍ରହ ଦେବମାନଙ୍କର ଇଷ୍ଟ । ରବି-ମାତଙ୍ଗୀ, ଚନ୍ଦ୍ର-ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ, ମଙ୍ଗଳ-ବଗଳାମୁଖୀ, ବୁଧ-ତ୍ରିପୁର ସୁନ୍ଦରୀ, ଷୋଡ଼ଶୀ, ଲଳିତା, ଗୁରୁ-ତାରା, ଶୁକ୍ର-କମଳା, ଶନି-ଦକ୍ଷିଣକାଳୀ, ରାହୁ-ିନ୍ନମସ୍ତା ଓ କେତୁ ଧୂମାବତୀ ।

ସପ୍ତମ ମହାବିଦ୍ୟା ଧୂମାବତୀ ସମଗ୍ର ଦଶବିଧ ରୂପ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ଅନନ୍ୟା ମହାବିଦ୍ୟା । ଧୂମାଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ କୁହାଯାଇଛି –

ବିବର୍ଣ୍ଣା ଚଞ୍ଚଳା ରୁଷ୍ଟା
ଦୀର୍ଘା ଚ ମଳିନାମ୍ବରା
ବିମୁକ୍ତ କୁନ୍ତଳା ରୁକ୍ଷା
ବିଧବା ବିରଳଦ୍ୱିଜା
କାକଧ୍ୱଜ ରଥାରୂଢ଼ା
ବିଲମ୍ବିତ ପୟୋଧରା
ସୂର୍ପ ହସ୍ତାସ୍ତି ରୁକ୍ଷାକ୍ଷି
ଧୃତ ହସ୍ତା ବରାନ୍ୱିତା
ପ୍ରବୃଦ୍ଧ ଘୋଣୋ ତୁ ଭୃଶଂ
କୁଟିଳ କୁଟିଳେକ୍ଷଣା
କ୍ଷୁତ୍ ପିପାସାର୍ଦ୍ଦିତାଂ ନିତ୍ୟଂ
ଭୟଦା କଳହ ପ୍ରିୟା ।
(ଧୂମାବତୀ ଧ୍ୟାନମ୍)

ଧୂମାଦେବୀଙ୍କ ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଦେବୀ ଧୂମା ବିଧବା, ବିବର୍ଣ୍ଣା । ସେ ଚଞ୍ଚଳା ଏବଂ ରୁଷ୍ଟା- କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତା । ସେ ଦୀର୍ଘା, ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟା ଓ ମଳିନବ । ।ସେ ମୁକ୍ତକେଶା, ରୁକ୍ଷା, ଦନ୍ତହୀନା ଓ ଗଳିତଦନ୍ତା । ସେ ରଥ ଉପରେ ବିରାଜିତା ଏବଂ ରଥରେ କାକଧ୍ୱଜ ସମନ୍ୱିତା, କାକ ବାହନା । ସେ ପୀନ ସ୍ତନା ନୁହନ୍ତି – ବିଲମ୍ବିତ ପୟୋଧରା । ସେ ଦ୍ୱିଭୁଜା । ଗୋଟିଏ ହସ୍ତରେ ସୂର୍ପ ଅର୍ଥାତ୍ କୁଲାଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ହସ୍ତଟି ବରଦମୁଦ୍ରାରେ କିତ – କିତହସ୍ତା । ଦେବୀଙ୍କର ବିଶାଳ ନାସା । ଦେବୀ କୁଟିଳା ଓ କୁଟିଳ ଚାହାଣିଯୁକ୍ତା । ଧୂମାଦେବୀ ସଦାସର୍ବଦା କ୍ଷୁଧା ଓ ତୃଷାରେ ଆତୁରା । ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଭୟଙ୍କର, ସେ କଳହପ୍ରିୟା ।

ମା ଙ୍କର ଏପରି ରୂପ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି ଯେ ମା ଥରେ କ୍ଷୁଧାତୁରା ହୋଇ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଗିଳି ପକାଇଲେ । ଫଳରେ

ସେ ବିବର୍ଣ୍ଣା ହୋଇଗଲେ ଓ ତାଙ୍କର ରଙ୍ଗ ଧୂମବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ଫଳତଃ ସେ ବିଧବା ।

ସମସ୍ତ ଅଶୁଭ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ମଣ୍ଡିତା ହୋଇ ସେ ମୁକ୍ତିଦାତ୍ରୀ ଓ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣା । ସେ ଜ୍ୟେ । ବା ଅଲକ୍ଷୀ ଭାବରେ ମଧ ପୂଜିତା । କେତେକ ବିଦ୍ୱାନ ପଣ୍ଡିତ ମା ଙ୍କର ଏହି ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଜ୍ୟେ । ବା ଅଲକ୍ଷୀ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରେଶ୍ୱରୀ ପାଦପୀଠେଶ୍ୱରୀ ଶ୍ରୀବିମଳା ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ଦଶମହାବିଦ୍ୟା ରୂପ ମଧରେ ଧୂମାବତୀ ଝାଡୁ ଧରିଥିବାର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ବିଦ୍ୱାନ ପଣ୍ଡିତମାନେ ବିମଳାଙ୍କୁ ଭୈରବୀ ଓ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭୈରବ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ।

ବିମଳା ଯତ୍ର ଭୈରବୀ
ଜଗନ୍ନାଥସ୍ତୁ ଭୈରବ ।

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଶବରମାନଙ୍କ ଆରାଧ ଦେବତା । ସେ ଶବର ବିଶ୍ୱାବସୁଦ୍ୱାରା ନୀଳମାଧବ ରୂପରେ ଗିରିଗହ୍ୱରରେ ପୂଜିତ ହେଉଥିଲେ । ତ । ଚାର ମଧ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ରୂପର ପ୍ରକାଶ । କାରଣ ସେ ତ ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପ୍ରକାଶ ।

ବଳଭଦ୍ର ଉଗ୍ରତାରା, ସୁଭଦ୍ରା ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ
ନୀଳାଚଳେ ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱୟଂ ଦକ୍ଷିଣକାଳିକା ।

ବଳଭଦ୍ର ନିଜେ ଉଗ୍ରତାରା ବା ନୀଳତାରା ବା ନୀଳ ସରସ୍ୱତୀ, ସୁଭଦ୍ରିକା ହେଉଛନ୍ତି ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ, ସ୍ୱୟଂ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାକାଳୀ । ଦଶମହାବିଦ୍ୟାର ପ୍ରଥମ ମହାବିଦ୍ୟା ହେଲେ କାଳୀ ଏବଂ କାଳୀ ହେଉଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ମହାବିଦ୍ୟାର ଆଧାର ।

ମା ଧୂମାବତୀ ତାଙ୍କର ଭୟଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଭିତରେ ମଙ୍ଗଳମୟୀ । ସେ ହିଁ ସର୍ବମଙ୍ଗଳା ଦୁର୍ଗା । ସେ ଭକ୍ତାଭୀଷ୍ଟ ପୂରଣକାରିଣୀ । ସେ ସର୍ବମୟୀ କଲ୍ୟାଣକାରିଣୀ କାଳୀମାତା । ତାଙ୍କ କୃପାରେ ସମସ୍ତ ଅଶୁଭର ବିନାଶ ଘଟି ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ । ସେ ଭୁକ୍ତିମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାୟିନୀ । ତାଙ୍କର କରୁଣାରେ ଅଭୀଷ୍ଟ ମନୋରଥ ପୂରଣ ହେବା ସଂଗେସଂଗେ ମୋହନ, ବଶୀକରଣ, ଉଚ୍ଚାଟନ ଓ ମାରଣ ଇତ୍ୟାଦି ନଷ୍ଟ ହୁଏ । ଦୁଷ୍ଟ ଗ୍ରହର ରିଷ୍ଟ ଖଣ୍ଡନ ହୁଏ । ସପ୍ତଶତୀ ଚଣ୍ଡୀ ରେ ମହାମାୟାଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗାପ ବର୍ଗଦେ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଏବଂ (ଅପବର୍ଗ) ମୁକ୍ତି ଦେବାରେ ସମର୍ଥା । ତାଙ୍କର ଅନୁକ । ରେ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷ ଇତ୍ୟାଦି ଚତୁର୍ବର୍ଗପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ସେ ଭକ୍ତ ବତ୍ସଳା ଏବଂ ଭୁକ୍ତିମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାୟିନୀ ।

ଭୀମଟାଙ୍ଗୀ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ି ନୀୟା

ବିମଳା ସିଂହ

ବିଶ୍ୱବନ୍ଦନୀୟା ମାଆ ତୁମେ ପରା
ଦୁଃଖୀର ଦୁଃଖ ହାରିଣୀ,
ଶକ୍ତି ସ୍ୱରୂପିଣୀ ଅଭୟଦାୟିନୀ
ଶିବପ୍ରିୟା ଶିବମୋହିନୀ ॥

ସିଂହ ବାହିନୀ ତୁମେ କାତ୍ୟାୟିନୀ
ଜଗତ କଲ୍ୟାଣମୟୀ,
ତୁମ୍ଭ କୃପାବଳେ ଅନ୍ଧପାଏ ଚକ୍ଷୁ
ଅନ୍ଧାରେ ଆଲୋକମୟୀ
ମାଗୋ ଦଶଭୁଜା ଶତ୍ରୁସଂହାରିଣୀ
ହୃଦୟ କଳୁଷନାଶିନୀ
ବିଶ୍ୱବନ୍ଦନୀୟା .... ॥

ଗିରିନ୍ଦ୍ରତନୟା ତୁମେ ଶିବପ୍ରିୟା
ରହି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଧାମେ
ପାଉଅଛ ପୂଜା ବିମଳା, ଶାରଳା
ମଙ୍ଗଳା, ଚର୍ଚ୍ଚିକା ନାମେ,
ହୃଦୟ ବେଦୀରେ ଉଭାହୁଅ (ଆସି)ବାରେ
ମିନତୀ ଗୋ ଜଗ ନନୀ
ବିଶ୍ୱବନ୍ଦନୀୟା .... ॥

ମଙ୍ଗଳମୟୀ ମା ଦୁର୍ଗତିନାଶିନୀ
ଧରାକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ,
ଛାର ମୁହିଁ ଜଣେ ଆତୁରେ ଡାକୁଛି
କଳୁଷ କରତୁ ନାଶ
ସବୁରି ମନରେ ଆନନ୍ଦର ଦ ଉ
ଖେଳାଅ ଗୋ ହିମନାଦିନୀ
ବିଶ୍ୱବନ୍ଦନୀୟା .... ।

ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ
ସରକାରୀ ଉଚ୍ଚବିଦ୍ୟାଳୟ, ଖଣ୍ଡଗିରି
ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୩୦

J†ÿ`ÿLÿ{Àÿ {'ÿ¯ÿê D¨æÓ¹ÿæ

ହିମାଂଶୁ ଶେଖର ଭୂୟାଁ

କାଳଚକ୍ର ନିରନ୍ତର ଘୂରୁଛି । ଦିନ ପରେ ଦିନ , ଋତୁ ପରେ ଋତୁ ଏହି କ୍ରମରେ ବର୍ଷ, ବର୍ଷ ଓ ଯୁଗ ପରେ ଯୁଗ ଅତିବାହିତ ହୋଇଯାଉଛି । କେଉଁ ଅଜଣା ସରଣାତୀତ କାଳରୁ ସମୟର ରଥଚକ ସତେ ଯେପରି ଜୀବକୁଳଙ୍କ ପିଞ୍ଜରାଷ୍ଟି ନି ସିତ କରି ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଭାବରେ ଗଡ଼ିଚାଲିଛି । ସୃଷ୍ଟିର କେତେ ମହକ, ସ୍ୱପର କେତେକ ଝଲକ ସାକାର ହୋଇ କାଳଘୂର୍ଣ୍ଣିରେ ଦିନେ ପ୍ରକୃତିର କ୍ରୀଡ଼ନକ ସାଜି ପୁଣି କାଳର ଅନନ୍ତ ଗର୍ଭରେ ବିଲୀନ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ।କେତେ ପ୍ରତ୍ୟାଶାର କେତେ କଳ୍ପନା ପ୍ରସୂତ ଜୀବନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଅଭିନୟରେ କଳମୁଖରିତ ଏ ମେଦିନୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଲୀଳା ନିଜ ବକ୍ଷରେ ଧାରଣ କରୁଛି ।

> ଦିନ ଯାମିନୌ ସାୟଂ ପ୍ରାତଃ
> ଶିଶିର ବସନ୍ତୌ ପୁନରାୟାତଃ
> କାଳଃ କ୍ରୀଡ଼ତି ଗ ଚ୍ଛତ୍ୟାୟୁ
> ସ୍ତଦପି ନ ମୁଞ୍ଚତ୍ୟାଶାବାୟୁଃ ।
> ମୋହମୁଦ୍‌ଗର/ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ

ଦିନପରେ ରାତି, ସନ୍ଧ୍ୟା ପରେ ସକାଳ, ଶୀତ ପରେ ବସନ୍ତ, ଏହିଭଳି ବାରମ୍ବାର ଆତଯାତ ହେଉଛନ୍ତି ।କାଳର ଏହି କ୍ରମ କ୍ରୀଡ଼ା ମଧ୍ୟରେ ଆୟୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଚାଲିଛି ।ତଥାପି ମଣିଷ ମୋହର ଆଶା ତ୍ୟାଗ କରିପାରୁନାହିଁ ।

ଆୟୁର୍ନଶ୍ୟତି ପଶ୍ୟତାମ୍ ଯାତି କ୍ଷୟଂ ଯୌବନମ୍...

ସବୁସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଯେଉଁସବୁ ସୁଖର ୂର୍ତ୍ତି ଓ ଦୁଃଖର ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଘଟଣା ପ୍ରତିନିୟତ ଆମ ସମକ୍ଷରେ ଘଟିଚାଲିଛି, ସେହି ସମସ୍ତର ଅନ୍ତରାଳରେ କିଛି ନା କିଛି ରହସ୍ୟ ନିହିତ ଅଛି । ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତି ଓ ଲୟାଦି ଜାଗତିକ କ୍ରିୟା ଏହି ଅଖିଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଏକ ମୂଳ ଭଗବତ୍ ଶକ୍ତି ବା ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତିଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃକା ନିୟ ିତ ହେଉଅଛି ।

ନିଖିଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ନିହିତ ଏହି ମହାନ୍ ଲୀଳାର ବ୍ୟାପକ ତଥ୍ୟାତ୍ମକ ଆଲୋଚନାର ଆଶ୍ରୟ ନିଆନଯାଇ ଏଠାରେ ଋତୁଚକ୍ରରେ କେତୋଟି ଦେବୀପୂଜାର ଆଗମନ ମଧ୍ୟରେ କିଭଳି ଲୀଳାର ଆବେଶ ଅନୁଭବୀ ମାନସରେ ଆସ୍ୱାଦିତ ହୁଏ, ସେହି ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ ଭୂମିର କିୟତ୍ ଆଭାସ ମାତ୍ର ଦିଆଯାଉଛି ।

କ୍ଷୁଧା କାଳରେ ଭୋଜନ ଆନନ୍ଦଦାୟକ । ତୃଷାକାଳରେ ଜଳପାନ ତୃପ୍ତିକର ।ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ଷଡ଼ଋତୁ ଚକ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମର ଭୀଷଣ ବୈଶାଖୀ ତାତିରେ ଧରଣୀ ଯେବେ ବ୍ୟଥାତୁରା, ତାପକ୍ଲିଷ୍ଟା, ସେତିକିବେଳେ ବର୍ଷାଜଳର ଶାନ୍ତ ଶୀତଳ ବାରି ସିଞ୍ଚନରେ ସର୍ବତ୍ର ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଖେଳିଯାଏ । ରୌଦ୍ରତାପଦ ଶୁଷ୍କ ବୃକ୍ଷକାଣ୍ଡରେ କମ୍ର କିଶଳୟର ଅଙ୍କୁରୋଦ୍‌ଗମ ହୁଏ ।କ୍ରମେ ତରୁଲତାରେ ଶୋଭିତ ହୋଇ ପରିବେଶ ଶ୍ୟାମଳିତ ହୋଇଉଠେ ।

ଏହି ସମସ୍ତ ଏକ ମୌଳିକ ଶକ୍ତିର ପ୍ରେରଣା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମ୍ଭବ ହେଉଛି ।ଅଖିଳ ଜଗତଧାରିଣୀ ଜଗଦ୍ଧାତ୍ରୀଙ୍କ ଅପୂର୍ବ ବିକାଶର ମହନୀୟ ପରଶରେ ଷଡ଼ଋତୁ ମଧ୍ୟରେ ଏଭଳି ଲୀଳାର ସଞ୍ଚାର ଯେ ହେଉନାହିଁ ଏ କଥା କିଏ କହିବ ? ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଏହାର ବାହ୍ୟିକ ଶୋଭା ସମ୍ଭାରରେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହେବାବେଳେ ସାଧକ ମାନବ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦିବ୍ୟଲୀଳାନୁଭବ କରି କୃତାର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଋତୁ ଆଦି କ୍ରମରେ ପର୍ବପର୍ବାଣି ଓ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନାର ସମାରୋହ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବର ଉ ର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଖିଳ ଜଗତର ଏକ ମଙ୍ଗଳମୟୀ ଶକ୍ତି ନିୟତ ମାନବକୁଳଙ୍କୁ   ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅନୁଭୂତି ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର କରାଇନେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଛି । ଉଗ୍ର ଗ୍ରୀଷ୍ମର ରୂପ ଦେଖାଇ ନି ୍ରାଣ ବନାନୀ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଶକ୍ତି ଦୁର୍ଦ୍ଦମ ଆବେଗ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରୁଛି ।ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର ନୀରବ ଗର୍ଜନର ବଜ୍ରନାଦ ମଧ୍ୟରେ ବାରିଦ ରୂପେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରି ସେହି ଶକ୍ତି ହିଁ   ର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖ ଚକୋର ଚକୋରୀ ରୂପରେ ଅଜସ୍ର ଅପେକ୍ଷାରତ

ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମୁଖରେ ଜଳଦାନ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ସି ନିର୍ମଳ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଶରତ ରୂପେ ସେ ହିଁ ମାତୃତ୍ୱର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତିରେ ବିକଶି ଉଠୁଛନ୍ତି ।ତାଙ୍କରି ରୂପର ଭିନ୍ନ ପ୍ରକଟମାନତା ଦେଇ ହେମନ୍ତ ଲକ୍ଷୀ ଶସ୍ୟକ୍ଷେତର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବିଭା ମଧରେ ଧରଣୀ ବକ୍ଷକୁ ଅବତରଣ କରୁଛନ୍ତି ।ହିମ ଶୀତଳ ଶୀତର ମୃଦୁ ସ୍ପନ୍ଦନ ମଧରେ ଋତୁରାଜ ବସନ୍ତର ଆଗମନୀ ବାର୍ତ୍ତା ନେଇ ସେହି ଅମୀୟ ଶକ୍ତି ହିଁ ଏହି ପ୍ରକୃତିକୁ ଶୋଭା ଓ ସୁରଭିରେ ମଣ୍ଡିତ କରୁଛି ।

ବର୍ଷର ଷଡ଼ଋତୁ ଚକ୍ରରେ ଅପରୂପ ଲୀଳା ସ ।ଦନ ମଧରେ ମହାଶକ୍ତି ପରିବେଶକୁ ଆନନ୍ଦମୟ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ହିନ୍ଦୁ ପର୍ବପର୍ବାଣିରେ ସମୟାନୁକ୍ରମେ ବିଭିନ୍ନ ପୂଜାର ଆଗମନରେ ନିଗୂଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟମାନ । ବିଶେଷତଃ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କେତେକ ପୂଜାଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉ ।ତା ର ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଆକଳନ ନିମରେ ଆଲୋଚିତ ହେଲା ।

ବିବିଧ ଲୀଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ମାନବକୁଳଙ୍କୁ ସୁଖଦୁଃଖ ସ୍ରୋତରେ ଭସାଇ ନେବାର ଏକ ମହନୀୟ କୌଶଳ ମହାଶକ୍ତି ରଚନା କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଦଶଭୁଜା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପରେ ପରୀକ୍ଷାର ସମୟ ଆସେ ।ସମକ୍ଷସ୍ଥ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭାର ଦେଖି ଏହି ମଣିଷ ସବୁ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଯାଏ ।ଏହା ଠିକ୍ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ସମୟ । ସେତେବେଳେ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ଆକର୍ଷଣରେ ବୁଡ଼ିଯିବାର ପ୍ରବଳ ପ୍ରବୃତ୍ତିରେ ଦେବୀଙ୍କୁ ଆରାଧନା କରିବାରେ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାପୃତ ହୁଅନ୍ତି ।ଫଳତଃ ପରିଣାମରେ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗ ସମ୍ଭୋଗର ସମ୍ଭାର ଭିତରେ ସ୍ତବ୍ଧ ଓ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇ ଅଜ୍ଞାନତା ଓ ଅବିମୃଶ୍ୟକାରିତ ଅବଦମିତ ଅପପ୍ରଭାବରେ ଯେତେବେଳେ ଚିତ୍ତ ଅହଂ-ଆବିଳ ଓ କାଳିମା କଳୁଷିତ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ଧନ ସଂପତ୍ତି, ପ୍ରତିପତ୍ତି, ବିଷୟ ବିଭବର ପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ଭବ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏକ ଅହେତୁକ ଅଶାନ୍ତି ଅନଳରେ ଅନ୍ତର ଦ ହୁଏ ।ଦେବୀଦତ୍ତ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାଣଭରି ଆକଣ୍ଠ ଉପଭୋଗ କରିବା ପରେ ମଧ ମାନବ ମନ ତୃପ୍ତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।ବରଂ ଅହଙ୍କାର, ଅଭିମାନ ହିଂସା, ଦ୍ୱେଷ, ପରଶ୍ରୀକାତରତା ଆଦି ଦୁର୍ଗୁଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବଳ ଭାବରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ିନ୍ନକଣ୍ଠ କପୋତୀ ପରି ଅବି ିନ୍ନ ଭାବରେ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଚି ।ର କରି ମହାଶକ୍ତିଠାରେ ତା ର ଦୁର୍ଗତି ବିଷୟ ଜ୍ଞାପନ କରେ ।ଏହିଭଳି ଏକ ସଙ୍କଟମୟ ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ଋଷି ଶ୍ୟାମାଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ରୂପ କଳ୍ପନା କରିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଅହଂ, ଅଭିମାନ ତଥା କାମ, କ୍ରୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ ମଦ ମାତ୍ସର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଷଡ଼ରିପୁର ପ୍ରଭାବରେ ଅନ୍ତରରେ ଅଶାନ୍ତିର ଉଦ୍ଭୁତ ହେଉଅଛି । ପରନ୍ତୁ, ଏହା ମାନବ ଉପଲ ି କରିପାରେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତା ର ଦୁଃଖ ଯ ଣାର ଲାଘବ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।ଏହା ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଏହି ରିପୁମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବା ସହ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ବିଗ୍ରହ ଧାରଣ ପୂର୍ବକ ହସ୍ତରେ ରକ୍ତାପ୍ଲୁତ ଖଡ ପ୍ରଭୃତି ଅ ସହିତ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୁଅନ୍ତି ।

ପ୍ରାଚୀନ ମୁନିଋଷିଗଣ ଦେବୀଙ୍କର ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଏହିଭଳି ଭୟଙ୍କର କରି କଳ୍ପନା କରିଥିବା ମୂଳରେ ଅସଲ ତତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି – ଅନ୍ତରସ୍ଥ ଏହି ଷଡ଼ରିପୁ ରୂପ ଅସୁରଙ୍କ ବିନାଶ ନହେଲେ ମାନବ ନିରନ୍ତର ଅଶାନ୍ତିରେ କାଳାତିବାହିତ କରିବ ।ତାଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ହେଉଛି – ହସ୍ତରେ ଖଡ, ଅନ୍ୟ କରଦ୍ୱୟ ଯେପରି ନିୟତି ପ୍ରହାର ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ୟତ ।

ସାଧକ ମାନବ ଅନ୍ତରରେ ଏହିଭଳି ଭାବ ରଖି ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା ସମାହିତ କରିପାରିଲେ ଚିତ୍ତ କ୍ରମେ ଶାନ୍ତ ଭାବ ଧାରଣକ୍ଷମ ହୁଏ ।ସାଧକଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଅସଲ ତତ୍ତ୍ୱର ବିକାଶ ଘଟେ ।ଦେବୀଙ୍କ ଅହେତୁକ କୃପାଲବ୍ଧ କୃତାର୍ଥ ମାନବ ତା ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଅହଙ୍କାରାଦି ଆବର୍ଜନା ରହିତ ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ମୁକୁରରେ ଭଗବଦ୍ ଶକ୍ତିର ରୁଚିର ସତ୍ତ୍ୱ, ଶୁଚିର ସୌମ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ବିଗ୍ରହର ପ୍ରତିଫଳନ ଅନୁଭବ କରିପାରେ । ନିଜକୁ ଭଗବଦ୍ ଶକ୍ତିର ଅଂଶବିଶେଷ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି କ୍ରମେ ସେ ତୂରୀୟ ଆନନ୍ଦରେ ଅନ୍ତର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ।

ଏହାର ଅବ୍ୟବହିତ ପରେ ଋତୁରାଜ ବସନ୍ତର ଅନନ୍ତ ସୁଷମା ମଧରେ ବିଦ୍ୟାଦାୟିନୀ, ଅବିଦ୍ୟାନାଶିନୀ ବ୍ରହଶକ୍ତି ସ୍ୱରୂପିଣୀ ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଶୁଭାଗମନ ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ସତେ ଯେପରି ସାଧକମାନଙ୍କର ବ୍ରହତ୍ୱରେ ଲୀନ ହେବାର ଶେଷ ଓ ଶୀର୍ଷ ସାଧନ ସ୍ତର ଉପନୀତ ହୋଇଥାଏ ।ସେଥିପାଇଁ ବସନ୍ତ ସାମୂହିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୂରିତ ହୋଇଉଠି ତା ର ଋତୁରାଜ ନାମର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ । ବସ୍+ଅନ୍ତ ରୁ ବସନ୍ତ ଶ ନି ନ୍ନ ହୋଇଛି ।ବସ୍ ଅର୍ଥ ବସବାସ କରିବା, ତି ି ରହିବା ବା ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି । ଅବସ୍ଥାନ କରିବାର ଅନ୍ତକାଳ ଯେଉଁ ସମୟ ବା ସ୍ଥିତି – ତାହା ହିଁ ହେଉଛି ବସନ୍ତ ।

ଜ୍ଞାନାର୍ଜନ ସକାଶେ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱୟଂ ଯେ ବ୍ରହ – ଏହାର ଅନୁଭୂତି ଅର୍ଜନ ନିମିତ୍ତ ହିଁ ମାନବର ଯେତେ ପ୍ରକାର ସାଧନା ... । ସେଇଥିପାଇଁ ହିଁ ତାର ଏହି ଅଖିଳ ସଂସାରରେ ବସତି ସ୍ଥାପନର ବିଭିନ୍ନ ଲୀଳାବିଳାସ ସେହି ଅନ୍ତିମ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ ତଥା ନିର୍ବାଣ ବା ମୁକ୍ତିର ରସାସ୍ୱାଦନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲେ ସାଧକ ମାନବର ସିଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଆଗତ ହୁଏ । ତାହା ହିଁ ତା ର ଶୀର୍ଷ ଓ ଶେଷ ପରିଣତି ତାହା ଉପଲବ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ଯେଉଁ ସାଧନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଧାରା ବା ପ୍ରଣାଳୀ – ତାହା ହିଁ ଶିକ୍ଷା ।ଏତଦ୍ ଅତିରିକ୍ତ ଅନ୍ୟ ଯାହା ତାହା ଅବିଦ୍ୟା ।ଏହା ଶିକ୍ଷାଦେବା ନିମିତ୍ତ ଋତୁରାଜ ବସନ୍ତର ଆଗମନ କାଳରେ ମାତା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ହୁଏ ସରସ ଶୁଭାଗମନ ।

ମନ୍ଦବାତ ବିଧୂନିତ ମଧୁବିନ୍ଦୁବର୍ଷୀ କୁସୁମୋଦ୍‌ଗତ ତରୁଲତା ବୀଥି ନବ କିଶଳୟର ଛନ୍ଦେ ଛନ୍ଦେ ଦୋଳାୟିତ ହୋଇ ଋତୁରାଜ ବସନ୍ତର ଅକଳନୀୟ ଶୋଭା ବୈପୁଲ୍ୟ ଓ ସୌରଭ ମଧରେ ମଧୁକର ନିକରଙ୍କ ଉଲ୍ଲାସମୟ ଗୁଞ୍ଜରଣ ମାଧମରେ ସତେ ଯେପରି ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଏହି ଶାଶ୍ୱତ ବାଣୀର ବାର୍ତ୍ତା ଉଦ୍‌ଘୋଷିତ ହୁଏ ।

ବାହ୍ୟିକ ଶୋଭା ସମୂହର ଆକର୍ଷଣରେ ସାଧାରଣ ମାନବ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଯାଏ । ପରନ୍ତୁ ସାଧକମାନବର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଠିକ୍ ଏହାର ବିପରୀତଧର୍ମୀ ।ସେ ଶୋଭାର ଆଭାରେ ଆଚମ୍ବିତ ନ ହୋଇ ଏହି ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ଉତ୍ସ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ନିରତ ରହନ୍ତି ।ସାଧକ ମାନବ ଅନାୟାସରେ ବାହ୍ୟିକ ସୁଷମା ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣର କାରଣ ଓ ନିରାକରଣର ଉପାୟ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିପାରନ୍ତି ।କାମିନୀ, କାଞ୍ଚନ, ହିକ, ଦୈହିକ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସମୂହ ପ୍ରତି ସାଧକମାନବ ବୀତସ୍ପୃହ ରହନ୍ତି ।ବସନ୍ତର କମନୀୟ ପରିବେଶ ସାଧାରଣ ହୃଦୟରେ ଭୋଗସ୍ପୃହା ସଂଜାତ କରାଇବାବେଳେ ସାଧକ ହୃଦୟରେ ଦେବୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାନୁଭୂତି ଅନୁରଣିତ ହୁଏ ।

କୌଣସି ବାହ୍ୟିକ ଦୃଶ୍ୟର ଦର୍ଶନରେ ସାଧାରଣ ଓ ସାଧକଙ୍କ ଅନ୍ତରର ଅନୁଭୂତି ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯାଇ ଶ୍ରୀରାମକୃ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଛନ୍ତି – ଲୋକେ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ରମଣୀୟ ଶୋଭା କାମିନୀକୁ ଦେଖି ମୋହିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।ଯିଏ ପୃଥିବୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ କେହି ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ପରୀର ବାହ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ମୋହିତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।କିନ୍ତୁ ସେହି ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଅତି ଅଳ୍ପ ଲୋକେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । (ପୃ ।-୭୯, ଶ୍ରୀରାମକୃ ବାଣୀ ଓ ଜୀବନୀ – ସ ।ଦନା– ହିମାଂଶୁ ଶେଖର ଭୂୟାଁ)

ପୃଥିବୀ ଅର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ର । ଦେବୀ ରକ୍ତବୀଜ ବଧ କରୁଛନ୍ତି । ଦୈତ୍ୟମାନେ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷଭାବାପନ୍ନ ହୋଇ ସୃଷ୍ଟିର ବୈଷମ୍ୟ ସାଧନ କଲେ ଦେବୀ ରୁଦ୍ର ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଦୈତ୍ୟଶକ୍ତିକୁ ସଂହାର କରି ପୁନରାୟ ସୃଜନ କରନ୍ତି ।ଏହା ମହାଶକ୍ତିଙ୍କର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଲୀଳା । (ତତ୍ତ୍ୱମାଳା, ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ, ପୃ.–୮୪, ୮୫)

ଏଠାରେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ କିୟତ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଗଲେ ଜଣାଯାଏ – ରକ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟର ଦେବୀଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥ – କାମନାନୁରାଗୀ ମାନବ ମନର ବିରାଗୀ ତଥା ବିବେକରୂପିଣୀ ଶକ୍ତି ସହ ସଂଗ୍ରାମ । ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରରେ କହିଲେ, ଏହା ହିଁ କାମନାବାସନାକ୍ରାନ୍ତ ମାନବ ସହିତ ମୁକ୍ତିଦାୟିନୀ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତିଙ୍କ ସହ ସଂଗ୍ରାମ । ମାନବ ମନରେ ଯଦି ସ୍ୱଳ୍ପମାତ୍ର କାମନା ବାସନା ବା ବିଷୟ – ଅନୁରକ୍ତ ଭାବ ରହିଯାଏ, ତେବେ ସେ ବାରମ୍ବାର ଏହି ଭୂମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ଥୂଳର ରକ୍ତମାଂସର ଶରୀର ଧାରଣ କରି ଆତଯାତ ହେଉଥାଏ ।ଥରେ ଏହି ଭୂପୃ ରେ ଭୂମି ହୋଇ ନିପତିତ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ମାନବ ଅନେକ ବଂଶୋପୃତ୍ତି କରି କ୍ରମେ ସହସ୍ରାଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି ।କାରଣ ପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅନୁସାରେ ଜୀବାକାର ରକ୍ତବୀଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୀଜରୁ ମଧ ସହସ୍ରାଧିକ ଜୀବଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ସମ୍ଭବ ।

ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ପୃଥ୍ୱୀ ରୂପ କ୍ଷେତରେ ଅନୁରକ୍ତି ରୂପ ଗୋଟିଏ ବୀଜ (ରକ୍ତବୀଜ) ବପନ କରାଗଲେ, ତାହା କ୍ରମେ ଅସଂଖ୍ୟ ବୀଜରେ ପରିଣତ ହେବ ।ଜୀବମାତ୍ରକେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ନ ହୋଇ ଯଦି ଜଣକର ବୀଜ ମଧ ଅନୁରକ୍ତି ଦଶାକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ, ତେବେ ସେଥିରୁ କ୍ରମେ ସହସ୍ରାଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଜୀବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯିବେ ।ମନରେ ବିନ୍ଦୁଏ ବି କାମନାର ଦାଗ ଥିଲେ କ୍ରମେ ତାହା ଜୀବସ୍ରୋତ ସୃଷ୍ଟି କରି ସିନ୍ଧୁର ଆକାର ଧାରଣ କରିବ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାମନା ବାସନା ଶୂନ୍ୟ ନହୋଇପାରିଲେ ସ୍ୱଳ୍ପମାତ୍ର କାମନାବଶ ପୁନଃ ପୁନଃ ପୃଥ୍ୱୀ ପୃ ରେ ଜୀବାତ୍ମା ଳିତ ହେବେ ।ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମୁକ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବୀ ସନ୍ତାନ ସହ ଏହି ଲୀଳା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଥିବ ।

୨୧୩୨/୪୧୭୬, ନାଗେଶ୍ୱର ଟାଙ୍ଗି
ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୨

ଯା ୯ 1 ˂ ତେ ୃ

ଜୟକୃ ତ୍ରିପାଠୀ

ଯା ଦେବୀ ସର୍ବଭୂତେଷୁ
ମାତୃ ରୂପେଣ ସଂସ୍ଥିତା
ସଂସାର ତାରିଣୀ ମାତା
ଦୁର୍ଗେ ଜଗତ ବନ୍ଦିତା ।
ନୃମୁଣ୍ଡ ମାଳିନୀ ଗୌରୀ
ଅମ୍ବିକା ସହସ୍ର ଭୁଜା
ମହିଷାସୁର ମର୍ଦ୍ଦିନୀ
ଦୁଷ୍ଟ ନାଶିନୀ ଶୈଳଜା ।
ଉମା, ମାହେଶ୍ୱରୀ, ଗୌରୀ
ସର୍ବ ସଂକଟ ତାରିଣୀ
ଜଗତ୍ ବନ୍ଦନୀୟା ଉମା
ମୃଣ୍ମୟୀ ସିଂହବାହିନୀ ।

ସରଣ ରକ୍ଷଣୀ ମାତା
ତ୍ରିପୁରାଭୟ ଦାୟିନୀ
ଦୁଷ୍ଟ ସଂହାରିଣୀ ଗୌରୀ
ନମଃ ନୃମୁଣ୍ଡ ମାଳିନୀ ।
ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାୟିନୀ ମାତା
ଖଣ୍ଡା ଖର୍ପର ଧାରିଣୀ
ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀହରି ପ୍ରିୟେ
ନମଃ ନମଃ ପ୍ରଣମାମି ।

୫୧, ରାଜୀବନଗର
ଆଇଗିଣିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୧୯

þæ' 'ÿSæ H ™þÉæÚÀÿ ÓæÀÿ Sæ߆ÿê

ଅମୂଲ୍ୟା କୁମାରୀ ସ୍ୱାଇଁ

ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ପୂଜା ହିଁ ଦଶହରାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏହି ଉତ୍ସବ ବିଜୟା ଦଶମୀ ନାମରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ବିଖ୍ୟାତ । ପୁଣି ଦଶଶିର ରାବଣର ବିନାଶ ଏହି ଦିବସରେ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଏହାକୁ ଦଶହରା କୁହାଯାଏ । ଆଶ୍ୱିନ ମାସର ଶୁକ୍ଳ ଦଶମୀ ଦିନ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁକୂଳ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରେୟ ଅଟେ । ଦେବତାମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଗତିବେଳେ ଆବିର୍ଭୂତା ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ନାମ ଦୁର୍ଗା । ପୂର୍ବେ ଭାରତୀୟ ହିନ୍ଦୁରାଜାମାନେ ଏହି ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ । ମହିଷାସୁର ବିନାଶ ପାଇଁ ଶକ୍ତିଙ୍କର ଧରାରେ ଆବିର୍ଭାବ ଦଶହରାର ସ୍ମୃତିକୁ ଉ ୍ଳ କରେ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ହେଉଛନ୍ତି ତ୍ରିଶକ୍ତିର ସମାହାର ଯଥା– ସରସ୍ୱତୀ, ଲକ୍ଷୀ ଓ କାଳୀ (ଦୁର୍ଗା ଶକ୍ତି), ଅର୍ଥାତ୍ ଏହା ସତଗୁଣୀ, ରଜଗୁଣୀ ଓ ତମଗୁଣୀ ଶକ୍ତି । ବେଦୋକ୍ତ କୋଡ଼ିଏ ହଜାରରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମ ମଧ୍ୟରେ ଗାୟତ୍ରୀ ମହାମ ଅନ୍ୟତମ । ଏହି ମହାମ କୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସର୍ବଶ୍ରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ମ ରୂପେ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଗାୟତ୍ରୀ ମ ହେଉଛି ବୈଦିକ ପ୍ରଜ୍ଞାର ଚାବିକାଠି । ବର୍ତ୍ତମାନର କୌଣସି ଧର୍ମ ସଂଗଠନ ଜନଲାଭ କରିବା ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ବେଦ ରହି ଆସିଛି । ଅର୍ଥାତ୍, ବେଦ ସୃଷ୍ଟି ବେଳେ ପୃଥିବୀରେ କୌଣସି ଜାତି ସଂପ୍ରଦାୟ କିମ୍ବା ଗୋ 1 ନଥିଲା । କେବଳ ଏକ ମାନବ ସମାଜ । ତେଣୁ ବେଦ କୌଣସି ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର କରେ ନାହିଁ । ସବୁ କାଳରେ ବେଦ ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜର ।

ଗାୟତ୍ରୀ ମହାମ ଏକ ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ର । ତହିଁରେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ରତ୍ନମାନଙ୍କୁ ସନ୍ଧାନ କରିବା ସହଜ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ପ୍ରଜ୍ଞା, ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ଅନୁରୂପ ରତ୍ନ ବାହାର କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେହି ଅକ୍ଷୟ ଭଣ୍ଡାରର ଅନ୍ତ କାହାରିକୁ ବିଦିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଗାୟତ୍ରୀ ନାମର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଦରେ କେତେ ଗଭୀର ଜ୍ଞାନ ସନ୍ନିହିତ ଅଛି ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଯେ ଯେତେ ବଡ଼ ଶ୍ରେ ବିଦ୍ୱାନ ହୋଇ ଥାଉନା କାହିଁକି, ତାଙ୍କୁ ସେତିକି କଠିନ ହୁଏ । ଅନେକ ଋଷି ମହର୍ଷିମାନେ ଗାୟତ୍ରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅକ୍ଷରର ବିଶେଷ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ପଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ଅର୍ଥ ଏତେ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଓ ମର୍ମପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ମାତ୍ର କେତୋଟି ପଂକ୍ତିରେ ତାହା ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଭାବେ ପ୍ରକଟ କରି ହେବ ନାହିଁ । ନିମ ପଂକ୍ତିମାନଙ୍କରେ ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ସର୍ବ ସୁଲଭ ଅର୍ଥ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରୂପରେ ଲେଖା ଯାଇଛି ଯହିଁରୁ ତାହାର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ସୁବିଧାରେ ବୁଝାଯାଇପାରିବ ।

ଓଁ ଭୂର୍ଭୁବଃ ସ୍ୱଃ ତତ୍ସବିତୁର୍ବରେଣ୍ୟଂ
ଭର୍ଗୋଦେବସ୍ୟ ଧୀମହି ଧୀୟୋ ୟୋନଃ ପ୍ରଚୋଦୟାତ୍ ।

ଅର୍ଥାତ୍– ସେହି ସୁଖ ସ୍ୱରୂପ, ଦୁଃଖ ନାଶକ, ଶ୍ରେ ତେଜସ୍ୱୀ, ପାପ ନାଶକ, ପ୍ରାଣ ସ୍ୱରୂପ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଆମେ ଅନ୍ତରାତ୍ମାରେ ଧାରଣ କରିବା । ସେହି ପରମାତ୍ମା ଆମର ବୁଦ୍ଧିକୁ ସନାର୍ଗରେ ପ୍ରେରିତ କରିବେ ।

ଏହି ଅର୍ଥକୁ ବିଚାର କଲେ ତାହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ତିନୋଟି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଟିତ ହୁଏ– ୧. ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଦିବ୍ୟଗୁଣର ଚିନ୍ତନ, ୨. ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ (ବା

ଈଶ୍ୱରୀୟ ଭାବକୁ) ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଧାରଣ କରିବା, ୩. ସଦ୍‌ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରେରଣା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା । ଏହି ତିନୋଟି ଯେ ସାଧାରଣ ମହତ୍ତ୍ୱ ସଂପନ୍ନ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଯେଉଁ ଦିଗରେ ବିଚାର କରେ, ଯେଉଁ ବସ୍ତୁର ଚିନ୍ତନ କରେ, ଯେଉଁ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଏକତ୍ର କରେ, ତାହା ସବୁ ତା ର ମନୋଭୂମିରେ ଧୀରେ ସ୍ଥିତି ବିସ୍ତାର କରି ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ବିଚାର–ବିଜ୍ଞାନର ବିସ୍ତୃତ ବିବେଚନାକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖି, ଏହାର ସାରଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆମେ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ଯେଉଁ ବିଷୟରେ ଆମେ ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତ ହେବା, ଆମର ମାନସିକ ଶକ୍ତି ସେ ଦିଗରେ ପ୍ରବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିବ ଏବଂ ଏହାର ଅଦ୍‌ଭୂତ ସାମର୍ଥ୍ୟଦ୍ୱାରା ସୂକ୍ଷ୍ମଲୋକରୁ ଏପରି ସାଧନ ହେତୁ ଏବଂ ଉପକରଣ ଆହରଣ କରିଆଣେ । ଯାହାର ଆଧାରରେ ଏହି ଚିନ୍ତନ ବିଷୟରେ ନାନାପ୍ରକାର ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ, ଦୃଶ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ସହାୟତା ମିଳେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ମାର୍ଗରେ ସଫଳତାର ସୋପାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ । ଚିନ୍ତନର ଏହିପରି ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅଛି । ଧ୍ୟାନଯୋଗର ମହିମା କାହାରିକୁ ଅବିଦିତ ନୁହେଁ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଏପରି କିଛି ଗୁଣର ଚିନ୍ତନ ଅଛି ଯାହା ମାନବ ଜୀବନ ନିମନ୍ତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଆନନ୍ଦ, ଦୁଃଖର ବିନାଶ, ଶ୍ରେ ତା, ତେଜ, ନିର୍ଭୟ ଏବଂ ଆତ୍ମାର ସର୍ବବ୍ୟାପକତା । ଆତ୍ମବତ୍ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ର ମାନ୍ୟତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଯେତେ ଏକାଗ୍ର କରାଯିବ, ମସ୍ତିଷ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ତତ୍ତ୍ୱ ସେତେ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ମନ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷିତ ହେବ, ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେବ ଏବଂ ସେହି ଆଧାର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଆତ୍ମାର ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ଥିତିର ଚିନ୍ତନ, ଦୁଃଖଶୋକରହିତ ବ୍ରାହି ସ୍ଥିତିର ଚିନ୍ତନ, ଶ୍ରେ ତା, ତେଜସ୍ୱିତା ଏବଂ ନିର୍ମଳତାର ଚିନ୍ତନ ଏବଂ ଆତ୍ମାର ସର୍ବବ୍ୟାପକତାର ଚିନ୍ତନ । ଏହା ଯଦି ଗଭୀର ଅନୁଭୂତି ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ କରାଯାଏ ତେବେ ଆତ୍ମା ଏକ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ଓତଃପ୍ରୋତ ହୋଇଯାଏ । ଆତ୍ମା ଏହି ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦକୁ କେବଳ ବିଚାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୀମିତ ରଖେ ନାହିଁ, ବରଂ କ୍ରିୟାରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏହାର ଘନ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାର ପଦକ୍ଷେପ ନିଏ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ଉପରୋକ୍ତ ଗୁଣ ସମନ୍ୱିତ ତେଜପୁଞ୍ଜକୁ ପରମାତ୍ମା ସ୍ୱୟଂ ଧାରଣ କରିବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଅଛି । ସେହି ଦିବ୍ୟଗୁଣସ ନ୍ନ ପରମାତ୍ମାଙ୍କର କେବଳ ଚିନ୍ତନ ମାତ୍ର ଯେ କରାଯାଏ, ଏହା ନୁହେଁ ବରଂ ଗାୟତ୍ରୀରେ ଆତ୍ମାକୁ ଦୃଢ଼ ଆଦେଶ ଅଛି, ସେହି ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସେହି ଦିବ୍ୟଗୁଣ ସ ନ୍ନ ପରମାତ୍ମାଙ୍କୁ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଧାରଣ କରି ନିଜର ପ୍ରତିଟି ଲୋମକୂପରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରାଯାଏ । ନିଜ ଅନ୍ତଃକରଣରେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ନିଜର ଭିତର ଓ ବାହାର ସବୁଆଡ଼େ ତାହା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟାପ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଅହଂଭାବ ସ ର୍ଣ୍ଣ ନିମ ମାନ ହୋଇ ଯାଇଥିବାର ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ଭାବନାରେ ମନୁଷ୍ୟ ଯେତିକି ସମୟ ଓତଃପ୍ରୋତ ରହିବ, ସେହି ସମୟତକ ତାକୁ ଭୂଲୋକରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଲୋକର ଆନନ୍ଦ ଦେବ । ଏହି ଅନୁଭବ ଏତେ ଗମ୍ଭୀର ଯେ, ଆଗାମୀ ଜୀବନରେ ବାହ୍ୟ ଆଚରଣରେ ତାହାର ପ୍ରଭାବ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ, ଏଥିରୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ତତ୍ତ୍ୱର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେବ ନାହିଁ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ପରମାତ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ସଦ୍‌ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ଆମର ମସ୍ତିଷ୍କରୁ କୁବିଚାର, କୁସଂ ।ର, ନୀଚ ବାସନା, ଦୁର୍ଭାବନାସମୂହକୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି ତହିଁରେ ସତୋଗୁଣୀ ଋତମ୍ଭରା ବୁଦ୍ଧି, ବିବେକ ସଦ୍‌ଜ୍ଞାନରେରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ ।

ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଦିବ୍ୟ ଗୁଣକୁ ଧାରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ କୁହାଯାଇଥିବା ବ୍ରହ୍ମଧାରଣ ପାଇଁ ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ଉପାୟ ବତାଇ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ନିଜ ବୁଦ୍ଧିକୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ କର, ଆଦର୍ଶକୁ ଉଚ୍ଚକୁ ଉଠାଅ, ଉଚ୍ଚ ଦାର୍ଶନିକ ବିଚାରଧାରା ପ୍ରତି ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇ ତୁ ତୃ । ବାସନାର ଇଙ୍ଗିତରେ ପରିଚାଳିତ କୁବୁଦ୍ଧିକୁ ମାନସ ଲୋକରୁ ବହିଷ୍କାର କରିଦିଅ । ବୁଦ୍ଧିର କଳୁଷ ଯେତିକି ଦୂର ହେଉଥିବ ସେତିକି ଦିବ୍ୟଗୁଣସ ନ୍ନ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଅଂଶକୁ ନିଜଠାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବାର ଅନୁଭବ ହେବ ଆଉ ସେହି ଅନୁପାତରେ ଲୌକିକ ଏବଂ ପାରଲୌକିକ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ଗର୍ଭ ସନ୍ନିହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ତଥ୍ୟରେ ଜ୍ଞାନ, କର୍ମ, ଉପାସନା ପ୍ରଭୃତି ତତ୍ତ୍ୱ ଅଛି । ସଦ୍‌ଗୁଣର ଚିନ୍ତନ ହେଉଛି ଜ୍ଞାନ, ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଧାରଣ କରିବା ହେଉଛି କର୍ମ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିର ସାତ୍ତ୍ୱିକତା, ଅଭୀଷ୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତି କ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀ ଉପାସନା ଅଟେ । ବେଦର ସମସ୍ତ ରଚନା ଓ ସୂତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ତଥ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ତାରପୂର୍ବକ ପ୍ରକଟ କରାଯାଇଅଛି । ବେଦରେ ଜ୍ଞାନ, କର୍ମ ଓ ଉପାସନା ଏହି ତିନି ବିଷୟ ଅଛି । ଗାୟତ୍ରୀର ବୀଜ ମ ରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ତିନି ବିଷୟର ବର୍ଣ୍ଣନା ବ୍ୟବହାରିକ, ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଏବଂ ସର୍ବାଙ୍ଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ, ଏହି ବୀଜକୁ ସଦ୍ ହୃଦୟରେ ନି । ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ଗଭୀର ଅନ୍ତକରଣରେ ସ୍ଥାପନ କରିବା ହିଁ ଗାୟତ୍ରୀଙ୍କର ଉପାସନା । ଏହି ଉପାସନାରେ ସାଧକର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କଲ୍ୟାଣ ହୋଇଥାଏ ।

କ୍ୱା.ନଂ– ଆଇ.ଭି.: ବି–୩୮/୪
ୟୁନିଟ୍–୩, ଭୁବନେଶ୍ୱର

þæ' ÉæÀÿÁÿæZÿ ÉNÿ¨êvÿ

ଶ୍ରୀନିବାସ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ଆଜି ନୁହେଁ, ବିଗତ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷତଳେ ଉ ଳ ଭୂମି ଗୋଟିଏ ମହାନ୍, ଧାର୍ମିକ ତଥା ଆଧାତ୍ମିକ ପୀଠ ରୂପେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପୁରାଣ, ଶା , ବେଦବେଦାନ୍ତ, କାବ୍ୟ କବିତା, ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ, ଗୀତା ଓ ଭାଗବତ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଏହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଥାଏ । ଏହାର ମୂକସାକ୍ଷୀ ରୂପେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ବିଶ୍ୱ ବନ୍ଦନୀୟ ।ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଏହି ଭୂମି ଉପରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ପୁଣ୍ୟତୋୟା ନଦୀ, ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ଓ ସହରର କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ବିରାଜିତ ଶତ ଶତ ମନ୍ଦିର, ଧର୍ମପୀଠ, ପୌରାଣିକ କ୍ଷେତ୍ର, ଯଜ୍ଞକୁଣ୍ଡ ଓ ମଠଗୁଡ଼ିକର ମହିମା, ଗାରିମା ଏହାର ପାଣି ପବନକୁ ମହକାଇ ଦେଇଛି ।ଏଥିରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଆଧାତ୍ମିକବାଦର ପବିତ୍ରତା ଓ ମହନୀୟତା ଅନୁମେୟ ।ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କର ଦଳନ ଓ ସ ମାନଙ୍କର ପାଳନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ଶତ ଶତ ଦେବା ଦେବୀ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚୀନ ଉ ଳର କଳା, ସଂ ତି, ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି, ପର ରା, ମେଳାମହୋତ୍ସବ ଓ ପର୍ବପର୍ବାଣିକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ବହୁ ଆବହମାନକାଳରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶୈବ, ଶାକ୍ତ, ବୈ ବ, ସୌର ଓ ଗଣପତ୍ୟ ଧର୍ମ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଶକ୍ତି ବା ଦେବୀ ଉପାସନାର ମହିମା ଓ ଗୁଣଗାରିମା ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀର ଗଳିକନ୍ଦିଠାରୁ ସହର ଓ ନଗର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁବିସ୍ତାର ଲାଭ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଏହି ପୀଠଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରତୀୟମାନ ।

ବି ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ପ୍ରଧାନଶକ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ତ୍ରିଶକ୍ତି ଯଥା– ବ୍ରହ୍ମା, ବି ଓ ମହେଶ୍ୱର ।ଏହି ତ୍ରିଶକ୍ତିଙ୍କୁ କ୍ରିୟାଶୀଳ ତଥା ସାକାର କରାଇବା ପାଇଁ ନାରୀ ଶକ୍ତି ବା ମା ଦେବୀଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା । 1 ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ୱାମୀର ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ସଦୃଶ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟ ତଥା ବିବାହ, ବ୍ରତ, ହୋମ, ପୂଜାପାଠ ଇତ୍ୟାଦିରେ 1 ବ୍ୟତୀତ ସ୍ୱାମୀର କାର୍ଯ୍ୟ ଫଳବତୀ ହୋଇନଥାଏ । ତେଣୁ ଶା ।ନୁମୋଦିତ ବ୍ରହ୍ମା ପ୍ରଥମେ ମ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେବୀଙ୍କୁ ସରଣ କରିଥିଲେ । ହେ ଦେବି ତୁମେ ତ୍ରିମାତ୍ରା ରୂପେ ଯଥା– ଅ:ଉ:ମ । ଏହି ମ କୁ ଆଧାର କରି ତୁମେ ଜଗତର ଅର୍ଦ୍ଧମାତ୍ରା, ଗୁଣମୟ, ଗୁଣାତୀତରେ ସଂଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ର ରୂପେ ବିରାଜିତ ହୁଅ ।ସାବିତ୍ରୀ ଓ ଗାୟତ୍ରୀ ମ ରେ ତୁମେ ପ୍ରକୃତ ମାତା ।ତେଣୁ ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତ୍ରୀ, ସ୍ଥିତକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ବା ପାଳନକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ଓ ସଂହାରକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ।ଜନଦାତା ଯେପରି ତା ର ସନ୍ତାନକୁ ଅନାବିଳ ସ୍ନେହ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଲାଳନପାଳନ କରିଥାଏ, ଠିକ୍ ସେପରି ଦେବିମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଯୁଗରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ଜୀବଜଗତକୁ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି ।ଆଉ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦେବତାମାନଙ୍କର ବଳ ଓ ଅ ଶ ରେ ସ ିଶ୍ରଣ ଧାରଣପୂର୍ବକ ଆଦିଶକ୍ତି ମାତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗରେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ମାୟାବୀ ଅସୁର ଓ ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ନିପାତ କରି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ ଓ ଧର୍ମର ଯୁଗ ।

ଉ ଳରେ ମାତୃଶକ୍ତି ବା ଶାକ୍ତ ଉପାସନାର ପ୍ରଚଳନ ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ।ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ଶାକ୍ତ ଉପାସନା ହେଉଛି ମୂଳ ଉତ୍ସ ସଦୃଶ । ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଏହି ଉପାସନାର ମୂଳ ପୀଠ । ତିହାସିକମାନଙ୍କ ମତରେ ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ଶକ୍ତି ଉପାସନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ସମୟରୁ ଏହାର ସୃଷ୍ଟି ସଠିକ୍ ଭାବେ କହି ହେବ ନାହିଁ ।କିନ୍ତୁ ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଭ୍ୟତାର ଉନେଷ କାଳରେ ଖ୍ରୀ:ପୂ: ତୃତୀୟ ଶତକରେ ମାତୃଶକ୍ତିର ଉପାସନା ପ୍ରାଚୀନ ଶବରୀୟ ନୀତି ଅନୁସାରେ ହେଉଥିଲା ବୋଲି ଇତିହାସ କହେ ।ଅତୀତରେ ଆଦିମ ଅଧିବାସୀମାନେ ତଥା

ଶବରମାନେ ପଥର, ମାଟି, ବୃକ୍ଷ, ଜଳ, ନଦୀ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଶକ୍ତି ରୂପେ ଉପାସନା କରିବାର କିମ୍ବଦନ୍ତୀମାନ ଶିଳାଲିପିରେ ଥିବାର ସୂଚନା ମିଳେ । କାଳିକା ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି– ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଶକ୍ତି ଉପାସନାର ପୀଠମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ଅସଂଖ୍ୟ ଶକ୍ତିପୀଠ ମଧ୍ୟରେ ଝଙ୍କଡ଼ର ମା ଶାରଳା ପୀଠ ଅନ୍ୟତମ । ଏହି ପୀଠର ମହତ୍ତ୍ୱ, ମହିମା ଓ ଗୁଣଗରିମାର ଖ୍ୟାତି ଓ ଯଶ ସମଗ୍ର ଭାରତ କାହିଁକି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସଭାଜନ ହେବା ସହିତ ମୋଚନ କରିପାରିଛି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପରମ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ରୋଗ, ଦୁଃଖ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, ଅଭିଳାଷ ଇତ୍ୟାଦି । ତେଣୁ ଏହି ପୀଠର ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଅନ୍ୟପୀଠ ତଥା ଚଣ୍ଡୀ, ତ , କାଳୀ, ଦୁର୍ଗା ଇତ୍ୟାଦି ପୀଠମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱତ ।

ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ ମା ଶାରଳା ପୀଠର ପ୍ରାକୃତିକ ଜଳବାୟୁ ଯେପରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ପବିତ୍ର ଓ ଶୋଭାର ଭଣ୍ଡାର, ଠିକ୍ ସେପରି ଏହି ପୀଠର ପରିବେଶ ଗୌରବମୟ ଓ ଜନହିତକର । ଅବିଭକ୍ତ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ୫୦ କିଲୋମିଟର ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର କନକପୁର ଗ୍ରାମରେ ଝଙ୍କଡ଼ ପୀଠ ନାମରେ ମା ଶାରଳା ବିରାଜିତ । ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ଗଠନ ଏକ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ସମତଳ ସବୁଜ କେଦାରରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଶୀତଳ, କୋମଳ ଓ ମଧୁର ଜଳବାୟୁର ଏକ ମନୋଜ୍ଞ ପରିବେଶ ଲକ୍ଷଣୀୟ । ଅଗଣିତ ପରମ ଭକ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟ ମନ୍ଦିରରେ ମା ଶାରଳା ଦେବୀଙ୍କପ୍ରତି ଅସୀମ ଭକ୍ତି ଓ ଅସରନ୍ତି ପ୍ରେମରସ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଛି ।

ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ ମା ଶାରଳା ପୀଠ ନିର୍ମାଣର ଇତିବୃତ୍ତି ଠିକ୍ ଜଣାନଥିଲେ ମଧ୍ୟ କଳାପାହାଡ଼ର ଆକ୍ରମଣ ସମୟରୁ କିଛି ତଥ୍ୟ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଅଛି । ମା ଶାରଳାଙ୍କ ପୁସ୍ତକରେ ଗୌରାଙ୍ଗ ଅଧିକାରୀ ସୂଚାଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଦେବତାମାନଙ୍କ ବଳରେ ବଳୀୟାନ ହୋଇ କୀର୍ତ୍ତି ଓ ବାସ ନାମକ ଦୁଇଟି ମାୟାବୀ ଅସୁର ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ ସମସ୍ତ ଜୀବମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ଏପରିକି ଦେବତାମାନଙ୍କର ଆସନ ଟଳମଳ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ମୁ ହୋଇ ମା ଆଦିଶକ୍ତି ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ ଏହି ଦୁଇ ଅସୁରଙ୍କୁ ନିଧନ କରି ନି ସିତ ପରମ ଓ ନୀରିହ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଏହାର ମୂକସାକ୍ଷୀ ସଦୃଶ ଆଜି ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ଦେବୀ ପାଦହରା ନାମକ ହ୍ରଦ ପ୍ରତୀୟମାନ ।କଥିତ ଅଛି, ସେହି ଅସୁରଦ୍ୱୟ ସେଠାରେ ଚାପି ହୋଇ ଭୂଗର୍ଭକୁ ଯାଇଥିବା ବେଳେ ଏହି ହ୍ରଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି ।ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁଯାୟୀ ଧନେଶ୍ୱର ସାହୁଙ୍କଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶାରଳା ମହାପୁରାଣ ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଝଙ୍କଡ଼ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଥିବା କନକବତୀ ଗ୍ରାମସ୍ଥିତ ମା ଦେବୀଙ୍କ ପୀଠରେ କୃପାଜଳ ନାମକ ଜଣେ ଋଷି ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧପୁତ ଗାୟତ୍ରୀ ମ ର ଉପାସକ ଓ ହୋମ ଯଜ୍ଞ ବଳରେ ଏକଦା ତାଙ୍କ ସ ୍ଖରେ ଶୁଭ୍ର ବସନ ପରିହିତା ଦିବ୍ୟ ଅପରୂପା ବାଳିକାଟିଏ ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲେ ।ଆଉ ମଧ୍ୟ ଦିବ୍ୟ ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଋଷିଙ୍କୁ ବାଳିକାଟିର ନାମ ଶାରଳା ବୋଲି ସୂଚନା ମିଳିଥିଲା ।ଯୁଗଚକ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ବାଳିକା ବି ୍ଙ୍କଠାରୁ ତପସ୍ୟା ମାଧ୍ୟମରେ ବରପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲେ ।ଫଳରେ ସେହି ବାଳିକା ପୃଥିବୀରେ ବହୁ ମାୟାବୀ ଅସୁରଙ୍କୁ ନିପାତ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ତତ୍‌ପରେ ସେହି ବାଳିକା ନିଜକୁ ଏକ ଶିଳାରୂପେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।ସେହିଦିନଠାରୁ ଝଙ୍କଡ଼ରେ ତାହା ମା ଶାରଳା ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।

ସମୟକ୍ରମେ ଏହି ଶିଳା ବିଗ୍ରହଟି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ନଦୀ ତଟର ମାଟିରେ ପୋତି ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।ତ୍ରେତା ଯୁଗରେ ମହାବୀର ପର୍ଶୁରାମ ମାତୃହତ୍ୟା ପାପରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଝଙ୍କଡ଼ ପୀଠରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ ।ଆଦିକବି ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ଲିଖିତ ମହାଭାରତରୁ ମଧ୍ୟ ଜଣାଯାଏ, ତତ୍‌କାଳୀନ ସମୟରେ ଏହି ପୀଠ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଓ ବୃଦ୍ଧା ନଦୀଦ୍ୱୟର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା ।କାଳକ୍ରମେ ଏହି ନଦୀଦ୍ୱୟର ନାମ ଅପଭ୍ରଂଶ ହୋଇ ବୁଢ଼ା ଓ ବୁଢ଼ୀ ନଦୀ ନାମରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ନଦୀଦ୍ୱୟ (ବୁଢ଼ା ଓ ବୁଢ଼ୀ) ତେନ୍ତୁଳିପଦା ଗ୍ରାମଠାରେ ଏକ ଛୋଟ ଯୋରରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛନ୍ତି । କଥିତ ଅଛି, ପର୍ଶୁରାମ କନକ ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ଏକ ବଟବୃକ୍ଷ ମୂଳେ ତାଙ୍କ ଧନୁ ଓ ଶର ଥୋଇ ସ୍ନାନ କରିବା ପାଇଁ ନଦୀକୁ ଯାଇଥିଲେ ।ସ୍ନାନ ଓ ତିଳ ତର୍ପଣ କରି ଫେରି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କର ଧନୁ ଓ ଶର ଶୂନ୍ୟରେ ଝୁଲିଛି ଓ ସେହି ସ୍ଥାନର ମାଟି ଅକ୍ଷତ ହୋଇଅଛି । ଦୈବ୍ୟଶକ୍ତିର ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ବଳରେ ସେ ସେହି ସ୍ଥାନ ଖୋଳି ମାଟି ତଳେ ପୋତି ହୋଇ ରହିଥିବା ମା ଦେବୀ ଶାରଳାଙ୍କ ବିଗ୍ରହଟି ପାଇଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ଶରମୂନରେ ମା ଙ୍କର ରୂପ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।ସେଠାରେ ସେହି ବିଗ୍ରହର ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନାର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ କରାଇଥିଲେ ।ପର୍ଶୁରାମ ପ୍ରଥମେ ମା ଦେବୀଙ୍କୁ ଯେଉଁ ବୀଜ ମ ରେ ପୂଜା କରି ପ୍ରତି । କରିଥିଲେ, ଆଜିମଧ୍ୟ ସେହି ବୀଜମ ରେ ମା ଶାରଳାଙ୍କର ପୂଜା ହେଉଅଛି । କନକବତୀପୁରର ବାସିନ୍ଦା ବନ୍ୟ ଶବରମାନଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।ଯାହାକି ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହିମାନେ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି ।

୧୬୬୮ ମସିହାରେ କଳାପାହାଡ଼ ଓଡ଼ିଶା ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଅବସରରେ କନକବତୀ ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥିତ ମା ଶାରଳାଙ୍କୁ ପାଣିରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ମନ୍ଦିରର ଦଧିନଉତି (ଚୂଡ଼ା)କୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ । କଳାପାହାଡ଼ର ଯବାନମାନେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବାରୁ ଏହି ମନ୍ଦିର ଅପବିତ୍ର ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୫ କି.ମି. ଦୂରରେ ଥିବା କନକପୁର ଗ୍ରାମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା, ପରମ ଭକ୍ତ ଓ ସାଧୁସ ମାନଙ୍କର ଦାନ ଉଦ୍ୟମ ବଳରେ ମନ୍ଦିରଟି ନିର୍ମାଣ

ହୋଇ ଦେବୀ ଶାରଳା ବିଧିବିଧାନ ସହ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । ୧୮୧୪ ମସିହାରୁ ଏହି ମନ୍ଦିରର ଦେବୀ ଶାରଳା ପୂଜା ପାଉଥିବାର ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାମାନେ କୁହନ୍ତି । ଆଉମଧ୍ୟ କେହି କେହି ମତ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯେ କଳାପାହାଡ଼ର ଆକ୍ରମଣଠାରୁ କନକପୁରୀ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ବର୍ଷ ଧରି ମା ଦେବୀ ହରିପୁର ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଏକ ନଣ୍ଡା ବରଗଛ ତଳେ ଭଗ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ଏକ ନଣ୍ଡା ଦେଉଳରେ ପୂଜା ପାଉଥିଲେ । ଲୋକାଚାରରେ ସ୍ୱୟଂ ମା ଦେବୀ କଳାପାହାଡ଼ର ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନାରୀ ରୂପରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା ଚନ୍ଦନ ପୋଖରୀ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ରହିଥିଲେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହି ନଣ୍ଡା ଦେଉଳ ଓ ଚନ୍ଦନ ପୋଖରୀ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ପୌରାଣିକ ମତାନୁଯାୟୀ ମା ଶାରଳା ଦେବୀ ହେଉଛନ୍ତି ଦେବ ଦେବ ମହାଦେବଙ୍କ ପତ୍ନୀ ସତୀଙ୍କର ଛିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ବିଶେଷ । ଶିବ ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞରେ ସ୍ୱୟଂ ଶିବ ଓ ତାଙ୍କ ୀ ସତୀ ଅପମାନିତ ହୋଇଥିଲେ । ସତୀ ତାଙ୍କ ପିତା ଦକ୍ଷଙ୍କ କଥାରେ ଅପମାନିତ ହୋଇ ଯଜ୍ଞ କୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ଅଗିରେ ଝାସ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଶିବ ତାଣ୍ଡବ ଲୀଳା କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାମୀ ମହୀର ଈଶ୍ୱର ମହେଶ୍ୱର ସତୀଙ୍କ ଦ ଶରୀରକୁ ଧାରଣ କରି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ସମଗ୍ର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପ୍ରକ ିତ ହେଲା । ସମସ୍ତ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ଆସନ ଟଳମଳ ହେଲା । ଏହା ଦେଖି ସ୍ୱୟଂ ବି ୁ ଲୁକ୍କାୟିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ରରେ ସତୀଙ୍କ ମୃତ ଶରୀରକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି କାଟି ପକାଇଥିଲେ । କଥିତ ଅଛି, ସତୀଙ୍କ ମୃତ ଶରୀର ଭାରତରେ ୫୧ଟି ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ୮ଟି ସ୍ଥାନରେ ଏହି ଖଣ୍ଡ ପଡ଼ିଥିଲା । କାଳକ୍ରମେ ଏହି ୮ଟି ସ୍ଥାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତି ବା ଦେବୀ ପୀଠ ରୂପେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଅଛି । ସେହି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ପୁରୀର ବିମଳା, ବାଙ୍କିର ଚର୍ଚ୍ଚିକା, ଯାଜପୁରର ବିରଜା, ବାଣପୁରର ଭଗବତୀ, କାକଟପୁର ମଙ୍ଗଳା, ଝଙ୍କଡ଼ର ଶାରଳା, ତାଳଚେରର ହିଙ୍ଗୁଳା ଓ ସମ୍ବଲପୁରର ସମଲେଶ୍ୱରୀ ପୀଠ । ଯାହାକି ଆଜି ଓଡ଼ିଶାର ଅଷ୍ଟଚଣ୍ଡୀ ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି । କେଉଁଠି ଦେବୀ ଚଣ୍ଡୀ ପରମ ବୈ ବୀ ତ କେଉଁଠି କାତ୍ୟାୟନୀ ଓ କେଉଁଠି ଷୋଡ଼ଶୀ ତ୍ରିପୁରା ସୁନ୍ଦରୀ ତ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ନରମୁଣ୍ଡମାଳିନୀ ଓ ଶିବରୂଢ଼ା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସତୀଙ୍କ ଜିହ୍ୱା ଅଂଶଟି ଝଙ୍କଡ଼ର କନକପୁରଠାରେ ପଡ଼ି ଏକ ଅପରୂପା ଷୋଡ଼ଶୀ ବୟସର ରୂପରେ ରୂପାୟିତ ହୋଇ ସିଂହାସନରୂଢ଼ା । ଏହି ପୀଠକୁ ଶାରଦା ପୀଠ ଭାବରେ ନାମିତ କରିବାର ଗୋଟିଏ ପୌରାଣିକ ତଥ୍ୟ ନିହିତ ଅଛି । ଶରତ ଋତୁର ନବମୀ ତିଥିରେ ମା ଦେବୀଙ୍କୁ ବି ୁ ମାୟା ବଳରେ ମହାସରସ୍ୱତୀ ରୂପେ ପୂଜା କରାଯାଇଥାଏ । କେହି କେହି ଏହି ଦେବୀଙ୍କୁ ମା ଶାରଦା ଓ ଏହି ପୀଠକୁ ଶାରଦା ପୀଠ ଭାବରେ କହିଥାନ୍ତି । କାଳକ୍ରମେ ଶାରଦା ଶ ର ଅର୍ଥ ସାରଦାରେ ମଧ୍ୟ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଅଛି । ସାରର ଅର୍ଥ ଜ୍ଞାନ । ତଦାତିଂ-ଅର୍ଥ-ଦାତ୍ରୀ । ତେଣୁ ଶାରଦାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଜ୍ଞାନଦାତ୍ରୀ ବା ବିଦ୍ୟାଦାତ୍ରୀ । କେହି କେହି ମଧ୍ୟ ଏହି ପୀଠକୁ ମା ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀ ପୀଠ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି ।

ବହୁ ପ୍ରାକୃତିକ, ରାଜନୈତିକ ଓ ଭୌଗୋଳିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସ ୁଖୀନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ମା ଶାରଳା ବିରାଜିତ ପୀଠଟିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତା ୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରଟି ସେମିତି କିଛି ବଡ଼ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଉ ଳର କଳା, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ଭା ରର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ବେଢ଼ା ଓ କା ଗହ୍ୱରରେ ଶୋଭା ପାଇଛି । ୧୫୦ ଫୁଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ବର୍ଗାକାର କ୍ଷେତ୍ରର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ୫୫ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚତା ବହନ କରି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ଦିରଟି ଅବସ୍ଥାପିତ । ଏହି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ଦିର ଗର୍ଭ ଗୃହରେ ୩ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚତାରେ ନିର୍ମିତ ଏକ ସିଂହାସନ ଉପରେ କଳାମୁଗୁନି ପଥରରେ ଖୋଦିତ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଇଞ୍ଚ ଉଚ୍ଚତା ଓ ୧୦ ଇଞ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତର ସିଂହବାହିନୀ ଅଷ୍ଟଭୁଜା ଦୁର୍ଗା ବିଗ୍ରହ ବିରାଜିତ । ଅସଂଖ୍ୟ ଭୁଜାରେ ଦେବୀ ପ୍ରତିମା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପୀଠରେ ଦେବୀ ଅଷ୍ଟଭୁଜା, ଦ୍ୱିଭୁଜା ଓ ଚତୁର୍ଭୁଜା ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ସିଂହାସନ ଉପରେ ମା ଶାରଳା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିମା ବିରାଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଯଥା- ଜୟଦୁର୍ଗା ଓ ବନଦୁର୍ଗା । ଦେବୀ ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱର ୪ଟି ହସ୍ତରେ ଧରିଛନ୍ତି ଖଣ୍ଡା, ପୁସ୍ତକ, ତୀର ଓ ବୀଣା । ମାତା ବାମପାର୍ଶ୍ୱର ହସ୍ତରେ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ଧନୁ, ଘଣ୍ଟା ଓ ୀଳ ସମେତ ଅସୁରର କେଶ । ମନ୍ଦିରର ଚାରିପାର୍ଶ୍ୱରେ ବିଭିନ୍ନ ପାର୍ଶ୍ୱ ଦେବାଦେବୀମାନେ ବିରାଜିତ । ସେମାନେ ହେଲେ କାଳୀ, ଗଣେଶ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ହନୁମାନ, ନବଗ୍ରହ, ଅଷ୍ଟଦେବୀ, ଶିବ, ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଓ ସୁଭଦ୍ରା । ଏହି ଦେବାଦେବୀମାନେ ସ୍ୱତ ଭାବରେ ପୂଜା ପାଇବାର ବିଧିବିଧାନମାନ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛି । ମନ୍ଦିରର ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଏକ ବିରାଟ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଅବସ୍ଥିତ । ଚାରିପାଖରେ ୪ଟି ଦ୍ୱାର ଥିବା ସଂଗେସଂଗେ ମନ୍ଦିରର ବେଢ଼ା ଓ ପାଚେରୀକୁ ଲାଗିକରି ଅସଂଖ୍ୟ ପୂଜା ଓ ଭୋଗ ଦୋକାନ ଅବସ୍ଥିତ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶତ ଶତ ଦୋକାନ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗରେ ସୁସ ିତ ହୋଇ ମନ୍ଦିରର ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ଜନଗହଳରେ ମନ୍ଦିରଟି ଚଳଚଞ୍ଚଳ ହୋଇପଡୁଛି । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ମନ୍ଦିରର ବେଢ଼ା ଭିତରେ ମୁଖଶାଳାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯଜ୍ଞପୀଠ, ରୋଷଶାଳା, ଭୋଗମଣ୍ଡପ, ସ୍ନାନ ମଣ୍ଡପ, ବଳି ମଣ୍ଡପ, ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ମଣ୍ଡପ ଇତ୍ୟାଦି ଦୃଶ୍ୟମାନ ।

ଏହି ପୀଠର ମହତ୍ୱ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଯେପରି ରହସ୍ୟମୟ ଠିକ୍ ସେପରି ଏହାର ଦୈନନ୍ଦିନ ପୂଜା ପଦ୍ଧତି, ମେଳା ମହୋତ୍ସବ ଓ ପର୍ବପର୍ବାଣି ରହସ୍ୟମୟ । ଏହାର ଦୈନନ୍ଦିନ ଧାରାବାହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ସେବାୟତମାନେ ଖଞ୍ଜା ଯାଇଥିବାର

କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଓ ଶାନ୍ତିଶୃ ଳା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସ ।ଦନ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ବିସିତ କରିଅଛି ।ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରଭାତ ସମୟରେ ମନ୍ଦିରର ମୁଖ୍ୟ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ହୋଇ ମା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିଧିବିଧାନ ସହିତ ସାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଶୁଦ୍ଧପୁତ ହୋଇ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ଅର୍ପଣ ହୋଇଥାଏ ।ଏଥିରେ ଥାଏ ମରିଚ ଲଡୁ ଓ ପୁରି ।ପ୍ରାୟ ଦିବା ୧୧ଟା ବେଳେ ପହଡ଼ିକା ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ ।ଏହି ଭୋଗରେ ଥାଏ ଖେଚୁଡ଼ି, ତରକାରୀ, ଭଜା ଓ ଦହି ।ପୁନରାୟ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଅର୍ପଣ ହୋଇଥାଏ ଦି ପହଡ଼ିକା ଭୋଗ । ଏଥିରେ ଥାଏ ଅନ୍ନ, ଡାଲି, ଆମ୍ବିଳ ଓ ଖିରି ।ପହଡ଼ପର ନାମରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟାରେ ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ ପୁରି ଓ ମରିଚ ଲଡୁ ।ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଳତୀ ପରେ ଖେଚୁଡ଼ି, ତରକାରୀ, ଭଜା ଓ ଦହି ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ । ତତ୍‌ପରେ ଅନ୍ନବଳି ପୂଜା ନାମରେ କାକରା, ଲଡୁ, ଓ ଦହି ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ ।ରାତିରେ ପହଡ଼ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ନ, ଡାଲି ଓ ବେଶର ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ ।ବାରମାସରେ ତେର ପର୍ବ ପରି ମା ଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପର୍ବପର୍ବାଣିରେ ବୈଦିକ ରୀତିନୀତିରେ ପାଳନ ହୋଇଥାଏ ।ଚୈତ୍ର ମାସରେ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଝାମୁଯାତ୍ରା, ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା, ଚନ୍ଦନଯାତ୍ରା, ସାନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ବିଜୟ ଅମାବାସ୍ୟା, ଇନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଜନାଷ୍ଟମୀ, ଗଣେଶ ପୂଜା, କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦି ବିଧିବିଧାନ ସହିତ ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ ।ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତିର ଝାମୁଯାତ୍ରା ଏହି ପୀଠର ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବ ଅଟେ । ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଦର୍ଶନାର୍ଥୀମାନେ ସମବେତ ହୋଇ ଘଣ୍ଟପଟୁଆମାନଙ୍କର ନାଚ ଓ ଅଗିରେ ଚାଲିବା ଦୃଶ୍ୟ ଅବଲୋକନ କରିଥାନ୍ତି ।ପ୍ରତିଦିନ ପରମ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସମାବେଶ ଫଳରେ ଏହି ସ୍ଥାନଟି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସାୟିକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି ।

ଦଶହରା ପର୍ବରେ ଦୀର୍ଘ ଷୋହଳ ଦିନଧରି ମା ଦେବୀଙ୍କର ଷୋଡ଼ଶ ଉପଚାର ପୂଜା ହୋଇଥାଏ ।ଏହି ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ମାସବଳି (ବିରିପିଠା) ଦିଆଯିବା ସଂଗେସଂଗେ କାଂସ୍ୟ ବାସନରେ ପଇଡ଼ ପାଣି ନୈବେଦ୍ୟ ଅର୍ପଣ ହୋଇଥାଏ ।ମହାଷ୍ଟମୀ ତିଥିରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ନୀତି ସ ।ଦନ ପରେ ଦଶପାଳ ପୂଜା ସହିତ ମାସବଳି ମଧ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।ଏହି ଦିନ ଓଡ଼ିଶା କାହିଁକି ସମଗ୍ର ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଭକ୍ତ ସମବେତ ହୋଇ ଚୁଡ଼ାଘସା ଭୋଗ କରିବାର ବିଧିବିଧାନ ଅଛି ।ନବମୀ ଦିନ ଦେବୀଙ୍କର ବିଶ୍ରାମ ।ଦଶମୀ ତିଥିରେ ଦେବୀଙ୍କର ଅଷ୍ଟଧାତୁରେ ନିର୍ମିତ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମାକୁ ହଜାର ହଜାର ଭକ୍ତ ଓ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ତରଖା ନାମକ ଏକ ପଡ଼ିଆକୁ ନିଆଯାଏ । ସେଠାରେ ପାର ରିକ ରୀତିରେ ମହାସମାରୋହରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରାଯାଇଥାଏ । ତା ପରେ ଶାରଦୀୟ ପାର୍ବଣ ସାଙ୍ଗ କରାଯାଇଥାଏ ।ଯାହା ନ ଦେଖିବ ଦୁଇ ନୟନେ, ପରତେ ନ ଯିବ ଗୁରୁ ବଚନେ ପରି ଏହି ପୀଠର ମହିମା ଓ ଗୁଣଗାରିମା ନଦେଖିଲେ ଜାଣି ହେବ ନାହିଁ ।ଧନ୍ୟ ଏହି ପୀଠର ମହିମା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି । କାରଣ ଓ ଏହି ପୀଠରେ ପଦାର୍ପଣ କଲାମାତ୍ରେ ଚୁମ୍ବକୀୟ ଶକ୍ତି ପରି ଏହି ପୀଠ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିଥାଏ ।ଫଳରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନମାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଇ ଆତ୍ମହରା ହୋଇଯାଆନ୍ତି ଦେବୀଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ବଳରେ ।ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ମାନସିକ ପୂରଣ ଓ ଶୁଭଫଳ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ମସ୍ତକ ଓ ଶରୀର ନତମସ୍ତକ ହୋଇଯାଏ ମା ଦେବୀଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାବିନ୍ଦରେ ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ସାକ୍ଷାତ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଓ ମହାଶକ୍ତିମୟୀ ଦେବାଦେବୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପରମ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ରହିଛି ନିବିଡ଼ ସ ର୍କ । ଭାଗବତରେ ଅଛି, ଭକ୍ତ ହିଁ ଭଗବାନ । ଏହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ ନିହିତ ଅଛି ମହାଶକ୍ତି ଦାୟିନୀ, ଅସରନ୍ତି କରୁଣା ଓ ଦୟାର ସାଗର ମା ଶାରଳା ଦେବୀ ଓ ପରମ ଭକ୍ତ ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ । ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଛଅ ଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା ।ସାରଳା ଦାସ ଝଙ୍କଡ଼ର କନକପୁର ଗ୍ରାମରେ ଏକ କୃଷକ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଗଣ୍ଡ ମୂର୍ଖ ଓ ଅପାଠୁଆ । କିନ୍ତୁ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ଧର୍ମପରାୟଣ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକବାଦୀ ପୁରୁଷ ।ପାଠପଢ଼ା ଓ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା କିଛି ଜାଣି ନଥିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ବାପ ଓ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ସଦାସର୍ବଦା ଭର୍ତ୍ସନା ଶୁଣୁଥିଲେ ।ଫଳରେ ସେ ହେଉଥିଲେ ପରିବାରରେ ଅବହେଳିତ, ଲ ିତ ଓ ଅପମାନିତ ।ସେଥିପାଇଁ ସଦାସର୍ବଦା ସେ ନିଜକୁ ଅତି ନିମ ବୋଲି ଭାବିବା ସଂଗେସଂଗେ ରହୁଥିଲେ ଚିନ୍ତାମଗ ।ତେଣୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତି ଓ ଚେତନା ଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା ମା ଶାରଳାଙ୍କ ଉପରେ ।କି ଦିନ ଓ କି ରାତି ସର୍ବଦା ସେ ମନ ନିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଓ ଏକାଗ୍ରତାର ସହିତ ସରଣ କରୁଥିଲେ ଦେବୀଙ୍କୁ । ଦୃଢ଼ମନ ଓ ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ଦେବୀଙ୍କ ଉପରେ ସେ ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସ ।ଦନ କରୁଥିଲେ ।ପରମ ଭକ୍ତ ସାରଳା ଦାସଙ୍କର ଦୁଃଖ ସହ୍ୟ କରି ନପାରି ଦେବୀ ଶାରଳା ସ୍ୱପାଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ କହିଥିଲେ, ତୋ କଣ୍ଠରେ ମୁଁ ଅଛି । ବି ୁଙ୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଶୂନ୍ୟବାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେବୀ ଶାରଳା ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ସାରଳା ଦାସଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ସେ ଉଠି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖନୀ ଓ ପତ୍ର ଥୁଆ ହୋଇଅଛି ।ମା ଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ପରେ ବିହ୍ୱଳିତ ହୋଇ ସାରଳା ଦାସ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ସେହି ଲେଖନୀ ମୁନରେ ମହାଭାରତ ।କେବଳ ମା ଶାରଳାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଗାଢ଼ ଭକ୍ତି ଓ ମା ଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ବଳରେ ସେ ହୋଇପାରିଥିଲେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଜଣେ ଅଦ୍ୱିତୀୟ କବି, ଅସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନୀ ଓ ମହାପଣ୍ଡିତ ବିଶାରଦ ।ସେ ଥିଲେ ପ୍ରଥମ କବି ଯେ କି ବିଲଙ୍କା ରାମାୟଣ, ଅଠରଖଣ୍ଡ ମହାଭାରତ ଓ ଏକ ବିଶାଳକାୟ କାବ୍ୟ ଓଡ଼ିଆରେ ଲେଖିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ।ଆଜି ସେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଆଦିକବି ଭାବେ ସ ।ନିତ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ।ଶୁଦ୍ରମୁନି ସାରଳା ଦାସଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଘଟିଛି ତାଙ୍କର ଆରାଧ

ଦେବୀ ମା ଶାରଳାଙ୍କର ଶକ୍ତି, ସାମର୍ଥ୍ୟ, ପ୍ରଭାବ, ଦୟା, କରୁଣା ଯୋଗୁଁ ।

ପବିତ୍ର ମହୋଦଧିର ଜଳରାଶି ଯେପରି ଅସୀମ ଓ ଅସରନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେପରି ଦେବୀ ଶାରଳାଙ୍କର ମହିମା, ଗୁଣଗାରିମା, ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅସୀମ ଓ ଅସରନ୍ତି ।ସେହି ପୀଠ ହୋଇପାରିଛି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅମାପ, ଦୟା, କରୁଣା, ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ କ୍ଷମାର ସାଗର ସଦୃଶ ।ସେହି ମହିମାଧାରୀ ଶକ୍ତିଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି, ତାଙ୍କୁ ତୁଳସୀ ପତ୍ର ଲାଗି ହୁଏ ।ଏହି ପୀଠର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଲା – ଭାରତରେ ଥିବା ୧୦୮ଟି ଶକ୍ତିପୀଠରେ ଦେବୀଙ୍କ ତ୍ରିଗୁଣ ଶକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଶକ୍ତିରେ ପ୍ରତିପୀଠର ଦେବୀ ପୂଜା ପାଉଥିବାବେଳେ, କେବଳ ସେହି ପୀଠରେ ମା ଶାରଳା ତ୍ରିଗୁଣ ଶକ୍ତି ଧାରଣପୂର୍ବକ ପୂଜା ହୁଅନ୍ତି ।ତେଣୁ ଏକାଧାରରେ ସେହି ପୀଠକୁ ସରସ୍ୱତୀ (ବିଦ୍ୟାଦାୟିନୀ), ଦୁର୍ଗା (ଶକ୍ତିଦାୟିନୀ) ଓ ଲକ୍ଷୀ (ଅନ୍ନ ଦାୟିନୀ) କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।ମା ଶାରଳା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେବୀ ରୂପେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସଭାଜନ ହେବା ସଂଗେସଂଗେ ଦୈବୀଶକ୍ତିର ସାକାର ରୂପ ବୋଲି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଅନ୍ତି ।ସର୍ବୋପରି ମା ଶାରଳାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଅଛି ।ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା – ମହିଷାମର୍ଦ୍ଦିନୀ, ସିଂହବାହିନୀ, ଝଙ୍କଡ଼ବାସିନୀ, ଅଗତିର ଗତି, ବିଘ୍ନଙ୍କର ଶାନ୍ତି, ପରମ ବୈ ବୀ, ବି ୁଙ୍କ ବଲ୍ଲଭୀ, ଅଭୟ ଦାୟିନୀ, ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାୟନୀ, ଅଧି ।ତ୍ରୀ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ଓ ବିଦ୍ୟାଦାୟିନୀ ସରସ୍ୱତୀ ।ମା ଶାରଳା ପରମ ବୈ ବୀ ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ମହାପ୍ରସାଦ ସମର୍ପଣ କରାଯିବାର ବିଧିବିଧାନ ଅଛି ।

ତ୍ରିଶକ୍ତି ଧାରଣୀ ତଥା ବିଶ୍ୱ ଜନନୀ ମା ଶାରଳାଙ୍କ ଚରଣାବିନ୍ଦରେ ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜ ଶୁଦ୍ଧପୂତ ଓ ଏକାଗ୍ରତାର ସହିତ ବିନମ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଏକାନ୍ତ ବା ନୀୟ ।ତଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ କର୍ମମୟ ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହେବା ସଂଗେସଂଗେ ସମଗ୍ର ଜଗତରୁ ଅନ୍ୟାୟ, ଅସତ୍ୟ ଓ ପାପ ଦୂର ହୋଇ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ ଓ ଧର୍ମର ଯୁଗ ।

ଘ.ନଂ.: ଟୁ.ଆର୍.ଏ–୩୫/୭
୮ ନମ୍ବର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଆ ।ନ

ରତ୍ନାକର ରାଉତ

ମାଆ, ତୁମେ ସକଳ ଆକର୍ଷଣର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ
ତୁମ ଆଲିଙ୍ଗନର ଆଲମ୍ବ ଭିତରେ ଥାଇ
ପରିବ୍ୟାପ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା କ ଣ ସମ୍ଭବ ?

ଫୁଲର ଫସଲରେ
ଜଡ଼ ଓ ଚେତନରେ
ତୁମର ପରିବ୍ୟାପ୍ତି ।

କାହିଁକି ତଥାପି ବେଳେ ବେଳେ
ପ୍ରଶ୍ନ ଅଙ୍କୁରେ ମନରେ
ତୁମେ ଥାଅ କେଉଁଠି ?

ମାଆ, ତୁମେ ଥାଅ ମନ୍ଦିରରେ
ନା ମସ୍‌ଜିଦ୍‌ରେ ନା ଗୀର୍ଜାରେ
ନା ମନ୍ଦିରାଳୟରେ ନା ମେହେଫିଲ୍‌ରେ
ନା ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି, ନିକାଞ୍ଚନରେ
ସଭିଙ୍କ ଅଗୋଚରରେ, ଗୋପନରେ ।

ତୁମେ ହିରଣ୍ମୟ ଗର୍ଭରେ
ପୁଣି ମୃଗନାଭି କସ୍ତୁରି ଭଳି
ଏହି ନାଭି କମଳରେ
ଧୂ ଟୀର ତ୍ରିନେତ୍ରପରି
ଏହି ତ୍ରିକୂଟରେ ତୁମର ଅବସ୍ଥାନ ମାଆ ।

କାହିଁକି ହୀନସ୍ତା କରୁଛ ଅନ୍ଧଜୀବମାନଙ୍କୁ
କଂକ୍ରିଟ ଜଙ୍ଗଲ ଘେରରେ
ଅସୁମାରି ଉପଚାରର ମଣୋହି ଭିତରେ
ଆସ୍ଥାନ ଜମେଇ
ଧ୍ୱଜାଧାରୀମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ।

ତୁମେ କ ଣ ମାଆ
ସତରେ ଥାଅ ସେଠାରେ
ସେହିମାନଙ୍କ ଭିଡ଼ରେ ??

ଘର ନଂ– ୩ ଆର୍–୧୪/୨
ୟୁନିଟ୍–୪, ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୧

– – –

LjsLjÀj GtjÜj¿ Éê Éê I¿qÀjê þèjÁj¿

ରାଜ କିଶୋର ରାଜ

କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଓ ଶିଳାଲେଖାରୁ ଆଭାସ ମିଳେ ଯେ, କଟକ ନଗରର ଚିନ୍ତା ବାଇମୁଣ୍ଡି ରାଜାନୁଗ୍ରହ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବନ୍ୟାର ବିଭୀଷିକାରୁ କଟକ ସହରକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତଥା କଟକ ମହାନଗରବାସୀଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବା ନିମନ୍ତେ ପଥରବନ୍ଧ ବସାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଆମ ଶା ।ନୁସାରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁ ।ନ ଆରମ୍ଭ ଆଗରୁ କୌଣସି ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ । ସେତେବେଳେ କଟକ ନଗର ବୋଇଲେ ବିଡ଼ାନାସୀଠାରୁ ଶଶାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ତେଣୁ ବାଇମୁଣ୍ଡି ପ୍ରଥମେ କଟକ ନଗରର ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଏକ ଶିଳାଲେଖ ଚତୁର୍ଭୁଜା ଅଭୟ ବରଦାୟିନୀ ମା ମଙ୍ଗଳାଙ୍କର ମୁଖା ଅଙ୍କିତ କରି ଝାଞ୍ଜିରୀ ଖରାଦିନ ଦ୍ୱିପ୍ରହରରେ ଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତି । କରାଇଥିଲେ ।ମାଆଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଥିଲା କୋଚିଲା ଗଛ ମୂଳରେ । କାଳକ୍ରମେ ମରହ ।ମାନେ କଟକ ନଗରର ସୁବେଦାର ପଦରେ ଅଧି ିତ ହୋଇ କଟକ ସହରରେ ମନ୍ଦିରମାନ ପ୍ରତି । କରିଥିଲେ । ଏହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ – ତେଲିଙ୍ଗା ବଜାରର ରଘୁନାଥ ଜୀଉ ମନ୍ଦିର ଓ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ମନ୍ଦିର । ବର୍ତ୍ତମାନ ଠାକୁରାଣୀ ବିଜେ କରିଥିବା ମନ୍ଦିରଟି ବିଡ଼ାନାସୀ କଟକରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସୁବେଦାରଙ୍କ କୀର୍ତ୍ତି ।ସେହିଦିନଠାରୁ ମନ୍ଦିରର ବିଜେସ୍ଥଳୀ ଛଡ଼ା କୌଣସି ଭୂସଂପତ୍ତି ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ, ଧର୍ମପ୍ରାଣ ବଦାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଦାନରେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ନୀତି ସଂପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଜି ଯେଉଁ ମାଆ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଆମେ ଦେଖୁଛୁ, ତାହାର ଇତିହାସ ପ୍ରାଚୀନ ନୁହେଁ । ତଥାପି ବୟୋବୃଦ୍ଧ ଲୋକଙ୍କ ମୁଖରୁ ଯାହା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ, ସେମାନେ ତାଙ୍କ ବାପା ଜେଜେବାପାଙ୍କଠାରୁ ଏହି ମନ୍ଦିର ଏପରି ତିଆରି ହୋଇ ରହିଥିବାର ଶୁଣିଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ତାହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାହୋଇଛି । ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଯେପରି ଥିଲା ସେପରି ରହିଛି । ମନ୍ଦିର ସଂପର୍କରେ ମିଳୁଥିବା ଇତିହାସରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ବହୁକାଳ ପୂର୍ବେ ଆଜିର ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା ଅଞ୍ଚଳ ନିଘଞ୍ଚ ଥିଲା, ସେଥିରେ ବାଘ, ଭାଲୁ ରହୁଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ଦଳେ ଲୋକ ବଣ, ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ସଫା କଲେ ଓ ଏହିପରି ବସତି ସ୍ଥାପନର ଶୁଭାରମ୍ଭ ହେଲା, କିଛି ଦିନ ପରେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଜଣେ ବାବାଜୀ ଆସିଲେ । ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଝଙ୍କାଳିଆ ବରଗଛ ମୂଳରେ ନିଜର ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି । କରି ରହିଲେ । ଭିକ୍ଷା ବୃତ୍ତି କରି ସେ ବାବାଜୀ ରହୁଥିଲେ ଓ ସେ ବରଗଛ ମୂଳରେ ସକାଳୁ ସଂଜ ବେଳଯାଏଁ ଧର୍ମ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ଲୋକେ ବାବାଜୀଙ୍କଠାରୁ ଧର୍ମ ବିଷୟରେ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବାବାଜୀଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ ଝଙ୍କାଳିଆ ବରଗଛ ମୂଳକୁ ଗଲେ ।

ଦିନେ ସେ ବାବାଜୀ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ କଳାଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧି କୋଚିଲା ଗଛ ଉହାଡ଼ରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । କିଛି କହୁନି । ଝିଅଟିର ମୌନତା ଦେଖି ବାବାଜୀ ପଚାରିଲେ, କିଏ ମା ? ତୁ କିଏ ? କେଉଁଠୁ ଆସିଛୁ ? କାହିଁକି ଆସିଛୁ କହ ? ଝିଅଟି ପୂର୍ବ ପରି ମୌନ ରହିବାରୁ ବାବାଜୀ ମହାପ୍ରଭୁ ଉଠି ତା ପାଖକୁ ଗଲେ । ଝିଅଟି କିନ୍ତୁ ଗଛର ଆର ପାଖକୁ ବୁଲି ପଡ଼ିଲା । ବାବାଜୀ ତା କୁ ପଚାରିବା ପାଇଁ ବୁଲି ତା ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତେ, ସେ ଠିକ୍ ଗଛର ଆର୍ ପଟକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଦୂରରେ ଜଣେ ଲୋକ ଏ କଥା ଦେଖିଲା ଓ କିଛି ଲୋକ ଜମିଗଲେ ବାବାଜୀଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ଲୀଳା ଦେଖିବାକୁ । ଲୋକ ଦୂରରେ ଦେଖିଲେ, ବାବାଜୀ ଝିଅଟିର ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇଛନ୍ତି । ବାବାଜୀ ମହାଶୟ ଝିଅଟିର କାନିଟିକୁ ଧରି ନେଇ ପଚାରିଲେ – ତୁ କିଏ ? ମୋ ପାଖରେ ତୋ ର କାମ କ ଣ ? ଏହି ସମୟରେ ଲୋକେ ଗଛର ଆସ୍ଥାନ ପାଖକୁ ଆସି ଜମି ଯାଇଥିଲେ । ବାବାଜୀ ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ –ଏ ଝିଅ କାହାର ? ମୁହଁ ନ ଦେଖିଲେ କେହି ଜାଣି ପାରିବେନି ବୋଲି କହିଲେ ।ବାବାଜୀ ମହାଶୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଓଢ଼ଣା ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତେ, ଦେଖିଲେ ଝିଅଟି ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଛି । ସେ ସମୟରେ ଏକ ସ୍ୱର କହୁଛି – ମୁଁ ମାନବୀ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଦେବୀ, ମୋ ନାଁ ମଙ୍ଗଳା ।ମୋତେ ଆଜିଠାରୁ ଏ ଗ୍ରାମରେ ପୂଜା କର ।ଏ ଘଟଣା ବିଜୁଳି ବେଗରେ ସର୍ବତ୍ର ବ୍ୟାପିଗଲା ।ଲୋକେ ସେ ପାଷାଣ ପ୍ରତିମାରେ ସିନ୍ଦୂର ଲଗାଇଲେ, ପୂଜା କଲେ ।ଏହି ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ମାଆ ମଙ୍ଗଳା ରୂପରେ ପୂଜା ପାଇଲେ ।

ମା ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ଫଳରେ ଗ୍ରାମର ଉନ୍ନତି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଲୋକେ ମିଳିମିଶି ବିଚାରବିମର୍ଷ କଲେ । ମା ମଙ୍ଗଳାଙ୍କ ପାଷାଣ ବିଗ୍ରହକୁ ଆଉ ବାବାଜୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନ ରଖି ସେଠାରେ ଥିବା କୋଚିଲା ଗଛ ମୂଳରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଲେ ।

ଲୋକମାନେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହେଉଥିବା ବାଟରେ ଗୋଟେ ମସ୍ତବଡ଼ କଦମ୍ବ ଗଛ ଥିଲା । ଲୋକେ ଏଥର ଚିନ୍ତା କଲେ ମାଆ ମଙ୍ଗଳାଙ୍କୁ ଆଣି ଏଇ କଦମ୍ବଗଛ ମୂଳରେ ରଖିଦେଲେ ଆମେ ଯିବା ଆସିବା ରାସ୍ତାରେ ମାଆଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଜୁହାର କରିବା, ତେଣୁ ସେହି ଅନୁସାରେ ମାଆଙ୍କୁ କଦମ୍ବ ବୃକ୍ଷ ମୂଳକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଗଲା । କିମ୍ବଦନ୍ତୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଥରେ ଗୋଟିଏ କୁ   ରୋଗୀ ଏଇ ବାଟଦେଇ ଯାଉଥିଲା । ବୈଶାଖ ମାସ ଝାଂଜିଖରା, ରୋଗୀ ମଣିଷଟି କଷ୍ଟ ପାଇଲା । କଦମ୍ବ ମୂଳରେ ଥିବା ମାଆ ମଙ୍ଗଳାକୁ ମନାସୀ କହିଲା – ମାଆ ତୁ ଯଦି ସତକୁ ସତ ଠାକୁରାଣୀ ହୋଇଥିବୁ, ମୋତେ ଭୟଙ୍କର କଷ୍ଟରୁ ଉଦ୍ଧରିବୁ । ମାଆ ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ସେ ରୋଗୀ ମଣିଷଟିକୁ ନିଜ କଦମ୍ବମୂଳ ଆସ୍ଥାନ ପାଖକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ ଓ ଛାଇରେ ଶୁଆଇ ଦେଲେ । ରୋଗୀ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତାହାର ଦେହର ଘା ଘଉଡ଼ ଆଉ କେଉଁଠି ନାହିଁ । ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଯାଇଛି । ସେ ଲୋକଟି ମାଆଙ୍କର ଭକ୍ତ ହେଲା, ଝାଞ୍ଜି ଖରାରୁ ରକ୍ଷା କରି ବଡ଼ରୋଗରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେବାରୁ ମା ଙ୍କ ନାଁ ହେଲା ମଙ୍ଗଳା ଓ କାଳକ୍ରମେ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା । ସାତ ସାହିରେ ଠାକୁରାଣୀ ବିଚରଣ କରିବାର ଲୋକେ ଦେଖିଛନ୍ତି ।

ମା ଙ୍କର ସେବା ନିଯୋଗ

ମା ଙ୍କର ବାସନ୍ତୀ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ମହାସମାରୋହରେ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଦଶହରା ପୂଜାରେ ଷୋଡ଼ଶ ବେଶ, କାଳୀ ପୂଜା ତିଥି ଅନୁସାରେ ଅନୁ ିତ ହୁଏ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ତିନି ଦିନ ବ୍ୟାପୀ ମହାଯଜ୍ଞ କରାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟହ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ଅନ୍ନଭୋଗ ଲାଗିହୁଏ । ସେବାୟତ (ମାଳି)ଙ୍କଦ୍ୱାରା ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ ରୀତିରେ ଦୈନନ୍ଦିନ ପୂଜାକାର୍ଯ୍ୟ ପର ରାର ସହିତ ସୂଚାରୁରୂପେ ସଂପନ୍ନ କରାଯାଏ । ଆଜକୁ ୪୮ ବର୍ଷ ତଳେ ମା ଙ୍କର ମୁଖା ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଥିଲାଗି ମା ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଗଲା । ତାଳପତ୍ର ଆଜ୍ଞାପତ୍ର ନୂତନ ଗଠନ ପାଇଁ ମସ୍ତକ ଉପରୁ ଖସିଲା । ନୂଆ ପିତ୍ତଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଠନ ହେଲା । ପଶ୍ଚାତ୍ ଭାଗରେ ପୁରାତନ ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଲା । ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର ପ୍ରାଚୀନତମ ନଗର କଟକର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳରେ ଆମ୍ବା ରୂପରେ ବିରାଜିତ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳାର   ତିହ୍ୟ ସର୍ବଜନାଦୃତ । କଟକ ତଥା ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଭାରତର ବହୁ ଉତ୍‌ଥାନ ଓ ପତନ ଭିତରେ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳାର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

କଟକ ମହାନଗରର ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ବାସ କରି ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା ନାମ ହୋଇଛି ବିଖ୍ୟାତ । ମଙ୍ଗଳା ପଶ୍ଚିମମୁଖା ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି । ବାମପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅଛନ୍ତି ନୀଳକଣ୍ଠେଶ୍ୱର । ଦକ୍ଷିଣେ ଅଛନ୍ତି ଗୋପୀନାଥଜୀ ଠାକୁର ରାଧିକାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ଏବଂ ପୃ ଭାଗେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ, ଶ୍ରୀରାଧାମାଧବ, ମଦନମୋହନ ସଙ୍ଗେ ହୋଇ ଏକ ମେଳ, ଦେବୀ ଜଗତଜନନୀ ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା ମଙ୍ଗଳକାରିଣୀ । ଜଗତର କଳୁଷହାରିଣୀ । ତା ପଣତ ଛାଇ ତଳେ ଯିଏ ରହିଛି ସଦା ସେ ନିର୍ଭୟରେ କାଳ କାଟିଛି । ବଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷା ଦେବୀ ସେ ।

ଆଦିମାତା, ଶଙ୍କରୀ, ଯୋଗରୂପା, ଯୋଗମାୟା, ଜଗତେଶ୍ୱରୀ, ଶିବାନୀ, ରୁଦ୍ରାଣୀ, ଭକତର ହିତେ ମଙ୍ଗଳମୟୀ ମା ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା ଯାହାକୁ ହୁଅନ୍ତି ସଦୟ, ଜ୍ଞାନ ତା ହୃଦୁ ଉଦୟ ହୁଏ । ମଙ୍ଗଳମୟୀ, ଶକ୍ତିମୟୀ ବଡ଼ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷା । ଭକ୍ତଜନ ଉଦ୍ଧାରି, ପାପୀ ଜନ ତାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ରାତିରେ ସେ ବୁଲନ୍ତି । ତାଙ୍କର କୃପା ହେଲେ ମୂକ କଥା କହିବ, କାଲ ଶୁଣିବ, ଅନ୍ଧ ଦେଖିବ, ଛୋଟା ଚାଲିବ, ମୂର୍ଖ ପଣ୍ଡିତ ହେବ, ଦରିଦ୍ର ଧନୀ ହେବ, ଦୁର୍ବଳ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେବ । ମାଆଙ୍କ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଲୋକ ଅଗୋଚର ନୁହେଁ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦଶହରା ସମୟରେ ମାଆଙ୍କର ଷୋଡ଼ଶ ବେଶ ଯଥାକ୍ରମେ ରାଜକେଶ୍ୱରୀ, ସୁନାବେଶ, ଷୋଡ଼ଶୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ବୈ ବୀ, ରୁଦ୍ରାଣୀ, ଚାମୁଣ୍ଡା, ସରସ୍ୱତୀ, ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା, ଜୟଦୁର୍ଗା, ବନଦୁର୍ଗା, ମହିଷାମର୍ଦ୍ଦିନୀ ଓ ସୁନାବେଶ ଅନୁ ିତ ହୁଏ ।

ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଧରି ଏକ ବିରାଟ ନୂତନ ମନ୍ଦିର ଅତ୍ୟନ୍ତ କାରିଗରୀ କୁଶଳୀରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇ ସମଗ୍ର କଟକ ମହାନଗରର ଶ୍ରୀ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି ।

ସଭାପତି – ନୀଳଶୈଳ
ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଭବନ, ଝାଞ୍ଜିରୀ ମଙ୍ଗଳା
କଟକ – ୭୫୩୦୦୯

SÝp~tÿêÀÿÀÿ A™Ï tÿê {'ÿ¨ÿê p' Àÿp`ÿଣ୍ଡê

ବ୍ରଜ ପାଇକରାୟ

ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଇତିହାସରେ ସ୍ୱତ   ସ୍ଥାନର ଅଧିକାରୀ ଗଡ଼ମାଣତୀର ଦୁର୍ଗ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ବାସଭବନଠାରୁ ୫୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।ଏକଦା ମୁସଲମାନ ଆକ୍ରମଣରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବା ଲାଗି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଭୋଇ ବଂଶର ଗଜପତି ରାଜା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ସପରିବାର ଖୋର୍ଦ୍ଧାସ୍ଥିତ ବରୁଣେଇ ଦୁର୍ଗ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ପାଇକ ବହୁଳ ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ଗଜପତି ମହାରାଜା ମହାପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ପାଇଁ ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମର ତଳଗଡ଼ଠାରେ ପ୍ରତି ିତ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଏବଂ ସୁଭଦ୍ରା ଏବେ ମଧ୍ୟ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।ଗଜପତି ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନଟି ଏବେ ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କ କଚେରୀ ଭାବେ ପରିଚିତ । କଥିତ ଅଛି, ଗଜପତି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ଇତିହାସ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରୁଥିବା ଗଡ଼ମାଣତୀର ଦୁର୍ଗର ଅଧି ାତ୍ରୀ ଦେବୀ ମା ରାମଚଣ୍ଡୀ ଗ୍ରାମର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଭରା ଘଞ୍ଚ ବନାନୀର ଚିର ସବୁଜିମା ଏବଂ ଆମ୍ରକାନନ ପରିବେଷ୍ଟିତ କ୍ଷୁଦ୍ର ପର୍ବତର ଶୀର୍ଷ ଦେଶରେ କେଉଁ ଅନାଦିକାଳରୁ ଅବସ୍ଥାନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି ।ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ପୀଠ ସଂଲଗ୍ନ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ସ୍ଥଳୀର ଶୋଭା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନୋରମ ।ଚୁଆ, ଚନ୍ଦନ, ସିନ୍ଦୂର, କଜ୍ଜ୍ୱଳ, ହଳଦୀ ସୁଶୋଭିତ ୧୫୦ ଫୁଟ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ କଳା ମୁଗୁନି ପ୍ରସ୍ତର ରୂପରେ କରୁଣାମୟୀ ଜନନୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ଭକ୍ତଜନଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ମୋଚନ ପାଇଁ ଚିରକାଳ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଛନ୍ତି । ପ୍ରାଚୀନ ଗଡ଼ମାଣତୀର ଦୁର୍ଗ ଅଧୀନସ୍ଥ ୧୨ଟି ପଲ୍ଲୀଗ୍ରାମ ଏବଂ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଅଧିବାସୀବୃନ୍ଦ ଜଗଦ୍‌ଜନନୀ ମା ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟ ଦେବୀ ରୂପେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରିବା ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ପର୍ବତର ଶିଖର ଦେଶରେ ଉପନୀତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୭୨ଟି ପ୍ରସ୍ତର ପାବ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।ସଂପ୍ରତି ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ସାମାରେ ଦୁଇଟି ଭୈରବ ମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ।ଖୋର୍ଦ୍ଧା ପାଇକ ସଂ ୃତି ସଂପର୍କରେ ଗବେଷଣା କରୁଥିବା ଜଣେ ଜାପାନୀ ଗବେଷକ ଉକ୍ତ ଭୈରବ ମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିବାର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିଛନ୍ତି ।

ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରୁଥିବା ଜେନା ସଞ୍ଜ୍ଞାଧାରୀ ଏକ ପରିବାର ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ପାର ରିକ ପୂଜକ ଭାବେ ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଥାଆନ୍ତି ।ଏମାନଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ସମ୍ଭବତଃ ଆଦିବାସୀ ଜାନୀ ବା ପୂଜକ ଥିବା ଜଣାଯାଏ । ଜାନୀ ଶ ର ଅପଭ୍ରଂଶ ହୋଇ ଜନମୁଖରେ କାଳକ୍ରମେ ସେମାନେ ଜେନା ଭାବେ ପରିଚିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ପିତ୍ତଳ ପ୍ରତିମା ରାଜ କଚେରୀ ସ ୍ଖରେ ନିର୍ମିତ ଏକ ପକ୍କା ଗୃହରେ ବିଜେ ପୂର୍ବକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି ।ଶୁଖିଲା ଉଖୁଡ଼ା, ଖଇ, କୋରା, ନଡ଼ିଆ, କଦଳୀ ଏବଂ ଜୋରି (ମଦ୍ୟ) ଇତ୍ୟାଦି ଦେବୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଭୋଗ ଲାଗି ହୁଏ ।ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ମୂଳପୀଠରେ ଭାତ, ଡାଲି, ଅଣ୍ଡା, ମାଛ ଓ ମାଂସ ତରକାରୀ, ଖଟା, ଖିରି, ସାଧା ତରକାରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଶଂଖୁଡ଼ି ଭୋଗ ଏବଂ ଚୁଡ଼ାଘଷା ଭୋଗ ନୈବେଦ୍ୟ ରୂପେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ ।

ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଏବଂ ଜନଶ୍ରୁତିରେ ପ୍ରଚଳିତ ଦୁଇଟି କ୍ଷୁଦ୍ର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ତାଙ୍କର ଅଶେଷ ମହିମା ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।ପ୍ରଥମ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁଯାୟୀ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପର୍ବତର ଶୀର୍ଷ ଦେଶରେ ଭୂମି ବିଦାରଣ କରି ମୁଗୁନି ଶିଳା ରୂପରେ ଉଭା ହୋଇ କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ତେନ୍ତୁଳି ବୃକ୍ଷ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କଠାରୁ ଉଚ୍ଚତାରେ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିବାରୁ ରାମଚଣ୍ଡୀ ଶିଳା ତତୋଽଧିକ ଉଚ୍ଚ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ଉଚ୍ଚତା କାରଣରୁ ତାଙ୍କ ପୂଜକ ବା ଜାନୀ ଦେବୀଙ୍କ ଅଂଗରେ ଚୁଆ, ଚନ୍ଦନ, ସିନ୍ଦୂର ଓ ହଳଦୀ ମାଜଣା ଲାଗି କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେବାରୁ କ୍ରୋଧ ବଶତଃ

ଏକ ଚପେଟାଘାତ କରିବାରୁ ରାମଚଣ୍ଡୀ ସ୍ୱଶିଳା ଶରୀରକୁ ଉଚ୍ଚତାରେ ଆଉ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି କଲେ ନାହିଁ । ତେନ୍ତୁଳି ବୃକ୍ଷ ମଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରୁ ଓହରିଯାଇ ରାମଚଣ୍ଡୀ ଶିଳାଙ୍କ ସମ ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଲା । ପୂଜକ ଜାନୀର ଚପେଟାଘାତ କାରଣରୁ ଦେବୀଙ୍କ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଅଦ୍ୟାବଧି ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୋଇଥାଏ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ସମ୍ବଳିତ ତେନ୍ତୁଳି ବୃକ୍ଷଟି ଏବେ ମଧ ମା ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ରହି ସ୍ୱ-ଉପସ୍ଥିତି ଜାହିର କରୁଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନୁଯାୟୀ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ବାହନ ରୂପେ ଥିବା ମହାବଳ ବ୍ୟାଘ୍ରଟି ପୂଜକ ଜେନାଙ୍କ ବଳଦଟିକୁ ହତ୍ୟା କରି ଆହାର କରି ଦେବାରୁ ସେ ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ବନ୍ଦ କରି ଦେଲେ । ରାତ୍ରିକାଳରେ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପୂଜକଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ଆସନ୍ତା କାଲି ପ୍ରାତଃ ସମୟରେ ଜେନାଙ୍କ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହତ୍ୟାକାରୀ ବ୍ୟାଘ୍ର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିବ । ସେ ଉକ୍ତ ମହାବଳ ବ୍ୟାଘ୍ରକୁ ଜୁଆଳିରେ ଯୋଚି ଭୂମି କର୍ଷଣ କରିବ । ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜେନା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବଳଦ ନେଇ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିବା ମହାବଳ ବ୍ୟାଘ୍ରକୁ ଜୁଆଳିରେ ଯୋଚି ଭୂମିକର୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ କରିଥିଲେ ।

ଉକ୍ତ କିମ୍ବଦନ୍ତୀଦ୍ୱୟ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ମହିମା ଏବଂ ଭକ୍ତବତ୍ସଳତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ୟକ୍ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ପାଦଦେଶରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜ୍ୟେ ମାସରେ ରଜଯାତ୍ରା ଏବଂ ଫାଲଗୁନ ମାସରେ ପଞ୍ଚଦୋଳ ଯାତ୍ରା ଅନୁ ିତ ହୋଇଥାଏ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଏଇ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଗଡ଼ମାଣତୀର ଏବଂ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଓ ସହଯୋଗକ୍ରମେ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପୀଠରେ ବିଶାଳ ଯଜ୍ଞ ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜିତ ହେଉଥିବା ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପୀଠର ମନୋରମ ବାତାବରଣକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସତ୍ୟ ଚେତନା ଆଶ୍ରମ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଏକ ଆଶ୍ରମ ୁଲ ମଧ ପ୍ରତି ିତ ହୋଇଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପୀଠର ଗୁରୁତ୍ୱ କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଆଶ୍ୱିନ ମାସ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ସମୟରେ ରାମଚଣ୍ଡୀ ପୀଠରେ ଅହୋରାତ୍ର ଚଣ୍ଡୀସ୍ତୋତ୍ର ପାଠ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଚିତ୍ତକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ ତଥା ଭକ୍ତି ରସାପ୍ଳୁତ କରି ରଖିଥାଏ । ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମବାସୀ ମହାସପ୍ତମୀ ପୂଜାକୁ ମହା ସମାରୋହରେ ପାଳନ କରିଥାଆନ୍ତି । ମହାସପ୍ତମୀ ରାତ୍ରିରେ େ ାଲ, ମହୁରୀ ବାଦ୍ୟଧ୍ୱନି, ଭକ୍ତଜନଙ୍କ କୋଳାହଳ ଏବଂ ମଦିରାସେବନ କରିଥିବା ଆଦିବାସୀ କାଳେସୀର ଖଡ଼୍‌ଗନୃତ୍ୟ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ କାଳେସୀ ସମଗ୍ର ଗଡ଼ମାଣତୀର ଗ୍ରାମ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବକ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏବଂ ଦେବୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୋଗ, ଧୂପ, ଦୀପ ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । କାଳେସୀର ଗଳାଦେଶ କଇଁଫୁଲ ମାଳରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ ଏବଂ ସେ ଏକ ହସ୍ତରେ ପୁ ଛତ୍ର ଧାରଣ କରି ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଆଶିଷ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ରାଜ କଚେରୀ ଏବଂ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ପକ୍କା ଗୃହର ମଧଭାଗରେ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ କାଳେସୀ ଖଡ଼୍‌ଗ ନୃତ୍ୟ ସମୟରେ ଖଡ଼୍‌ଗ ଚାଳନାର ବିଭିନ୍ନ କଳାକୌଶଳ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଏ । ବଳିପର୍ବ ବା ଜନମୁଖରେ ପ୍ରଚଳିତ ଛେଦ ପକାଇବା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥାଏ । ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ମାନସିକ ଓ ଇପ୍‌ସିତ କାମନା ପୂରଣ ନିମନ୍ତେ ଦେବୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପଶୁବଳି ପ୍ରଦାନ ଭଳି ପ୍ରଥା ପୁରାତନ କାଳରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି । ବଳି ଲାଗି ଆନୀତ ନିରୀହ ମେଷ, ଛାଗ ଏବଂ କୁକ୍କୁଟ ଇତ୍ୟାଦି ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକାଳୀନ ଆର୍ତ୍ତ ଚି ।ର ଏବଂ ଘାତକ ସାଜିଥିବା ଆଦିବାସୀ ଶଅର ହସ୍ତରେ ଚମକି ଉଠୁଥିବା ରକ୍ତାକ୍ତ ଫାର୍ଶା । କଟୁରି ଏକ ନି ୁର ନାରକୀୟ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏବଂ ସଦ୍ୟ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ କଞ୍ଚାରକ୍ତକୁ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ କାଳେସୀ ସାଜିଥିବା ଆଦିବାସୀ ଶଅର ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ପାନ କରିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏକ ଭୟାନକ ଓ ବିଭତ୍ସ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟିରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ମହାଅଷ୍ଟମୀ ଦିନ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କୁ ପୁନଶ୍ଚ ପଶୁବଳି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାର ପ୍ରଥା ଅଦ୍ୟାବଧି ପ୍ରଚଳିତ ରହିଛି ।

ଦଶହରା ଦିବସରେ ପାଇକ ଓ ଖଣ୍ଡାୟତ ସଂପ୍ରଦାୟର ବଂଶଧରଗଣ ସେମାନଙ୍କର ପାର ରିକ ଅ ଶ ଖଣ୍ଡା, ।ଲ, ତରବାରୀ, କଟାରୀ, ବାଙ୍କଛୁରୀ, ଫାର୍ଶା, ବ ା, ଗଦା, ଧନୁଶର ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସଫାସୁତୁରା କରି ସିନ୍ଦୁର ଚନ୍ଦନ ଲଗାଇ ଧୂପ, ଦୀପ ଏବଂ ପୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ପୂଜା କରିଥାଆନ୍ତି । ଦଶହରା ରାତ୍ରିରେ ଗ୍ରାମ ମଧରେ ଥିବା ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ପ୍ରତିମା ମନ୍ଦିର ସ ୁଖରେ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ଥିବା କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପଡ଼ିଆଠାରେ ପାଇକମାନଙ୍କ ପାର ରିକ ସାମରିକ କଳା ବା ପାଇକ ଆଖଡ଼ା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥାଏ । ସେଇ ଦଶହରା ରାତ୍ରିରେ ପୂଜା ପାଉଥିବା ଅ ଶ ଗୁଡ଼ିକୁ ପୂଜା ଘରୁ ଅନ୍ୟ କୋଠରୀକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥାଏ । ଜନମୁଖରେ ଏହାକୁ ସଜ ଉଠାଇବା ବୋଲି କୁହାଯାଇଥାଏ ।

ସାଂପ୍ରତିକ କାଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେବୀପୀଠରେ ପଶୁବଳି ନିଷେଧ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ବିଶିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଗଣ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଆଂଶିକ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ହେଲେ କେଉଁ ପୁରାତନ କାଳରୁ ଗଡ଼ମଣତୀର ଦୁର୍ଗର ଅଧି ।ତ୍ରୀ ଦେବୀ ରାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରଚଳିତ ବଳିପ୍ରଥା ଏ ଯାବତ୍ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।

ସରକାରୀ ଓକିଲ
୩୪୨/ବି, ବରାବରି (ଜାଗମରା)
ଖଣ୍ଡଗିରି, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୩୦

þæ' 'ÿSæZÿ {Ó¯ÿæ{Àÿ Aæß{¯ÿ'ÿ

ଡାକ୍ତର ମିନତି ମହାରଣା

ମା ଦୁର୍ଗା ଯେପରି ଭାରତୀୟ ପର ରାର ଏକ ଅଂଶ, ସେହିପରି ଆୟୁର୍ବେଦ ଏକ ଧାରା ଯାହା ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଭିପ୍ରେତ । ଦୈବୀଶକ୍ତିକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସୁଖ ପାଇଁ ଆରାଧନା କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ସର୍ବତ୍ର ପରିଦୃଷ୍ଟ ।ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ନାହିଁ ଯେ ନିଜର ଜୀବନକୁ ଭଲ ନ ପାଏ ।କିନ୍ତୁ ଜୀବନମାତ୍ରେ ପ୍ରକୃତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ଏହାର ପରିପୁଷ୍ଟି ପାଇଁ କୃମି କୀଟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ହସ୍ତୀ ବ୍ୟାଘ୍ରାଦି ସମସ୍ତ ସ୍ଥଳଚର, ଜଳଚର, ନଭୋଚର ପ୍ରାଣୀବର୍ଗ ନିଜ ନିଜର ମହାଜାତ ଗୁଣରେ ତତ୍ପର ହୋଇଥାନ୍ତି ।ଆୟୁର୍ବେଦ ଭଳି ଏକ ଜୀବନ ବିଜ୍ଞାନରେ ଏ ସମସ୍ତ ଜୈବ ସତ୍ତାର ଯେପରି ଗୁଣାଗୁଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି ସେହିପରି ଜଡ଼ ଓ ଉଦ୍ଭିଦର ମଧ ତତ୍ତ୍ୱଗତ ଜୀବନୀ ଶକ୍ତି ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି ।ମା ଦୁର୍ଗା ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରକୃତିର ପ୍ରତୀକ, ଯେ ଦୁଷ୍ଟ ଦଳନ ଓ ଶିଷ୍ଟ ପାଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣା ହୋଇଥାନ୍ତି ।ରୋଗବ୍ୟାଧି, ଜରା, ଯ ଣା, ମୃତ୍ୟୁ ଇତ୍ୟାଦି ସକଳ ଅବକ୍ଷୟକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ ।

ଶରଣାଗତ ଦୀନାର୍ତ୍ତ ପରିତ୍ରାଣ ପରାୟଣେ,
ସର୍ବେସାର୍ତ୍ତ ହରେ ଦେବୀ ନାରାୟଣୀ ନମସ୍ତୁତେ ।

ଅର୍ଥାତ୍– ହେ ଦେବି ମୁଁ ତୁମର ଶରଣାପନ୍ନ, ମୋତେ ସକଳ ଦୁଃଖରୁ ପରିତ୍ରାଣ କରନ୍ତୁ ।ମଣିଷର ଦୁଃଖ କ ଣ ? ଏ ବିଷୟରେ ଶା କହେ ଯେ ଅସାମର୍ଥ୍ୟ, ଅସହାୟତା, ଅଜ୍ଞତା ହିଁ ଦୁଃଖର ମୂଳ କାରଣ ।କୌଣସି ସମର୍ଥ ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେ ଦୁଃଖର ସ ୁଖୀନ ହୁଏ ନାହିଁ ।ଏଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି – Survival of the fittest ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଡାରଉଇନ୍‌ଙ୍କ ଏହି ପଦଟିଏ କଥା କେତେ ବାସ୍ତବ, ତାହା ଆମେ ଆଜି ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରୁ । ପ୍ରକୃତରେ ଯେ ସମର୍ଥ, ଶକ୍ତିମାନ ସେ ହିଁ ବଞ୍ଚିବାର ଆନନ୍ଦ ପାଇପାରେ । ଏଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରଥମେ ସୁସ୍ଥ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆହାର ବିହାରାଦି ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଆୟୁର୍ବେଦ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।ଏହା କେବଳ ରୋଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ରୋଗ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ପରନ୍ତୁ ମଣିଷକୁ ରୋଗ ପ୍ରତିରୋଧ ଶକ୍ତି ବା Immunity ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରଦ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେବାକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇଥାନ୍ତି ।ଏ ଶରୀର ଏକ ଦୁର୍ଗ ଭଳି ।ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଦୁର୍ଗା ନାମରେ ନାମିତ ।ଏହି ଦୁର୍ଗକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବା ପାଇଁ କେତେକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଘାତକ ଜୀବାଣୁଙ୍କ ଅନୁପ୍ରବେଶ ହୁଏ ।ଏହାକୁ ଦୁର୍ଗ ଅର୍ଥାତ୍ ଦୁଃଖଦାୟକ ଅସୁର ଶକ୍ତି ଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରି ତା ର ପ୍ରତିରୋଧ ଓ ନିଧନ ପାଇଁ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ଆରାଧନା କରାଯାଏ । ଦୁର୍ଗା ଓ ଆୟୁର୍ବେଦ ତେଣୁ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ ।ପୂଜାର ଅବକାଶ ହେଉଛି ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଯୋଗ ।

ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପୂଜା ଷୋଡ଼ଶ ଉପଚାର ଆୟୁର୍ବେଦ ପଦ୍ଧତିରେ ପୁଂସବନ ସଂ ।ରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗର୍ଭାଧାନ କାଳରୁ ବାଲ୍ୟ, କୌମାର, ଯୌବନ, ଜରାବସ୍ଥା ଏପରିକି ଶବ ସଂ ।ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ କଲ୍ୟାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନୁ ିତ ହୁଏ । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମିତ ହୁଏ ଯେ ଜୀବନକୁ ପ୍ରକୃତିର ଅବଦାନ ଭାବେ ଭାରତୀୟ ପର ରା ଗ୍ରହଣ କରିଆସିଛି ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକୃତିର ନିୟମକୁ ଅଙ୍ଗୀକାର କରି ଅଭିଳଷିତ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରାଯିବାକୁ ଶା ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନାରେ ମଣିଷର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବନସ୍ପତୀୟ ଉପଯୋଗ ତାହାର ନିଦର୍ଶନ ।ଏଥିରେ ଧୂପ, ଦୀପ, ଯଜ୍ଞ, ଫଳ, ପୁ , ଅନ୍ନବ୍ୟଞ୍ଜନାଦି ନୈବେଦ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହିତକର ବିବେଚିତ ।ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଉପାସନା ପାଇଁ ବର୍ଷକ ବାରମାସ, ଷଡ଼ଋତୁ ଭେଦରେ ମାତୃପୂଜାର ବିଧାନ ଦେବୀ ଭାଗବତରେ ମହର୍ଷି ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଶରତକାଳୀନ ଓ ବସନ୍ତକାଳୀନ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗା ପୂଜାରେ ଆୟୋଜନ କରାଯାଏ ।ଏଥିରେ ଘଟପୂଜାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସନ୍ଧିପୂଜା, ଚଣ୍ଡୀପାଠ ଓ ବିସର୍ଜନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଶା ୀୟ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସୃତ ହୁଏ ।

ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ରୂପ ଓ ଗୁଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ନିମ ସ୍ତବରେ ଅନେକ ସ୍ତୋତ୍ରର ପ୍ରମାଣ ରହିଛି –

ଜୟ ରିପୁ ନିଗ୍ରହକାରିଣି ନିୟମୟସେ ଦୁଃଖ ଶୋକ ବୈଚିତ୍ର୍ୟେ
ଉଦ୍‌ବେଗ ଭୟ ରୁଜାଦ୍ୟେଷ୍ଣୋ ଦୟସି ନେ ନେପି ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ ।
ଦ୍ୱଂ କ୍ୱର ରୁଚବୀଜୌ ଆବର୍ତ୍ତାକଲା ଯୌବନେଲ୍ଲୋକୈଃ
ବିଷମେ ଦୁଃଖ ସମୁଦ୍ରେ ମଗଂ ଦ୍ୱଂ ତ୍ରାହିମାଂ ଦେବୀ ।

ଅର୍ଥାତ୍– ହେ ଦେବି ତୁମେ ଶତ୍ରୁ ଦମନ କର । ଦୁଃଖ, ଶୋକ, ଭୟ, ପୀଡ଼ା ଉଦ୍‌ବେଗ ନିବାରଣ କର ।ମୁଁ ଦୁଃଖ, ଶୋକରେ ଆଛନ୍ନା–ନିର୍ଲ୍ଲଜ ଓ ମୂର୍ଖ ଅପମାନିତ ହୋଇଥିଲାବେଳେ ଏବଂ ଖଳ ଦୁଷ୍ଟଗଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଜରାବ୍ୟାଧିଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ମୋତେ ସେଥିରୁ ପରିତ୍ରାଣ କର ।

ଏହିପରି ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଉପାସନାରେ ଆମ ଜୀବନର ସୁସ୍ଥ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ପାଇଁ ବହୁ ବିଧିବିଧାନର ଅନୁସରଣ କରାଯାଏ ।ଏ ସମଗ୍ର ଜଗତରେ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଶକ୍ତି ପରିବ୍ୟାପ୍ତ–

ଦେବ୍ୟା ବ୍ୟାପ୍ତ ମିଦଂ ସର୍ବଂ ଜଗତ ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ
ଇଜ୍ୟତେ ପୂଜ୍ୟେତେ ଦେବୀ ଅନ୍ନପାନାମ୍ବିକ ସଦା ।
ସର୍ବତ୍ର ଶଙ୍କରୀ ଦେବୀ ତନୁଭିର୍ନାମଭିଷ୍ଟସା ।
ବୃକ୍ଷେଷୁର୍ବ୍ୟାଂ ତଥା ବାୟୌବ୍ୟୋମସ୍ୱର୍ଗେ ଚ ସର୍ବଶଃ ।

ସେହି ଦେବୀ ଏହି ପରିଦୃଶ୍ୟମାନ ଜଗତରେ ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗଲ ସର୍ବତ୍ର ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ ବ୍ୟାପି ରହିଛନ୍ତି ।ଅନ୍ନ, ପାନୀୟ, କୃଷି, ବାୟୁ, ସ୍ୱର୍ଗ, ପୃଥିବୀ, ଆକାଶ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସେ ହିଁ ବନ୍ଦନୀୟା ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ, ଦେବୀ ଭାଗବତ ରେ ଆୟୁର୍ବେଦର ଭୂମିକା, ରୋଗର କାରଣ, ଖାଦ୍ୟ ଓ ତା ର ପ୍ରଭାବ, ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଣ ସ ର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଜଣାଯାଏ ।

ଉପାଙ୍ଗନାଞ୍ଚ ଅଙ୍ଗାନାମାୟୁ ର୍ବେଦଂ ପରଂ ବିଦୁଃ
ଧର୍ମାର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷାଣାଂ ସ ଚାପି ଫଳଦାୟକ ।

ଅର୍ଥାତ୍– ବେଦର ଷଡ଼ାଙ୍ଗ ଓ ଉପାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରୁ ଆୟୁର୍ବେଦ ଶ୍ରେ   । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ, ମୋକ୍ଷ ଲାଭ ହୁଏ ।

ସୁତରାଂ ମା ଦୁର୍ଗା ଓ ଆୟୁର୍ବେଦ ଚିକିତ୍ସା ପରସ୍ପର ସଂଯୋଜିତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ପ୍ରମାଣ ରହିଛି ।ଆମେ ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପୂଜାକୁ ପବିତ୍ର ହୃଦୟରେ ଅନୁ ।ନ କରି ଆୟୁ, ଆରୋଗ୍ୟ, ଯଶ, ସୌଭାଗ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ସହିତ ଶାନ୍ତି ସୁଖ ଆନନ୍ଦର ବାତାବରଣରେ ଆମର ଜୀବନଯାତ୍ରାକୁ ସଫଳ ସୁନ୍ଦର କରିପାରିଲେ ତାହା ହେବ ମା ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ଯଥାର୍ଥ ପୂଜା ।

ଓଡ଼ିଶା ଆୟୁର୍ବେଦ ସେବା ସଂସ୍ଥା
ଏଫ.ଏଫ୍.–୩୩, ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ମାର୍କେଟ
ନୟାପଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ୟା ୍ା ଜନନୀ

ତ୍ରିଭୁବନାନନ୍ଦ ପରମହଂସ

ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ଦୁର୍ଗ ବାସିନୀ ହର୍ଷୋପ୍ଳୁତ ତନୁ
ତେଜୋମୟୀ ଦଶଭୁଜା ବିରଜେ ବିମଳେ ।
ବ୍ୟାଳଛନ୍ଦେ ମହୋ ୍ୱଳା ହେ ଅନପାୟିନି
ପଞ୍ଚତତ୍ତ୍ୱ ବିଳାସିନୀ ପଞ୍ଚମୀ ସୁମୁଖୀ ।
ନଗ ମୁଁ ଯେ ଅର୍ବାଚୀନ ଶିଶୁ
ଏହି ମୋର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଶେଷ ପରିଚୟ ।
ଯୋଗଗମ୍ୟା ତ୍ରିବଳୟା ତ୍ରିଗୁଣ ପଥଗା
କହ କେହେ ପାଦପଦେ ନିବେଦିବି ଅର୍ଘ୍ୟ ।
 ପନିଷଦିକ ସେହି ଶ୍ରେୟ ପେୟ ଯାହା
ଆମୃତତ୍ତ୍ୱେ, ନିରାଜିତ ଯହିଁ ଚାରୁପଦ ।
ପ୍ରବଳ ମା ର ବିଜୟେ ଶୃଙ୍ଗକ୍ଷୁର ଦେହ
କୃ କାୟ ବପୁବହି ସମର ଅଙ୍ଗନେ
ଆଗେୟ ଲଗନେ କହ କରାଳନି କାଳି
କେମନ୍ତେ ଯୁଝିବି ହସ୍ତେ ଶୂଳେ ଶୂଳ ନେଇ,
ଭୋଗ୍ୟା ମୋର ଶୁଭଗେ ଗୋ ମାତା ଭଗିସୁତା
ନକାନ୍ଦି ଥିବୁକି ରହି ଅମ୍ଳାନ ବଦନେ ।
କେମନ୍ତେ ରଖିବି ପ୍ରାଣ ବନିତା ଗୋ ମୋର
ଶତ ଶମ୍ଭୁଷ୍ଟର ବ୍ୟାପୀ ଭୀଷଣ କଷଣେ ।
ସିଂହ ଦନ୍ତ ନଖାଘାତେ ବିଦାରିତ ତନୁ
ସେହମୟୀ ମାତା ମୋର ଦୟାଦ୍ରା ଜନନୀ
ଚ ।କଳି ଦିବ୍ୟଦେହା କୋମଳ ଶରୀରେ
ନଭେଦି ଯିବକି ତୀ   ଶାଣିତ ମୋ ଶୂଳ
କେମନ୍ତେ ଧରିବି ପ୍ରାଣ କହ ଆଭାମୟୀ
ନିତିପ୍ରତି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ରହେ ଗୋ ଜନନୀ,
ଦିଅ ଗୋ ଅଶେଷ ପାଦ ତଳରୁ ଆଷିଶ
ସହସ୍ର ଭୁଜା ଗୋ ପଦେ ପଶିଲି ଶରଣ ।

ଜନନୀ ସେବାସଦନ, କାଳିମନ୍ଦିର
କପିଳ ପ୍ରସାଦ, ବି.ଡି.ଏ. କଲୋନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

{|ÿZÿæÿæÁÿ àÿäê¨ fæ FLÿ ’ÿÎ¨ætÿ

ଜମିଲ ଅହ ଦ ଖାଁ

ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ । କୃଷି ଓ ଧାର୍ମିକ ଭାବନାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବାରମାସରେ ତେର ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ ।ଶରତ ଋତୁର କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ଧନଧାନ୍ୟର ଅଧି ।ତ୍ରୀ ଦେବୀ ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରି ଆଗାମୀ ଦିନରେ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଓ ନିଜର ସମୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଚାଷୀକୁଳ ନିବେଦନ ଜଣାଇଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବପର୍ବାଣି ଆମ ସାମାଜିକ ଓ ସାଂ ୃତିକ ଜୀବନର ମହାନ୍   ତିହ୍ୟର ସାରକୀ । ବିପୁଳ ଉତ୍ସାହ ଓ ଉନାଦନା ମଧ୍ୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥାଏ ।ଶରତ ଋତୁରେ ଅପୂର୍ବ ସବୁଜିମାର ଶୋଭା ମଧ୍ୟରେ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଭରିଦିଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣରେ ଆଶାର ଆଲୋକ । ଅପରୂପା ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ ଶରତର ନିର୍ମଳ ଆକାଶରେ ଦେଖି ସଭିଏଁ ହୁଅନ୍ତି ଆତ୍ମହରା । ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ ଓ ଭାବନା ଜାଗ୍ରତ କରାଏ ଏହି ପର୍ବ ସଭିଙ୍କ ମନ ଓ ପ୍ରାଣରେ ।କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗଜପୃ ରେ ଆସୀନ ହେଉଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା କୁହାଯାଏ ।

ଏହି ପର୍ବ େ ଙ୍କାନାଳରେ କେଉଁ କାଳରୁ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ପୂଜା ଉତ୍ସବ ଭାବେ ଗୌରବ ଲାଭ କରି ଆସିଛି । େ ଙ୍କାନାଳରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ପ୍ରଥମେ ମହାବୀର ବଜାରରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବାର କୁହାଯାଏ । କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ଏହା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବାରୁ ପୁନର୍ବାର ଏହା ମୀନାବଜାରରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । ଏଣୁ ମୀନାବଜାରର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମଉଡ଼ମଣି ଅଟନ୍ତି । ପରେ ପରେ ସହରର ବିଭିନ୍ନ ବଜାର ଓ ସାହିମାନଙ୍କରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂଜା ପ୍ରତି ।ନର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ି ୪୦ ପାଖାପାଖି ହେଲାଣି । ସହରର ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ଜାକଜମକରେ ମା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପୂଜା ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜିତ ହେଉଅଛି ।

େ ଙ୍କାନାଳର ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା କଟକର ଦଶହରା, ଭଦ୍ରକର କାଳୀପୂଜା, ତାଳଚେର ଓ ଜଟଣୀର ଗଣେଶ ପୂଜା, ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଠାକୁରାଣୀ ଯାତ୍ରା ଭଳି ଖୁବ୍ ଆକର୍ଷଣୀୟ । ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବାହାରର ପର୍ଯ୍ୟଟକ, ଦର୍ଶକ ମନ ଭରି ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

େ ଙ୍କାନାଳ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୂଜା ପ୍ରଶାସନର ସହାୟତାରେ ଭାଇଚାରା ସହ ପାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।ଏଥିପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ବୈଠକ ମାଧ୍ୟମରେ ପୂଜା-ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜନ ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଆଯାଇଥାଏ । ଏହି ବୈଠକରେ ମିଳିତ ପୂଜା କମିଟିର ସଭାପତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସମେତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୂଜା କମିଟିର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥାନ୍ତି ।ଏହି ପୂଜା େ ଙ୍କାନାଳରେ ଦଶ ଦିନ ଧରି ଜାକଜମକ ଏବଂ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସର ସହ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଭଳି ଏହାର ଭସାଣି ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ଅଟେ ।ସହର ଏବଂ ସହର ପାର୍ଶ୍ୱ ପୌରାଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତି ିତ ମେଢ଼ ପ୍ରତି ।ନମାନେ ସିଦ୍ଧ ବଳରାମ ମନ୍ଦିରଠାରେ ଏକତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ।ସେଠାରୁ ଦେବୀ ପ୍ରତିମାମାନେ ସୁସ ିତ ଯାନରେ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଥ ମଧ୍ୟରେ ଅତିକ୍ରମ କରି ବିସର୍ଜିତ ହୁଅନ୍ତି ।ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ପୂଜା କମିଟିର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଓ ସାହି ମୁରବୀମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଭାଇଚାରା ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ।

େ ଙ୍କାନାଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଅବସରରେ ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି େ ଙ୍କାନାଳ ମହୋତ୍ସବ ଏବଂ ପଲ୍ଲିଶ୍ରୀ ମେଳା ଆୟୋଜିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ମହୋତ୍ସବକୁ ପଞ୍ଚାୟତ ସ୍ତରରୁ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ସମାପନ କରାଯାଇଛି ।ଏହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଲୁକ୍କାୟିତ କଳା ପ୍ରତିଭାକୁ ଉ ୀବିତ କରାଯାଇ କଳା-ସଂ ୃତିର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ କରାଯିବ ।ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ମହୋତ୍ସବ ଅବସରରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ଏକ ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ପଲ୍ଲିଶ୍ରୀ ମେଳା ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଛି । ୧୫୦ରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ମଣ୍ଡପ ବିଶିଷ୍ଟ ଏହି ପ୍ରଦର୍ଶନୀରେ ଜିଲ୍ଲା, ରାଜ୍ୟ ତଥା ଜାତୀୟ ସ୍ତରର ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହ ବିକ୍ରୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଘେରା ମନୋରମ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ େ ଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଅବସରରେ ମହୋତ୍ସବ ଏବଂ ପଲ୍ଲିଶ୍ରୀ ମେଳା ଆୟୋଜନ ଏକ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ନିଜର ସଂ ୃତି, କଳା ନୈପୁଣ୍ୟ ଖ୍ୟାତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରିବ, ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଜିଲ୍ଲାପାଳ, େ ଙ୍କାନାଳ

HÝÉæÀÿ ÓæóÔÿtÿLÿ GtÿÜÿ¿{Àÿ {|ÿZÿæ¿ÿæÁÿ àÿäê¨f æ

ପଣ୍ଡିତ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ମିଶ୍ର

ଓ ି ାର । ତିକ ତି ରେ େ ାନାଳ 1ପଜା କ ତ ଆ ନ ଅଳ ତ କରିଛି ଓ ି ଆ ଜାତି ଖ୍ରୀ ପ ିକାଳରୁ ମ । 1 ର ି ିନ 1 ତ ପାଳନ ପ ିକ ଅନ୍ନ ାତ୍ରୀ କା ଆପଣାର କରିପାରିଛି ି ପ ି ତ୍ର କୁମାର ପ ମାରେ ଓ ି ାର ପୁରପ 1 ତ୍ର ିପୁଳ ଆନ । ରେ ମ । 1 ର ଜନୋ ପାଳନ କରାଯା ିପର ରାରେ େ ାଇ େ ାନାଳ । 1 କୁମାରପ ମା ାରୁ କା ି ାପୀ କ 1 ପଜାକୁ କ ରପ ପ୍ର ାନ କରିଛି ି ଲୀୟ । ତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ିଚାର େ । ର ାତ ଓ େ ି ନ କରି । ି ଣମ େ । ପର୍କରେ ାରେ ଚନା ିଆଯାଇଛି

ପ୍ରାକୃତିକ ରୂପଲାବଣ୍ୟଭରା ଗିରିବନାଞ୍ଚଳ ପରିବେଷ୍ଟିତ େ ଙ୍କାନାଳ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଗଣମହୋତ୍ସବ ଅବସରରେ ବିଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣବିଭା ଓ ବିମଳ ପୁଣ୍ୟପ୍ରଭା ବିମଣ୍ଡିତ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭବନର ରୂପ ଧାରଣ କରିଛି । ସହରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବଜାର ଓ ବସ୍ତିରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପୂଜାମଣ୍ଡପ । ରମଣୀୟ ପୂଜାମଣ୍ଡପ ସମୂହରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବେଶରେ ଅନ୍ନଦାତ୍ରୀ ମହିମାମୟୀ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିରାଜିତା ।ପୂଜାମଣ୍ଡପ ସମୂହର ଶିଳ୍ପନୈପୁଣ୍ୟ ବିମଣ୍ଡିତ ସାଜସ ।, ରଙ୍ଗବେରଙ୍ଗର ବର୍ଣ୍ଣାଢ୍ୟ ଆଲୋକସ ।, ନଭଶ୍ଚୁମ୍ବୀ ତୋରଣ, ମନୋହାରିଣୀ ବିପଣୀମାଳା ସମଗ୍ର ସହରାଞ୍ଚଳକୁ ଦୀପ୍ତିମନ୍ତ କରିଛି ।ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ, ଲୋକନୃତ୍ୟ, ଲୋକବାଦ୍ୟ, କୀର୍ତ୍ତନ, ଭଜନ, ମ ପାଠ, ଦୋଳି, ପ୍ରଦର୍ଶନୀ, ମ୍ୟାଜିକ୍, ଚିଡ଼ିଆଖାନା, ସର୍କସ, କ େ ଇନାଚ, ଯାତ୍ରାପାର୍ଟି, ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ସହରଟିକୁ ଲୋକାରଣ୍ୟ, ମୁଖରିତ ଓ ଭକ୍ତିପ୍ଲାବିତ କରିଛି । ସମଗ୍ର ସହରରେ ଛତିଶଗୋଟି ପୂଜାମଣ୍ଡପରେ ବି ୁପାଟରାଣୀ ଜଗ ନନୀ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବ ଓ ଭଙ୍ଗୀରେ ପୂଜିତା ।ଜଗ ନନୀ କେଉଁ ଆସ୍ଥାନରେ ପଦାସୀନା ତ କେଉଁଠାରେ ଗଜାରୂଢ଼ା ଅଥବା ରଥାରୂଢ଼ା, ଗଜ ପରିବେଷ୍ଟିତା, ସମୁଦ୍ର ମ ନରୁ ଆବିର୍ଭୂତା ବା ଦେବକନ୍ୟା ପରିବେଷ୍ଟିତ କେଉଁଠାରେ ଦିବ୍ୟାଳଙ୍କାର ପରିଶୋଭିତା, ପଦହସ୍ତା, ରତ୍ନହସ୍ତା,

ସିଂହାସନ ଆରୂଢ଼ା ବା ଶାମୁକା ମଧ୍ୟସ୍ଥା ।କେଉଁ ମଣ୍ଡପରେ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବପୂଜିତା ତ କେଉଁଠାରେ ଶ୍ରୀୟା-ଚାଣ୍ଡାଳୁଣୀ ଆରାଧିତା । କେଉଁଠାରେ ଶ ଚକ୍ର ପଦଧାରିଣୀ ତ କେଉଁଠାରେ ଅନ୍ନ-ପ୍ରଦାୟିନୀ ଅଥବା ବରଦା ଶୁଭଦା କାରିଣୀ ।ସତେ ଅବା ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାୟିନୀ ଲୋକମାତା ମର୍ତ୍ତ୍ୟବୈକୁଣ୍ଠ େ ଙ୍କାନାଳରେ ଅବତରିତ

ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜାର ଉନ୍ମେଷ ଓ ବିକାଶ

ବୈଦିକ କାଳରୁ ପବିତ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉପାସନାର ଅବି ିନ୍ନ ଧାରା ପ୍ରବାହିତ । ବେଦରେ ନିହିତ ଶ୍ରୀସୂକ୍ତ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉପାସନାର ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ।ଆର୍ଯ୍ୟବୃନ୍ଦ ବୈଦିକ ସୂକ୍ତ ଓ ମ ରେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଯଶୋଗାନ କରିଛନ୍ତି ।ଅର୍ଥାତ୍ ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିଶ୍ୱପାଳନକାରିଣୀ ଲୋକମାତା ନାମରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦିତା ।ଅଧିକନ୍ତୁ ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦରେ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ପୁରୁଷ ଓ ପରାଶକ୍ତିଙ୍କୁ ପତ୍ନୀ ଭାବରେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି । ସେହି ପରାଶକ୍ତି ହିଁ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ଦେବୀ ତଥା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଶକ୍ତି ରୂପରେ ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତା ଅଥର୍ବ ବେଦରେ ସେ ପୁଣ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ପାପୀଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ୱରୂପରେ ଚିତ୍ରିତା । ବିଦ୍ୱାନ୍‌ମାନେ ବିଚାର କରନ୍ତି ଯେ ବୈଦିକ ଯୁଗର ଅନ୍ତିମକାଳରେ

ଲକ୍ଷୀଙ୍କୁ କର୍ମର ଦେବୀ ରୂପେ ପୂଜା କରାଯାଉଥିଲା । ଉପନିଷଦ୍‌ରେ ସେ ବିଶ୍ୱର ମହାଶକ୍ତି ରୂପେ ବିବେଚିତା । ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଅନେକ ମ , ସ୍ତୋତ୍ର, କବଚ, ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରଭୃତି ରଚିତ ହୋଇ ଉପାସନାର ବ୍ୟାପକତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ପୁରାଣରେ ମହାଲକ୍ଷୀ ମହାତ୍ମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ବିଭିନ୍ନ ପୁରାଣରେ ତାଙ୍କ ଜନ ଓ ଲୀଳା ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କରାଯାଇଥିଲେ ହେଁ ସର୍ବତ୍ର ସେ ଲୋକମାତା ନାମରେ ମହିମାମଣ୍ଡିତା । ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ପୁରାଣ ଯୁଗରେ ହିଁ ଲକ୍ଷୀଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ସଗୁଣ ଉପାସନାର ପ୍ରସାର ହୋଇଥିଲା । ତନ୍ତ୍ରଧାରାର ପର ରାରେ ମହାଲକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତିର ରାଜସିକ ରୂପର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ବିଶେଷତଃ, ପୁରାଣ ଓ ତ ର ସ ଳିତ ଚେତନାରେ ମହାଲକ୍ଷୀ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ବି ୁଙ୍କ ପାଟରାଣୀ ତଥା ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ଜଗ ନନୀ ଲୋକମାତା ଆସନ ଅଳଙ୍କୃତ କରି ଲୋକ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କଲେ ତଥା ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଘଟିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ପ୍ରବାହ ଓ ପର ରା

ଭୁବନେଶ୍ୱର ସନ୍ନିକଟ ଉଦୟଗିରି ଗୁ ।ସ୍ଥିତ ଗଜଲକ୍ଷୀଙ୍କ ଚିତ୍ର ହିଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ପ୍ରାଚୀନତମ ନିଦର୍ଶନ । ଏଥିରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ କାଳରୁ ଲକ୍ଷୀ ଉପାସନାର ଧାରା ପ୍ରବାହିତ । ଗୁପ୍ତଯୁଗରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୈ ବ ଭାବଧାରାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଚାର ଘଟି ମହାଲକ୍ଷୀ ବି ୁଘରଣୀ ରୂପରେ ପୂଜା ପାଇଥିଲେ । ପରଶୁରାମ ମନ୍ଦିର ଓ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ଅଙ୍କିତ ଲକ୍ଷୀ ଚିତ୍ରରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲକ୍ଷୀ ଉପାସନାର ମହତ୍ୱ ଓ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଥାଏ । ଦ୍ୱାଦଶ ଶତା ୀରେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପରିସରରେ ନିର୍ମିତ ମହାଲକ୍ଷୀଙ୍କର ଭବ୍ୟମନ୍ଦିର ଓଡ଼ିଶାର ସାଂ ୃତିକ ବିଚାରବୋଧରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ସ୍ୱାତ ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଲକ୍ଷୀ ଉପାସନାର ପ୍ରବହମାନ ଧାରାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ମାଣବସା, ସୁଦୁଶା, ଲକ୍ଷୀନାରାୟଣ ଓ ଗୁରୁପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପ୍ରଭୃତି ଲକ୍ଷୀବ୍ରତ ପାଳନ କରିଆସିଛି । ବିଶେଷତଃ, କୃଷିପ୍ରଧାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଧନଧାନ୍ୟରେ ଦେବୀ ମହାଲକ୍ଷୀ ସ୍ୱତ ଆସନରେ ଅଧି ିତା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦିବ୍ୟଲୀଳା ଆଧାରିତ ଲକ୍ଷୀପୁରାଣ ଲୋକପ୍ରିୟ ପୁରାଣ ରୂପେ ବିବେଚିତ । ମହନୀୟତା ହେଉଛି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସମନ୍ୱୟ ଚେତନାରେ ମହାଲକ୍ଷୀ ଜାତିବର୍ଣ୍ଣର ପ୍ରାଚୀର ଉଠାଇଦେଇ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ପରିବେଷ୍ଟିତ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରୁ ଦୀନହୀନ ଅକିଞ୍ଚନ ଶ୍ରୀୟା ଚାଣ୍ଡାଳୁଣୀର ପୂଜା ଆସ୍ଥାନକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଏହି ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟିରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୁରପଲ୍ଲୀ ନଗର ସର୍ବତ୍ର ଅନ୍ନ ଓ ଧନଦାତ୍ରୀ ଦେବୀ ମହାଲକ୍ଷୀ ଲୋକମାତା ରୂପେ ପୂଜିତା ଓ ବନ୍ଦିତା । ଅନ୍ୟଭାଷାରେ କହିଲେ, ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜୀବନରେ ମହାଲକ୍ଷୀ କୃଷି, ଧନଧାନ୍ୟ, ସୌଭାଗ୍ୟ, ସଂପଦ ଓ ଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟଦାତ୍ରୀ ରୂପେ ପୂଜପାଇ ସାଂ ୃତିକ ତିହ୍ୟରେ ସ୍ୱତ ଆସନରେ ଅଧି ିତା ।

ଢେ ଙ୍କାନାଳରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ତିହ୍ୟ

ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଅବବାହିକାରେ ଅବସ୍ଥିତ ପ୍ରାଚୀନ ସାଂ ୃତିକ ପୀଠ ଢେ ଙ୍କାନାଳରେ ଗୁପ୍ତଯୁଗରୁ ବୈ ବ ସଂ ୃତିର ଧାରା ପ୍ରବାହିତ । ପ୍ରାପ୍ତ ତାମ୍ରପତ୍ର ଓ ଶିଳାଲେଖରୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ସପ୍ତମ-ଅଷ୍ଟମ ଶତା ୀରୁ ଏହି ମାଟିରେ ଶୈବ, ଶାକ୍ତ ଓ ବୈ ବ ସଂ ୃତିର ସମନ୍ୱୟ ଘଟିଥିଲା । ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଧରସ୍ୱାମୀ କପିଳାସରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଢେ ଙ୍କାନାଳରେ ଭାଗବତ ଧର୍ମର ପ୍ରସାର ଘଟିଥିଲା । ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଭାଗବତ ଭାଷ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଧର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବନ୍ଦନୀୟ ଲକ୍ଷୀ ନୃସିଂହ ଢେ ଙ୍କାନାଳବାସୀଙ୍କର ଇଷ୍ଟ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଏବଂ ଢେ ଙ୍କାନାଳ ମାଟିରେ ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହ ଉପାସନା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ପାରିବାରିକ ଓ ସାମାଜିକ ଉପାସନାର ପାର ରିକ ସ୍ୱରୂପ ଗ୍ରହଣ କଲା । ମଧ୍ୟଯୁଗରେ ଢେ ଙ୍କାନାଳର ରାଜଗୁରୁ କନ୍ତିଓ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହଙ୍କୁ ଇଷ୍ଟ ରୂପେ ପୂଜା କଲେ । ସେଥିରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଢେ ଙ୍କାନାଳ ରାଜବଂଶ ସୁବର୍ଣ୍ଣଲକ୍ଷୀ ପୂଜା କଲେ । ସଂ ୃତିର ଉତ୍ତରଣରେ ଢେ ଙ୍କାନାଳରେ ଲକ୍ଷୀ ଉପାସନାର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ବିକାଶ ଘଟିଥିଲା । ଢେ ଙ୍କାନାଳ ରାଜା ମଧ ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ଚବିଶ ଗୋଟି ପ୍ରଗଣା ମଧ୍ୟରୁ ପୂର୍ବଦିଗ ପ୍ରଗଣାର ନାମ ଲକ୍ଷୀପ୍ରସାଦ ବିଷ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରଗଣାରୁ ଲବ୍‌ଧ ସମସ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଲକ୍ଷୀପୂଜାରେ ବ୍ୟୟ କରୁଥିଲେ । ରାଜବଂଶ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ କେତେକ ନାଗା ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ମଠ ସ୍ଥାପନା କରି ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହ ପୂଜାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଢେ ଙ୍କାନାଳର ରାଜନ୍ୟବୃନ୍ଦ ସେହିସବୁ ମଠ ନିମିତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଭୂ-ସଂପତ୍ତି ଦାନ କରି ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହ ଉପାସନାକୁ ପୃ ପୋଷକତା କରିଥିଲେ । ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହ ଢେ ଙ୍କାନାଳବାସୀଙ୍କ ସାର୍ବଜନୀନ ଇଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇଥିଲେ । ଢେ ଙ୍କାନାଳର କବି କୋବିଦବୃନ୍ଦ ଲକ୍ଷୀନୃସିଂହ ପୂଜା ଓ ବ୍ରତ ସଂପର୍କୀୟ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ରଚନା ପୂର୍ବକ ଜନମାନସରେ ସାର୍ବଜନୀନ ଭକ୍ତିଚେତନା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଥିଲେ ।

ଢେ ଙ୍କାନାଳରେ ମୃଣ୍ମୟୀ ଗଜଲକ୍ଷୀ ପୂଜା

ବିଂଶ ଶତା ୀରେ ରାଜର୍ଷି ସୁର ପ୍ରତାପଙ୍କଦ୍ୱାରା ୧୯୧୬ ମସିହାରେ କୁଞ୍ଜକାନ୍ତ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତି । ହୋଇ ବୈ ବ ଭାବଧାରାର ପ୍ରସାର ଘଟିବା ସହିତ ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ, କଳା ଓ ଅଭିନୟରେ ଢେ ଙ୍କାନାଳବାସୀ ସୁଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଢେ ଙ୍କାନାଳ ରାସଦଳ ସେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଶେଷ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ ପର ରାରେ ଗଠିତ ଏହି ରାସଦଳର ପ୍ରତି ।ତା, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ ଥିଲେ ଢେ ଙ୍କାନାଳର ହନୁମାନ ସାହି (ମହାବୀର ବଜାର) ନିବାସୀ କଳାକାର ବ୍ରଜକିଶୋର ପ ନାୟକ । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଢେ ଙ୍କାନାଳର ଇଷ୍ଟଦେବୀ ମହାଲକ୍ଷୀଙ୍କ ଜନତିଥି ଅର୍ଥାତ୍ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣମୀର ଜ୍ୟୋସ୍ନାବିଧୌତ ରଜନୀରେ ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଏହି ରାସଦଳ ବାର୍ଷିକ

ଅଭିନୟର ଅୟମାରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ରାସଦଳର ବାର୍ଷିକ ଅଭିନୟ ଆରମ୍ଭର ପୁଣ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବ୍ରଜବାବୁ ୧୯୨୩ ମସିହାରେ ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ମୃଣୟୀ ମହାଲକ୍ଷୀ ପୂଜାର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ବ୍ରଜବାବୁଙ୍କର ଘନି ସହଯୋଗୀ ଥିଲେ ବେବର୍ତ୍ତା ସାହିର ଗତିକୃ ପ ନାୟକ । ବ୍ରଜବାବୁ ଓ ଗତିବାବୁ ଉଭୟ ମିଶି ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ିଥିଲେ ଏବଂ ମେଢ଼ ସାଜସ । କରିଥିଲେ ।ହନୁମାନ ମନ୍ଦିରଠାରେ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣମୀଠାରୁ ସାତଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୃଣୟୀ ମହାଲକ୍ଷୀ ବୈଦିକ ବିଧିରେ ପୂଜା ହେବା ସହିତ ପ୍ରତି ରାତିରେ ରାସଦଳ ଶରତ ରାସ ପରିବେଷଣ କରୁଥିଲେ । ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଓ ରାସାଭିନୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ଉଭୟ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ଓଡ଼ିଆ ସଂ ୃତିର ଉଦାରତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥିଲେ ।ସୁଖର ବିଷୟ, ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତାରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥିବା ଏହି ପୂଜାନୁ ।ନ ଓ ରାସଯାତ୍ରା ବିଶେଷ ଜନାଦୃତି ଲାଭ କରି ସାର୍ବଜନୀନ ମହୋତ୍ସବର ଗୌରବ ଲାଭ କରିଥିଲା ।ଏହା କୋଲକାତା, କଟକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଅନୁ ିତ ମୃଣୟୀ ଦେବୀ ପୂଜାର ଅନୁକରଣ ସର୍ବସ୍ୱ ପୂଜାନୁ ।ନ ନହୋଇ ତତ୍କାଳୀନ େ ଙ୍କାନାଳର ପରିସ୍ଥିତି ଓ ପରିବେଶରୁ ଆତ୍ମିକ ସନନ୍ଧ ରୂପେ ପ୍ରତିଭାତ ହୋଇଥିଲା । େ ଙ୍କାନାଳବାସୀ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରୁ ଚଳି ଆସୁଥିବା ଲକ୍ଷୀପୂଜାକୁ ଭବ୍ୟରୂପ ପ୍ରଦାନ କଲେ ମୃଣୟୀ ଗଜଲକ୍ଷୀ ପୂଜାର ସାମ୍ବତ୍ସରିକ ମହୋତ୍ସବ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଓ ରାସାଭିନୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ଉଭୟ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ଓଡ଼ିଆ ସଂ ୃତିର ଉଦାରତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥିଲେ ।

ମୃଣୟୀ ଗଜଲକ୍ଷୀ ପୂଜାର ବିକାଶ

୧୯୨୩ ଓ ୧୯୨୪ ଏହି ଦୁଇ ବର୍ଷ ହନୁମାନ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ମୃଣୟୀ ଗଜଲକ୍ଷୀ ପୂଜା ଅନୁ ିତ ହେବା ପରେ ଜନମାନସରେ ଏହା ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରି ୧୯୨୫ ମସିହାରେ ବେବର୍ତ୍ତାସାହି ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ମୀନାବଜାରଠାରେ ମୃଣୟୀ ଗଜଲକ୍ଷୀ ପୂଜାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ିତ ହେଲା ।ଏହାର ଆୟୋଜକ ଓ ମୂର୍ତ୍ତି ଶିଳ୍ପୀ ଥିଲେ ଗତିକୃ ପ ନାୟକ । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ପୂଜା ସହିତ ପ୍ରତିରାତ୍ରିରେ ନାଟକ ଅନୁ ିତ ହେଲା ।ଫଳରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ସମଗ୍ର େ ଙ୍କାନାଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ ହୋଇପଡ଼ିଲା ।ମୃଦଙ୍ଗର ଦୁଇପାର୍ଶ୍ୱ ନିନାଦିତ ହେବା ସଦୃଶ ହନୁମାନ ବଜାର ଓ ମୀନାବଜାରର ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଅଗଣିତ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କଲା । ମହାସମାରୋହରେ ଦୁଇଟିଯାକ ଆସ୍ଥାନରେ ଦୀର୍ଘ ବାରବର୍ଷ କାଳ ପୂଜା ଅନୁ ିତ ହେବାପରେ ଏହାର ପ୍ରତି ।ତା ତଥା ଆୟୋଜକ ବ୍ରଜବାବୁ ଓ ଗତିବାବୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିଲେ ।କେତେକ ମହାନୁଭବ କଳସପୂଜା ପୂର୍ବକ ଶା ।ୟ ପର ରା ରକ୍ଷା କଲେ ।କାହାରି କାହାରି ମତରେ ୧୯୩୮ ମସିହାରୁ ପ୍ରଜାଆନ୍ଦୋଳନ ହେବାରୁ ପୂଜା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।ପୁନଶ୍ଚ ୧୯୪୦ ମସିହାରେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିଂହ ସାଆନ୍ତ ସାହି ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଜବାହର ଚୌକଠାରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତତ୍‌ପର ବର୍ଷ ନଟବର ଦେବତା ସ୍ୱୀୟ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ମୀନାବଜାରଠାରେ ପୁନର୍ବାର ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।ଏହି ଲକ୍ଷୀପୂଜା ପ୍ରତି ।ନ ୧୯୪୩ରେ ସାର୍ବଜନୀନ ପୂଜା ପ୍ରତି ।ନର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କଲା । ୧୯୪୬ ମସିହା ବେଳକୁ ଜବାହର ଚୌକ ଓ ମୀନାବଜାର ଏହି ଦୁଇଟି ଅନୁ ।ନରେ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ମୃଣୟୀ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଓ ମିଳିତ ଭସାଣୀ ଉତ୍ସବ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା ।ସଂ ୃତିର ବିକାଶରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କର ସାର୍ବଜନୀନ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ପୂଜାମଣ୍ଡପ ସ ୁଖରେ ପ୍ରତି ରାତିରେ ଅନୁ ିତ ପାଲା, ସୁଆଙ୍ଗ, ଦାସକାଠିଆ, ଗୋଟିପୁଅ ନାଚ ଓ ନବରଙ୍ଗ ପ୍ରଭୃତି ଥିଲା ଲୋକଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଆକର୍ଷଣ । ୧୯୪୧ଠାରୁ େ ଙ୍କାନାଳରେ ଅଭିନବ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଲକ୍ଷୀପୂଜାର ପର ରା ଅଦ୍ୟାବଧି ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିଆସିଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା କାଳରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ େ ଙ୍କାନାଳ ଲକ୍ଷୀପୂଜା

ସ୍ୱାଧୀନତା ସମୟକୁ ଜବାହରଚୌକ ଓ ମୀନବଜାରରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଅନୁ ିତ ହୋଇ ଜାତି, ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏହା ସାର୍ବଜନୀନ ମହୋତ୍ସବର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରି ସାରିଥିଲା । ୧୯୪୮ରେ ଜୁବୁଲି ମାର୍କେଟ ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଲକ୍ଷୀବଜାରରେ ମହାଲକ୍ଷୀ ପୂଜାର ତୃତୀୟ ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ିତ ହେଲା । ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଉପରଗଡ଼ର କୁଞ୍ଜସାହୁଛକ ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଗଣେଶ ବଜାରରେ ଚତୁର୍ଥ ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି । ହେଲା ।ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା, ପ୍ରଥମେ ୧୯୨୩ ମସିହାରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମହାବୀର ବଜାରରେ ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ପୁନର୍ବାର ପୂଜା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଏହା ପଞ୍ଚ ଆସ୍ଥାନ ରୂପେ ଅଭିନବ ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ ହେଲା । ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ତଳଗଡ଼ କଞ୍ଚନସାହି ବା କାଞ୍ଚନ ବଜାରରେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାରେ ଷ ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ିତ ହେଲା ।କ୍ରମେ ଲକ୍ଷୀପୂଜାପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ୧୯୫୨ ମସିହାରେ ଆନନ୍ଦବଜାର, ୧୯୫୩ ମସିହାରେ କାରିଗର ସାହି, ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ବାଜିଚୌକ ଓ ଗୁଡ଼ିଆନାଳୀ, ୧୯୫୭ ମସିସହାରେ ରାଧାକୃ ବଜାର ଓ ପଦବଜାର, ୧୯୫୮ ମସିହାରେ ଜୁବୁଲିଟାଉନ-୧ ଓ କୁଞ୍ଜକାନ୍ତ, ୧୯୫୯ ମସିହାରେ କୈବଲ୍ୟବଜାର, ୧୯୬୦ ମସିହାରେ ଜୁବୁଲିଟାଉନ-୨, ୧୯୬୧ ମସିହାରେ ସିମିଳିଆ ଓ ଷ୍ଟେସନ ବଜାର, ୧୯୬୩ ମସିହାରେ ରଲବଜାର, ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ଚନ୍ଦନ ବଜାର, ୧୯୬୭ ମସିହାରେ କଲେଜରୋଡ଼, ୧୯୬୯ ମସିହାରେ ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଓ ଗାନ୍ଧୀବଜାର, ୧୯୭୧ ମସିହାରେ କୋରିଆଁ, ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ଦୁର୍ଗାବଜାର, ୧୯୭୬ ମସିହାରେ କାଳିକାନଗର, ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ନେହୁରୁବଜାର, ୧୯୭୯

ମସିହାରେ ରାମେଶ୍ୱରପୁର ଓ କୁବୁଲିଟାଉନ-୩, ୧୯୮୨ ମସିହାରେ ଭଗବାନପୁର ଏବଂ ୧୯୮୬ ମସିହାରେ ସରଜଙ୍ଗ ସାହି ପ୍ରଭୃତି ପୂଜା ଆସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଅନୁ ିତ ହୋଇ େ ଙ୍କାନାଳର ସାଂ ୃତିକ ସ୍ୱାଭିମାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଏତଦ୍‌ଭିନ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ନୂତନ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଆସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଅଦ୍ୟାବଧି ସାଂ ୃତିକ ଗୌରବର ଧାରା ପ୍ରବାହିତ । ସମଗ୍ର ନଗରାଞ୍ଚଳରେ ଅଠତିରିଶି ଗୋଟି ଆସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ିତ ହୋଇ ସାରିଲାଣି । ଅନେକ ପୂଜାନୁ ାନ ଇତିମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରି ସାରିଲେଣି । ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଭ୍ରାତୃବୃନ୍ଦ ଅକୁଣ୍ଠଚିତ୍ତରେ ସହଯୋଗ ଓ ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଏହାକୁ ଜାତୀୟ ସଂହତିର ଗଣମହୋତ୍ସବ ରୂପେ ମହିମାମଣ୍ଡିତ କଲେଣି ।

ମିଳିତ ଭସାଣି ମହୋତ୍ସବ

େ ଙ୍କାନାଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୂଜାମଣ୍ଡପ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନ୍ଦିର ପାଲଟିଯାଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଅବସରରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆସ୍ଥାନରେ ତିନିଧୂପ ପାଞ୍ଚ ଅବକାଶ ରୀତିରେ ପୂଜା, ହୋମ, ଲକ୍ଷ୍ମୀସ୍ତୋତ୍ର, କବଚ, ଶ୍ରୀସୂକ୍ତ, ସହସ୍ରନାମ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରାଣ ପାଠ ତଥା ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ । ଗୁରୁବାର ଓ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ବିଶେଷ ପୂଜା ଅନୁ ିତ ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟହ ଜାତି ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଭକ୍ତଗଣଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ମହାପ୍ରସାଦ ବିତରଣ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁ ାନ ଅନ୍ୟ ଅନୁ ାନକୁ ଭୋଗ ପ୍ରେରଣ ମହୋତ୍ସବଟିର ଗୁରୁତ୍ୱ ଓ ମହତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୂଜାମଣ୍ଡପ ନିକଟରେ ସନ୍ଧ୍ୟାଠାରୁ ନିଶାର୍ଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ, ସଂଗୀତ, କୀର୍ତ୍ତନ, ଭଜନ, ଗୋ ୀ ସଂଗୀତ, ନବରଙ୍ଗ, ମେଲୋଡ଼ି, ଲୀଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରବଚନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁ ିତ ହୁଏ । ଏଗାର ଦିନ ପରେ ଅନୁ ିତ ମିଳିତ ଭସାଣି ଉତ୍ସବ େ ଙ୍କାନାଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜାର ଏକ ମହନୀୟ ପର ରା । ୧୯୪୬ ମସିହାରୁ ଏହି ପର ରା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଆସିଛି । ଶେଷ ଦିନ ସମସ୍ତ ମେଢ଼ େ ଙ୍କାନାଳର ଇଷ୍ଟ ଶ୍ରୀବଳଦେବ ଜୀଉଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଏକତ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେହି ସ୍ଥାନରୁ ମିଳିତ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବାହାରି ରାଜପ୍ରାସାଦ, କୋର୍ଟଛକ, ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ୍ ଦେଇ ସହର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ କିଲୋମିଟର ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପରେ ସହର ଉପକଣ୍ଠ ନଦୀରେ ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିସର୍ଜନ କରାଯାଏ । ମିଳିତ ଭସାଣି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନର ମଧୁରମୂ ିନା, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଓ ଆଧୁନିକ ସଂଗୀତର ବେସୁରା ରାଗିଣୀ ଆଧୁନିକ ବାଦ୍ୟର ସୁମଧୁର ଧ୍ୱନି, ଶା ୀୟ ରୀତିରେ ଉଚ୍ଚାଙ୍ଗ ଘଣ୍ଟବାଦ୍ୟ ଓ ଶ ଧ୍ୱନି ତଥା ପାର ରିକ ଲୋକବାଦ୍ୟ ସହିତ ନୃତ୍ୟ ଅତୀବ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଓ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବୋ ଳ ସାଂ ୃତିକ ମହୋତ୍ସବ ଏହି ଶେଷ ଦୃଶ୍ୟ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଅନ୍ୟୂନ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । େ ଙ୍କାନାଳବାସୀ କଲ୍ୟାଣମୟ ଚେତନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦ ଉଦ୍ଦୀପନାରେ ସାମ୍ୟ, ମୈତ୍ରୀ, ସଦ୍‌ଭାବ ଓ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ପରାକା ାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜାକୁ ସାଫଲ୍ୟ ମଣ୍ଡିତ କରିଥାନ୍ତି । ଦୀର୍ଘ ଚଉରାଅଶୀ ବର୍ଷ ଧରି ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ହୋଇଆସୁଥିଲେ ହେଁ କେବେ କୌଣସି ବଡ଼ଧରଣର ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଘଟି ପୂଜାରେ ଶାନ୍ତିଶୃ ଳା ବ୍ୟାହତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଭାରତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ େ ଙ୍କାନାଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଓଡ଼ିଶାର ସାଂ ୃତିକ ତିହ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱତ ଆସନ ଅଳଙ୍କୃତ କରିଛି । ସଂ ୃତିର ଏହି ମହାମିଳନୋତ୍ସବରେ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକଧର୍ମ ତଥା ସାମାଜିକ ଜୀବନର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ସାଂ ୃତିକ ବିଚାରବୋଧର ଉତ୍ତରଣ ଘଟିଛି । ଏଥିରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସହରର ପ୍ରତିଟି ପରିବାର ବନ୍ଧୁମିଳନ, ପ୍ରୀତି ସମ୍ଭାଷଣ, ଆତିଥ୍ୟ, ଉତ୍ସାହ, ଉଦ୍ଦୀପନା ଓ ଶୁଭେ ାରେ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲିତ ହୋଇଉଠନ୍ତି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସଂପ୍ରଦାୟଗତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତାରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହି େ ଙ୍କାନାଳବାସୀ ଏହାକୁ ସମନ୍ୱୟର ମହୋତ୍ସବରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିପାରିଛନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ କହିଲେ, ଶାନ୍ତି, ଶୃ ଳା, ସଦ୍‌ଭାବ, ମୈତ୍ରୀ, ପ୍ରୀତି, ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ଓ ସୌଜନ୍ୟର ମଧୁର ସମବେଶରେ େ ଙ୍କାନାଳର ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଓଡ଼ିଶାର ସାଂ ୃତିକ ତିହ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

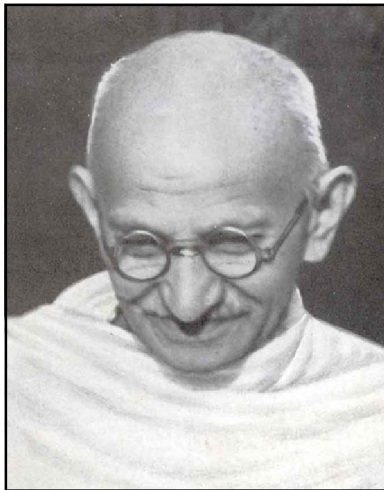
ସଦସ୍ୟ
ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ
ବଡ଼ପଣ୍ଡାସାହି, େ ଙ୍କାନାଳ

- - - -

"Sæ¤ÿ¯ÿæ'ÿ'Àÿ ¨æÓèÿLÿ†ÿæ

ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବେହୁରିଆ

ନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ପୃଥିବୀର ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ଏବଂ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କପରେ ମାନବ ଜାତିର ଶ୍ରେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ତାଙ୍କର ନି । ଓ ଆଦର୍ଶ ଇଂରେଜ ଜାତିକୁ ମଧ ବିସୟାଭିଭୂତ କରିଥିଲା । ଶୋଷିତ, ପୀଡ଼ିତ, ଅବହେଳିତମାନଙ୍କର ସେ ଥିଲେ ଦରଦୀ ବନ୍ଧୁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଥିଲା ଅତୀବ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଶାନ୍ତି ଓ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରି ବିଶ୍ୱ ଇତିହାସରେ ସେ ଏକ ମାର୍ଗ ଉନୋଚନ କରିଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧିବାଦ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଆଦର୍ଶବାଦ ନୁହେଁ ବରଂ ଜୀବନଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଅଟେ । ଗାନ୍ଧୀ–ଇରୁଇନ୍ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବା ପରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନିଜେ କରାଚିଠାରେ ମତ ପ୍ରକାଶିତ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଗାନ୍ଧିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧିବାଦ ଚିରକାଳ ବଞ୍ଚି ରହିଥିବ । ଗାନ୍ଧୀ ନିଜର ଦର୍ଶନ ଓ ତତ୍ତ୍ୱପାଇଁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ, ଜୈନଧର୍ମ, ଭାଗବତ ଗୀତା, ବାଇବେଲ ଓ କୋରାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଗୀତାରେ ଭୟ ଶୂନ୍ୟତା, ସତ୍ୟ ଓ କର୍ମଯୋଗ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱ ତାଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥିଲା । ବୌଦ୍ଧ ଓ ଜୈନ ଧର୍ମର ଅହିଂସା ତତ୍ତ୍ୱ, ଭଲ ଦ୍ୱାରା ମନ୍ଦ ଉପରେ ବିଜୟ ସଂପର୍କିତ ବାଇବେଲର ଚିନ୍ତାଧାରାଦ୍ୱାରା ସେ ଗଭୀର ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । କୁହାଯାଏ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରା ଆମେରିକାର ଲେଖକ ଥୋରୋଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୪୯ ମସିହାରେ ହେନେରୀ ଡେଭିଡ୍ ଥୋରୋ ନାମକ ଜଣେ ସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତି ରେଜିଷ୍ଟାନ୍ସ ଟୁ ସିଭିଲ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ନାମକ ବହି ଲେଖିଥିଲେ । ଡେଭିଡ୍ ଥୋରୋଙ୍କର ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅବମାନନା ରଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନିଜର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିଥିଲେ । ଏହା ଛଡ଼ା ଜନ୍ ର ିନ୍ ଅନ୍ ଟୁ ଦି ଲାଷ୍ଟ ନାମକ ଯେଉଁ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ, ତାହାକୁ ପାଠକରି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମନରେ ସର୍ବୋଦୟ ର ଭାବନା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା । ରୁଷୀୟ ଲେଖକ ତଥା ମହାମାନବ ଲିଓ ଟଲଷ୍ଟୟଙ୍କୁ ତ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଓ ଗୁରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ୧୮୯୩ ମସିହାରେ ଟଲଷ୍ଟୟଙ୍କ ଦି କିଙ୍ଗଡ଼ମ୍ ଅଫ୍ ଗଡ଼୍ ଇଜ୍ ଉଇଦିନ୍ ୟୁ ନାମକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ସେଥିରେ ଟଲଷ୍ଟୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ହିଂସା ମାର୍ଗରେ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେଥିପାଇଁ ଅହିଂସା ଓ ଅସହଯୋଗ ହେଉଛି ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ । । ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥିଲା । ଗୋପାଳକ୍ରି ଗୋଖଲେଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ଉଦାରବାଦ ଓ ନରମପ 1 ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ଗୁରୁ ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇଥିଲେ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଗୁଜରାଟର ପୋରବନ୍ଦରଠାରେ କାବା ଗାନ୍ଧୀ ଓ ପୁତଳିବାଈଙ୍କ ରସରୁ ୧୮୬୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖରେ ଜନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ନାମ ଥିଲା ମୋହନ ଦାସ କରମ ଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ । ମାତ୍ର ୧୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ୁଲ ଛାତ୍ର ସମୟରେ କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ବିବାହ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ ହୋଇଥିଲା । ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ପରେ ବାରିଷ୍ଟରୀ ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ସେ ବିଲାତ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆଇନ୍ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି ପରେ ଜଣେ ବାରିଷ୍ଟର ଭାବରେ ୧୮୯୧ ମସିହାରେ ସେ ଭାରତ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ବମ୍ବେଠାରେ ସେ ତାଙ୍କର ଓକିଲାତି ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଦାଦା ଅବଦୁଲ୍ଲା ନାମକ ଜଣେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ୧୮୯୩ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ମାସରେ ଗନ୍ଧିଜୀ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ରହଣି କାଳ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ସେ ବର୍ଣ୍ଣବୈଷମ୍ୟ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ

ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା ଏବଂ ଅସହଯୋଗ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଶକ୍ତି କିମ୍ବା ହିଂସାତ୍ମକ ଉପାୟରେ କଦାପି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ସତ୍ୟ, ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ନୂତନ ଧରଣର ସଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ କଲେ ତାହା ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ବା ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ନାମରେ ପରିଚିତି ଲାଭ କଲା ।ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଅନେକଥର ଅପମାନିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ କଦାପି ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଅବଶେଷରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ସେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷାକରିବା ଦିଗରେ ।

୧୯୧୪ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଛାଡ଼ି ଭାରତ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସରେ ସେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।ତିଳକଙ୍କ ତିରୋଧାନ ପରେ ୧୯୨୦ ମସିହାଠାରୁ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସେ ହେଲେ ସର୍ବେସର୍ବା । ୧୯୨୦ରୁ ୧୯୪୭ – ମାତ୍ର ୨୭ ବର୍ଷ ଧରି ସେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିଥିଲେ ।ସେହି ସଂଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଲୁଣମରା ଆନ୍ଦୋଳନ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଦୂରୀକରଣ, କର ବା ମର ଆନ୍ଦୋଳନ, ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ନାରୀ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସମାନ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେବା, କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ, ହରିଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଦି ପ୍ରଧାନ । ୧୯୪୨ରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ । ତାଙ୍କୁ କାରାଗାରକୁ ନିଆଗଲା ।ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସମେତ ବହୁଲୋକ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗ କଲେ, ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେଲେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କଠାରୁ । ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଶେଷ ଭାଗରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଅବସାନ ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ସେ ଥିଲେ ପୁରୋଧା । ଅହିଂସା ପରମ ଧର୍ମ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଦୋହଲିଗଲା ଏବଂ ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମୀ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନର ଅବସାନ ଘଟାଇ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କଲା । ୧୯୪୮ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୩୦ ତାରିଖ ଦିନ ଏକ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାରେ ଜଣେ ଆତତାୟୀର ଗୁଳି ମାଡ଼ରେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ପ୍ରଦୀପ ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଗଲା ।

ଗାନ୍ଧୀ ଦର୍ଶନ ନ୍ୟାୟ, ସତ୍ୟ ଏବଂ ଧର୍ମ ପ୍ରଭୃତି ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ।ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଗାନ୍ଧିଦର୍ଶନ କାଳଜୟୀ, ତା ର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିବାଦ କୁ ସର୍ବକାଳୀନ ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ କହିଲେ ଅତିରଞ୍ଜିତ ହେବ ନାହିଁ ।ଲୁଇ ଫିସର ଯଥାର୍ଥରେ କହିଛନ୍ତି – ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆଉ ଭାରତର ହୋଇ ରହିନାହାନ୍ତି । ସେ ସାରା ବିଶ୍ୱର ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ସାରା ମାନବ ଜାତିର ନମସ୍ୟ । ବିଶ୍ୱକବି ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଠାକୁର ଆଉ ଏକ ପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଯଥାର୍ଥରେ ମହାତ୍ମା ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଜୀବନର ଉ ର୍ଷକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରି ଦେଇପାରିଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ଦୁଇଟି ଧାରା ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଥିବା ଦେଖାଯାଏ ।ଗୋଟାଏ ହେଲା ତାଙ୍କର ଦେଶସେବା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ହେଲା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ।ଦେଶ ସେବାରେ ପୁଣି ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଏକ ଦିଗରେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ପରାଧୀନତା କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଓ ଅପର ପକ୍ଷରେ ଅଜ୍ଞାନ ଅନ୍ଧକାରରୁ ମାନବକୁ ଜ୍ଞାନାଲୋକର ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇ ତା ର ଉ ।ନ କରାଇବା । ତେଣୁ ସେ ମାନବ ସେବାରେ ସମଗ୍ର ଜୀବନକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ ।କାରଣ ସେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ମାନବ ସେବା ହିଁ ମାଧବ ସେବା ।ତେଣୁ ଗୀତା ର ବାଣୀ ଅନୁସାରେ ସେ କର୍ମ ଉପରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ।ଭଗବତ୍ ଗୀତା ସଂପର୍କରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଛନ୍ତି, ଗୀତା ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ମୋର ଆଗରୁ ତ ଥିଲା, ଏବେ ତାହାର ଭିତରକୁ ପଶିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରିଥିଲି ।ମୋ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ଅନୁବାଦ ଥିଲା ।ତାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ମୂଳ ସଂ ୃତ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ପ୍ରତ୍ୟହ ଗୋଟିଏ ବା ଦିଓଟି ଶ୍ଳୋକ ମୁଖସ୍ଥ କରିବାରେ ଲଗାଉଥିଲି ।ଦାନ୍ତ ଘଷାରେ ୧୫ ମିନିଟ୍ ଓ ଗାଧୋଇବାରେ ୨୦ ମିନିଟ୍ ଲାଗୁଥିଲା ।ସାମା କା ରେ ଗୀତା ଶ୍ଳୋକ ଲେଖି ମାରି ଦେଉଥିଲି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକମତେ ଦେଖୁଥିଲି ଓ ଘୋଷୁଥିଲି । ମୋର ମନେପଡ଼େ, ଏମିତି ମୁଁ ଗୀତାର ୧୩ ଅଧ୍ୟାୟ ଯାଏଁ ମୁଖସ୍ଥ କରିଥିଲି । ... ମୋ ପାଇଁ ଗୀତା ଆଚରଣର ଗୋଟାଏ ପୂରା ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ହୋଇଗଲା । ଯେମିତି ଅଜଣା ଇଂରାଜୀ ଶ ର ବନାନ୍ ବା ମାନେ ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ଇଂରାଜୀ ଅଭିଧାନ ଖୋଲେ, ସେମିତି ଆଚରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ଓ ଅଡୁଆର ସମାଧାନ ଗୀତା ସାହାଯ୍ୟରେ କରିଥାଏଁ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଜଣେ ଯୁଗ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ।ସେ କୌଣସି ବାଦ ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ନଥିଲେ । କେବଳ ସମସାମୟିକ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ରାଜନୈତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରି ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନିମିତ୍ତ ସେ ତାଙ୍କର ମତାମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପରେ ତାଙ୍କର ଅନୁଗାମୀମାନେ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଏକତ୍ରିତ ଓ ସମନ୍ୱିତ କରି ଏହାକୁ ଗାନ୍ଧିବାଦ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରିଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ– ମୁଁ ନୂଆନୀତିର ଉପସ୍ଥାପନ କରିନାହିଁ, ବରଂ ପୁରାତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ନିମିତ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି ।

ରାଜନୀତି ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ

ଗାନ୍ଧିଜୀ ରାଜନୀତି ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ନୀତିବିହୀନ ରାଜନୀତିକୁ ସେ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତରେ– ରାଜନୀତି ଯଦି ମଣିଷ ପାଇଁ ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦ, ତେବେ ତାହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜନୀତି ଓ ଅର୍ଥନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯେଉଁ ମୌଳିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, ତାହାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଉଛି

ସେ ରାଜନୀତିକୁ କ୍ଷମତାସର୍ବସ୍ୱ ଓ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଅର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ ଶା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ରାଜନୀତି ଓ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସେ ମାନବବାଦ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କରିଥିଲେ ।

ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ମାଧ୍ୟମ କିନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହେଁ

ଆଦର୍ଶବାଦୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସମର୍ଥନ ନକରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ ।ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଏକ ଅନାବଶ୍ୟକୀୟକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସୀମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସର ଓ ସର୍ବନିମ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବିଚାରରେ ବିପ୍ଳବର ଧାରା ଅହିଂସା ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଉଚିତ୍ ।ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ସାହାଯ୍ୟରେ ରାଜନୈତିକ, ଆର୍ଥନୀତିକ ଓ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ଏକ ନୂତନ ସମାଜ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ।ଏହି ଅହିଂସାର ପଥ ଅନୁସରଣ କରି ସେ ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମୀ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସକଙ୍କୁ ଭାରତରୁ ହଠାଇ ଦେଇପାରିଥିଲେ ।ସତ୍ୟ ଏକ ଧର୍ମ ହେଲେ ଅହିଂସା ଏହାର ମାଧ୍ୟମ । ସତ୍ୟ, ପ୍ରେମ, ନି ।, ନିସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ଅନ୍ତଃ ପବିତ୍ରତା ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ଅହିଂସାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରେ ।ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ଜଣେ ନିର୍ଭୀକ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ଅହିଂସା ନୀତିର ପାଳନ କରିପାରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ– ସତ୍ୟ ହିଁ ଭଗବାନ, ଅହିଂସା ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ସାନ୍ନିଧିଲାଭ କରିହୁଏ ।ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ବଳରେ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀକୁ ତୁମ ପାଦ ତଳକୁ ଅଣାଯାଇପାରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବିପ୍ଳବର ଧାରା ଅହିଂସା ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା ।

ସତ୍ୟାଗ୍ରହ

ଗାନ୍ଧିବାଦ ର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଧାନ ବିଭବ ହେଉଛି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ । ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ । ମୋଟ ଉପରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଦୁଇଟି ଦିଗ ଅଛି । ପ୍ରଥମ କଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଦରକାର ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଜୀବନକୁ ଉତ୍ତମ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳନା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ମାଧ୍ୟମରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ କୁସଂ ।ରକୁ ବିରୋଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲେ । ଏହା ଏକ ନୈତିକ ଅ ଯାହା ଆତ୍ମଶକ୍ତିରେ ବଳିୟାନ ହୋଇ ସତ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଏ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହାକୁ ସତ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ତପସ୍ୟା ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ନୈତିକ ଅ ଦ୍ୱାରା ଅସତ୍ୟ, ଅନ୍ୟାୟ, ଶୋଷଣ ଆଦିର ପ୍ରତିରୋଧ ସମ୍ଭବ ।ଅସହଯୋଗ, ସାଧାରଣ ଆଇନ ଅବମାନନା ଓ ହିଜିରାତ ମାଧ୍ୟମରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ବାସ୍ତବ ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ଭବ ।

ପ୍ରତିନିଧିମୂଳକ ଅନୁ ।ନ ଓ କ୍ଷମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ

ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତିନିଧିମୂଳକ ଗଣତା ିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାଧିକାର ଶାସନ ନୀତିକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ । ସେ କ୍ଷମତାର ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଓ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ । ଗ୍ରାମ ସ୍ୱରାଜ ପ୍ରତି । ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ସେ ଆର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ନୀତିର ପ୍ରୟୋଗ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯାହାଫଳରେ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ତଥା ମାନବ ସମ୍ବଳର ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଆଶା ଥିଲା ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଂପତ୍ତି ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଟ୍ରଷ୍ଟିତତ୍ତ୍ୱ

ଗାନ୍ଧିଜୀ ମୁକ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ଗାନ୍ଧୀ ଦର୍ଶନରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ ତ୍ତିକୁ ଶୋଷଣର ଏକ ଅ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାନଯାଇ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ବା ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ଆଦିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ସ ତ୍ତିକୁ ଲାଭର ଏକ ଉତ୍ସ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜନକଲ୍ୟାଣର ଏକ ଉତ୍ସ ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସ ତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ନିଜକୁ ମାଲିକ ବୋଲି ନ ଭାବି ଜଣେ ଟ୍ରଷ୍ଟି ବା ସେବକ ରୂପେ ମନେ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସ ତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାର ବିରୋଧୀ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସ ତ୍ତିଠୁଳ ଓ ଏହାର ବ୍ୟକ୍ତଗତ ବ୍ୟବହାରର ଦୃଢ଼ ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ପୁଞ୍ଜି ବା ସ ତ୍ତିକୁ ଏକ ଅପରାଧ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ ନକରି ଏହାର ଯଥାଯଥ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ସେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ ।

ଜାତୀୟତା ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟତା ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ

ଜଣେ ଶାନ୍ତିକାମୀ ମହାମାନବ ଭାବରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୃଥିବୀରେ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ।ଉଗ୍ର ଜାତୀୟତାବାଦର ସେ ଘୋର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ବିଶ୍ୱଶାନ୍ତି ପ୍ରତି । ପାଇଁ ସେ ଜାତୀୟତା ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟତା ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ କାମନା କରିଥିଲେ । ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ବିଶ୍ୱପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ କରିବାକୁ ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ଯଥାର୍ଥରେ ସେ କହିଥିଲେ – ମୋ ଜାତୀୟତାବାଦ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟବାଦ ।

ଅଧିକାର ଅପେକ୍ଷା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ

ଗାନ୍ଧିଜୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ ।ଦନ ଅଧିକାରର ଠିକ୍ ଉପଭୋଗକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ବୋଲି ମତ ଦେଉଥିଲେ । ଏଣୁ ଅଧିକାର ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସୁସ୍ଥ ଅନ୍ତଃସଂପର୍କ ସେ ପ୍ରତି । କରିଥିଲେ । ମଣିଷ ଏବଂ ତା ର ଛାୟା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କକୁ ସେ ଅଧିକାର ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କ ସହ ତୁଳନା କରିଥିଲେ ।

ଧର୍ମ ଓ ରାଜନୀତି ମଧ୍ୟରେ ସୁସ୍ଥ ଅନ୍ତଃ ସଂପର୍କ

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତରେ ଜଣେ ନିଜକୁ ସ ୂର୍ଣ୍ଣ ମାନବ ଜାତି ସହିତ ପରିଚିତ କରାଇ ନପାରିଲେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼େ ଏବଂ ଏଥିନିମନ୍ତେ ରାଜନୀତିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ମଧ୍ୟ ଅବସମ୍ଭାବୀ ଅଟେ । ଧର୍ମ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ଆଦର୍ଶ ଗୁଣାବଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ତା ର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ ଓ ସମୃଦ୍ଧ କରିଥାଏ । ଧର୍ମ ରାଜନୀତିଠାରୁ ଅଲଗା ନୁହଁନ୍ତି ବୋଲି ସେ କହୁଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ମତରେ ଶରୀର ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ଯେପରି, ରାଜନୀତି ଓ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ଅନୁରୂପ । ତେଣୁ ସେ କହୁଥିଲେ – Politics benefit of religion is a death trap, because it kills the soul. ହିଂସା ମଣିଷର ସର୍ବନାଶ କରିଥାଏ, ଏହା ଶରୀର ଏବଂ ଆତ୍ମା ଉଭୟକୁ କଳୁଷିତ କରେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ହିଂସା ବା ସଂଘର୍ଷ ଅଥବା ରକ୍ତପାତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣିବାର ପକ୍ଷପାତୀ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ କହୁଥିଲେ– Freedom won by violent means was of no use to me.

> ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହରିଜନମାନଙ୍କର ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ସମ୍ଭବ ନହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବେ ନାହିଁ । ତାହା ସେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ।

ସଂ ।ରବାଦୀ

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜଣେ ମହାତ୍ମା ସଂ ।ରକ ଥିଲେ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତାପ୍ରାପ୍ତି ତାଙ୍କର ଯେତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନଥିଲା, ତା ଠାରୁ ବେଶୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଦାରିଦ୍ର୍ୟଗ୍ରସ୍ତ, ନି କ୍ଷିତ ଓ କୁସଂ ।ରା ନ୍ନ ଭାରତୀୟ ସମାଜ ସଂ ।ର । ସେ ଅନୁଭବ କଲେ – ମଣିଷ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବଡ଼ସାନ, ଉଚ୍ଚନୀଚ ଭେଦଭାବ ହିଁ ମଣିଷକୁ ମଣିଷଠାରୁ ଦୂରେଇ ନେଇଛି ।ତେଣୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହରିଜନମାନଙ୍କର ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ସମ୍ଭବ ନହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବେ ନାହିଁ । ତାହା ସେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ କ୍ଷମତା ବିକେନ୍ଦ୍ରିତ କରି ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ଅନୁ ।ନ ଜରିଆରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଲୋକତ ପ୍ରତି ିତ ହେଲେ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଦେଶରେ ପ୍ରତି । ପାଇଁ ପଥ ସୁଗମ ହେବ ।ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚାରିତ ଗାନ୍ଧିବାଦ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶରେ ଏକ ଶ୍ରେଣୀ ବିହୀନ ଏବଂ ଜାତିବିହୀନ ସମାଜ ଗଠନର ସ୍ୱପ ଦେଖିଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ମତରେ ଭାରତୀୟ ସଂ ୃତି ଏବଂ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ମାନବବାଦ ଉପରେ ଆଧାରିତ ସୁତରାଂ ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକମ୍ ଏବଂ ଲୋକା ସମସ୍ତାସୁଖୀନୈ ଭବନ୍ତୁ କହୁଥିବା ହିନ୍ଦୁ କଦାପି ଜାତିପ୍ରଥା ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗକୁ ନାପସନ୍ଦ କରିବ ।ସୁତରାଂ ଭାରତୀୟ ସଂ ୃତି ଜାତିପ୍ରଥାର ପରିପ 1 ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଦେଶରେ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି । କରି ସମାଜର ଅବହେଳିତ ଏବଂ ନି କ୍ଷିତ ବର୍ଗର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ କରିବା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ହରିଜନ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ତାହାର ସଂପାଦକ ଥିଲେ । ଭାରତର ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ଜାତିକୁ ହରିଜନ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ସେ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ, ଆଧାତ୍ମିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରି ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି । ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।

ଗ୍ରାମ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ

ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଥିଲେ ଭାରତ ଏକ ଗ୍ରାମ ବହୁଳ ଦେଶ ଏବଂ ଦେଶର ପ୍ରାୟ ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଉନ୍ନତି ନହେଲେ କୃଷି ଓ କୃଷକର ଉନ୍ନତି ନହେଲେ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେହିପରି ସେ କହୁଥିଲେ ଭାରତ ଏକ କୃଷିପ୍ରଧାନ ଦେଶ ଏବଂ ଦେଶର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତରେ ଦେଶର ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କୃଷିଭିତ୍ତିକ ହେଲେ ଦେଶର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣରେ ସହାୟକ ହେବ ।ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଥିଲା ଭିନ୍ନ ।ଯାହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ଜୀବନର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ହୋଇପାରେ, ତାହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।ତାଙ୍କ ମତରେ ମଣିଷର ଶରୀର, ମନ ଓ ଆତ୍ମା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସମାଜ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷାନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସେ ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥଲେ ।

ସେ ସ୍ୱପ ଦେଖିଥିଲେ ଗୋଟିଏ ରାମ ରାଜ୍ୟର । ଯେଉଁଠାରେ ଶାନ୍ତି ସୁଖ ନ୍ୟାୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥିବ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ । କାରଣ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ପ୍ରକୃତ ଭାରତର ଆତ୍ମା ଏହି ପଲ୍ଲୀ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ରହିଛି । ସେ ଥିଲେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରବକ୍ତା । ନାରୀ ଜାତିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି କହିଥିଲେ ।ଖଦଡ଼ ପିନ୍ଧିବା ନିମନ୍ତେ କୁଟୀରଶିଳ୍ପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନ ହେଲା – କୁଟି ଖାଅ, କାଟି ପିନ୍ଧ । ପ୍ରକୃତ ଗଣତ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ମମତା ରହିଥିଲା ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ – ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ ମୋର କଳ୍ପନା ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଣତା ିକ ଅନୁ ।ନ ହେବ ।ଏକାନ୍ତ

ଆବଶ୍ୟକ ଜିନିଷ ପାଇଁ ଏହା ପଡ଼ୋଶୀ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳ ପରସ୍ପର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ ଯେ ତାଙ୍କ ଗାଁର ଖାଇବା ଜିନିଷସବୁ ଓ ଲୁଗା ପାଇଁ ଯେତେ କପା ଦରକାର, ସେତକ ସେମାନେ ସେଇଠି ଉତ୍ପାଦନ କରିବେ । ଗୋରୁ ଗାଈଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଚର ଥିବ, ପିଲା ଓ ବୟ ଙ୍କ ପାଇଁ ବିଶ୍ରାମଗାର ଥିବ । ଖେଳ ପଡ଼ିଆ ଥିବ, ଯଦି ଜମି ପରିମାଣ ଅଧିକ ଥିବ, ତେବେ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ କରିବେ । ଗଞ୍ଜେଇ, ଅଫିମ, ଧୂଆଁପତ୍ର ଭଳି ଚାଷ କରାଯିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତି ଗାଁରେ ୍ଲ ରହିବ, ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ଓ ସାଧାରଣ ବୈଠକ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଥିବ, ନିର୍ମଳ ପାଣି ଲୋକେ ପିଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବ, ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହୋଇଥିବ, ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମବାୟ ସୂତ୍ରରେ କରାଯିବ, ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଉପରେ ପ୍ରତି ିତ ଜାତିଭେଦ ରହିବ ନାହିଁ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶାସନ ପଞ୍ଚାୟତଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ମୋଟ ଉପରେ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକେ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରିବେ ନାହିଁ, ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ଭାଙ୍ଗିଯିବ ନାହିଁ । ଗାଁ ଲୋକେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବେ, ଖାଇବା ପିନ୍ଧିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ମିଳିବ, ଶିକ୍ଷାର ସୁଯୋଗ ସମସ୍ତେ ପାଇବେ – ଏଭଳି ସୁଖ ମଧ । ଉନ୍ନତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଉନ୍ନତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗଣତ   ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଢ଼ାଯିବ ।

ହିନ୍ଦ୍ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ

ହିନ୍ଦ୍ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବୈଚାରିକ ଦର୍ଶନର ଅନନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ । ୧୯୦୯ ମସିହାରେ ରଚିତ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତକଟି ଅନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବଜାରବାଦ, ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ଓ ମୂଲ୍ୟହୀନନତାରେ ପୀଡ଼ିତ ଆମ ଦେଶକୁ ଆଜି ସଠିକ୍ ପଥ ଦେଖାଇପାରିବ । ବାଇବେଲ କୁ ସର୍ମନ ଅନ୍ ଦି ମାଉଣ୍ଟ କୁହାଯିବା ପରି, ଯେତେବେଳେ ଆମେରିକାରେ ଏହି ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ଏହାର ଶୀର୍ଷକ ସର୍ମନ ଅନ୍ ଦି ସି ବୋଲି ରଖାଗଲା । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ହିନ୍ଦ୍ ସ୍ୱରାଜ୍ୟକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ବୀଜ ପୁସ୍ତକ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତରେ – ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ କହିଲେ ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଯେତିକି, ସାଧାରଣ କୃଷକ ପାଇଁ ସେତିକି, ଧନବାନ ଜମିଦାର ପାଇଁ ଯେତିକି ଭୂମିହୀନ କ୍ଷେତ ମଜୁରିଆ ପାଇଁ ପାଇଁ ସେତିକି, ଜୈନ, ଇହୁଦୀ ଓ ଶିଖ୍ଙ୍କ ପାଇଁ ସେତିକି, ପାରସୀ ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ ସେତିକି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ରହିବ । ଏଥିରେ ଜାତି, ପତି, ଧର୍ମ ତଥା ଭେଦଭାବର କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନଥିବ । (ୟଙ୍ଗ ଇଣ୍ଡିଆ, ୫–୩–୩୧) ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ – ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ତାହା ଅଟେ, ଯେଉଁଥିରେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଶରୀର, ମନ ଓ ଆତ୍ମାରେ ସ୍ୱତ   ଅଟନ୍ତି । ଉପଭୋକ୍ତାବାଦ କାରଣରୁ ଆମକୁ ଅନ୍ୟର ନିର୍ଭରତାରୁ ମୁକ୍ତି ନ ମିଳିଲେ ଆମର ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱତ ତା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଭୂମଣ୍ଡଳୀକରଣର ବଜାରବାଦରେ ଆମେ ଯଦି ପୁଞ୍ଜିକୁ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ମୁନାଫାକୁ ମୋକ୍ଷ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ତେବେ ସମାଜରେ ମଣିଷ ପଣିଆ କ୍ରମଶଃ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିବ । ନୂତନ ଭୂମଣ୍ଡଳୀକରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଆମକୁ ଏକ ଉତ୍ପାଦନ ସମାଜରୁ ଗ୍ରାହକ ସମାଜ ରୂପେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା । ଏହି ଭୂମଣ୍ଡଳୀକରଣରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ବା ରାଜ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ପୁଞ୍ଜିକୁ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଭୂମଣ୍ଡଳୀକରଣରେ ଉପଯୋଗ ପୁଞ୍ଜିକୁ ଅପୂରାପୁଞ୍ଜି କୁହାଯାଇପାରେ, ଯାହାକି ଲକ୍ଷୀଙ୍କ ବିପରୀତ । ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ରକ୍ଷା କେବଳ ସେଠାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶଭକ୍ତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହୋଇଥିବ ।

ସର୍ବୋଦୟ

ସର୍ବୋଦୟ ଶ ର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ସର୍ବ ଓ ଉଦୟ ଶ ରୁ ହୋଇଛି । ୧୯୦୪ ମସିହାରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସର୍ବୋଦୟ ଶ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କ ଭଲ, ସମସ୍ତଙ୍କ ସେବା ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସର୍ବୋଦୟ ଶ କୁ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ର ିନ୍ଙ୍କ Unto this last ପୁସ୍ତକ ଏ ଦିଗରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିବା ପାଇଁ (To wipe out tears from every eye) ଉଭୟ ର ିନ୍ ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚାହିଁଥିଲେ । ସର୍ବୋଦୟ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ ନାହିଁ । ସର୍ବୋଦୟ ମାନବ ଜାତିକୁ ନୈତିକ ନ୍ୟାୟ (Ethical Justice) ପ୍ରଦାନ କରେ । ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମାନ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସର୍ବୋଦୟ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଅବତାରଣା କରିଥିଲେ । ଭାରତର ବହୁ ଜାତୀୟବାଦୀ ନେତା ଯଥା– ବିନୋବାଭାବେ, ଜୟ ପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ ପ୍ରଭୃତି ଚିନ୍ତା ନାୟକମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଏହି ମହାନ୍ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ମାଧ୍ୟମ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତଃ ସଂପର୍କ

ଗାନ୍ଧିଜୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ (Ends) ଓ ସାଧନାର ଉପାୟ (Means) ମଧ୍ୟରେ ସୁସଂପର୍କ ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟର ପବିତ୍ରତା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ଏଥିପାଇଁ ଉପାୟ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବା ସାଧନା ଓ ସାଧ (Means and ends)ର ସଂପର୍କ ମଧ୍ୟ ପବିତ୍ରତା ଭିତ୍ତିରେ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତରେ ମଞ୍ଜି ଯଦି ଭଲ ନହେଲା, ଗଛ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମଞ୍ଜି ବିଶୁଦ୍ଧ ଓ ନିରୋଗ ହେବା ଦରକାର । ମାର୍କସ୍ଙ୍କ ମତରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହିଁ ପ ।କୁ ବୈଧତା ଦେଇଥାଏ । ଯଦି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭଲ ହୁଏ, ତାହା କୌଣସି ପ ।ରେ ହାସଲ କରାଯାଇପାରିବ । (The end justifies the means if the end is good, it is good, whatever be the

means) - (Karl Marx) ପ୍ଲେଟୋ, କୌଟିଲ୍ୟ ଓ ମେକିଆଭେଲି କହିଥିଲେ ଯେ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯଦି ଠିକ୍ ଥାଏ, ଉପାୟ ଯାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗାନ୍ଧି ସେହି ମତକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ସାମ୍ୟବାଦର ଗାନ୍ଧିବାଦ ସହିତ ତୁଳନା

ସାମ୍ୟବାଦକୁ ଗାନ୍ଧିବାଦ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଏ ।ମାର୍କସ ଓ ଗାନ୍ଧୀ ଯଥାକ୍ରମେ ନବିଂଶ ଓ ବିଂଶ ଶତା ୀର ଦାର୍ଶନିକ ଥିଲେ । ମାର୍କସ ନବିଂଶ ଶତା ୀର ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବର ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଘୋଷଣା କରି ସେହି ବିପ୍ଳବର ପରିବେଷ୍ଟନୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିଂଶ ଶତା ୀର ଶିଳ୍ପ ଓ ଯା ିକ ସଭ୍ୟତା ବିନିମୟରେ ଏକ ସରଳ, ସହଜ ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ । ଉଭୟ ମତବାଦରେ ଅନେକ ପ୍ରଭେଦ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଗାନ୍ଧିବାଦର ସମାଲୋଚନା

ଗାନ୍ଧିବାଦ ଅଧିକ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ହୋଇଥିବାରୁ ବାସ୍ତବତାର ଦିଗ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଥାଏ ।ଗାନ୍ଧିବାଦରେ ଧର୍ମ ଓ ରାଜନୀତି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନଥିବାରୁ ରାଜନୀତି ଧର୍ମକୁ ଓ ଧର୍ମ ରାଜନୀତିକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରେ । ଗାନ୍ଧିବାଦ ଟ୍ରଷ୍ଟ ତତ୍ତ୍ୱ ବାସ୍ତବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇନପାରେ ।ଗାନ୍ଧିଜୀ ଯ ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିବାରୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ରାମ ରାଜତତ୍ତ୍ୱ ବାସ୍ତବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇନପାରେ । ମାର୍କସବାଦୀମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ ସହଯୋଗିତା ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସମାଲୋଚନା କରିଥାନ୍ତି ।ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ତତ୍ତ୍ୱର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଉପସଂହାର

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେତାଜୀ ଦୁଇ ଅନନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ । ଭାରତର ଦୁଇ ଜଣ ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ।ଜଣେ ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମରେ ଦୃଢ଼ ଆଶାପୋଷଣ କରୁଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସଶ ସଂଗ୍ରାମରେ ବିଶ୍ୱାସୀ ।ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ, ଭାରତର ମୁକ୍ତି ବିଧାନ ।ଉପାୟ କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ । ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁହିଁଙ୍କର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଅତୁଟ ଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଥିଲେ, ସୁଭାଷଙ୍କ ଅଦମ୍ୟ ଉତ୍ସାହ ଓ ଦେଶପ୍ରୀତି ବିରଳ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ – Your sincerity is transparent. Your spirit of self-sacrifice and suffering can not be surpassed by anybody.

ସିଙ୍ଗାପୁରର ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜ ଭାରତ ଅଭିମୁଖେ ଯୁଦ୍ଧଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସମୟରେ ନେତାଜୀ ବେତାର ଭାଷଣରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ – Mahatmaji -Father of the Nation- I seek your blessings in this holy war.

ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ୬୦ ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ସୁଦୂର ପରାହତ ହୋଇ ରହିଅଛି ।ଗଣତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିନାହିଁ ।ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ଗ୍ରାମ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଦେଶରେ ପ୍ରତି ିତ ହୋଇପାରିନାହିଁ । କାରଣ, ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରକୃତରେ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ହୋଇପାରିନାହିଁ ।ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦର୍ଶନର ପରିପ 1 କହିଲେ ଭୁଲ ହେବ ନାହିଁ ।ପୃଥିବୀରେ ଆଜି ମାନବ ଜାତି ଭୀତତ୍ରସ୍ତ । ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ଫଳରେ ଆଟମ୍‌ବମ୍, ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟର ବମ୍, ମିଜାଇଲ ପ୍ରଭୃତି ମାରଣା ର ଉଦ୍ଭାବନ ଫଳରେ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଆତଙ୍କବାଦ ନାମରେ ହିଂସା, ଘୃଣା ଏବଂ କ୍ରୋଧର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଏହି ଅଶାନ୍ତ ପରିବେଶରୁ ମାନବ ସମାଜକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଆଜି ଗାନ୍ଧିବାଦର ପ୍ରସାର ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏକାଧାରରେ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ସଂ ାରକ, ବିପ୍ଳବୀ, ଦାର୍ଶନିକ ଓ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଭାବୁକ ଥିଲେ ।ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରନୀତିଜ୍ଞ ମାର୍ଶାଲଙ୍କ ଭାଷାରେ – Mohatma Gandhi is the spokesman for the conscience of all mankind.

ଗାନ୍ଧିଜୀ କାହାରି କଥାରେ ପ୍ରଭାବିତ ନହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତିର ବିଚାର ବେଳେ ନିଜ ବିବେକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ହିଁ ମାନୁଥିଲେ ।ନିଜ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଅଟଳ ରହି ପରିଣାମ ପ୍ରତି ଭକ୍ଷେପ ନକରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ନି ାର ସହିତ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରୁଥିଲେ ।

ଆମେରିକାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବାଣୀ ସବୁ କ୍ୟାସେଟ ହୋଇ ବିକ୍ରି ହେଉଛି ।ଆଟେନ୍‌ବରୋଙ୍କର In the words of Gandhi ବହି ଏତେ ପରିମାଣରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଛି ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଘଟିଛି ।ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଗାନ୍ଧୀ ସିନେମା ମଧ୍ୟ ଆଦୃତ ହୋଇଛି ।ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନାତି ଅରୁଣ ଗାନ୍ଧି ମେ ିସ୍, ଟେନେସିଠାରେ M.K. Gandhi Institute of Non-Violence ନାମକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ତାହାରି ଜରିଆରେ କେବଳ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସବୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଉଛି । ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ସଂଘର୍ଷର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଆଦର୍ଶ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଭାବାନନ୍ଦ ପୁନଶ୍ଚ ଆମେରିକା ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜର ବିବେକର ପ୍ରଗତି ଅଟନ୍ତି ।ସମାଜରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଶୋଷଣ ଓ ଯ ଣାର ବିଲୋପ କରି ସନ୍ତୋଷ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଦୟାର ପ୍ରସାର ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚାହିଁଥିଲେ ।ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବାରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ପରିମାଣରେ

ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ତାହାଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱ ସେ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ମାନବିକତା ପାଇଁ । ସତ୍ୟ ପ୍ରତି ଅତୁଟ ଶ୍ରଦ୍ଧା, କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅହିଂସା ଆଚରଣ, ଅସୀମ ସହନଶୀଳତା, ହାର୍ଦ୍ଦିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ତାଙ୍କୁ ମାନବତ୍ୱରୁ ଦେବତ୍ୱ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନେଇଛି । ସତ୍ୟ ଶାନ୍ତି ସେବାର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ବାପୁଜୀ । ଉପାୟର ଶୁଦ୍ଧତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି ସେ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନୂତନ ପର ରା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଯଥାର୍ଥରେ ବାପୁଜୀ ଥିଲେ କର୍ମ-ଜ୍ଞାନ-ଭକ୍ତିର ତ୍ରିବେଣୀ ସଂଗମ । ସୁତରାଂ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ସବୁ ଯୁଗ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଏକ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ହୋଇ ରହିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସହାୟକ ଗ୍ର ସୂଚୀ

୧. ଦେବ ଗୋସ୍ୱାମୀ, ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ - ବାପୁଜୀ ଓ ଚାଚାଜୀ - କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍, ୧୯୯୯ ।

୨. ବେହେରା, ନାରାୟଣ - ଗାନ୍ଧୀ ଦର୍ଶନର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା - ଚିର ସନ୍ଧାନ, ପୃ. ୫-୬ ।

୩. ରାଉତ, ବି ୍ ଚରଣ - ଭାରତୀୟ ରାଜନୈତିକ ପର ରା - ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପଞ୍ଚଶୀଳ, ୨୦୦୫, ପୃ. ୧୯୧-୧୯୩ ଓ ୨୦୧-୦୫/୦୮ ।

୪. ପରିଡ଼ା, ନନ୍ଦ କିଶୋର ଓ ସାହୁ, ରାଧାମୋହନ - ଭାରତୀୟ ରାଜନୈତିକ ପର ରା - କଟକ, ନାଳନ୍ଦା, ୧୯୯୨, ପୃ. ୧୬୯ ।

୫. ପ୍ରଧାନ, କୃ ଚନ୍ଦ୍ର - ସାରସ୍ୱତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରବନ୍ଧମାଳା - କଟକ, ସତ୍ୟନାରାୟଣ, ୨୦୦୦, ପୃ. ୪୬୧-୬୪ ।

୬. ମଲ୍ଲିକ, ଖଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ - ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗକତା - ସାପ୍ତାହିକ ସମାଜ, ପୃ. ୧୮ ।

ଗ୍ର ାଗାର ଓ ସୂଚନା ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗ
ଚାନ୍ଦବାଲି କଲେଜ, ଜି. ଭଦ୍ରକ- ୭୫୬୧୩୩

ଚରଣରେ ଅଜ ୍ର ପ୍ରଣାମ

ପଣ୍ଡିତ ଜଗନ୍ନାଥ ଶତପଥୀ

ଶରଦିନ୍ଦୁ-ଧବଳ ଜୋଛନା
କାଶ ହାସ-ମଣ୍ଡିତା ଧରିତ୍ରୀ
ପ୍ରକୃତିର ବର୍ଣ୍ଣିଳ ଆଭାରେ
ହସିଉଠେ କାନନ ବ୍ରତତୀ ।
ଯୁଗେଯୁଗେ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ବିନାଶି
କରିବାକୁ ସନ୍ତପରିତ୍ରାଣ
ଶାରଦୀୟ ଶୁଭ ଲଗନରେ
କରିଛ ମା ଧରାବତରଣ ।
ସବୁ ଆଜି ବିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ
ପଶୁପକ୍ଷୀ ଜଡ଼ ଓ ଚେତନ
ଧୂସରିତ ବନ ଭୂମି ଧରା
ରୁକ୍ଷ ଶୁଷ୍କ ଅନ୍ତଃସାର ଶୂନ୍ୟ ।
ଏହିପରି ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ
ଆସିଛ ମା କଲ୍ୟାଣ ଦାୟିନୀ
ଆଜିର ଏ ଶୁଭ ପ୍ରଭାତରେ
ବାଜି ଉଠେ ଶୁଭଶ ଧ୍ୱନି ।
ନାହିଁ କାହିଁ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟବୋଧ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଜୀବନ ଯ ଣା
ଆସୁରୀ ଶକ୍ତିର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ
ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଆଜି ବିଡ଼ମ୍ବନା ।

ପୁରାଣରେ ଥିଲେ ଚଣ୍ଡମୁଣ୍ଡ
ମହିଷ ନିଶୁମ୍ଭ ଜଣେ ଜଣେ,
ଏବେ କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଚଣ୍ଡ
ବିହରନ୍ତି ମୁକ୍ତ ଧରାଙ୍ଗଣେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍‌ପୀଡ଼ନେ ଧରା
ତିଳ ତିଳ ଆଜି କବଳିତ,
ନିଦ୍ରାତେଜି ଉଠ ମା ଭବାନି
ଦୁଃଖଭାର ହେଲାଣି ଅମିତ ।
ଆପନାର୍ତ୍ତିହରେ ନାରାୟଣି,
କର ମାଗୋ ଦୁରନ୍ତ ସଂହାର
ସୁପ୍ତ କିମ୍ବା ତୁମ କରବାଳ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗେ ଆର୍ତ୍ତର ଚି ାର ।
ପ୍ରକୃତିର କରାଳ ରୂପରେ
ବନ୍ୟା ବାତ୍ୟା ରୋଗ ମହାମାରୀ
ଅହରହ ଗ୍ରାସେ ଅନୁଦିନ
ରକ୍ଷାକର ତ୍ରିଭୁବନେଶ୍ୱରୀ ।
ଶରଣାଗତରେ କର ଦୟା
ମାଗୁ ନାହିଁ ଧନଜନ ମାନ
ଆଜିର ଏ ଭବ୍ୟ ଆସରରେ
ଚରଣରେ ଅଜସ୍ର ପ୍ରଣାମ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାଳୟ
ସେଲ୍‌ଟର ଛକ, କଟକ-୮

{tÿmÿ tÿ¿{Nÿmÿ µÿqê$æ

ବିଜୟ ନାୟକ

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଜଟିଳ ଇଂରାଜୀ ଶ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସନ୍ତି, ସେ ଇଂରାଜୀ ଶ କୋଷର ସହାୟତା ନିଅନ୍ତି ତା ର ଅର୍ଥ ବୁଝିବା ପାଇଁ ।ସେହିପରି ସେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମାଜିକ ବା ରାଜନୈତିକ ଦ୍ୱ ର ସ ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ ଗୀତାର ଆଶ୍ରୟ ଲୋଡ଼ନ୍ତି । ଏ କଥା ଗାନ୍ଧିଜୀ ଲେଖିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଆତ୍ମ ଜୀବନୀରେ ।ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମଶା ଓ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଅତୁଟ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ।ତେଣୁ ଭାରତୀୟ ଦାର୍ଶନିକ ଓ ସାଂ ୃତିକ ଧାରା ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାକୁ ବହୁ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ତଥା ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଥିଲା ।

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ମାପକାଠିରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ହୁଏତ ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକ ନଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ବିରଳ । ବିଗତ ସହସ୍ରା 1ରେ ତାଙ୍କର କେହି ବିକଳ୍ପ ନଥିଲେ ବିଶ୍ୱରେ ଆଗାମୀ କଥା କିଏ ବା କହିପାରିବ ? ଅବଶ୍ୟ ଜଣେ ପାର ରିକ ଦାର୍ଶନିକ ପରି ସେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ପାଠାଗାରରେ ପାଠପଢ଼ି କୌଣସି ଦାର୍ଶନିକ ଦ୍ୱ ର ସମାଧାନ କରି ନଥିଲେ ବା କୌଣସି ନୂଆ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦୀର୍ଘ ଗବେଷଣାରେ ମଗ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ଥିଲା ତାଙ୍କର ପାଠାଗାର । ତଦାନୀନ୍ତନ ପୃଥିବୀର ବର୍ଣ୍ଣ ବୈଷମ୍ୟ, ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶୋଷଣ ଓ ପରାଧୀନ ଜନତାର କଷଣକୁ ସେ ବେଶ୍ ନି ।ର ସହିତ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ମଣିଷ ସହିତ ଛାଇପରି ଲାଗି ରହିଥିବା ସେହିସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ରାହା ଖୋଜୁଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ ଭିତରେ ସେ ଖୋଜୁଥିବା ପଥକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ।

ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା, ଅଭୟ ଓ ଅପରିଗ୍ରହ ପରି ଚେତନାର ପ୍ରତୀକ ଥିଲେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ।ଏସବୁ କଥା କ ଣ ସେ ନୂଆକରି କହିଥିଲେ ? ନା । ଆବହମାନ କାଳରୁ ଏହିସବୁ ଚେତନା ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନର ଅଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।ମହାତ୍ମାଜୀ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ଜୀବନ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ର ଜୀବନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ ।ସେ କହିଥିଲେ, ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ପର୍ବତ ପରି ପ୍ରାଚୀନ ।ଏଥିରୁ କ ଣ ପ୍ରତୀୟମାନ

ହେଉଛି ?ଏହିସବୁ ଚେତନା ବିଷୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ, ଯାହା ଏଠାରେ ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ ।ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସାପରି ଦର୍ଶନ ପ୍ରମାଣର ଅପେକ୍ଷା ରଖେ ନାହିଁ ।ତାହା ସ୍ୱତଃସିଦ୍ଧ ।

ଦରିଦ୍ର ଜନତାର ଦୁଃଖରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଦ୍ରବିଭୂତ ହେଉଥିଲେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ।ପରର ପୀଡ଼ାକୁ ଯିଏ ବୁଝିପାରେ ତାକୁ ଆମ ସଂ ୃତିରେ ବୈ ବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଗାନ୍ଧିତିଜୀଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭଜନ ଥିଲା – ବୈ ବ ଜନତୋ ତେନେ କହିୟେ ଯୋ ପୀଡ଼ ପରାଇ ଯାନେରେ... । ଏ ଭଜନଟି ଲେଖିଥିଲେ ଗୁଜରାଟି ସ କବି ନରସିଂହ ମେହେଟା ।ଗାନ୍ଧୀ ତ ନିଜେ ଥିଲେ ବୈ ବ । ବୈ ବ ଶ ର ଠିକ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ମୁତାବକ କେବଳ ପର ପୀଡ଼ାରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇଗଲେ ତ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଲୋଡ଼ା ଦରିଦ୍ରର ଦାରିଦ୍ର୍ୟମୋଚନ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟମୋଚନ ପାଇଁ ପୁଣି ଆବଶ୍ୟକ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ।ସେହି ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ରୂପରେଖ କ ଣ ହେବା ଚାହି ?ତାହା ଥିଲା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପ୍ରଶବାଚୀ ।

ଧନୀକ ଶ୍ରେଣୀକୁ ନିପାତ କରିବା ତ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଅନ୍ୟତମ ବାଟ ।ସେ ବାଟଟି ଫିଟି ସାରିଥିଲା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଗରୁ । ଶୋଷକ ନିପାତ ନହେଲେ ଶୋଷିତଙ୍କ ଲାଗି ମୁକ୍ତିର ମାର୍ଗ କାହିଁ ? ଅତଏବ ସଂଘର୍ଷ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ବିନାଶ ଓ ସର୍ବହରା ଖଟିଖିଆ ଜନତାର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନା ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ।ସାଧନ ସହିଂସ୍ର ହେଲେ

କ୍ଷତି ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀ କିନ୍ତୁ ସେହି ବାଟକୁ ଆପଣେଇ ପାରୁନଥିଲେ । ସର୍ବୋତ୍ତମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟତମ ହିଂସାପଥ ଅବଲମ୍ବନର ସେ ଥିଲେ ବେସାଲିସ୍ ବିରୋଧୀ ।

ଏହି ଅସମାହିତ ଦ୍ୱ   ଭିତରେ ପୁଣି ପ୍ରାଚ୍ୟ ବିଦ୍ୟାର ପ୍ର । ଲେଉଟାଇଲେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ।ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ପରି ଅପରିଗ୍ରହ ତାଙ୍କ ଚେତନାକୁ ଆ ନ୍ନ କଲା । ଦାନ ଓ ତ୍ୟାଗ ଯେ ମଣିଷର ମହାନ୍ ଗୁଣ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ ତାହା ତାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ।ଭାରତୀୟ ପୁରାଣରେ ଦଧୀଚିଙ୍କ କଥା କୁହାଯାଇଛି ।ସେ ଅସ୍ଥିଦାନ କରିଥିଲେ । ବହୁଜନ ହିତର ଯଜ୍ଞରେ ନିଜକୁ ଆହୂତି ଦେଇଥିଲେ ।ଦାନ ବିଷୟରେ ଚମ ।ର କାହାଣୀଟିଏ କୁହାଯାଇଛି ଉପନିଷଦରେ ।ଏଠାରେ ତା ର ଅବତାରଣା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ଥରେ ଦେବ, ଦାନବ ଓ ମାନବ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ନିବେଦନ କଲେ, ପ୍ରଜାପତି ଆପଣ ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କଲେ, ଆପଣଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଆମ୍ଭେ ସୁଖରେ କାଳାତିପାତ କରୁଛୁଁ ।ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କିଛି ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ମହାଭାଗ । ଧ୍ୟାନମଗ ବ୍ରହ୍ମା ଶ   ପ୍ରୟୋଗରେ ସର୍ବଦା ମିତବ୍ୟୟୀ ।ସେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଶ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ, ଦ ଶ । ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କର୍ଣ୍ଣପାତ ହେଲାକ୍ଷଣି ଦେବତାମାନେ ଭାବିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସ୍ୱର୍ଗ ରାଜ୍ୟରେ ରହି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସୁଖ ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଦମନ କରିବାପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମା ହୁଏତ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ସେହିପରି ଦାନବମାନେ ବିଚାରିଲେ, ଆମ୍ଭେ କେତେ ନିର୍ଦ୍ଦୟ, ନି ୁର ନୁହନ୍ତି ସତେ । ଦୟା କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ପ୍ରଜାପତି । ଅନ୍ୟ ଏକପ୍ରକାର କଥା ଚିନ୍ତାକଲେ ମାନବଗଣ ।ସେମାନଙ୍କର ମନେ ହେଲା ଯେ ତାଙ୍କପରି ଲୋଭୀ କେହି ନାହାନ୍ତି ତ୍ରି-ଭୁବନରେ । ଦାନ କର ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ, ଏକଥା ସେମାନଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହେଲା । ଲୋଭୀ ମଣିଷ ନିଜ ଧନ ସ ତ୍ତିରୁ କିଛି ଗରିବ ଗୁରୁବାଙ୍କୁ ଦାନ କରୁ, ଏହାଥିଲା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଇଙ୍ଗିତ ମାନବ ଜାତିପ୍ରତି ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ ଗୀତାରୁ ପୁଣି ଗାନ୍ଧୀ ପାଇଲେ ସମର୍ପଣ ଭାବ ।ଗୀତାର ନବମ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃ   ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେ ତୁମେ ଯାହାସବୁ କରୁଛ – ଖାଇବା ପିଇବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦାନଧର୍ମ ତପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ-ସବୁ ମୋତେ ସମର୍ପଣ କରିଦିଅ । ଯତ୍ କରୋଷି ଯଦଶାସି ଯ ହୋଷି ଦଦାସିଯତ୍, ଯ ଉପସ୍ୟସି କୌନ୍ତେୟ ତତ୍ କୁରୁଷ୍ୱ ମଦର୍ପଣମ୍ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରିବା ଅର୍ଥ ଜଗତ୍ ହିତରେ ଅର୍ପଣ କରିବା ।ଯାହା ମୋର ଅଛି ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ନୁହେଁ ବୋଲି ଭାବିବାଦ୍ୱାରା ଲାଳସାର ଅନ୍ତ ଘଟେ ।ଭଗବଦ୍ ଗୀତାର ଏହି ବାଣୀର ମଞ୍ଜିଟି ଯାଇ ପୁଣି ଉପନିଷଦର ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକରେ ରହିଛି – ଈଶାବାସ୍ୟ ମିଦଂ ସର୍ବଂ, ଯତ୍ କିଞ୍ଚ ଜଗତ୍ୟାଂଜଗତ୍ ।ତେନ ତ୍ୟକ୍ତେନ ଭୁଞ୍ଜିଥା, ମାଗୃଧଃ କସ୍ୟସ୍ୱିତ ଧନମ୍ ।ଏ ସଂସାରର ସବୁକିଛି ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ।ତୁମେ ତାକୁ ତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବକ ଭୋଗ କର, କାହାରି ଧନପ୍ରତି ଲୋଭ କରନାହିଁ ।

ତ୍ୟାଗଭୋଗ ସମ୍ବାଦ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ । ତ୍ୟାଗ ନକଲେ ଭୋଗ କରିହୁଏ ନାହିଁ ।ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସକାଳୁ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ତ୍ୟାଗ ନକଲେ, ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାତଃ ଭୋଜନ ଭୋଗ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏହା ଏକ ସ୍ଥୂଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଡୁଆଳରେ ରହିଛି ଏକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦର୍ଶନ – ତ୍ୟାଗ ନକରି ଭୋଗ କଲେ ତାହା ସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ ନାହିଁ । ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟ ଜଳୁଥିଲାବେଳେ ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ବସି ବଂଶୀବାଦନ କରିବା ହୁଏତ ସବୁବେଳେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।ତାହା ମୂଢ଼ତା ମାତ୍ର । ସାହି ପଡ଼ିଶାଙ୍କ କଂସାରେ ପଖାଳ ନଥିଲାବେଳେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ବିକାର ଭାବରେ ପଲାଉ ସେବନ କରିପାରିବ କି ସବୁଦିନ ? ଅସମାନତା ତୀବ୍ର ହେଲେ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭୁସୁଡ଼ି ପଡ଼ିବାକୁ ବାଧ । ଏହିଠାରୁ ହିଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱର ସର୍ଜନା ।ଯାହାକୁ ଥିଓରି ଅଫ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟିସିପ୍ ବୋଲି ଗାନ୍ଧୀ ବିଦ୍ୟା ବିଶାରଦମାନେ କହନ୍ତି ।

ଧନୀମାନଙ୍କୁ ନିଧନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।ସେମାନେ ନିଜ ଧନର ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ରହିବେ । ଦେଶର ଦଶଜଣ ଯେମିତି ଖାଉଛନ୍ତି, ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେମିତି କରିବେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ।ସେମାନେ ଧନପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ, ପଦ୍ମପତ୍ରରେ ଜଳପରି ଳ ଳ ହେବେ ସିନା ଲାଗିବେ ନାହିଁ ।ଏହା ହିଁ ବୈରାଗ୍ୟ ।ଆସକ୍ତିହୀନତା ।ତେନ ତ୍ୟକ୍ତେନ ଭୁଞ୍ଜିଥା ।ବୈରାଗ ହୋଇ ଧନର ସୁରକ୍ଷା କରିବେ ସେମାନେ । ତ୍ୟାଗ କରିବେ, ପୁଣି ତ୍ୟାଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଭୋଗ ।

ସମାଜରେ ସମାନତା ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ଡେଙ୍ଗା ଲୋକମାନଙ୍କର ଗୋଡ଼ କାଟିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।ରୋଜଗାର କରିବାର ନିପୁଣତା କାହାଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ଆଣିବା ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।ଅର୍ଜନ କରିବା ଗୋଟେ କଳା ।ଯାହାପାଖରେ ସେ କଳା ଅଛି, ଦକ୍ଷତା ଅଛି, ତାକୁ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଉ ।ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତ । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଜନର ଉପାୟ ସତ୍ ହେବା ଚାହି ।ପୁଣି ଅର୍ଜନର ବିପୁଳାଂଶ ଜନହିତରେ ଲାଗିବା ଦରକାର । ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଅଧିକ ଧନ ରଖିବାର ମାନସିକତା ସର୍ବଦା ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ।ଅପରିଗ୍ରହ ଆଉ କ ଣ କି ?

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଏହି ତତ୍ତ୍ୱଟିର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗ ସ ର୍କରେ କାହାରି ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ନଥାଏ । ଏହାର ଭିତ୍ତି ହେଉଛି ମୂଲ୍ୟବୋଧ । ଏହା ଖାସ୍ ମଣିଷର କଥା କହେ ।ତେଣୁ ସାର୍ବଜନୀନ ।କିନ୍ତୁ ଏହାର ପ୍ରାୟୋଗିକ ଦିଗପ୍ରତି କେହି କେହି ଆଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରନ୍ତି ।ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଦିବ୍ୟ ଚେତନା ରହିଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।କିନ୍ତୁ ସଂସାର ମୋହରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଏପରି ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପଡ଼େ ଯେ ସେ ବୈରାଗ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ସହଜରେ ଉନ୍ମୁଖ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।ଲାଳସା ପଛରେ ପାଗଳ ପରି ଅବିରତ ଧାଉଁଥିବା ମଣିଷ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ବୈରାଗୀଟିଏ ହେବା କ ଣ ସହଜ କଥା ? ତ୍ୟାଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଭୋଗ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ସୋପାନ ।ସେଠି କ ଣ ସମସ୍ତେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ ?ତତ୍ତ୍ୱ ଯଦି ବାସ୍ତବତାର ରୂପ ନେଇନପାରେ, ତା ର ସାମାଜିକ ଉପଯୋଗିତା ରହିବ କି ?

ଆପାତତଃ ଅସହଜ ମନେ ହେଲେ ବି ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ଭବ । ଏହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନାହିଁ । ଭାରତବର୍ଷର ସମବାୟ କୃଷି ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।ସେହିପରି କେତେକ ରାଜନୀତି ବିଜ୍ଞାନୀ ଚୀନର କମ୍ୟୁନିଟି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏକ ନ୍ୟାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ତେବେ ଏକ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଶାସନର ଛତାତଳେ ଏହାଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଗାନ୍ଧୀବାଦର ନିଦର୍ଶନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମିଚୀନ ହେବ ନାହିଁ ।ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରୁଜଭେଲ୍ଟଙ୍କ ନ୍ୟୁ ଡିଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଥିଲା । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରୁଜଭେଲ୍ଟ କହିଥିଲେ, ପ୍ରାଇଭେଟ ଇକୋନୋମିକ୍ ପାଓ୍ୱାର ଇଜ୍ ଏ ପବ୍ଲିକ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏକ୍ ୱେଲ୍ । ଭାରତର ଦ୍ରୁତ ଶିଳ୍ପାୟନ ଯୋଗୁଁ ଅଧୁନା ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଉନ୍ନୟନ ଓ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଦାୟ (ଯାହାକୁ ଇଂରାଜୀରେ କର୍ପୋରେଟ୍ ସୋସିଆଲ୍ ରେସ୍ପନସିବିଲିଟି ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି) - ଦୁଇଟି ନୂଆ ଚେତନା ଭାବରେ ଉଭା ହୋଇଛି ।ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି । କରୁଛନ୍ତି, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ବିକାଶ ପ୍ରତି ସେମାନେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଚାହି ।ରାସ୍ତାଘାଟ ଓ ଶିକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ବିକାଶଠାରୁ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେଉଛନ୍ତି ।ଏ ସବୁ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ । ନିଜ ଲାଭରୁ କିୟଦଂଶ ଜନହିତ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରିବା ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱର ନିକଟତର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରେ ।

ଯେ କୌଣସି ତତ୍ତ୍ୱ ଏକ ନକ୍ସାପରି ।ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେମିତି ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱ ପରି ଏକ ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ କରିଥିଲେ ।ତା ରି ଭିତ୍ତିରେ ଶୌଧ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସେଦିଗରେ ନିରନ୍ତର ପ୍ରୟାସ ଓ ପ୍ରଗାଢ଼ ନି । ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅନେକ ତତ୍ତ୍ୱପରି ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ । ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମାତିସୂକ୍ଷ୍ମ ଚେତନାକୁ ବାସ୍ତବତାର ରଙ୍ଗଦେବା କଠିନ, କିନ୍ତୁ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆଖି ଖୋଲିଲା ମାତ୍ରେ ସାମାଜିକ ଦୃଶ୍ୟପଟ ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱର ଯାଦୁ ବଳରେ । ଯାଦୁବଳରେ ଯାହା ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ସମ୍ଭବ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ତାହା ବହୁ ବିଳମ୍ବରେ ସାଧିତ ହୋଇପରେ, ତାହାପୁଣି ଆଂଶିକ ଭାବରେ ।ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ଏହି ଅଛି, ପୁଣି ଏହି ନାହିଁ ।ରାଜନୈତିକ ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ଭିତରେ ତାହା ଲୀନ ହୋଇଯାଏ କାଳ ଗର୍ଭରେ ।କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମିକ ସିଦ୍ଧିର ଫଳ ଚିରନ୍ତନ । ନ୍ୟାସତତ୍ତ୍ୱ ସେହିପରି ଏକ ସନାତନୀ ଚେତନା, ତେଣୁ ଅବିନଶ୍ୱର ।

ଭି.ଏ.-୯/୨
ୟୁନିଟ୍-୨, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୯

ୁ ର୍ତି ନା ି ନୀ ୁ ର୍ା

କାଞ୍ଚନ ମିଶ୍ର

ଦୁର୍ଗତି ନାଶିନୀ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗା ମାଆ
ଜଗତର ହିତ ପାଇଁ
ବରଷକେ ଥରେ ଶରତ ଋତୁରେ
ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ତୁହି ।

ଉ ଳ ସଂ ୃତି ପର ରା ପର୍ବ
ଅତୀତରୁ ବିଦ୍ୟମାନ
ପୁରାଣ ପୋଥିରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ଅଛି
ଦଶହରା ଆୟୋଜନ ।

ଦେବୀଦୁର୍ଗା ତୁମେ ଅଭୟ ଦାୟିନୀ
ମଣ୍ଡପରେ ପାଅ ପୂଜା
କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଦିଶେ ତୋ ର ମେଢ଼
ଚିକିମିକି ସାଜସ । ।

ଗଣେଶ, କାର୍ତ୍ତିକ, ସରସ୍ୱତୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱେ ତୋ ର ଥାଇ
ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଜ୍ଞାନ, ଧନ ଦାତା ଭାବେ
ପାଉଛନ୍ତି ପୂଜା ରହି ।

ହିନ୍ଦୁ ଶା ମତେ ଶୁକ୍ଳ ଆଶ୍ୱିନରେ
ବିଜୟା ଦଶମୀ ଦିନ
ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ ଇତିହାସ କହେ
ପୂଜୁଛନ୍ତି ସର୍ବଜନ ।
ପରମ ବୈ ବୀ କଲ୍ୟାଣ କାରିଣୀ
ଦୁଃଖ କରୁ ନିବାରଣ
ମାହେଶ୍ୱରୀ ପୁଣି ମହାରୂପ ଧରି
ଅସୁରକୁ ନାଶି ଜାଣ ।
ଭାରତବର୍ଷର କୋଣ ଅନୁକୋଣେ
ଯେତେ ଅଛି ଶକ୍ତିପୀଠ
ପୂଜୁଛନ୍ତି ସର୍ବେ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ରୂପେ
ଦେବୀଙ୍କର ଚଣ୍ଡୀପାଠ ।
ସିଦ୍ଧ ସାଧନାରେ ଅଧି ।ତ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା
ଦଶହରା ତୁମ ପୂଜା
ଲଭିଅଛି ଖ୍ୟାତି ସମଗ୍ର ଦେଶରେ
ଶାରଦୀୟ ଦୁର୍ଗା ପୂଜା ।

ୟୁନିଟ୍-୯, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨୨

Sæ¤¨jfê H HÝÉæÀ¨j ¿¨jæÀ¨jê ÓóSæþê

ଡକ୍ଟର ଗୀତାରାଣୀ ଦାସ ଅଧିକାରୀ

ମୋହନଦାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ, ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ଜଣେ ମହାପୁରୁଷ । ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇ କରି ସାରା ପୃଥିବୀରେ ସେ ଜଣେ ବୀର ମହାତ୍ମାର ସ ।ନ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା କଥା ଚିନ୍ତା କରିବା ସମୟରେ ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ ଧର୍ମ ନାମରେ ରହିଥିବା କୁସଂ ।ରଗୁଡ଼ିକ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୂର ନହେଲେ ଦେଶର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ, ନୈତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ବଳ ବଢ଼ିବ ନାହିଁ । ଦେଶର ସଂହତି ଆସିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଚଳିତ ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସେହିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ କରାଇବାକୁ ହେବ । ସେ କହୁଥିଲେ 1 ହେଉଛି ପୁରୁଷର ଜୀବନସାଥୀ, ପୁରୁଷପରି ତା ର ମଧ୍ୟ ବିବେଚନା କରିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି । ମଣିଷର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଭାଗନେବା ପାଇଁ ତା ର ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଅଧିକାର ଅଛି । ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ନାରୀକୁ ତା ର ଏହି ଅଧିକାର ଦେବାକୁ ହେବ । ନାରୀର ଆତ୍ମବଳ ପବିତ୍ର, ତ୍ୟାଗ ଏବଂ ଅହିଂସାର ପ୍ରତୀକ । ତେଣୁ ଦେଶରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଏବଂ ନୈତିକ ବଳ ବଢ଼ାଇ ସଂହତି ଆଣିବା ସହିତ ସମାଜ ଭିତରେ ଥିବା ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ନାରୀ ଜାତିକୁ ହିଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ନି ଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଆହ୍ୱାନ ମହିଳା ସମାଜ ଭିତରେ ସ୍ପନ୍ଦନ ଆଣିଲା ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶା ଆଗମନ କଲେ । ତାଙ୍କର ଆଗମନରେ ଓଡ଼ିଆ ନାରୀର ମନ ଭିତରେ ଥିବା ଦେଶପ୍ରେମର କଳିକା ହଠାତ୍ ପ୍ର ୁଟିତ ହେବାରେ ଲାଗିଲା । ସେମାନଙ୍କର ମାନସିକତା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବା ପରେ ଅଚାନକ ବଦଳିଗଲା । ଆଗରୁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କର ଅନୁଗାମିନୀ ସାଜିଥିବା ଓଡ଼ିଆ ନାରୀମାନେ ପରାଧୀନ ଭାରତମାତାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହେଲେ । ସେମାନେ ପୁରୁଷ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ଧକୁ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ପ୍ରଥମେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ତାଲିମ ଦେବାକୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ । ଏହି ତାଲିମର ଅର୍ଥ ଥିଲା

ସଂ ।ର ତଥା ଉତ୍ତମ ସଂ ୃତିରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରାଇବା । ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଲିମ ପାଇ ସେମାନେ ଦେଶର ଗଠନମୂଳକ ଏବଂ ସଂ ।ରମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓଡ଼ିଆ ନାରୀକୁ ତାଲିମ ଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ ହେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଲେ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସକୁ ବଢ଼ାଇଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ନେତୃତ୍ୱ ନେବାର ବୀଜକୁ ଅଙ୍କୁରିତ କଲା ।

ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଗାନ୍ଧୀ ୧୯୨୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୩ ତାରିଖରେ ପ୍ରଥମ କରି ଓଡ଼ିଶା ଆସିଲେ । କଟକର ବିନୋଦବିହାରୀ ହତା ଭିତରେ ୪୦ ଜଣିଆ ଏକ ମହିଳା ସଭାରେ ଗାନ୍ଧୀ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଲେ (ଜୀବନ ପଥେ ପୃ ।-୫୩) । ହେମାବତୀ ଦେବୀ ଏହି ସଭାର ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ସଭାର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଅଧ୍ୟାପକ ମୋହିନୀ ମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କର ପତ୍ନୀ ହାରମୋନିୟମ୍ ବଜାଇ ଏକ ଦେଶାତ୍ମବୋଧକ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ସଭାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଘରର ଚାରିକାନ୍ଥ ଭିତରୁ ବାହାରି ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ୍ ହେବାକୁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ମାତ୍ର ଦୁଇ ଚାରିପଦ କଥାରେ 1ଲୋକମାନେ ନିଜ ନିଜର ପିନ୍ଧିଥିବା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ କିଛି ଟଙ୍କା ତାଙ୍କୁ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ଦାନ କଲେ । ରମାଦେବୀ ନିଜ ହାତରେ ଚରଖାରେ କାଟିଥିବା କେରାଏ ସୂତା ତାଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୭

ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧୀ ପୁରୀଠାରେ ଆଉ ଏକ ମହିଳା ସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ ।ସେତିକିବେଳେ ଏପ୍ରିଲ ୬ ତାରିଖରୁ ୧୩ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାତୀୟ ସପ୍ତାହ ପାଳନ ହେଲା ।ଏହାର କର୍ମସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାର ଦୁଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ରମାଦେବୀ ଏବଂ ସରଳା ଦେବୀ ସାରା ସପ୍ତାହ ଉପବାସ ପାଳନ କରିଥିଲେ (ସମାଜ, ୬ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୨୧) । ଅନଶନ ଥିଲା ଏକମାତ୍ର ଗାନ୍ଧୀପ ।, ଯାହାର ଅର୍ଥ ଥିଲା ଆତ୍ମକ୍ଲେଶ ବରଣ । ଏହି ଅନଶନ ସାଧୁତାର ଏକ ବ୍ୟାପାର । ଏହା ଏକ ପ୍ରାଚ୍ୟରୀତି । ଏଥିରେ କ୍ଷତି ହେଲେ ଜଣେ ମାତ୍ର ଲୋକର ଜୀବନ ଯିବ । ଯଦି ଏଥିରେ ଲାଭ ହୁଏ ତେବେ ସମଗ୍ର ଜାତି ପାଇବ ସ୍ୱାଧୀନତା । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଏହି ନୀତିକୁ ମହିଳାମାନେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ।

୧୯୨୧ରୁ ୧୯୨୮ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀର୍ଘ ୮ ବର୍ଷ ଗାନ୍ଧୀ ନିଜେ ରାଜନୀତିରୁ ଦୂରରେ ରହି ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଂଗଠିତ କରିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ଖଦୀର ବ୍ୟବହାର, ଚରଖାର ପ୍ରଚଳନ, ସ୍ୱଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ତଥା ବିଦେଶୀବସ୍ତୁ ବ ିନ ଆଦି ସ ର୍କରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱଦେଶପ୍ରୀତି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।ଗାନ୍ଧୀ ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଏବଂ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଏଥିନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଥିଲେ ।ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଥାର ଯାଦୁରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ କଟକଠାରେ ରମାଦେବୀ, ସରଳାଦେବୀ ଓ ଅନ୍ୟ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ଖଦୀ ଏବଂ ଚରଖାକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରାଇଥିଲେ ।ନିଜର ପାରିବାରିକ ତଥା ସାମାଜିକ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ବନ୍ଧନକୁ ପରିହାର କରି ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ପାଇଁ ଏମାନେ ଯେଉଁ ନିରବ ିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ ତା ର ତୁଳନା ନାହିଁ ।ନିଜର ନି । ଏବଂ ତ୍ୟାଗ ବଳରେ ସେମାନେ ଜଣେ ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ନାରୀନେତ୍ରୀ ତଥା ତୁଙ୍ଗ ସମାଜ ସେବିକା ହୋଇପାରିଥିଲେ । ୧୯୨୭ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧୀ ବରହମ୍ପୁରଠାରେ ଏକ ବିଶାଳ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ମହିଳାମାନେ ତାଙ୍କରି ଅମୃତବାଣୀରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ।୧୯୨୮ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧୀ ସମ୍ବଲପୁର ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱତ ସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ (ମିଶ୍ର ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ – ସମ୍ବଲପୁରର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ, ପୃ.୨୩୧) । ଚରଖାର ବ୍ୟବହାର କରି ନିଜ ହାତରେ ସୂତା କାଟିବା ପାଇଁ ସେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ମହିଳାମାନେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଏହି ପରାମର୍ଶକୁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଡାକରାରେ ଓଡ଼ିଶାର ମହିଳାମାନେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ, ସେମାନେ ହେଲେ ସରଳା ଦେବୀ, ନିଶାମଣୀ ଦେବୀ, ଚ ।ମଣି ଦାସୀ ଓ ତୁଳସୀ ଦେବୀ ।ଆନ୍ଦୋଳନର ଗଠନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏହି ମହିଳାମାନେ ବିଶେଷ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ କମ୍ ସଂଖ୍ୟାରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ କରି ସେମାନେ ଗୃହ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରିଆସି ଦେଶପ୍ରେମରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀ ଜାତିର ଗୌରବ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ ।ଭବିଷ୍ୟତର ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏମାନେ ଦେଶଭକ୍ତିର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ସୀମା ସରହଦ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ନାରୀ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ବିଭିନ୍ନ ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।ରମା ଦେବୀ ଓ ହୀରାମଣୀ ଦେବୀ ୧୯୨୨ ମସିହାରେ ଗୟା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସରଳା ଦେବୀ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଭାଗିରଥୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ସହିତ ନାଗପୁର ଅଧିବେଶନରେ ଜଣେ ଅଣସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ୧୯୨୮ ମସିହାରେ କଲିକତା କଂଗ୍ରେସରେ ରମାଦେବୀ, ସରଳା ଦେବୀ, ଜାହ୍ନବୀ ଦେବୀ, କୋକିଳା ଦେବୀ, ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ମହାନ୍ତି, ସରୋଜିନୀ ଚୌଧୁରୀ ଏବଂ ରମାମଣି ଦେବୀ ଆଦି ମହିଳାମାନେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।୧୯୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟା ରେ ଓଡ଼ିଶାର କିଛି ମହିଳାକର୍ମୀ ସାବରମତୀ ଆଶ୍ରମରେ ରହି ଦେଶଗଠନର ତାଲିମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସରସ୍ୱତୀ ଦେବୀ ବମ୍ବେ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣୀଠାରେ ସର୍ବଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସ ିଳନୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ରାସମଣୀ ଦେବୀ କଲିକତା କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ଜଣେ ସ୍ୱେ ।ସେବୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ବିମଳାଦେବୀ ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଅମ୍ରିତ ଦେବୀ ବରୀ ଆଶ୍ରମରେ ତାଲିମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।ସମ୍ବଲପୁରର ଭାର୍ଗବୀ ଦେବୀ ୱାର୍ଦ୍ଧାଠାରେ ଧନ୍ଦାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ସ ର୍କରେ ତାଲିମ୍ ନେଇଥିଲେ । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତି । ହୋଇଥିଲା ।ଏଠାରେ ମହିଳାକର୍ମୀମାନେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟପ । ସ୍ଥିର କରୁଥିଲେ । କଟକର ଅଳକା ଆଶ୍ରମରେ ରହି ରମା ଦେବୀ ଏବଂ ମାଳତୀ ଦେବୀ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରୁଥିଲେ । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ବରହମ୍ପୁରଠାରେ କିଶୋରମଣୀ ଦେବୀ ପ୍ରଗତି ଆଶ୍ରମ ଗଢ଼ି ତରୁଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଆଇନଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ନାରୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ କାରାବରଣ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ।ବାପୁଜୀଙ୍କର ଦାଣ୍ଡିଯାତ୍ରାର ପ୍ରଭାବରେ ରମା ଦେବୀ ଏବଂ

ମାଳତୀ ଦେବୀ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ସମୁଦ୍ର କୂଳିଆ ଗ୍ରାମ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଯାତ୍ରା କରି ଏପ୍ରିଲ୍ ୨୦ ତାରିଖ ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ସମୁଦ୍ର ପାଣିରୁ ଲୁଣ ମାରିଥିଲେ ।ଶହ ଶହ ମହିଳା ଶ ନାଦ କରି ହୁଳହୁଳି ପକାଇ ଗଗନ ପବନ ମୁଖରିତ କରିଥିଲେ (ସମାଜ, ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୯୩୦) । ଘର ଘର ବୁଲି ସେମାନେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ହଜାର ମହିଳା ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ (ୟଙ୍ଗ ଇଣ୍ଡିଆ, ୮ ମଇ ୧୯୩୦) ।ବ୍ରିଟିଶ ଶକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଗିବର୍ଷୀ ଭାଷଣ ଦେଇ କବି ବୀରକିଶୋର ଦାସଙ୍କ ରଚିତ ଦେଶାତ୍ମବୋଧକ ସଂଗୀତର ମୂ ର୍ନା ତୋଳି ମହିଳା କର୍ମୀମାନେ ସାହସର ସହିତ ସଭା ଏବଂ ଶୋଭାଯାତ୍ରାମାନ କରିଥିଲେ ।କୁଜଙ୍ଗ ରାଣୀ ଭାଗ୍ୟବତୀ ଏହି ଆଇନଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରି ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ଏକ ଗୌରବମୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଯୋଗ କରିଥିଲେ ।ପାରାଦୀପର ରାଣୀ ମଧ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥିଲେ ।ତେଲୁଗୁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପି. ତାରା ।, ସୂର୍ଯ୍ୟା ।, ଟି. ଆରହୁଲୁ, ବରଲକ୍ଷୀ, ଏ. ଲକ୍ଷୀବାଇ ଆଦି ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ମହିଳାମାନେ ବରହମ୍ପୁରରୁ କୋଟବମ୍ମିଲମ୍ ଯାତ୍ରା କରି ଏପ୍ରିଲ ୨୦, ୧୯୩୦ରେ ସମୁଦ୍ରରୁ ଲୁଣ ମାରିଥିଲେ ।ଶ୍ରୀମତୀ ଜେ.ଭି. ନାରାୟଣା ପ୍ରାୟ ଏକ ହଜାର ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କୁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ନେଇ ସଭାସମିତି କରି ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସ ର୍କରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ ।ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାରେ କୁନ୍ଦଲାଲା ଦେବୀ, କିଶୋରୀମଣି ଦେବୀ, ଶୋଭାବତୀ ପଣ୍ଡା, ପୂର୍ଣ୍ଣବାସୀ ପଣ୍ଡା, ଗୁଣ ମଞ୍ଜରୀ ଦେବୀ ଏବଂ ହେମଲତା ସାମନ୍ତ ଆଦି ମହିଳାମାନେ ଆଇନଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଥିଲେ ।୧୯୩୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୨ ତାରିଖରେ ସମ୍ବଲପୁରର କୃ ।କୁମାରୀ ହାତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଧରି ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ବୀରତ୍ୱର ସହିତ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଗାନ୍ଧୀଘାଟଠାରେ ଏକ ଇଂରେଜ ବିରୋଧୀ ସଭା ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା ।ଅନ୍ୟ କେତେକ ମହିଳା ନେତ୍ରୀ ଜମ୍ବୁବତୀ ଦେବୀ, ରୁକିଣୀ ଦେବୀ ଏବଂ କୋକିଳା ଦେବୀ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପିକେଟିଂ କରି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା ଏହି ଯେ ସହସ୍ରାଧିକ ମହିଳା ସମାଜର ପର ରା ଭାଙ୍ଗି ଏହି ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେଇ ନୂତନ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।ସେମାନେ ବିଦେଶୀ ବ   ବ ର୍ନ କରି ଖଦୀ ପରିଧାନ କରିଥିଲେ । ଚରଖା ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମୁକ୍ତିର ପ୍ରବେଶ ପଥ ।ସୂତା କାଟିବା ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜନପ୍ରୀତିର ଗୋଟିଏ ପ୍ରମାଣ, ଜନତାର ମନକଥା ବୁଝିବାର ଗୋଟିଏ ମାର୍ଗ ।ତେଣୁ ଖଦୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ।ଏହି ସମୟରେ ମହିଳାମାନେ ମଦ, ଅଫିମ, ଗଞ୍ଜେଇ, ବିଲାତି ଲୁଗା ଇତ୍ୟାଦି ଦୋକାନ ଆଗରେ ପିକେଟିଂ କରି ଏଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରିକୁ ବନ୍ଦ କରୁଥିଲେ । ବିଦେଶୀ ବ ରେ ଅଗି ସଂଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ ନକରିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଏମାନେ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ ।ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକରି ସରଳା ଦେବୀ, ରମା ଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ, ଚନ୍ଦ୍ରମଣି, ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ଆଦି ପୋଲିସର ଲାଠିମାଡ଼ ଖାଇଥିଲେ ଏବଂ ଜେଲ୍ ଯ ଣା ଭୋଗିଥିଲେ ।

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମହାରଣା ଏବଂ ମଙ୍ଗଳା ଦେବୀ ଆଦି ଅଳ୍ପ ବୟସର ଝିଅମାନେ ବାନର ସେନା ଗଢ଼ି ଆଇନଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଖଦୀକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରିବା, କଂଗ୍ରେସ ପାଇଁ ପାଣି ଯୋଗାଡ଼ କରିବା, କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କ ପାଇଁ ରନ୍ଧନ କରିବା, ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବିରୋଧୀ ପୋ ରସବୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନରେ ଲଗାଇବା, ଗୁପ୍ତରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କର ଚିଠି ଦିଆନିଆ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରଚାରପତ୍ର ବାଣ୍ଟିବା ଇତ୍ୟାଦି କାମ ଏମାନେ ଆଗ୍ରହର ସହିତ କରୁଥିଲେ । କଲେକ୍ଟୋରେଟ ଉପରେ ସାହସର ସହିତ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼ାଇବା ଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅବଦାନ ।

ନେତୃସ୍ଥାନୀୟ ମହିଳାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଆଇନଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଦେଶ ପାଇଁ ଲଢ଼ିଥିଲେ ସେମାନେ ହେଲେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରିୟମ୍ବଦା ଦେବୀ, ହରିପ୍ରିୟା ଦେବୀ, ହୀରାମଣି ଦେବୀ, କୁମୁଦ ଦେଈ, ଛାୟାଦେବୀ, ନିଶାମଣି ଦେଈ, ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ସୁନାମଣି ଦେବୀ, କୌଶଲ୍ୟା ଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେଈ, ସରସ୍ୱତୀ ଦେବୀ ଓ ଶ୍ରାଦ୍ଧମଣି ଦେବୀ, ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ସୁଭଦ୍ରା ମହତାବ, ଅହଲ୍ୟା ଦେବୀ, ବିଦୁଦେଈ, ବି ୁପ୍ରିୟା ଦେଈ, ଚିନ୍ତାମଣି ଦେଈ, ଦୁର୍ଗାମଣି ବେଓ୍ୱା, ଫୁଲମଣୀ ଭଞ୍ଜ, ଗୌରୀ ଦେଈ, ହଂସଦେବୀ, କିଶୋରୀମଣି ଦେଈ, କୃ ପ୍ରିୟା ଦେଈ, କୁନ୍ତୁରୀ ଦେବୀ, ପିକଦେଈ, ପିର ଦେଈ, ତାରାବେଓ୍ୱା, ନାରାୟଣୀ ଦାସ, ଗୋଦବରୀ ଦେବୀ ଓ କୋକିଳା ଦେବୀ । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାରୁ ମଧ୍ୟ ବହୁ ମହିଳା ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ ।

୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ବମ୍ବେ ଅଧିବେଶନରେ ଭାରତଛାଡ଼ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ।ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ଯାହାକୁ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହାର ପଦଧ୍ୱନୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ମାଳତୀ ଦେବୀ ଏବଂ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଅନ୍ୟ ତିନିଜଣଙ୍କ ସହିତ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ ।ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନ୍ତିମ ସଂଗ୍ରାମ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମସ୍ତ

କାର୍ଯ୍ୟପ । ସଂପର୍କରେ ଅବଗତ ହୋଇ ଏମାନେ ୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କଟକ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପୋଲିସ୍ ଏମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଏ । ପୋଲିସ୍ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ଏମାନେ ଗୋପନରେ ରହି ବାପୁଜୀଙ୍କର ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଧାନ ମ କର ଅବା ମର କୁ ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।ମାଳତୀ ଦେବୀ ତାଙ୍କର ବାଖରାବାଦସ୍ଥିତ ଗୃହରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।ପରଦିନ ସକାଳେ କଟକର କଲେଜ ଛକରେ ଏକ ସମାବେଶରେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେବାର ଥାଏ ।ପୋଲିସ୍ ତା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲା ।ରମା ଦେବୀ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସହିତ ବରୀ ଆଶ୍ରମଠାରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରୁ କରୁ ପୋଲିସ୍ ହାତରେ ଗିରଫ ହେଲେ ।ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମହାରଣା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ପୁଲିସ କର୍ଡ଼ନ ଭାଙ୍ଗିଥିଲେ ଏବଂ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଖଲାସ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ । ୧୨ ବର୍ଷ ବୟସର କିଶୋରୀ ନନ୍ଦିନୀ ଦେବୀ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଦେଶପ୍ରେମର ପରାକା । ଦେଖାଇଥିଲେ ।ଏକ ବ୍ରିଟିଶ ବିରୋଧୀ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉ ଯାଉ ଅନ୍ୟ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ସହିତ ସେ କଟକଠାରେ ଗିରଫ ହୋଇଥିଲେ । ପୁଲିସ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଘଞ୍ଚ ଚନ୍ଦକା ଜଙ୍ଗଲରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲା (ଏସ୍.ଏନ୍. ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ, କଟକ, ୧୯୮୯, ପୃ ।-୧୨) ।ପୁରୁଷ ନାରୀ ଉଭୟେ ଧର୍ମଘଟ, ହରତାଲ, ପ୍ରତିବାଦ ସଭା, ବ୍ରିଟିଶ ବିରୋଧୀ ପୋଷ୍ଟର ପ୍ରଦର୍ଶନ, ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଉପରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼ାଣ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଜାରି ରଖିଲେ । ୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୬ ତାରିଖରେ ମଙ୍ଗଳା ଦେବୀ, ବରୀଠାରେ ଅନ୍ୟ ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କ ସହିତ ମିଶି କଂଗ୍ରେସ ଆଶ୍ରମକୁ ପୋଲିସ ଅବରୋଧରୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଗୋପାଳଗାଁଠାରେ ଆଶାମଣୀ ଦେବୀ କଂଗ୍ରେସ ଅଫିସକୁ ଜୋର୍ କରି ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଗିରଫ ହୋଇ ୬ ମାସ ଜେଲ ଭୋଗିଲେ ।ରକ୍ତତୀର୍ଥ ଇରମ୍‌ଠାରେ ପୁଲିସ୍ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ ।ଏଥିରେ ବାସନ୍ତୀ ଦେଈ ଗୁଳି ମାଡ଼ରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ପରୀ ବେଓ୍ୱା ପୁଲିସ୍ ଗୁଳିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରି ଦେଶପାଇଁ ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁରର ଜମ୍ବୁବତୀ ଦେବୀ ଓଡ଼ିଶାର ସୀମା ଡେ଼ଇଁ ଘୋରମୋରା ଟ୍ରେନିଂ ୁଲ ପାଖରୁ ବିହାର ରାଜ୍ୟର ଟୁମୁକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ।ସେଠାକାର ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରି ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ ହୋଇଥିଲେ ।୧୯୪୩ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୫ ତାରିଖରେ ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକାଂଶ ପୁରୁଷ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ଜେଲ୍‌ରେ ରହି ସ । ଭୋଗୁଥିଲେ । ସେତିକି ବେଳେ ଯେଉଁ ପ୍ରମୁଖ ମହିଳା ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ ସେମାନେ ହେଲେ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ, ରମାଦେବୀ, ସରଳା ଦେବୀ, ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମହାରଣା, ମଙ୍ଗଳା ଦେବୀ, ବାସନ୍ତୀ ଦେଈ, ବୁଧି ବେଓ୍ୱା, ହାଡ଼ିନାନୀ ଦେଈ, ସୂର୍ଯ୍ୟମଣୀ ଦେବୀ, ଗୁଣମଞ୍ଜରୀ ଦେବୀ, ଚ । ଦେବୀ, ହେମଲତା ଦେବୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟା ।, ପିଟରା ।, ଏ. ଲକ୍ଷୀବାଈ, ପ୍ରଭାବତୀ ଦେବୀ, ଜମ୍ବୁବତୀ ଦେବୀ, ରାଧିକା ଦେବୀ, ବାଲ୍ମୀ ପ୍ରଧାନ, ସୁନାମଣି ଦେବୀ, ବିମଳା ଦେବୀ, ନିଶାମଣି ଦେବୀ । କେତେକ ନାରୀନେତ୍ରୀ କର ଅବା ମର ମ ରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ଧମକ ଦେଉଥିଲେ ।

ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ମହିଳାମାନେ ହସି ହସି ଲାଠିମାଡ଼ ଖାଉଥିଲେ ଏବଂ ଗିରଫ ହୋଇ କାରାଯ ଣା ଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ସର୍ବନିମ ଏକ ମାସ ପାଖରୁ ସର୍ବାଧିକ ଛଅ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗୁଥିଲେ । କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଜୋରିମାନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ ତ୍ତିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରାଯାଉଥିଲା । କଟକ, ପୁରୀ, ବାଲେଶ୍ୱର, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ମହିଳାମାନେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।ଏହିଭଳି ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଏକ ବିପ୍ଳବିନୀର ଭୂମିକା ନେଇ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଥିଲେ ।ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଆକାଶରେ ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉ ୍ୱଳ ନକ୍ଷତ୍ର ସଦୃଶ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଗଠିତ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନାଦର୍ଶ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ିର ନାରୀ ସମାଜକୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରୁ ।

ସହାୟକ ଗ୍ର ।ବଳୀ

୧. କାନୁନ୍‌ଗୋ ବିନୋଦ, ରମାଦେବୀ - କଟକ ଜ୍ଞାନମଣ୍ଡଳ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ୧୯୮୭ ।

୨. ଚୌଧୁରୀ ରମାଦେବୀ, ଜୀବନ ପଥେ - ଗ୍ର ମନ୍ଦିର, କଟକ-୨ ଏବଂ ବରହମ୍ପୁର-୧, ୧୯୮୪ ।

୩. ଉ ଳ ଦୀପିକା, କଟକ ।

୪. ସର୍ବଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଫାଇଲ୍ (ନେହରୁ ମେମୋରିଆଲ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଏବଂ ଲାଇବ୍ରେରୀ) ।

୫. ମିଶ୍ର ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ, ସମ୍ବଲପୁରରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ।

୬. ପ୍ରଧାନ ଅତୁଲ ଚନ୍ଦ୍ର, ଜାତୀୟତା ଆନ୍ଦୋଳନ - ଦିଲ୍ଲୀ ଅମର ପ୍ରକାଶନ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ।

୭. ମହତାବ ହରେକୃ , ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଶା – କଟକ, ୧୯୭୨ ।

୮. ଶର୍ମା ବୀଣା କୁମାରୀ, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଉ ଳୀୟ ନାରୀ – ବରହମ୍ପୁର, ୧୯୯୦ ।

୯. ନନ୍ଦ ବି.ଆର୍., ଭାରତୀୟ ନାରୀ ପର୍ଦ୍ଦାରୁ ଆଧୁନିକତା – ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ୧୯୭୬ ।

୧୦. କାନୁନ୍‌ଗୋ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ, ଆଧୁନିକ ଭାରତ ନିର୍ମାତା ଗାନ୍ଧିଜୀ – ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ବେତାର ମ ଣାଳୟର ପବ୍ଲିକେଶନ ଡିଭିଜନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ, ମୂଳ ଇଂରାଜୀ ଗ୍ର ର ଅନୁବାଦ ।

୧୧. ପ୍ରଜାତ , ବାଲେଶ୍ୱର ।

୧୨. ସମାଜ, ପୁରୀ / କଟକ ।

୧୩. ଉ ଳ ସେବକ, ସମ୍ବଲପୁର ।

୧୪. ୟଙ୍ଗ ଇଣ୍ଡିଆ, ଅହ ଦାବାଦ ।

୧୫. ରଥ ବିଜୟ ଚନ୍ଦ୍ର, ଓଡ଼ିଶାରେ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ – ୧୯୯୪ ।

ବରି ଇତିହାସ ଅଧ୍ୟାପିକା
ରମାଦେବୀ ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ମହିଳା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ରାଜ ରେ ୁଣାକାରମାନ ପାଇଁ ତ କାର୍ଯ କ୍ରମ

ରାଜ୍ୟର ବୁଣାକାରମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ହସ୍ତତନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ସଂପର୍କରେ ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ୨୯ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟମ 1 ଶ୍ରୀ ନବୀନ ପ ନାୟକଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା ।ଏହି ବୈଠକରେ ବୁଣାକାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଂପର୍କରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନି ତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।ବୈଠକରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନି ତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

୧. ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ବୁଣାକାରମାନଙ୍କୁ ଆସନ୍ତା ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଫଟୋ ପରିଚୟପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

୨. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ ସମସ୍ୟାରେ ବୁଣାକାରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୁଣାକାର କଲ୍ୟାଣ ପାଣ୍ଠି ଗଠନ କରାଯିବ ।

୩. ପ୍ରତିବର୍ଷ ରାଜ୍ୟର ଦୁଇ ହଜାର ବୁଣାକାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ କର୍ମକୁଶଳତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ତାଲିମ୍ ଦିଆଯିବ ।

୪. ବ୍ରହ୍ମପୁର, କଟକ, ସମ୍ବଲପୁର, ବାରିପଦା ଓ ରାଉରକେଲା ସହରମାନଙ୍କରେ ଆପାରେଲ ଟ୍ରେନିଂ ଆଣ୍ଡ୍ ଡିଜାଇନ୍ ସେଣ୍ଟର ଶାଖା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଖୋଲାଯିବ ।

୫. ନୂଆପାଟଣାକୁ ସମନ୍ୱିତ ହସ୍ତତନ୍ତ ପୁଞ୍ଜ ଭାବରେ ବିକଶିତ କରାଯିବ ।

୬. ମୁଖ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ବୁଣାକାର ପୁଞ୍ଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ହସ୍ତତନ୍ତ ବ ର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଓ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି । କରାଯିବ ।

୭. ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ 1 ଓ ପ୍ରାଥମିକ ତନ୍ତୁବାୟ ସମବାୟ ସମିତି ଜରିଆରେ ହସ୍ତତନ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଉନ୍ନତମାନର ସୂତା, ରଂଗ ଓ ରସାୟନ ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତି । କରାଯିବ ।

୮. ବୁଣାକାର କର୍ମଶାଳା ଯୋଜନା ଜରିଆରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏକ ହଜାର ବୁଣାକାରଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ୱାର୍କ-ସେଡ୍ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ।

୯. ଭୌଗୋଳିକ ସାଙ୍କେତିକ ଜରିଆରେ ହସ୍ତତନ୍ତ ବ ର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ ଓ ଉପବର୍ଗ ସମୂହ ନକ୍ସାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ।

୧୦. ଓଡ଼ିଶାର ପାର ରିକ ହାତବୁଣା ବ ର ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରସାର ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଅଧିକ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ହସ୍ତତନ୍ତ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଏହି ବୈଠକରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ୍ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ, ଉନ୍ନୟନ କମିଶନର ଡଃ ରବିନାରାୟଣ ବହିଦାର, ମୁଖ୍ୟମ 1ଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ହସ୍ତତନ୍ତ ଓ ବୟନଶିଳ୍ପ ବିଭାଗର ସଚିବ, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ପଦାଧିକାରୀମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

A'ÿ†ÿêß àÿÿàÿ¯ÿÜÿ'ÿÀÿ

ଅରୁଣ କୁମାର ପଣ୍ଡା

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତି ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟରେ ଆଧୁନିକ ଭାରତ ଇତିହାସ ପୃ ।କୁ ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିବା ସହିତ ଜାଗତିକ ରାଜନୀତିରେ ରେକର୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଥିଲେ, ଯାହାର ଶରୀର କ୍ଷୀଣ, ସ୍ୱଭାବ ଭଦ୍ର, ନମ୍ର କିନ୍ତୁ ଦୃଢ଼ ତଥା ଚରିତ୍ର ସ୍ୱ – ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଲାଲବାହାଦୁର ଶା 1, ଭାରତର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଧାନମ 1 । ସାରା ଦୁନିଆ ନମ୍ରତାରେ ପୂରିଯାଉ –ବାଇବେଲ୍‌ର ଏହି ବାଣୀକୁ ଶା 1ଜୀ ପଙ୍କିଳ ରାଜନୀତିରେ ବାସ୍ତବ ରୂପ ଦେଇଥିଲେ । ଶିଶୁସୁଲଭ କୋମଳତା, ଅନ୍ୟ ଦୁଃଖରେ ହୃଦୟ ଦ୍ରବିତ ହେଉଥିବା ଅବସ୍ଥାର ଏହି ମଣିଷ ଜଣକର ମନୋବଳ ଏପରି ଦୃଢ଼ ଥିଲା ଯେ ତାକୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ମଧ ବିଚଳିତ କରିପାରୁନଥିଲା ।୧୯୬୫ ଭାରତ–ପାକିସ୍ତାନ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଲାଲବାହାଦୁର ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲେ । ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ଥାନର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସୀମା ସରହଦ୍ ଅତିକ୍ରମ କରି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପାକିସ୍ତାନ ଦଖଲ ପାଇଁ ସେ ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଛତ୍ରପତି ଶିବାଜୀଙ୍କର ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚୟ ଭାବ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିଲା ।ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ପାକିସ୍ତାନକୁ ଉଚିତ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ସେ ସଙ୍କଳ୍ପବଦ୍ଧ ଥିଲେ ।ବୋଧହୁଏ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ୧୯୬୫ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆମେ ବିଜୟଲାଭ କରିଥିଲୁ ।

ଭାରତ ବିଭାଜନ ପରଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱାଦ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସା_ଦାୟିକ ସଂଘର୍ଷ, ରକ୍ତପାତ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ନେତାମାନଙ୍କର ଅଦୂରଦର୍ଶିତାର ତିକ୍ତ ପରିଣାମ ଭୋଗୁଥିଲା । ଠିକ୍ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଶା 1ଜୀ ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ ଭାରତୀୟ ଜନତାଙ୍କ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ସହିତ ଭାରତକୁ କିଭଳି ସ ।ନ ଦେବାକୁ ହୁଏ ତାହା ସେ କୁଚକ୍ରୀ ପଡୋଶୀ ଶତ୍ରୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଶିଖାଇ ଥିଲେ । ଅବିଶ୍ୱାସ କଲାଭଳି ହେଲେ ମଧ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ସେତେବେଳେ ପାକିସ୍ଥାନର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ସାମରିକ ଶାସକ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ରକାୟ ମଣିଷଟିକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସ ।ନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।କେତେକ ରାଜନୈତିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କର ମତ ହେଲା ଯଦି ଶା 1ଜୀ ଆଉ କିଛି ବର୍ଷ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମ 1 ରହିଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ଭାରତ–ପାକିସ୍ଥାନ ସ ର୍କରେ ଏକ ନୂତନ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ଭାରତ–ପାକିସ୍ଥାନ ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଆମେ ମାଟ୍ରିକ ଶେଷ ବର୍ଷରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲୁଁ ।ମୁଁ କେନ୍ଦୁଝର ଡି.ଏନ୍. ହାଇ ୁଲ (ଜିଲ୍ଲା ୁଲ)ର ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ଥିଲି ।ଶା 1ଜୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ସମସ୍ତ ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ଭାବନାରେ ସାମିଲ ହେବାପାଇଁ ଦେଇଥିବା ଆହ୍ୱାନ ଖୁବ୍ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ଏବଂ ଭାବୋଦ୍ଦୀପକ ଥିଲା । ଜୟ ଯବାନ ଜୟ କିଷାନ ଧ୍ୱନିର ସେ ଥିଲେ ଉଦ୍‌ଘୋଷକ ।କ୍ରାନ୍ତିକାରୀଙ୍କ ଇନ୍‌କିଲାବ ଜିନ୍ଦାବାଦ ଧ୍ୱନିପରି ଏହା ଥିଲା ଖୁବ୍ ଶକ୍ତିଶାଳୀ– ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତେଜିତ କଲାଭଳି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଦେଶଭକ୍ତିର ଫଲ୍‌ଗୁ ପ୍ରବାହିତ କଲାଭଳି । ଆମେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ଛାତ୍ରମାନେ ମିଶି ଗୋଟିଏ ସଂଗଠନ କଲୁ, ଯାହାର ନାଁ ଦିଆଗଲା– ଛାତ୍ର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସଂଗଠନ , କେନ୍ଦୁଝର ଟାଉନହଲ୍‌ରେ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଛାତ୍ର ସମାବେଶ କରାଯାଇ ପ୍ରଧାନମ 1 ଶ୍ରୀ ଶା 1ଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା । ସଭାରେ ସଂଗୃହୀତ ୫ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଆମେ ଜାତୀୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଣ୍ଠି (National Defence Fund)କୁ ପଠାଇଥିଲୁ ।

> କେତେକ ରାଜନୈତିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କର ମତ ହେଲା ଯଦି ଶା 1ଜୀ ଆଉ କିଛି ବର୍ଷ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମ 1 ରହିଥାଆନ୍ତେ, ତେବେ ଭାରତ–ପାକିସ୍ଥାନ ସ ର୍କରେ ଏକ ନୂତନ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ଶା 1ଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସେତେବେଳେ କେନ୍ଦୁଝର ନୁହେଁ,

ଓଡ଼ିଶା ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଛାତ୍ର ଏବଂ ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଜାଗରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀର ମନୋବଳକୁ ଟାଣ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ବୃଦ୍ଧିପାଇଥିବା ଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ଶା 1ଜୀ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଓଳିଏ ଖାଇ ଓଳିଏ ଉପାସ ରହିବାକୁ ଏବଂ ସେହି ଅର୍ଥକୁ ଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାନ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଶତପ୍ରତିଶତ ସଫଳ ହେଲା । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଣ୍ଠିକୁ ଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ।ଧନୀ–ଦରିଦ୍ର, 1 ପୁରୁଷ ସମସ୍ତେ ଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାନ ଦେଲେ । ନବବିବାହିତା ତା ଅଳଙ୍କାର ଖୋଲି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଣ୍ଠିକୁ ଦାନ କଲେ । ଭିକାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ସଞ୍ଚିତ ଅର୍ଥ ପାଣ୍ଠିକୁ ଦାନ ଦେଲେ ।ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରଧାନମ 1 ଲାଲବାହାଦୁରଙ୍କ ସମର୍ଥନର ସୁଅ ଛୁଟିଲା । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତୀୟ ଇତିହାସରେ କୌଣସି ପ୍ରଧାନମ 1 ଏଭଳି ଅଶ୍ରୁତପୂର୍ବ ଜନସମର୍ଥନ ପାଇଥିବା ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ ।

୧୯୬୨ ମସିହା ଯୁଦ୍ଧରେ ଚୀନଠାରୁ ପରାଜୟ ପରେ ପ୍ରଧାନମ 1 ଜବାହରଲାଲ ନେହରୁ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମ 1 ଭି.କେ. କୃ ମେନନ ଜନରୋଷର ଶିକାର ହେଲେ ।ଆମର ଭୁଲ ନୀତି ଏବଂ ନି ତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଭାରତର ବହୁ ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟଚୀନ ଅଧିକାରରେ ରହିଛି ।କିନ୍ତୁ ପ୍ରଧାନମ 1 ଭାବେ ଲାଲବାହାଦୁର ଶା 1ଙ୍କ ପରି ଦୃଢ଼ମନା ଓ ଶୁଦ୍ଧସଙ୍କଳ୍ପର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପାକିସ୍ଥାନ ସହ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କଲେ ତାହା କେବଳ ତାଙ୍କର କୂଟନୀତିର ପରିଚୟ ଦିଏ ନାହିଁ, ବରଂ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଦେଶଭକ୍ତିର କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ।ଆଧୁନିକ ଭାରତର ସବୁ ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶା 1ଜୀ ଦରିଦ୍ରତମ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ପରିବାର ହାତରେ କିଛି ନଥିଲା । ଦେଶର ଏକ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆସନରେ ଅଧି ିତ ଶା 1ଜୀଙ୍କର ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ବାଲାନ ଥିଲା ଶୂନ । ଗାଁ ଘର ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ତାଙ୍କର ଘରଦ୍ୱାର କିଛି ନଥିଲା ।ସେ ବସ୍ତୁତଃ ଅସଂଗ୍ରହ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଥିଲେ ।ସେ ଲୋକସେବକ ମଣ୍ଡଳର ଆଜୀବନ ସଦସ୍ୟ ଥିବାରୁ ପ୍ରଧାନମ 1 ଭାବେ ପାଉଥିବା ବେତନ ସଂସ୍ଥାରେ ଜମା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସଂସ୍ଥା ନିୟମ ମୁତାବକ ତାଙ୍କୁ ପରିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କିଛି ଦେଉଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣରେ ସେ ଗୋଟିଏ ଆମ୍ବାସାଡାର କାର କିଣିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ତିନିବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର ଋଣ ଶୁଝା ଚାଲିଥିଲା । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ଶା 1ଜୀଙ୍କ ଦୁଇ ପୁଅ ଅତି ସାନଥିଲେ ।ସବାସାନ ପୁଅ ୧୯୬୯–୭୦ରେ ୁଲ ପାଠ ଶେଷ କରି ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଚାକିରି କରି ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳେ କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲେ ।ଏଥିରୁ ଲାଲବାହାଦୁରଙ୍କ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା କଥା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ।ଶା 1ଜୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଲଳିତା ଦେବୀଙ୍କୁ ମାସିକ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କା ଏବଂ ପ୍ରତି ପିଲାଙ୍କୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ପେନ୍‌ସନ ସରକାର ଦେଉଥିଲେ । ତହିଁରୁ ମାସିକ ୨ଶହ ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ଘରର ଭଡ଼ା ଥିଲା, ବୋଧହୁଏ ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତିଶା ର ପ୍ରବୀଣ କୂଟନୀତିବିତ୍ ଚାଣକ୍ୟଙ୍କ ପରେ ଲାଲବାହାଦୁର ରାଜର୍ଷି ଜନକଙ୍କ ପରି କ୍ଷମତାର ଶୀର୍ଷରେ ଆରୂଢ଼ ହୋଇ ଅନାସକ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ମୋହ ଥିଲେ ।ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଅର୍ଥ କିମ୍ବା କଳ ଉପଯୋଗ କରିବା ସେ ଅନୁଚିତ ଏବଂ ଅଧର୍ମ ବୋଲି ବିଚାର କରୁଥିଲେ ।ଉ ଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଏବଂ ଲାଲବାହାଦୁର ସମଧର୍ମୀ ଥିଲେ ।

ଲାଲଜୀ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପରି କୋମଳ ହୃଦୟର ମଣିଷ ଥିଲେ । ପିଲାଦିନେ ମାମୁଁ ଘରେ ରହି ପଢୁଥିବାବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କ କଥାରେ ପଡ଼ି ପାରାଟିକୁ ଧରି ତାକୁ ରାନ୍ଧି ତା ର ମାଂସ ଖାଇ ଥିବାରୁ ସେ କେତେଦିନ ଛଟପଟ ହୋଇଥିଲେ ।କାରଣ ପାରାର ନିରୀହ ଆଖି ଦୁଇଟି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁବେଳେ ଝଲସି ଉଠୁଥିଲା ।ସେହିଦିନ ଠାରୁ ସେ ସଙ୍କଳ୍ପ କରି ଜୀବନ ସାରା ମାଂସ କିମ୍ବା ଆମିଷ ଭକ୍ଷଣ କରି ନାହାଁନ୍ତି । ଶୈଶବରେ ପିତୃମାତୃହୀନ ଲାଲବାହାଦୁର ମାମୁଁ ଘରେ ରହି ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ନାଉରିକୁ ପଇସା ନଦେଇ ପାରିବାରୁ ସେ ଡଙ୍ଗାରେ ନଯାଇପାରି ପହଁରି ପହଁରି ନଦୀ ପାର ହୋଇ ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ସାମାନ୍ୟ ଏକ କୃଷକ ପରିବାରର ପିଲା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ପାଠପଢ଼ାରେ ଡୋରି ବାନ୍ଧି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେବା ଏବଂ ବାରମ୍ବାର କାରାବରଣ କରିବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ସେ ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦବଲ୍ଲଭ ପ   ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ନରେନ୍ଦ୍ର ଦେବ, ଡଃ ସ ୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ, ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହରୁ, ପଣ୍ଡିତ ମଦନ ମୋହନ ମାଲବୀୟଙ୍କ ପରି ମହାନ ଦେଶଭକ୍ତିଙ୍କ ଲାଳନ ଓ ପାଳନ ଦ୍ୱାରା ନିଜର ରାଜନୈତିକ ଜୀବନକୁ ସୁସ ିତ ଏବଂ ସୁସଂଗଠିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ।ମୁଖ୍ୟମ 1 ପଣ୍ଡିତ ପ ଙ୍କର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରୀ ସଚିବ ପଦରୁ ଉଠି ଶା 1ଜୀ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମ 1 ହୋଇପାରିଲେ, ଏହା ତାଙ୍କର ସାଧନା ଓ ତପସ୍ୟାର ଫଳଶ୍ରୁତି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । କୌଣସି ପଦପଦବୀ, ଖ୍ୟାତି, କ୍ଷମତା ତାଙ୍କୁ କେତେକ ପ୍ରଲୋଭିତ କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବିତ କରିନାହିଁ । ଅହଂକାର ତାଙ୍କୁ ଯେପରି କେବେ ସ୍ପର୍ଶ କରିନଥିଲା ।ତାଙ୍କ ସ୍ୱଳ୍ପକାଳର ପ୍ରଧାନମ ିତ୍ୱ କାଳରେ ସେ ଗୋଟିଏ ନୀତି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିଲେ, ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହମତି ।ଦେଶ ପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଓ ସଙ୍କଟ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ସେ ଦେଶର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ଯାହା କିଛି ନି ତ୍ତି ନେଉଥିଲେ । ପାକିସ୍ଥାନ ସହ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ତାସ୍‌କେଣ୍ଟ ଯିବା ଆଗରୁ ସେ ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳର ନେତୃବୃନ୍ଦ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଲୋଚନାକୁ ଆର.ଏସ.ଏସର ତତ୍‌କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ଗୁରୁଜୀ ଗୋଲୱାଲକରଙ୍କୁ ଡକାଯାଇଥିବାରୁ ଶା 1ଜୀ କଂଗ୍ରେସ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ତୀବ୍ର

ସମାଲୋଚନାର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଶା 1ଜୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଥିଲେ, ଗୁରୁଜୀ ଜଣେ ବିଚାରବନ୍ତ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଏବଂ ଦେଶଭକ୍ତ ।

ପାକିସ୍ଥାନ ସହ ଯୁଦ୍ଧରେ ବିଜୟ ପରେ ଶା 1ଜୀଙ୍କୁ ମୁମ୍ବାଇ, କଲକାତାରେ ଯେଉଁ ଉ ୍ସିତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ଯେଭଳି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଜମା ହୋଇଥିଲେ ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କାହା ପାଇଁ ହୋଇ ନାହିଁ ।ନେହରୁ ଓ ଶା 1ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଫରକ ହେଲା- ନେହରୁ ବିଶ୍ୱମତକୁ ଓ ଶା 1ଜୀ ଦେଶମତକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ ।ରାଜନୀତିରେ ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷମତାରେ ରହିବା ପାଇଁ ସେ କୌଣସି ଗୋ 1 ଗଠନ କରିବା ପକ୍ଷପାତୀ ନଥିଲେ ।ସେ ଥିଲେ ଅଜାତ ଶତ୍ରୁ- ସଭିଙ୍କର ପ୍ରିୟ, ତେଣୁ ସଂସଦରେ ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତାମାନେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କଣ କହିବେ ବୋଲି ଶ   ଖୋଜି ପାଉନଥିଲେ ।

ଲାଲବାହାଦୁର ପିଲାବେଳୁ ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ, ଖେଳକୁଦରେ ନିଜର କୌଣସି ବିଶେଷ ପାରଙ୍ଗମତା ଦେଖାଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଚ୍ଚୋଟତା ଓ ନ୍ୟାୟପରାୟଣତା ତାଙ୍କର ଗୁଣଥିଲା । ସେ କେବେବେଳେ ମିଛ କହୁନଥିଲେ କିମ୍ବା ନିଜ କଥା ଓ ଆଚରଣ ଦ୍ୱାରା କାହା ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେଉନଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟାୟକୁ ମଧ୍ୟ ବରଦାସ୍ତ କରୁନଥିଲେ ।ପିଲାଦିନର ଏହି ଗୁଣ ତାଙ୍କର ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ତାହାହିଁ ଥିଲା ତାଙ୍କୁ ବଡ କରିବାର ମ   ।

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ୧୩୪୮/୪-ସି.
ସେକ୍ଟର-୬, ମର୍କତନଗର,
କଟକ-୧୪

୍ରାମମାନ ରେ   ୁ ଖ ।ରେ କ କ୍ରି ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନି ତ୍ତି

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ କଂକ୍ରିଟ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକରେ ପାଣ୍ଠିର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶତାଂଶ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ନି ତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଗ୍ରାମୀଣ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିର ଶତକଡ଼ା ୭୫ ଭାଗ, ଦ୍ୱାଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ (ରାସ୍ତା) ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିର ଶତକଡ଼ା ୧୦୦ ଭାଗ, ଦ୍ୱାଦଶ ଅର୍ଥ କମିଶନ (ପରିମଳ) ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିର ଶତକଡ଼ା ୧୦୦ ଭାଗ, ସଂପୂର୍ଣ ଗ୍ରାମୀଣ ରୋଜଗାର ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିର ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ, ପଛୁଆ ଅଞ୍ଚଳ ଅନୁଦାନ ପାଣ୍ଠି ଯୋଜନାର ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ, ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ନିଶ୍ଚିତ ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ଅଂଶର ୩ ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ମଜୁରୀ ଓ ବିନା ମଜୁରୀ ୬୦:୪୦ ଅନୁପାତରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯିବ ।

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରତି । ପାଇଁ କଂକ୍ରିଟ୍ ରାସ୍ତା ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଅଛି ।ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଋତୁର ସଂଯୋଗୀକରଣ ରାସ୍ତା ହେବା ସହ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଭଲ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିମଳ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏହା ରାଜ୍ୟର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଏକ ଜନପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଛି ।

୨୦୦୭-୦୮ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଉପରୋକ୍ତ ଅନୁପାତରେ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା ସହ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତରେ ଦୁଇଟି ଜନବହୁଳ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ପ୍ରମୁଖ ରାସ୍ତାକୁ କଂକ୍ରିଟ୍ କରାଯିବ । ଯଦି ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ଲୋକପ୍ରିୟ ରାସ୍ତା କଂକ୍ରିଟ ହୋଇ ସାରିଥିବ ତା ହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲୋକପ୍ରିୟ ରାସ୍ତାକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅନୁମୋଦନକ୍ରମେ କଂକ୍ରିଟ୍ କରାଯିବ ।ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ୨୦୦୧ ଜନଗଣନାକୁ ଆଧାର କରାଯିବ ।

ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ, ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା, ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି, ବ୍ଲକ୍ ଓ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତମାନଙ୍କରେ ଉପରୋକ୍ତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପିଚୁରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ତ ।ଳ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

୧୯୪୨ {Ó{¨ºÀÿ ୨୮ {Àÿ ÀÿNÿ†ÿê$ BÀÿþ

ଇଂ. ଅଭୟ ସୂତାର

୯୪୨ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୮ ତାରିଖ, ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ୬୫ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା, ଯାହା ଦେଶମାତୃକା ପାଇଁ ଏକ ଗୌରବ ଓ ଚିର ସରଣୀୟ ଦିବସ । ଏହିଦିନ ପଞ୍ଜାବ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡପରି ଏକ ବିଭତ୍ସ ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଓ ଅମାନୁଷିକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଘଟିଥିଲା ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଗାଁରୁ ସହର, ପଲ୍ଲୀରୁ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ସମୁଦ୍ରରୁ ପାହାଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ରୋତ ବହୁଥାଏ, ସେହି ଇଂରେଜ ବିରୋଧୀ ବିପ୍ଳବର ମହାସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ ଦେଶପ୍ରେମର ପ୍ରତୀକ ଓ ନର୍ଯ୍ୟାତିତ ଇରମର ପିଲାଠୁଁ ବୁଢ଼ା, ନେତାଠୁଁ ସାଧାରଣ ଜନତା । ଆଉ ତିହାସିକ ମେଲଣ ପଡ଼ିଆ ଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳ, ଯେଉଁଠାରେ କି ମଣିଷ ରକ୍ତରେ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଘାସ ବି କଞ୍ଚେଇ ନ ଥିଲା ।

ଇରମ ହେଉଛି ଅଧୁନା ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲା ବାସୁଦେବପୁର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ ବଣଗୋହିରୀ ଓ ନଦୀ ନାଳଘେରା ଏକ ଶାନ୍ତ ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳ, ଯେଉଁଠାରେ ଜାତିରଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ, ଉ ଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଓ ବିପ୍ଳବୀ କବି ବା ।ନିଧିଙ୍କ ଭଳି ବହୁ ତ୍ୟାଗୀଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତାର ମ ପ୍ରଚାରିତ ହେଉଥିଲା । ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ନଥିଲେ ବି ଭାବନାଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ ଥିଲେ ବିବେକୀ, ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ମାଟି ମା ର ବିପ୍ଳବୀ ବୀର ସନ୍ତାନ ।

ଇରମ ଦେଶର ଏକମାତ୍ର ଅଞ୍ଚଳ, ଯେଉଁଠାରେ କି ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଏକ ସମାନ୍ତରାଳ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯ ବର୍ଗ ମାଇଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ୨୬ଟି ଗ୍ରାମକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ରୂପେ ଘୋଷଣା କରି ସାହସୀ ଇରମବାସୀ ଦେଶଭକ୍ତିର ଯେଉଁ ପରାକା । ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ଭାରତବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଇତିହାସରେ ତାହାର ପ ।ନ୍ତର ନାହିଁ । ଇରମର ସ୍ୱାଧୀନତା ମୁକ୍ତିକାମୀ ଶାନ୍ତ, ସରଳ, ନିରୀହ ଓ ଖଟିଖିଆ ଜନତା ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ପାଇଁ ଶପଥ ନେଲେ । ଦୁଃଖ ଦୈନ୍ୟରେ କେତେଦିନ ଆଉ ଜୀବନକୁ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଚାଲିବେ ? ନିଜ ଭିଟା ମାଟିରେ ନିଜସ୍ୱ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବାରୁ ଅଶାନ୍ତିର ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାତ୍ୟା ଆହୁରି ଅଶାନ୍ତ କରିଦେଲା । ନି ଭି ନେଲେ ଆଉ ସହିବାନି ।

ଚାଲିଲା ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧର ଉପକ୍ରମ । ଇରମ ମାଟିର ମୂର୍ଖଠୁଁ ଶିକ୍ଷିତ, କୃଷକଠୁଁ ଶ୍ରମିକ ଓ ସଧବାଠୁଁ ବିଧବା ସମସ୍ତେ ଆତ୍ମହରା ହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଶାରେ । ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଲୁହା ଶିକୁଳିରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ମାଟି ମା ଓ ତା ର ସନ୍ତାନଗଣ ବିକଳରେ ଚି ।ର କରୁଥାନ୍ତି । ହେଲେ ମୁକୁଳିବାର ଉପାୟ କ ଣ ? ଓଡ଼ିଶାର ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନଗଣଙ୍କ ଦେଶପ୍ରେମର

୧୯ ବର୍ଗ ମାଇଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ୨୬ଟି ଗ୍ରାମକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳ ରୂପେ ଘୋଷଣା କରି ସାହସୀ ଇରମବାସୀ ଦେଶଭକ୍ତିର ଯେଉଁ ପରାକା । ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ଭାରତବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଇତିହାସରେ ତାହାର ପ ।ନ୍ତର ନାହିଁ ।

ବନ୍ୟା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିପ୍ଳବ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇ ନେଲା । ଆଶ୍ୱିନ ମାସର ଝିପିଝିପି ବର୍ଷାଭିଜା ଅପରାହ୍ଣଟା ଇରମ ଭୂଇଁକୁ କାଦୁଆ କରି ଦେଇଥିଲେ ବି ନିଜର କାମଧନ୍ଦା ଛାଡ଼ି ଆନ୍ଦୋଳନର ପ ପୁରୋଧା ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମାଙ୍କର ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସ କର୍ରେ ଆଲୋଚନା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଭିନବ ଉତ୍ସାହ, ଉନ୍ମାଦନା, ସ୍ପନ୍ଦନ ଓ ଶତସିଂହର ସାହସ ନେଇ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଥା ନ୍ତି କୁଳ ପୁରୋହିତଠୁଁ କୁଳବଧୂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଉଦ୍ୟୋକ୍ତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କର ଓଜସ୍ୱିନୀ ଭାଷଣ ଓ ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ବକ୍ତୃତାରେ ମେଳନ ପଡ଼ିଆ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଖୁବ୍ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ ।

ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ୱର ତୀବ୍ରରୁ ତୀବ୍ରତର ହେଲା । ଚାଲିଥାଏ ବ୍ରିଟିଶ୍ ବିରୋଧୀ ଭାଷଣ ।ବୃକ୍ଷଲତାର ଶାଖାପତ୍ରରୁ ଅସ୍ତଗାମୀ ସୂର୍ଯ୍ୟର କିରଣ ଲିଭି ଆସୁଥିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହଠାତ୍ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଅନ୍ଧକାରର ଭୟ ଆ ।ଦନ ସୃଷ୍ଟି କଲା ।ତୁଳସୀ ଚଉଁରା ମୂଳରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଦୀପର ଶିଖା ଜଳି ଉଠିଲା । ବିପନ୍ନ ନକ୍ଷତ୍ରପୁଞ୍ଜ ଉତ୍‌କ୍ଷିପ୍ତ ହେଲାପରି ମନେ ହେଲା । ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ଇରମ ଆକାଶରେ ଅଶନିର କାଳଛଞ୍ଚାଣ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଜାଣତରେ ଉଡ଼ି ବୁଲିଲା ।ବିଜୁଳି ବେଗରେ ଯେଉଁ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ସମ୍ବାଦ ଚତୁଃଦିଗରେ ଖେଳିଗଲା, ତାହା ହେଉଛି – ବ୍ରିଟିଶ୍ ଫଉଜର ନିର୍ମମ ଆଖିବୁଜା ଗୁଳିଚାଳନା ଯୋଗୁଁ ନିରୀହ, ନିର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଭିତରୁ ୨୯ ଜଣଙ୍କ ପ୍ରାଣହାନି ଓ ୫୬ ଜଣ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ । ଶୁଭିଲା ଆର୍ତ୍ତନାଦ, ହାହାକାର ମାଡ଼ିଗଲା ଦିଗ ବିଦିଗ । ସଂଗ୍ରାମ ଭୂମି ରକ୍ତତୀର୍ଥରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର କରୁଣକ୍ରନ୍ଦନ ଓ ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଚି ।ରରେ ମେଳନ ପଡ଼ିଆର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ବେଦନା ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଏକ ଶଶାନରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଦୋଳପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସମୟରେ ଅବିର ପିଚକାରୀରେ ଯେଉଁ ପଡ଼ିଆ ଲୋହିତ ହୁଏ, ତାହା ଦେଶ ପ୍ରେମୀଙ୍କ ଉଷ୍ଣମ ରକ୍ତରେ ରଙ୍ଗାୟିତ ହେବା କଥା, କ ଣ କିଏ କେବେ କଳ୍ପନା କରିଥିଲା ? ଇଂରେଜର ବନ୍ଧୁକନଳୀ ରକ୍ତଛିଟାରେ ଇରମ ମାଟି ଲାଲ୍ ହେଲେ ବି, ବିପ୍ଳବୀ ବୀର ପଛେଇ ଗଲେନି କିମ୍ବା ଓହରି ଗଲେନି ବରଂ ଅଧିକ ଉନ୍ମାଦ ହୋଇଗଲେ । ଧୁ ଧୁ କରି ଜାଳି ଦେଲେ ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନିଶିଖା କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ।

ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନର ଇତିହାସରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ନିହତ ଓ ଆହତ ହେବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନାହିଁ । ଜାଲିଆନା ବାଗ୍‌ରେ ଲୋକେ ଜାଣି ନଥିଲେ ଯେ, ସେଠାରେ ଗୁଳିଚାଳନା ହେବ, ଯାହାପାଇଁ ସେଠାରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଜନସମାବେଶ ହୋଇଥିଲା, ମାତ୍ର ଇରମଠାରେ ଗୁଳିକାଣ୍ଡର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପରେ ନିରୀହ ନିର ଜନସାଧାରଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜାଣି ଥିଲେ ଯେ, ସେଠାରେ ପୁନରାୟ ଗୁଳିଚାଳନା କରାଯିବ, କିଛି ଲୋକ ମରିବେ, ଆଉ କିଛି ବି ଆହତ ହେବେ । ତଥାପି ମରିବୁ ପଛେ ଡରିବୁ ନାହିଁ ବଜ୍ର ଶପଥ ପୂର୍ବକ ଗୋଳାବାରୁଦର ଭୟ ଓ ବନ୍ଧୁକଗୁଳିର ଆଓ୍ୱାଜକୁ ଖାତିର ନକରି ଅଧିକାଂଶ ସଭାସ୍ଥଳ ଛାଡ଼ି ଯାଇ ନଥିଲେ, ଯାହା ଥିଲା ଇରମ ଗୁଳିକାଣ୍ଡର ଏକ ପରମ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏହିସବୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଗୌରବ ଗାରିମାମୟ ଇତିହାସରେ ଇରମ ଭଳି ଏକ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଓ ସ୍ୱତ ସ୍ଥାନ ଦାବି କରେ ।

ବାସ୍ତବିକ, ଦେଶପ୍ରୀତିର କି ଆଦର୍ଶ ନିଦର୍ଶନ ଯେଉଁ ଇରମ ତ୍ୟାଗ ଓ ଆତ୍ମାହୁତି ଦେଇ ସମଗ୍ର ଦେଶକୁ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେଇଛି, ତାହା ମୂଳରେ ଥିଲା ବହୁ ନିରୀହ ଜନତା, ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଓ ସାଧାରଣ ଖଟିଖିଆ ମଜୁରିଆଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା, ଲହୁ ଲୁହର ଅବଦାନ । ବୀର ପ୍ରସବିନୀ ମାଟି ମା ର ବନ୍ଧୁ ସୋଦରମାନେ ସତରେ କି ଆତ୍ମୋର୍ସଗର ନମୂନା ରଖିଯାଇ ନାହାନ୍ତି ? ସେ ଇରମ ମାଟି ଆଜି ଧନ୍ୟ, ସେ ବୀର ପୁତ୍ର ଆଜି ନମସ୍ୟ । ଯିଏ ଜନମାଟି ପାଇଁ ନିଜକୁ ବଳି ଦେଇ ଅକାଳରେ ଜୀବନ ଦୀପ ଲିଭାଇ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଜୀବନ ଦୀପ ଜାଳି ଦେଇଛି, ତାହା ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଇତିହାସ ଘୋଷିବ ଓ ଉତ୍ତରପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୀର ଜାତି ଭାବେ ବଞ୍ଚିରହି ଦେଶମାତୃକାର ସେବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବ । ସେହି ଶହୀଦମାନଙ୍କର ଆତ୍ମବଳୀର କାହାଣୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ ।

ସେଦିନର ଶହୀଦଙ୍କର ରକ୍ତରଂଜିତ ଇରମ ମାଟି ଆଜି ସବୁରିପାଇଁ ପୁଣ୍ୟତୀର୍ଥ । ଆମେ ଆଜି ତା ର ଉପଯୁକ୍ତ ଦାୟାଦଭାବେ ସେହି ତୀର୍ଥଭୂମିରେ ତପସ୍ୟାକରି ଗର୍ବରେ କହିବା, ଧନ୍ୟ ସେହି ମାଟି ଧନ୍ୟ ତା ସନ୍ତାନ–ଘୋଷେ ଇତିହାସ ଯାହା ବଳିଦାନ । ଇରମ ଆଜି ଆନନ୍ଦିତ ଯେ, ବିପ୍ଳବର ମହାଭାରତୀୟ ସ୍ରୋତରେ ତା ର ଶହୀଦର ସ୍ଥାନ ସ୍ୱତ । ଦେଶ ମାତୃକାର ପୂଜାରେ ସେ ଫୁଲ ନ ହେଲେ ବି ପାଖୁଡ଼ାଟିଏ ହୋଇପାରିଛି ।

ସଭାପତି
ଘଣ୍ଟେଶ୍ୱର କଲେଜ
ଘଣ୍ଟେଶ୍ୱର, ଭଦ୍ରକ

µÿ¿Àÿ†ÿêß þÑÿ ÓóS¿þ{Àÿ HÝÉ¿Àÿ ¤ÿ¿Àÿê

ଡକ୍ଟର ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କାନୁନ୍‌ଗୋ

ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ସମାଜର ଏକ ଅବିଚେ ଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ । ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରାର ଦୁଇପାର୍ଶ୍ୱ ପରି ସମାଜରେ ଏମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଉଭୟଙ୍କ ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ସମାଜର ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ଭାରତୀୟ ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବା ଏହି ଆଲେଖ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହକୁ କେହି କେହି ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ଭାରତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ନଥିଲା । ଏମାନେ କେବଳ ବ୍ରିଟିଶ ବା ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କ ।ନୀ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ରାଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଈ, କିଟୁର ରାଣୀ ଚେନ୍ନାମା, ବେଗମ ହଜରତ ମହଲ, ରାଣୀ ଅବନ୍ତୀବାଈ ଲୋଧୀ ଆଦି ବହୁ ଭାରତୀୟ ରାଜବାଳା ଏହି ବିଦ୍ରୋହରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜ ନିଜର ଅମର ସ୍ୱାକ୍ଷର ଛାଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ଇଂରେଜବାହିନୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ମହାରାଣୀ ପାଟମହାଦେଈ ଯେ ରଣହୁଙ୍କାର ଦେଇଥିଲେ, ଏକଥା ଶୁଣିଲେ ହୁଏତ ବହୁତ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିବ । ଇଂରେଜମାନେ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶାର ଗଞ୍ଜାମ ଇତ୍ୟାଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ୧୭୬୫-୬୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟା ରେ ନିଜ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ରାଜାମାନଙ୍କଠାରୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଲାମୀ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିର ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ରାଜା ଏହି ସଲାମୀଦେବାକୁ ମନା କରିଦେବାରୁ ପାରଳା ମହାରାଜାଙ୍କ କ ।ନୀ ଦେୟ ବାବଦକୁ ୮୨ ହଜାର ୨ ଶହ ୩ ଟଙ୍କା ଓ ତା ପରେ ଇଂରେଜ ଫୌଜଙ୍କ ସାମରିକ ବ୍ୟୟ ବା ପିଟୁଣୀ ଜୋରିମାନା ବାବଦକୁ ୬୧ ହଜାର ୭୯୭ ଟଙ୍କା, ଏହିପରି ମୋଟ ୧ ଲକ୍ଷ ୪୪ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦାବିକରି ପାରଳା ମହାରାଜା ଗଜପତି ଦେଓ, ପୁତ୍ର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେଓ ଓ ଭ୍ରାତା ଦୁର୍ଗାରାଜାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଗଲା । ମାତ୍ର ମହାରାଣୀ ପାଟମହାଦେଈ ଏଥିରେ ଦବିଯିବାର ବ୍ୟକ୍ତି ନଥିଲେ । ସେ ମହେନ୍ଦ୍ର ପାଳ, ଜୀରାଙ୍ଗ, ଗୁମା, ସେରଙ୍ଗ, ରାୟଗଡ଼ ଓ ନରଣପୁର ଆଦି ଅଞ୍ଚଳର ବିଶୋଇ ଓ ଚଉଦଜଣ ଦୋରାଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ମୁକାବିଲା କଲେ । ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ କଲେକ୍ଟର ସ୍କଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ରାତ୍ରୀ ଭୋଜନରେ ମସଗୁଲ ଥିବାବେଳେ ରାଣୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସୈନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧରେ ଇଂରେଜମାନେ ପରାସ୍ତ ହେଲେ ଓ ଇଂରେଜ ସେନାପତି ୟଙ୍ଗହଷ୍ଟନ୍ ଶବର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ମାତ୍ର ଉଦାରହୃଦୟା ରାଣୀ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ପରାଜିତ ଇଂରେଜମାନେ ବାଧ ହୋଇ ରାଜା, ତାଙ୍କ ପୁଅ ଓ ଭ୍ରାତାଙ୍କୁ କାରାମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ଭାରତୀୟ ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରଥମ ମଶାଲ ଏକ ଓଡ଼ିଆ ରମଣୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଳି ଉଠିଥିଲା ।

ଏହାପରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପଦଧ୍ୱନି । ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଭଳି ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ଘରର ଚାରିକା ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ସୀମାବଦ୍ଧ ନକରି ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୨୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୨୪ ତାରିଖରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କାଠଯୋଡ଼ି ନଦୀକୂଳରେ ଏକ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଭାଷଣ ଦେବା ଅବସରରେ ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଖଦୀବ ପରିଧାନ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ଦେଶସେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଏଥିରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ ରମାଦେବୀଙ୍କ ସମେତ ବହୁ ମହିଳା । ସେମାନଙ୍କ ଗହଣାଗାଣ୍ଠି ସବୁ ଦାନ କରିବା ସହ ଖଦୀ ପିନ୍ଧିବା ଓ ବୁଣିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ସେହିଦିନ ପ୍ରାୟ ଅପରାହ୍ନ ୨ଟା ବେଳେ କଟକରେ ଏକ ମହିଳା ସଭାରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ସଭାରେ ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ କନ୍ୟା ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ଚୌଧୁରୀ, ପୁତ୍ରବଧୂ ଶ୍ରୀମତୀ ହିରଣ୍ମୟୀ ସେନାପତି, ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ ଓ ରମାଦେବୀ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରାୟ ୪୦ ଜଣ

ମହିଳା ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ଏହା ହେଉଛି ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ମହିଳା ସଭା ।

୧୯୨୨ ମସିହାରେ ଗୟାଠାରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଯେଉଁ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ହେଲା, ସେଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ମହିଳା ପ୍ରତିନିଧିଭାବେ ଆ ।ର ଶ୍ରୀମତୀ ହାରାମଣି ଦେବୀ ଓ ରମାଦେବୀ ଯୋଗଦେଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀମାନେ ସକ୍ରିୟଭାବେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ହୋଇଥିବା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ରମାଦେବୀ, ସରଳା ଦେବୀ, ଗୋଦାବରୀ ଦେବୀ, କୋକିଳା ଦେବୀ, ମାଳତୀ ଦେବୀ ଓ ହେମାବତୀ ଦେବୀ ଆଦି ବହୁ ମହିଳା ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଗାଁକୁ ଗାଁ ବୁଲି 1 ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଡାକରାରେ ହୋଇଥିବା ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ୍ ହେବାକୁ ନିବେଦନ କରୁଥିଲେ । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେଇଥିବାରୁ ତୁଳସୀଦେବୀ, ଚ ।ଦାସୀ, କସ୍ତୁରୀଦେବୀ, ନିଶାମଣି ଦେବୀ ଆଦି ବହୁ ମହିଳା କାରାବରଣ କରିଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ୍ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ହରିହର ଦାସ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପାଇଁ ଇଞ୍ଚୁଡ଼ି ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ରମାଦେବୀ, ମାଳତୀଦେବୀ, ଆଶାଲତା ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ ଧ୍ୱନି ସହ ପୁ ମାଲ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଜଣାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହିଦିନ ଏହି ତିନି ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିଠାରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଏପ୍ରିଲ ୧୩ ତାରିଖ ମହାବିଷୁବ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୨୦ ତାରିଖ ଦିନ ରମାଦେବୀ, ମାଳତୀଦେବୀ, ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାଦେବୀ ଆଦି ମହିଳାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବହୁ ମହିଳା କର୍ମୀ ଲବଣ ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କଲେ । ଏହାପରେ ରମାଦେବୀ, ମାଳତୀଦେବୀ ଓ ରାଣୀ ଭାଗ୍ୟବତୀ ପା ମହାଦେଈଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅନେକ ମହିଳା କୁଜଙ୍ଗଠାରେ ଲବଣ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ କଲେ ।

ଏପଟେ ଗଞ୍ଜାମରେ ଲବଣ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ସରଳାଦେବୀ । ଯେଉଁଦିନ ସେ ଗୋବରାଠାରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧ ଦେଇ କଂଗ୍ରେସକୁ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗ କାମନା କଲେ, ସେହିଦିନ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ ପ୍ରଭାବିତ କୁନ୍ଦ ଲତାଦେବୀ ନିଜର ସବୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ସରଳାଦେବୀଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ଏହି ମହାନ୍ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ କଲେ । ପରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସେ ସରଳାଦେବୀ, ଶୋଭାବତୀ ପଣ୍ଡା ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣବାସୀଦେବୀଙ୍କ ଗହଣରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ହେଉଥିବା ସଭାସମିତିରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପୋଲିସର ଦମନଲୀଳାରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ମହିଳା ସହଯୋଗୀମାନେ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ ।

ସେହି ୧୯୩୦ର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଶ୍ରୀମତୀ କେ.ଭି. ନାରାୟଣାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କେତେ ଜଣ ମହିଳା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ମଦଦୋକାନ ସ ୍ମୁଖରେ ମଦ ନ ବିକିବା ପାଇଁ ପିକେଟିଂ କଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ନାରାୟଣାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ନିଆଗଲା ।

ସମ୍ବଲପୁରରେ ଜାମ୍ବବତୀ ପ ନାୟକ, ରକଣୀ ଦୁବେ ଓ କୋକିଳ ଦେବୀ ଆଦି ପିକେଟିଂ କରିବା ସହ ବିଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବର୍ଜନ କରିବାକୁ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ ।

୧୯୩୧ ମସିହାରେ ଗାନ୍ଧୀ ଇରଉଇନ୍ ଚୁକ୍ତି ପରେ ରାଜବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ କାରାଗାରରୁ ମୁକ୍ତ କରାଗଲା । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ସ୍ୱତ ଉତ୍ସାହ ଉଦ୍ଦୀପନା ଦେଖାଗଲା । ନାରୀକବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ଏକ ମହିଳା ସ ିଳନୀ ଆୟୋଜିତ ହେଲା । ଜାହ୍ନବୀ ଦେବୀ ଓ କୋକିଳ ଦେବୀ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋଧା ଥିଲେ । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ୧୯୩୨ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଗିରଫ ହେବାପରେ କଂଗ୍ରେସ ବେଆଇନ ଘୋଷିତ ହେଲା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଆହୁରି ତୀବ୍ରତର ହେଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ବହୁ ମହିଳା ସାମିଲ ହୋଇ ମଦ ଦୋକାନ ଆଗରେ ପିକେଟିଂ କରିବା, ପ୍ରଚାରପତ୍ର ବାଣ୍ଟିବା ଓ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଆଦିରେ ଯୋଗଦେଇ ଗିରଫ ହେଲେ । ବହୁସଂଖ୍ୟକ ମହିଳା କର୍ମୀ ଗିରଫ ହେବାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଜେଲ୍‌ରେ ସ୍ଥାନାଭାବ ଘଟିଲା ଏବଂ ବହୁ ମହିଳା ରାଜବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ଭାଗଲପୁର ଓ ହଜାରିବାଗ ଜେଲକୁ ପଠାଗଲା ।

ତିହାସିକ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକମାତ୍ର ମହିଳା ରମାଦେବୀ ମୁମ୍ବାଇଠାରେ ଗିରଫ ହେଲେ । ମାଳତୀଦେବୀ କୌଶଳକ୍ରମେ ଖସିଆସି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଆହୁରି ତୀବ୍ରତର କରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ରମାଦେବୀଙ୍କ କନ୍ୟା ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା, ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ କନ୍ୟା ଉତ୍ତରା, ସରଳା ଦେବୀ, ଶଶୀବାଳା କାନୁନଗୋ, ମଙ୍ଗଳସେନ ଗୁପ୍ତା, ସରସ୍ୱତୀ ଦେବୀ, ନୀଳମଣି ଦେବୀ, ପ୍ରିୟମ୍ବଦା ଦେବୀ, ଗୋଦାବରୀ ଦେବୀ, ଅଂଶୁମାଳୀ ରାୟ, କ୍ଷେତ୍ରମଣି ଦେବୀ, ଜାମ୍ବବତୀ ପ ନାୟକ, ରୁକଣୀ ଲାଠ୍, ଶକୁନ୍ତଳା ଦେବୀ, ସୁଶୀଳା ଦେବୀ, ଶୋଭା ଦେବୀ, ସୁନାମଣି ଦେବୀ, ପାର୍ବତୀ ଗିରି ଓ କିରଣବାଳା ଦେବୀ ଆଦି ମହିଳାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପୁରପଲ୍ଲୀର ଶହ ଶହ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଝାସଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ କାରାବରଣ କରିଥିଲେ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ନକରି ମଧ୍ୟ ଗୋପନ ଚିଠିପତ୍ର ନେବାଆଣିବା, ଜେଲର ଖବର ବାହାରକୁ

ଆଣିବା ଓ ବାହାର ଖବର ଜେଲ୍‌କୁ ଆଣିବା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ କିଛି ମହିଳା ମଧ୍ୟ ନିୟୋଜିତ ଥିଲେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ କଟକ ବିଶ୍ୱନାଥ ଲେନର ରାଧାଦେବୀ ନାମକ ଏକ ଗଉଡୁଣୀ ପ୍ରଚାରପତ୍ର ବାଣ୍ଟୁଥିବା ବେଳେ ଧରାପଡ଼ି ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ ।

ଏଠାରେ ଆଉ ଏକ କଥା ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବାର କଥା । ତାହା ହେଉଛି ସେସମୟର ସାମାଜିକ ପରିବେଶ । ସେତେବେଳର ରକ୍ଷଣଶୀଳ ମହିଳା ସମାଜରୁ ଘରୁ ଗୋଡ଼କାଢ଼ି ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସାମିଲ ହେବା ଯେ କେତେ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ବ୍ୟାପାର, ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ । ଏଠାରେ ଏକ ଉଦାହରଣ ଦେବାକୁ ଉଚିତ ମନେ କରୁଛି । ସରଳା ଦେବୀ କୁଳୀନ ପରିବାରର ଝିଅ ତଥା ବୋହୂ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରଦାପ୍ରଥାକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ୧୯୨୪ ମସିହାରେ କଟକରେ ଯେଉଁ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ବୈଠକ ଅନୁ ିତ ହେଲା, ସେଥିରେ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏତାଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବହୁଲୋକ ନାପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ କିଛି ମହିଳା ମାତାପିତା ବା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟକିଛି ମହିଳା ପରିବାରର ବାରଣସତ୍ତ୍ୱେ ଏଥିରେ ଯୋଗଦେଇ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବିରାଗଭାଜନ ହେବାର ନଜିର ମଧ୍ୟ ଅଛି । ତେବେ ସେ ଯାହାହେଉନା କାହିଁକି, ଏହି ବୀରାଙ୍ଗନାଙ୍କ ତ୍ୟାଗ, ନି । ଓ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଯେ, ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଛି, ଏକଥା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତବର୍ଷର ନାଗରିକ । ଏହି ମହିୟସୀ ମହିଳାମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଇ ଲହୁଲୁହାଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ସେମାନେ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି, ଆମେ ଖାଲି ଯାହା ଭୋଗ କରୁଛୁ । ସବୁ ସମୟରେ ଆମେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ମଥାନତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ହିଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଚୈତନ୍ୟ ଧାମ
ଶବର ସାହି-୭, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୬

ଚଳିତ ରାଜ ରକାର ଜାର େ କର
ଅ ୟମୁଖୀ ଜ ର ପୁନରୁ ାର କାର୍ଯ କରୁଛ

ରାଜ୍ୟରେ ଅବକ୍ଷୟମୁଖୀ ଜଙ୍ଗଲର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସକାଶେ ଏବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତତ୍ପରତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଜାପାନ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସହଯୋଗ ବ୍ୟାଙ୍କର ସହାୟତାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ସାତବର୍ଷିଆ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଛି ।

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ୬୪୦ଟି ବନସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିକୁ ରାଜ୍ୟରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ରାଜ୍ୟରେ ୫୦୦୦ ହେକ୍ଟରର ଅବକ୍ଷୟମୁଖୀ ଜଙ୍ଗଲର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଉଭୟ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲାର ୨୦୦୦ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଆମ୍ବତୋଟା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ୩୦୦ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରାଯିବ ।

ଏହି ସାତବର୍ଷିଆ ପ୍ରକଳ୍ପ ରାଜ୍ୟର ଦଶଟି ଜିଲ୍ଲାର ୧୪ ଗୋଟି ବନଖଣ୍ଡରେ ଚାଲିଛି ।

ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ ଅଧୀନସ୍ଥ ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସୋସାଇଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଥର ଲାଗି ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ବାଦ ପୁସ୍ତିକାକୁ ସଚ୍ଚିବାଳୟଠାରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ । ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ହାୱାସିଂ ଚହର ଓ ସୋସାଇଟିର ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଅରୁଣ କୁମାର ବନସଲ ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

Óæ™êæjtjæ ÓóSæp{Àj Óæÿjtj¿Ljpæ ÆjZj µjpLjæ

ମନମୋହନ ସାମଲ

ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ଓ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀର ମିଳିତ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଅନୁ ିତ ହେଉଥିବା ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା କବି ଓ ଲେଖକଗଣଙ୍କୁ ମୁଁ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଉଛି ।ସ୍ରଷ୍ଟାମାନେ ସବୁବେଳେ ଦ୍ରଷ୍ଟା । ଦୃଷ୍ଟି ନଥିଲେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । କବିମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ତୃତୀୟ ନୟନ ଥାଏ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହି ତୃତୀୟ ନୟନରେ ସେମାନେ ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟତ ଜାଣିପାରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ କବିମାନେ ମଧ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣଧାର ।କବିକୁଳକୁ ମୋର ନମ ।ର ।

ଦୁଇ ଏକାଡ଼େମୀ ଯେଉଁ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ଚୟନ କରିଛନ୍ତି, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ଭୂମିକା , ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।ଏପରି ଏକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଭଦ୍ରକରେ କରାଯାଉଥିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।କାରଣ ଭଦ୍ରକ ଉଭୟ ସାରସ୍ୱତ ସାଧନାର ପୁଣ୍ୟପୀଠ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ରଣୀ ମାଟି ।ଭଦ୍ରକର ବିଶିଷ୍ଟ କବି ଓ ନାଟ୍ୟକାର ବଂଶୀବଲ୍ଲଭ ଗୋସ୍ୱାମୀ ମୋଗଲ ତାମସା ରଚନା କରି ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ । କବି ବୈ ବ ପାଣିଙ୍କ ଗୁରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣି ଭଦ୍ରକର କୃତୀ ସନ୍ତାନ ।ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିଙ୍କ ପରେ ନାଟ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟ ରଘୁନାଥ ପଣ୍ଡା, ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ମହାପାତ୍ର, ପଲ୍ଲୀକବି ନାଟ୍ୟକାର କୃ ପ୍ରସାଦ ବେହେରା, ନାଟ୍ୟକାର ଉମାକାନ୍ତ ବେହେରାଙ୍କର ଅବଦାନ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ।କବିଶେଖର ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି, କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଚାରଣ କବି ବା ।ନିଧି ମହାନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ବହୁ ଭାବରେ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଡକ୍ଟର ହରେକୃ ମହତାବ ପ୍ରଭୃତି ବହୁ ସାହିତ୍ୟିକ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱାକ୍ଷର ରଖିଛନ୍ତି । ଭଦ୍ରକ ମାଟିର କୃତୀ ଲେଖକ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ବୈ ବ ଚରଣ ଦାସ ଓ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିଥିଲାବେଳେ ଡଃ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର ବିଜ୍ଞାନ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନୂତନ ଦିଗନ୍ତ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ରଣୀ ମାଟି ମଧ୍ୟ ଭଦ୍ରକ ।ଉ ଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ଭଦ୍ରକବାସୀଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଆଗୁଆ ଭୂମିକାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଲେଖିଥିଲେ –

ଭଦରଖବାସୀ ଧନ୍ୟ ତୁମ୍ଭ ବଳ,
ଏପରି ସାଧକ ଲୋଡ଼ଇ ଉ ଳ ।

ଭଦ୍ରକ ସେତେବେଳେ ଜିଲ୍ଲା ମହକୁମା ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଏକାଧିକବାର ଭଦ୍ରକ ଆସିଥିଲେ ।ଡକ୍ଟର ହରେକୃ ମହତାବ, ବା ।ନିଧି ମହାନ୍ତି, ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି, ମହ ଦ ହନିଫ୍, ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ନୀଳମଣି ରାଉତରାୟ, ଚକ୍ରଧର ବେହେରା ଓ ମୁରଲିଧର ଜେନା ଓ ଆହୁରି ଅନେକ ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଭଦ୍ରକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଗୁଆ ଥିଲା ।ଇରମ୍ ଓ ବିଦେଇପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ତୀବ୍ର ହୋଇଥିଲା ।ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ଇରମ ଓ ଲୁଣିଆରେ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟି ଅନେକ ସଂଗ୍ରାମୀ ଶହୀଦ୍ ହୋଇଥିଲେ ।ଭଣ୍ଡାରୀ ପୋଖରୀରେ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ଲୋକେ ଥାନା ପୋଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ବାସୁଦେବପୁର ଓ ଧାମନଗର ଅଞ୍ଚଳରେ କିଛି କିଛି ଲୋକ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସାରସ୍ୱତ ସାଧନା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ସମନ୍ୱୟପୀଠ ଭଦ୍ରକରେ ଏପରି ଏକ ଉତ୍ସବ ଆୟୋଜନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ।

ଜାତୀୟତାବାଦୀ କବିତା ଓ ଗୀତ ଆଦି ରଚନା କରି ସାହିତ୍ୟିକମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ବ୍ୟାପକ କରିଥିଲେ ।ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ବାର୍ତ୍ତାଦ୍ୱାରା କବି ଓ ଲେଖକମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଥିଲେ ।ବଙ୍କିମ ଚନ୍ଦ୍ର ଚାଟାର୍ଜୀଙ୍କର ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍ କବିତା, ମହ ଦ ଇକବାଲଙ୍କ ସାରେ ଯହାଁ ସେ ଆ । , କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟଙ୍କ କବିତା ସର୍ବେସାଂ ନୋ ଜନନୀ , ଭକ୍ତକବି ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କ ତୁହି ମା ଜନମ ଭୂମି ଗୀତ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ଦେଶପ୍ରୀତି ଜାଗ୍ରତ କରାଇଥିଲା । ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଓଳି ତଳେ ଲୁଣ କୋଟିଏ ମରଣ , ଉ ଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ କାରା କବିତା ଓ ବନ୍ଦୀର ଆତ୍ମକଥା , କୁଳବୃଦ୍ଧ ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଜାତିପ୍ରେମ ବହି

ପ୍ର ୍ଳିତ କର କବିତା ଆମ ଜାତିକୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିଥିଲା ।ବା ।ନିଧି ମହାନ୍ତିଙ୍କର ଗାଅ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଓ କି ହେବ ସେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଘେନି ଆଦି କବିତା, କାନ୍ତକବିଙ୍କର ବନ୍ଦେ ଉ ଳ ଜନନୀ , ଉଡ଼ାଇ ନିଶାଣ ବଜାଇ ଭେରୀ , ବୀର କିଶୋରଙ୍କର ଦେଶ ପୀରତି ବଡ଼ ଗହନ କଥା , ପଣ୍ଡିତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ରଙ୍କର ତୁଙ୍ଗ ଶିଖରୀ ଚୂଳ ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ଉଠ କଙ୍କାଳ ଆଦି ରଚନା ଓଡ଼ିଶାରେ ନବ ଜାଗରଣ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥିଲା ।ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସଂପର୍କୀୟ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତା, ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ, ଯୋଗୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଦର୍ଶନ ବହୁ କବି ଓ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଛି ।ଏହିପରି ଭାବରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ କବି ଓ ଲେଖକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜାତୀୟତାବାଦୀ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କରି ସ୍ୱାଧୀନତାର ବାର୍ତ୍ତାକୁ ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚାଇଥିଲେ, ଭାରତରେ ଅଭୟ ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ଓ ଅଜ୍ଞାନର ତିମିର ଭିତରେ ଆଲୋକବର୍ତ୍ତିକା ପ୍ର ୍ଳିତ କରିଥିଲେ ।ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ବଡ଼ ବ୍ୟାପକ । ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ କବି, ଲେଖକ ଓ ଗବେଷକମାନେ ସବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିବେ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ।ମୁଁ ଏତିକି କହି ଆଜିର ଏହି ଉତ୍ସବକୁ ଆନୁ ।ନିକଭାବେ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛି ଓ ଦିବସବ୍ୟାପି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସର୍ବବିଧ ସଫଳତା କାମନା କରୁଛି ।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୁଣିଥରେ ଧନ୍ୟବାଦ, ନମ ।ର ।

(ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯, ୨୦୦୭ରେ ଭଦ୍ରକଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଧୁ ଏକାଡ଼େମୀ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀର ମିଳିତ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଅନୁ ିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ଶୀର୍ଷକ ଆଲୋଚନାଚକ୍ରରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଭିଭାଷଣ)

ମ ୀ
ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା
ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଇ । ିର ଳ ିତ ପ୍ର ୀପ ପ୍ର ।ନ

କୃଷିକୁ ଜୀବିକା କରି ମଣିଷ ବଞ୍ଚିପାରେ ସତ କିନ୍ତୁ ଆଜିର ସମାଜରେ ଏକ ପ୍ରତି ିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଯୁବସମାଜର ଧାରଣା ।ସେହି ଧାରଣାକୁ ପରଖୁ ପରଖୁ ଆଜି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ଯୁବ ଚାଷୀ ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ପ୍ରଧାନ ।ଦୃଢ଼ ଇ ।ଶକ୍ତି ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଫଳ କରାଏ ତାହାର ଉଦାହରଣ ଏହି ପ୍ରଦୀପ ।

ଅନୁଗୁଳ ଜିଲ୍ଲା ତାଳଚେର ଉପଖଣ୍ଡ ଓ ତାଳଚେର ବ୍ଲକର ସରାଙ୍ଗ ଗ୍ରାମର ଯୁବକ ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ପ୍ରଧାନ ଏକ ଯୌଥ ପରିବାରରେ ବାସ କରନ୍ତି ।ନିଜ ପରିବାରର ଚାଷବାସ ପାଇଁ ତାଙ୍କ କକା କାଠି ପ୍ରଧାନ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ଏକ ଗଭୀର ନଳକୂପ (ବୋର୍‌ୱେଲ) ଖନନ କରିଥିଲେ ।ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ଜଣେ ସରକାରୀ ଚାକିରିଆ ଥିବା କାଠି ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷିତ ପ୍ରଦୀପଙ୍କୁ ଚାଷରେ ମନୋନିବେଶ ପାଇଁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତେ, ପୁତୁରା ପ୍ରଦୀପ ପ୍ରଥମେ ଅମଙ୍ଗ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କୃଷି ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଚାଷରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଲେ ।ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ କେବଳ ଧାନ ଚାଷ କରି ବିଶେଷ ଲାଭ ନ ହେବାରୁ ବିଜ୍ଞାନ ସ ତ ଉପାୟରେ ଅଣଧାନଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲେ । ମକା, ଚିନାବାଦାମ, ମୁଗ, ବିରି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପନିପରିବା ଚାଷ ବର୍ଷସାରା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ଓ ୧୫ ଜଣିଆ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଏଥିରେ ମାତିଗଲେ ।ଶିକ୍ଷିତ, ପ୍ରଦୀପ ଗତବର୍ଷ ଆଉ ପାଦେ ଆଗେଇ ଫସଲ ସହ ରଜନୀଗନ୍ଧା, ଗେଣ୍ଡୁ, ଗୋଲାପ ଗ୍ଲାଡିଓଲ ଇତ୍ୟାଦି ଫୁଲଚାଷ ଆରମ୍ଭ କରି ବେଶ୍ ଦି ପଇସା ହାତେଇଲେ ।ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ସନ୍ନିକଟ ୬ ଏକର ପରିମିତ ଜାଗାରେ ୩୦-୩୫ଟି ଆମ୍ବ, ୨ଟି ପଣସ ଓ ୪ଟି ଲେମ୍ବୁଗଛ ଲଗାଇ ଏକ ଫଳ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି ।ନିଜେ ସ୍ୱ ଳ ହେବା ସହ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଗ୍ରାମର ଆହୁରି କିଛି ଲୋକଙ୍କୁ ଦୈନିକ କାମରେ ଲଗାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତିର ସୁଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ପ୍ରଦୀପ ।ଏହି ସଫଳ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଗତ ସାଧାରଣତ ଦିବସରେ ଉପଖଣ୍ଡ ପ୍ରଶାସନ ମଧ୍ୟ ସ ।ନୀତ କରିଛି ।ସତରେ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ପ୍ରଦୀପ ଅନ୍ୟ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

ସୌଜନ୍ୟ : ଉପଖଣ୍ଡ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ଅଧିକାରୀ, ତାଳଚେର

HÝÉæ Aæ'ÿ¯ÿæÓê Óó¨'ÿæß{Àÿ ¤ÿæÀÿêÀÿ ×æ¤ÿ

ଦୀନକୃ ଯୋଷୀ

ାରତବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବମୋଟ ୬୨ଟି ଜାତିର ଆଦିବାସୀ ବସବାସ କରୁଥିବା ଜଣାଯାଇଛି । ୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଏମାନଙ୍କ ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା ୮୧,୪୫,୦୮୧ । ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୨୧.୩ ଓ ଭାରତବର୍ଷର ଆଦିବାସୀ ସଂଖ୍ୟାର ୯.୭ । ଆଦିବାସୀ ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥାନ ତୃତୀୟ । ଅଧିକାଂଶ ଅର୍ଥାତ୍ ୯୪.୫ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ତଥା ପାହାଡ଼ିଆ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବାର ଦେଖାଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ସର୍ବାଧିକ ୫୭.୪ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ୦.୩ ଆଦିବାସୀ ବସବାସ କରୁଅଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ବାଷଠିଟି ଜାତି ମଧ୍ୟରୁ କନ୍ଧ ଓ ଗଣ୍ଡଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ଶତକଡ଼ା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ୧୭.୧ ଓ ୯.୬ । ଆଦିବାସୀ ଶ ର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ଅଧିବାସୀ ବା ମୂଳ ଅଧିବାସୀ ବା ପ୍ରକୃତ ଅଧିବାସୀ । ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଉପଜାତି ହେଉଛି ଏକ ଶାସକୀୟ ଶ । ଆଦିବାସୀମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶରେ ରହିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

କୌଣସି ଜାତି କିମ୍ବା ସଂପ୍ରଦାୟରେ ନାରୀର ସ୍ଥାନ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଲିଙ୍ଗୀୟ ଅନୁପାତର ଅବଧାରଣା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଲିଙ୍ଗୀୟ ଅନୁପାତ କହିଲେ ପ୍ରତି ହଜାରେ ପୁରୁଷରେ ନାରୀ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଏ । ଭାରତର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଏହି ଅନୁପାତ ୯୭୮ ଥିବାବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୦୦୩ । ଏଥିରୁ ବୁଝାପଡ଼େ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାରୀସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ । କୌଣସି ସଂପ୍ରଦାୟରେ ନାରୀସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ଥିଲେ ଉକ୍ତ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ସାଂ ୃତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସ୍ୱ ଳ ଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ନାରୀମାନେ ପରିବାରର ଅର୍ଥନୀତିରେ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟ, ଜାଳେଣି ଷଧ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ନାରୀମାନେ ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଆନ୍ତି ଓ ତତ୍‌ସହିତ ନିକଟସ୍ଥ ହାଟରେ ବିକ୍ରି କରି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିଥାଆନ୍ତି । ଅନେକ ଜାତି ମଧ୍ୟରୁ କନ୍ଧ, ଶବର, ସଉରା ଓ ଗଣ୍ଡ ସଂପ୍ରଦାୟରେ ନାରୀ ସଂଖ୍ୟା ପୁରୁଷଠାରୁ ଅଧିକ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସାନ୍ତାଳକୁ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶାର

ସମସ୍ତ ଜାତିର ଆଦିବାସୀ ନାରୀସଂଖ୍ୟା ଭାରତର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଲିଙ୍ଗୀୟ ଅନୁପାତଠାରୁ ଅଧିକ । ଏହି ସଂପ୍ରଦାୟରେ ୦-୬ ବର୍ଷ ବୟସର କନ୍ୟା ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଲିଙ୍ଗୀୟ ଅନୁପାତ ଓଡ଼ିଶାରେ ୯୭୯ ଥିବାସ୍ଥଳେ ଭାରତରେ ଏହା ୯୭୩ । ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବି କନ୍ୟା ସନ୍ତାନର ସ୍ଥାନ ନଗଣ୍ୟ ନୁହେଁ । ନିମ୍ନରେ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ବିଭିନ୍ନ ଜାତି ତଥା ବୟସର ଲିଙ୍ଗୀୟ ଅନୁପାତର ନମୁନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ି 1ୟ ଅନୁପାତ

ୟ	।ରତ	ଓି ।	କ	ର	ରା
ସବୁବୟସ	୯୭୮	୧୦୦୩	୧୦୨୭	୧୦୦୮	୧୦୦୭
୦-୬ ବର୍ଷ	୯୭୩	୯୭୯	୯୯୦	୯୮୨	୯୭୧
ୟ	**ଣ୍ଡ**	**ତରା**	**କୋ**	**ମୁଣ୍ଡା**	**। ।ଳ**
ସବୁବୟସ	୧୦୦୫	୯୯୩	୯୯୦	୯୮୨	୯୭୬
୦-୬ ବର୍ଷ	୯୮୦	୯୯୮	୯୭୩	୯୭୪	୯୫୫

ସନ୍ତାନଧାରଣ କରିବା ନାରୀମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା । ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀ ନାରୀ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅଭାବ ପୂରଣ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ

ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଥାଏ ।ଜଙ୍ଗଲ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସଙ୍କୁଚିତ ହେଉଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାକୁ ପଡୁଛି ।ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ସନ୍ତାନ ଧାରଣ ଓ ଜନ ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ପ୍ରକୃତିର ଦାନ ବୋଲି ମାନ୍ୟତା ରହିଥିବାରୁ 1ଲୋକଙ୍କର ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନିଆଯାଇନଥାଏ ।ଫଳରେ ଅନେକ ସମୟରେ ମା ଓ ଶିଶୁ ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବାର ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦେବଗଡ଼, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଗଜପତି, କନ୍ଧମାଳ, ବୌଦ୍ଧ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ନୂଆପଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, ରାୟଗଡ଼ା, କୋରାପୁଟ ଓ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପୁରୁଷ ତୁଳନାରେ ବେଶୀ ।ବିଶେଷ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ପାଇଁ ନିମ୍ନରେ ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଜି ।ର ନାମ	ପୁରୁ ଖ ।	ନାରୀ ଖ ।
ଦେବଗଡ଼	୪୫୯୬୧	୪୬୧୪୨
ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	୪୫୮୮୧୫	୪୬୦୦୮୮
ଗଜପତି	୧୨୮୬୭୯	୧୩୪୭୯୭
କନ୍ଧମାଳ	୧୬୬୨୮୩	୧୭୦୫୨୬
ବୌଦ୍ଧ	୨୩୨୭୬	୨୩୨୮୧
ବଲାଙ୍ଗୀର	୧୩୭୪୪୨	୧୩୮୩୮୦
ନୂଆପଡ଼ା	୯୦୯୦୧	୯୩୩୨୦
କଳାହାଣ୍ଡି	୧୮୮୬୪୬	୧୮୩୯୨୭
ରାୟଗଡ଼ା	୨୨୪୯୦୮	୨୩୮୫୧୦
କୋରାପୁଟ	୨୯୦୩୦୬	୨୯୫୫୨୪
ମାଲକାନଗିରି	୧୪୩୪୯୮	୧୪୬୦୪୦

ସାକ୍ଷରତା ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ କଡ଼ି ଯେଉଁଥିରୁ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷର ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ ।ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୧୯୯୧ ମସିହାରେ ୨୨.୩ ଥିବାସ୍ଥଳେ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ୩୭.୪ ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।ପୁରୁଷ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୧୯୯୧ ମସିହାରେ ୩୪.୪ ଥିବାସ୍ଥଳେ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ୫୧.୫ ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୧୯୯୧ ମସିହାରେ ୧୦.୨ ଥିବାସ୍ଥଳେ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ଏହା ୨୩.୪ ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।ଏଥିରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ନାରୀମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ହାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୁହେଁ ।ପୁଣି ଏହି ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଜଣାଯାଇଅଛି ଯେ ନାରୀ ସାକ୍ଷରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ବିବାହ ହେଉଛି ଅନ୍ୟ ଏକ କଡ଼ି ଯାହାକି ନାରୀମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦିଏ ।ଏକ ହିସାବରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଭାରତରେ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ବିବାହିତ ଆଦିବାସୀ ଝିଅମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨.୧ ହୋଇଥିବାସ୍ଥଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ପରିମାଣ ୧.୬ ।ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ବାଲ୍ୟବିବାହର ସ୍ଥାନ ନଗଣ୍ୟ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ମଜବୁତ୍ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତିର ପ୍ରମାଣ ଦିଏ ।ସନ୍ତାନ ଜନର ହାରାହାରି ହିସାବ ଭାରତର ୪୫-୪୯ ବର୍ଷ ବୟସର ଆଦିବାସୀ ନାରୀମାନଙ୍କର ୪ ଥିବାସ୍ଥଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ୪ ।ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀ ନାରୀର ସ୍ଥାନ ଏକ ଅନୁକୂଳ ବାତାବରଣଯୁକ୍ତ ।

ଗବେଷକ
ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ସମ୍ବଲପୁର

Aæ'ÿ¯ÿæÓê ¨¯ÿ - DAæÓ ¨Àÿ¯ÿ

ଡଃ ପ୍ରମୋଦିନୀ ହୋତା

ଅରଣ୍ୟାନୀ ପରିଶୋଭିତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା । ଯେଉଁ ମାଟିରେ ଆଦିବାସୀ ପ୍ରକୃତିର ମହାସଂଗୀତ ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦିଏ । ପ୍ରକୃତି କୋଳରୁ ସେ ଶିଖିଛି ସରଳତାର ମ , ସହିବାର ଶକ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟକୁ ଆପଣାଇ ନେବାର କଳା । ଆଦିବାସୀ ହୃଦୟରେ ଥିବା ସରଳପଣ, ନିଷ୍କପଟ ଗୁଣ, ନିଭୃତ ଅନ୍ତରର ପ୍ରୀତି ଫଲଗୁଧାରା ଆଜିର ମାନବ ସମାଜର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ ହୋଇଛି ।ଏମାନଙ୍କ ଗୋ ୀ–ଜୀବନ, ମଣିଷ ମଣିଷର ସଂପର୍କ ଆଜିର ମାନବକୁ ଦେଇଛି ଜୀବନ ଦର୍ଶନ । ଏମାନେ ପ୍ରକୃତିର ନଦୀ, ଝରଣା, ବୃକ୍ଷଲତା, ପାହାଡ଼, ବାଘ, ଧରିତ୍ରୀକୁ ଦେବଦେବୀ ଭାବରେ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତି ହେଉଛି ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକା ନର ମାଧ୍ୟମ ।କୋରାପୁଟର ଭୂମିରେ ଶ୍ରାବଣର ବର୍ଷା ଭିନ୍ନ ରୂପ ନେଇଆସେ ।ଆକାଶର ଅଗଣାରେ କଳା ମେଘର ଭାସମାନ ବାଦଲ, ମୂଷଳଧାରା ବର୍ଷା, ମେଘ ସଇସର ବିଜୁଳି ଚାବୁକ୍, ବଣ ଫୁଲର ସୁଗନ୍ଧ, ଝିଙ୍କାରୀର ଝିଂ ଝିଂ ଶ , ଶାଳ ପିଆଶାଳ ବଣର ଅପରୂପ ଶୋଭା, ଅଙ୍କାବଙ୍କା ଗିରପଥ ପଥିକର ମନକୁ କିଣି ନେଇଥାଏ । ମହାକବି କାଳିଦାସ ଦିନେ କୋରାପୁଟର ଅପରୂପ ରଷି ମନଲୋଭା ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ବିଭୋର ହୋଇ ମହାକାବ୍ୟ ରଚନା କରିଥିଲେ ।

ଆଦିବାସୀମାନେ ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ବପର୍ବାଣି ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲର ପାହାଡ଼ରେ ଫୁଲ ଫୁଟିଲେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ପୁଲକ ଖେଳିଯାଏ । ଗୀତ ନାଚରେ ବନଭୂମି ମୁଖରିତ ହୋଇଉଠେ ।ଗୀତ ନାଚରେ ରହିଥାଏ ପରିଚିତ ପରିବେଶ, ବନ୍ୟ ପ୍ରକୃତି, ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା, ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନ ଚିତ୍ର, ଶ୍ରାବଣ ମାସର ଅମବାସ୍ୟା ସମୟରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି ଉଆଁସ ପରବ । ଶ୍ରାବଣ ମାସରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଯଦି ସେମାନେ କ୍ଷେତରେ ବାସ କରୁଥିବା କ୍ଷେତଦେବତା ଙ୍କୁ ଖୁସି କରିପାରିବେ ତେବେ ସେହି ବର୍ଷ ଅଧିକ ଫସଲ ଆମଦାନୀ ହୋଇପାରିବ । ତେଣୁ ଏହି ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

> ଶ୍ରାବଣ ମାସର ଅମବାସ୍ୟା ସମୟରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି ଉଆଁସ ପରବ । ଶ୍ରାବଣ ମାସରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଯଦି ସେମାନେ କ୍ଷେତରେ ବାସ କରୁଥିବା କ୍ଷେତଦେବତା ଙ୍କୁ ଖୁସି କରିପାରିବେ ତେବେ ସେହି ବର୍ଷ ଅଧିକ ଫସଲ ଆମଦାନୀ ହୋଇପାରିବ । ତେଣୁ ଏହି ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଏ ।

ପରଜାମାନେ ଏହି ପର୍ବକୁ ଖୁବ୍ ଜାକଜମକରେ ପାଳନ କରିଥା ନ୍ତି । ଧରନୀମାତା କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରାମଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଇଥାଏ । ଗ୍ରାମଦେବୀ ପାଖରେ ହୁଣ୍ଡି ପୂଜାରୀ, ନାୟକ, ଡିସାରୀ ମିଶି ପୂଜା କରିଥା ନ୍ତି ।ଧାନଗଛ ଏବଂ ମାଣ୍ଡିଆ ଗଛ ହୋଇଥିବା କ୍ଷେତରେ କେନ୍ଦୁଗଛର ଡାଳ (ଡାଙ୍ଗ), ଦେଉ ବାତେନି ଗଛ ଏବଂ ଚଉଠି ଫୁଲକୁ ଏକାଠି କରି ପୂଜାକରି ପୋତାଯାଏ ଏବଂ ସେଠାରେ ମହାଲକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଏ, ଲକ୍ଷୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଭଲ ଫସଲ ହେବ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଭୂମିଆମାନେ ଏହି ପର୍ବକୁ ଲାଛନା ପରବ କହିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଏହି ସମୟରେ ଯଦି ରଥ ଦଉଡ଼ିରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଲଛାଯାଏ ତେବେ ବର୍ଷସାରା ପିଲାମାନେ ରୋଗମୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ସକାଳୁ ଉଠି ବିଲରେ ଡୁ ।ର ଦୃଷ୍ଟି ନ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦୁଡାଙ୍ଗ (ବାଡ଼ି)ରେ କାଠୁଆ ତିଆରି କରିଥାନ୍ତି ।କେନ୍ଦୁବାଡ଼ିରେ ଉପର ଭାଗରେ ଭାଲିଆପତ୍ର ଛତରଙ୍ଗି, ଦେଉବାତେନି, ଚଉଠିଫୁଲ ଏକାଠି ଗୁ ବାନ୍ଧି ଦିଆଯାଏ ।ସେହି ଡାଙ୍ଗ (ବାଡ଼ି) ଧରି ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ବିଲକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜର ବିଲ (ଜମି)ରେ ପୋତିଥାନ୍ତି ।ଏହାକୁ କଠୁଆ ଗାଡ଼ା (ପୋତିବା) କୁହାଯାଏ ।ଏହାକୁ କଠୁଆଗାଡ଼ା ଉଆଁସ ପରବ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।ଚଇତି ପର୍ବର ଆମ୍ବଟାକୁଆକୁ ଏମାନେ ଘରେ ସାଇତି ରଖିଥାନ୍ତି । ଏହି ପର୍ବଦିନ ଆମ୍ବଟାକୁଆକୁ ଛେଚି ସେଥିରୁ ରସ ବାହାର କରିଥାନ୍ତି । କୋଇଲି ରସ ସହିତ ଚାଉଳଚୂନା ମିଶାଇ ପିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ସେହି ପିଠାକୁ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା ବରଗଛ ମୂଳର

ଗ୍ରାମଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରାଯାଏ, ତା ପରେ ହୁଣ୍ଡୀ ଦେବତାକୁ ହୁଣ୍ଡୀ ପୂଜାରୀ ପୂଜା କରେ । ଡୁମାଦେବତାକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି । ସେଠାରେ ନାୟକ ଏବଂ ଡିସାରୀ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି । ଗାଁର ନାୟକ, ଡିସାରୀ ଏବଂ ହୁଣ୍ଡୀ ପୂଜାରୀ ଶେଷରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ପୂଜା ହୋଇଥିବା ପିଠାକୁ ଗାଁର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେହି ପିଠାର କିଛି ଅଂଶ ଗେଣ୍ଡା, କୋଚିଆ, ମାଛ, କଇଁଚ ଇତ୍ୟାଦି ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନାଳ, ପୋଖରୀ, ନଇରେ ନିକ୍ଷେପ କରାଯାଏ । ସେହିଦିନ ବିଲରେ ବାଘନଖି ପତ୍ର, ବଣଧୂଙ୍ଗିଆପତ୍ର ଦେଓବାଡେନୀ ପତ୍ର ବିଲ (ଜମି)ରେ ପକାଯାଏ ।ଏହାଦ୍ୱାରା ଧାନକୁ ଚିତା ପୋକ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇଥାଏ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ । ପୂଜା କରିଥିବା ପିଠାକୁ ଆଣି ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଖାଇଥାନ୍ତି । ବାଦ୍ୟର ତାଳେ ତାଳେ ଡେମସା ନାଚ କରି ରାତି କଟାଇଥାନ୍ତି ।

କନ୍ଧମାନେ ଏହାକୁ ଟାକୁ ପରବ କହିଥାନ୍ତି ।ଏହି ସମୟରେ ସେମାନେ ବାଘକୁ ପୂଜା କରିଥାନ୍ତି ।ବାଘର ଗ ର୍ନ ଓ ବାଘକୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଶାରୀ ଜାନି ମ ପଢ଼େ, ବେଜୁଣୀ ବିଭିନ୍ନ ବେଶରେ ସ ିତ ହୋଇ କିଳିକିଳା ଶ କରି ଘୁଙ୍ଗୁର ବାନ୍ଧି ଗାଁ ସାରା ନାଚି ନାଚି ବୁଲି ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାଚୁଥାଏ ।ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଆମ୍ବଟାକୁଆକୁ ଏକାଠି କରି ତାକୁ ଛେଚି କୋଇଲିରୁ ରସ ବାହାର କରନ୍ତି ।ସେଥିରେ କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆର ବେକ ଛିଣ୍ଡାଇ ରକ୍ତ ।ଳନ୍ତି, ସେଥିରେ ମଦ ଳାଯାଏ । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡର ଶେଷରେ ଗଛ ପାଖରେ ଉଚ୍ଚ ଛାମୁଣ୍ଡିଆ ତିଆରି କରାଯାଇଥାଏ ।ସେହି ଗଛର ମୂଳରେ ବାଘର ଚିତ୍ରିତ ଖଣ୍ଡା ଓ ବ ର୍ା କାଠରେ ତିଆରି କରି ରଖାଯାଇଥାଏ । କୋଇଲିର ରସ, କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆର ବେକ ଛିଣ୍ଡାଇ ରକ୍ତ ଓ ମଦ ସେହି ଛାମୁଣ୍ଡିଆର ମାଟିରେ ପକାଯାଏ । ଛାମୁଣ୍ଡିଆ ଉପରେ ଅଣ୍ଡା, ଭାତ, ମୁରୁଜ, ଫୁଲ ରଖାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଗଛମୂଳରେ ଭାର ଭାର ଆମ୍ବଟାକୁଆ ସାଇତା ହୋଇ ରଖାଯାଇଥାଏ ।ବେଜୁଣୀ ସେହି ଗଛ ମୂଳରେ ରହି ବଡ଼ପାଟିରେ ଶ କରୁଥାଏ ।ଜାନି ଓ ଡିଶାରୀ ମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥାନ୍ତି, ଗାଁଯାକର ଲୋକ ସେଠାରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେଠାରେ କଣ୍ଟାରେ କିଳା ପୋତାଯାଏ । ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଟାଙ୍ଗିଆ, ବାଡ଼ି ଧରି ଜଙ୍ଗଲ ଆଗକୁ ଯାଇ ବଡ଼ପାଟିରେ କହୁଥାନ୍ତି ବାଘ ଡୁମା ମହାପ୍ରୁ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସାନାଇ ଆମେ କିଳା ଗାଡ଼ିଛୁ ।ଚାଷଜମିରେ ରକ୍ତ ଏବଂ ମଦ ଳାଯାଏ । ଏହି ପରି ଭାବରେ ସେମାନେ ବାଘକୁ ନାନାପ୍ରକାର ଅନୁରୋଧ କରିଥାନ୍ତି । ସେହି ଆମ୍ବଟାକୁଆରେ ଏବଂ ତେନ୍ତୁଳି ମୁଣ୍ଡରୁ ଜାଉ ତିଆରି କରି ସମସ୍ତେ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଏକତ୍ର ସେହିଠାରେ ଖାଇଥାନ୍ତି ।ତା ପରେ ସମସ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି ।ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତି ଯେ ବାଘଡୁମା ମହାପ୍ରୁ ଖୁସି ହେଲେ ସେହିବର୍ଷ ଭଲ ଫସଲ ହୋଇଥାଏ । ବଣ୍ଡା ପରଜାମାନେ ଏହି ସମୟରେ ସଲପ ଗଛରୁ ବାହୁଙ୍ଗା ବାହାର କରି ସେହି ବାହୁଙ୍ଗାରେ ପରସ୍ପର ପିଟାପିଟି ହୁଅନ୍ତି । ଦେହରୁ ଝର ଝର ରକ୍ତ ବାହାରୁଥାଏ, ସେଥିରୁ କିଛି ରକ୍ତ ଜମିରେ ପକାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯାହାର ଅଧିକ ରକ୍ତ ବାହାରିବ ସେହିବର୍ଷ ତା ର ଅଧିକ ଫସଲ ଆମଦାନୀ ହେବ । ଆଦିବାସୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଯାତରା (ଯାନି, ଯାତ୍ରା), ପରବ (ପର୍ବ) ଖୁବ୍ ଜାକଜମକରେ ନାଚଗୀତ ମାଧମରେ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି ।ମହୁଲି ନିଶାରେ ମସଗୁଲ ହୋଇ ଗୋଡ଼କୁ ଗୋଡ଼ ଛନ୍ଦି, ଅଣ୍ଟାକୁ ଦୋହଲାଇ ଡେମସା ନାଚର ତାଳେ ତାଳେ ନାଚିଲା ବେଳେ ବନଭୂମି ମୁଖରିତ ହୋଇଉଠେ ।ଏମାନଙ୍କର ବନ୍ୟ ସଂ ୃତି ଭିତରେ ହିଁ ରହିଛି ଜୀବନ ଏବଂ ବଞ୍ଚିବାର ଏକ ଅମୃତଧାରା ।

ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ
ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ, ଖଲ୍ଲିକୋଟ (ସ୍ୱୟଂଶାସିତ) ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ବ୍ରହ୍ମପୁର

`ÿLÿæ{Sæ{Àÿ Óæþê ¯ÿ{¯ÿLÿæœÿ¦çZÿ ¯ÿNÿ†ÿæ

ତାରାକାନ୍ତ ମହାନ୍ତି

ର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ମତବାଦର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପ୍ରବକ୍ତା ସ୍ୱାମୀ ରାମକୃ ପରମହଂସଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ନରେନ୍ ଯେ କି ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ରୂପେ ପରିଚିତ, ବିଶ୍ୱକୁ ଏକ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱ ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ମହାନ୍ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ତାହାର ଏକ ନମୁନା ହେଉଛି, ୧୮୯୩ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱ ଧର୍ମ ସ ିଳନୀରେ ଯେଉଁ ତିହାସିକ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ତାହାର କିୟଦଂଶ ଏଠାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା – ଆମେରିକାର ଭ୍ରାତା ଓ ଭଗୀଗଣ, ଆପଣମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସୌଜନ୍ୟମୂଳକ ଓ ବନ୍ଧୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ଓ ମୋ ହୃଦୟ ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ଉଦ୍‌ବେଳିତ । ବିଶ୍ୱର ପୁରାତନ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ କ୍ରମରେ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି ଏବଂ ବିଶ୍ୱର ସବୁ ଧର୍ମର ଜନନୀଙ୍କ ନାମରେ ମଧ କୋଟି କୋଟି ହିନ୍ଦୁ ଜନତାର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀ ଓ ଜାତି ତରଫରୁ ମୁଁ ମଧ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ।

ମୁଁ ସେହି ଧର୍ମ ପାଇଁ ଗର୍ବ କରେ, ଯାହା ବିଶ୍ୱକୁ ଉଭୟ ସହନଶୀଳତା ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।ଆମେ କେବଳ ଯେ ସାର୍ବଜନୀନ ସହନଶୀଳତାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ, ତା ନୁହେଁ ବରଂ ସମସ୍ତ ଧର୍ମକୁ ଏକ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରୁ ।କାରଣ ସବୁଧର୍ମର ମୌଳିକ ସତ୍ୟ, ପ୍ରେମ, ଜ୍ଞାନ ଓ କ୍ୟ ଅଟେ । ମୁଁ ସେହି ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ଗର୍ବ କରେ, ଯାହା ବିଶ୍ୱର ନି ଷିତ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ସବୁଧର୍ମର ଶରଣାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଓ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଇସ୍ରାଏଲ୍‌ବାସୀଙ୍କ ବିଶୁଦ୍ଧତାକୁ ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରି ତାକୁ ମଧ ସମାନ ସ୍ଥାନ ଆମ ଭିତରେ ଦେଇଛୁ । ସେମାନେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଆସି ବସବାସ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ବର୍ଷ ସେମାନଙ୍କର ପବିତ୍ର ମନ୍ଦିର ରୋମାନ୍ ଅତ୍ୟାଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡିତ କରାଯାଇ ଭୂଲୁଣ୍ଠିତ କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଁ ସେହି ଧର୍ମ ପାଇଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ଯାହାକି ମହା ଜୋରାଷ୍ଟର ଜାତିକୁ ନିଜ ଦେଶରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛି ଏବଂ ଜୋରାଷ୍ଟର ଧର୍ମର ଅଂଶବିଶେଷକୁ ଆପଣାଇ ନେଇଛି ।

ଭ୍ରାତାଗଣ ମୁଁ ଏକ ଶ୍ଳୋକରୁ କେତେକ ଧାଡ଼ି ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ଯାହାକି ମୋର ବାଲ୍ୟ କାଳରେ ଏବେ ବି ମନେ ପଡ଼େ ।ଏବେ ନିୟୁତ ନିୟୁତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କଦ୍ୱାରା ତାହା ନିରନ୍ତର ଗାନ କରାଯାଉଛି । ଯେପରି ବିଭିନ୍ନ ଝରଣା ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଉତ୍ସ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି, ସେହି ସବୁ ସମୁଦ୍ରରେ ମିଶି ଯାଆନ୍ତି ।ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯାହା ଜଟିଳ ଓ ସଳଖ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ସେମାନେ ସବୁ ଭଗବାନ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବା ପାଇଁ ଧାବମାନ ହୁଅନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମହାସଭା ଯାହାକି ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧୁସ ଙ୍କ ସମାବେଶ ଯାହାକି ସାରା ବିଶ୍ୱକୁ ଗୀତାରେ ପ୍ରଚାରିତ ଓ ଘୋଷିତ ବାଣୀର ଏକ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରୁଛି, ତାହା ହେଉଛି ଯେ ମୋ ପାଖକୁ ଯେଉଁ ଆକାରରେ, ଯେଉଁ ରୂପରେ, ଯେଉଁ ମାର୍ଗ ଦେଇ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଆସନ୍ତି ତାହା ଶେଷରେ ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇଥାଏ । ଏ ସୁନ୍ଦର ପୃଥିବୀକୁ ଜାତିଭେଦ, ଧର୍ମାନ୍ଧତା ଏବଂ ଏହାର ସାଂଘାତିକ ପରିଣତି ଏବଂ ଧର୍ମ ଉନାଦନା ପୃଥିବୀକୁ ବହୁଦିନ ଧରି କବଳିତ କରି ରଖିଛି ।ସେମାନେ ପୃଥିବୀକୁ ହିଂସାରେ ଭରି ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ରକ୍ତରେ ତିନ୍ତାଇ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଅନ୍ଧକାରା ନ୍ନ କରି ରଖିଥାଆନ୍ତି । ଏହି ଭୟଙ୍କର ରାକ୍ଷସମାନେ ନଥିଲେ ମାନବ ସମାଜ ଯାହା ଆଜି ଅଛି ବହୁ ଦିନରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗାମୀ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା ।ସେମାନଙ୍କର ସମୟ ଆସିଯାଇଛି ଏବଂ ମୁଁ ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଆଶା କରିବି ଯେଉଁ ଘଣ୍ଟା ଏହି ମହାସଭାର ପ୍ରାତଃକାଳରେ ବାଜି ଉଠିଲା ଏହା ସମସ୍ତ ଧର୍ମ ଉନାଦନାର ମରଣ ଘଣ୍ଟି ।

ମାର୍ଫତ୍ : ଡକ୍ଟର ପ୍ରଫେସର ଅରୁଣା ମିଶ୍ର
୬୮/୧, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବିହାର (ସୈନିକ ୁଲ ପାଖ)
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୫

f{~ Àÿæ Î ’ÿtÿ µÿæ{¯ÿ xÿ… Àÿæ™æLÿÐÿ

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଦାଶ

ଶ ଶତା ୀର ପଞ୍ଚମ ଦଶକରେ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବହୁ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଘଟଣାମାନ ଘଟିଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ମାର୍କିନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଟ୍ରୁମାନ୍ ସୋଭିଏତ୍ ଋଷ୍ ଗୁପ୍ତରେ ପରମାଣୁ ବୋମା ପରୀକ୍ଷା କରିସାରିଛି ବୋଲି ଏକ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକର ଖବର ପୃଥିବୀବାସୀଙ୍କୁ ଦେଲେ । ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଦୀର୍ଘ ଦିନର ପରାଧୀନତା ପରେ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ଦେଶ ଚୀନ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ ରୂପେ ଉଭା ହେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧବେଳେ କାନ୍ଧକୁ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ ଅକ୍ଷଶକ୍ତିକୁ ପରାସ୍ତ କରିଥିବା ପୃଥିବୀର ଦୁଇ ମହାଶକ୍ତି ଋଷିଆ ଓ ଆମେରିକା ମଧ୍ୟରେ ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଉଭୟ ଦେଶ ପରସ୍ପରକୁ ଘୃଣା ଓ ଈର୍ଷା କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ମାତ୍ର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, ବିଧାୟକ ସଭାରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇ ଜାନୁଆରୀ ୨୬, ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଏ ଦେଶକୁ ଏକ ସାର୍ବଭୌମ ଗଣତା ିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ଏହା ସାଙ୍ଗକୁ ଭାରତର ମୌଳିକ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇ ଅତି ସତର୍କତାର ସହିତ ଭାରତ ଉଭୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ ଅଣକମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଗୋ ୀ ସହିତ ସୁସ ର୍କ ରଖିବା ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କଲା ।

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଭାବେ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଣ୍ଡିତ ଋଷିଆରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଦେଶର ଜଳବାୟୁ ତଥା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତାମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ହେୟ ମନୋଭାବରେ ଅତି ହୋଇ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେଇମାସ ମଧ୍ୟରେ ସେ ମ ୋ ଛାଡ଼ିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଏହାପରେ ସେ ୱାଶିଂଟନରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇ ସେଠାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପରେ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷିଆ ଭଳି ଏକ ମହାନ୍ ଦେଶରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ପରି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ନାମ ଆଲୋଚନା ପରିସରଭୁକ୍ତ ହେଉଥିଲା । ଜଣେ ହେଲେ ଚୀନର ରାଜଧାନୀ ପେକିଂରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ, କୂଟନୀତିଜ୍ଞ କେ.ଏମ୍. ପାନିକର, ଆଇ.ସି.ଏସ୍. ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ହେଲେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଇଂରାଜୀ ଖବରକାଗଜ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଟାଇମସ୍ ର ସ ାଦକ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଜ୍ୟେ ପୁତ୍ର ଦେବଦାସ ଗାନ୍ଧୀ । ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସ ନ୍ନ ପ୍ରଧାନମ ୀ ନେହୁରୁ ବୈଦେଶିକ ସଚିବ କେ.ପି. ଏସ୍. ମେନନ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଦାର୍ଶନିକ ଡଃ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ଏ ପଦବୀ ପାଇଁ ମନୋନୀତ କରି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କଳ୍ପନାଜଳ୍ପନାର ଅବସାନ ଘଟାଇଥିଲେ । ବେଶ୍ ପୋଷାକରେ ପୂରାମାତ୍ରାରେ ସାଦାସିଧା ଓ ନିରାମିଷାଷୀ ଜୀବନରେ ଥରେମାତ୍ର ମଦସ୍ପର୍ଶ କରିନଥିବା ଏହି ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଶିକ୍ଷାବିତ୍‌ଙ୍କୁ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷଭଳି ଏକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦେଶକୁ ପଠାଇଥିବାରୁ କିଛି ଲୋକ ଅବଶ୍ୟ ନେହୁରୁଙ୍କୁ ମୃଦୁ ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କ ସୋଭିଏତ୍ ଋଷରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଭାବେ ତିନି ବର୍ଷର ରହଣୀ ଉଭୟ ଦେଶ ପାଇଁ ମଙ୍ଗଳପ୍ରଦ ହୋଇଥିଲା ।

ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ନୀତିନି ବିଶ୍ୱବିଦିତ ଦାର୍ଶନିକଙ୍କର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାର ଖବର ସୋଭିଏତ୍ ଋଷରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବାମାତ୍ରେ ସେ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ତଥା କୂଟନୀତିଜ୍ଞ ମହଲରେ ଆନନ୍ଦର ଲହରୀ ଖେଳିଗଲା । ଋଷିଆର ଲୌହମାନବ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ଯାହାଙ୍କୁ ସ୍ୱଦେଶର ସହକର୍ମୀମାନେ ସହଜରେ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିପାରୁନଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଦେବାପାଇଁ କୁଣ୍ଠା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ନୂତନ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱାଗତ କଲେ । ରାଧାକୃ ନ୍ ସୋଭିଏତ୍ ଋଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରିବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ସେ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ କାଲ୍‌ନିନ୍ ତାଙ୍କୁ ସାଦରେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇ ପରିଚୟପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଅଥଚ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ନେଦରଲାଣ୍ଡର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ମିଃ. ଲ୍ୟା ିଙ୍ଗ୍ ମ ୋରେ ଦୀର୍ଘ ଛ ମାସ ଅବସ୍ଥାନ କରିବା ପରେ ନିଜର ପରିଚୟପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେ । ବିଂଶ ଶତା ୀରେ ସପ୍ତ ଦଶକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଆମ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଲକ୍ଷୀକାନ୍ତ ଝା ତତ୍‌କାଳୀନ ମାର୍କିନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରିଚାର୍ଡ଼ ନିକସନ୍‌ଙ୍କର ଅବଜ୍ଞାର ଶିକାର ହୋଇ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ନିଜର ପରିଚୟପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ନିକ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କ ଏତାଦୃଶ ଅଭଦ୍ରୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରଧାନମ ୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ଏଲ୍.କେ. ଝାଙ୍କୁ ଭାରତକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ ।

୧୯୫୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସ ୧୪ ତାରିଖ । ମ ୋସ୍ଥିତ ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସର ଟେଲିଫୋନ୍ କ୍ରିଂ କ୍ରିଂ ଶ କଲା । ସେପଟରୁ

ଯେଉଁ ବାର୍ତ୍ତା ଆସିଲା ତାହା ଏହିପରି – ଅକ୍ଟୋବର–ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଏଠାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହେବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣ ଯୁନେ ।ର ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ମାଓସେ ତୁଙ୍ଗ୍ ଓ ଚାଉ–ଏନଲାସ୍ ଏଠାକୁ ଆସିବାରୁ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ସେମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ । ଆଜି ତାଙ୍କର ବ୍ୟସ୍ତବହୁଳ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ମୁକ୍ତ ଦିବସ ।ସୁତରାଂ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ପାଇଁ ସେ ଇ । ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ରାଧାକୃ ନ୍ ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କ୍ରେମଲିନ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିଥିଲେ ।ସେ ସମୟରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟରେ ଋଷିଆର ବୈଦେଶିକ ମ । ଭିସିନ୍ ି ଏବଂ ଋଷ ଭାଷାକୁ ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁବାଦ କରୁଥିବା ଦ୍ୱିଭାଷୀ ଋଷୀୟ କର୍ମଚାରୀ ପାଭଲଭ୍ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ରାଧାକୃ ନ୍ ଲେଖିଛନ୍ତି– ମୁଁ ତାଙ୍କୁ (ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କୁ) କହିଲି ଆମର ଅତୀତରେ ଜଣେ ସମ୍ରାଟ ଥିଲେ ଯିଏ ରକ୍ତାକ୍ତ ସଂଗ୍ରାମରେ ବିଜୟୀ ହୋଇ ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯୁଦ୍ଧ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ସନ୍ୟାସ ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ।ଆପଣ ନିଜେ ହିଂସାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି କ୍ଷମତାସୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ।କିଏ କହିବ, ଆପଣଙ୍କର ସେଭଳି ପରିବର୍ତ୍ତନ ନହେବ ବୋଲି ? ସିତ ହାସ୍ୟରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ– ହଁ ସମୟେ ସମୟେ ଅଲୌକିକ ଘଟଣାମାନ ଘଟେ, ମୁଁ ନିଜେ ବି ଏକ ଧାର୍ମିକ ଅନୁ ।ନରେ ଦୀର୍ଘ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ କଟାଇଥିଲି । ଏହାପରେ ରାଧାକୃ ନ୍ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ନାହାନ୍ତି ।ତାଙ୍କର ଆସିବାର ଏକମାତ୍ର ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଉଛି ଭାରତ ଓ ଋଷ ମଧ୍ୟରେ ସେହ ଓ ସଦ୍‌ଭାବ ପ୍ରତି । କରିବା । ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ମନ୍ତବ୍ୟ ରଖିଥିଲେ ଯେ ଋଷିଆର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକା ଧରଣର । ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାକ୍ଷାତକାର ଅଧଘଣ୍ଟାରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ମୁ   ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ପରେ ପାଭାଲୋଭ୍ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ ।

୧୯୫୨ ମସିହାରେ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ବିପୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ବିଜୟୀ କରାଇ ପଣ୍ଡିତ ନେହୁରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରଧାନମ । ରୂପେ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ ଶିଷ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ଡଃ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ହେଲେ ପ୍ରଥମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ।ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବୀ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସର ବହୁ ଆଶାୟୀ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଥିଲେ ।ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରଧାନମ । ନେହୁରୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏ ପଦବୀ ପାଇଁ ମନୋନୀତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜଣେ ଅଣରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଅକସ୍‌ଫୋର୍ଡ଼ରୁ ଫେରି ତାଙ୍କର ପ୍ରଫେସର ପଦରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ପଦବୀ ପାଇଁ ମନୋନୀତ କଲେ । ଶିକ୍ଷକତାକୁ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଆଦର୍ଶ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଥିବା ଏହି ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ଦାର୍ଶନିକ ପରିଶେଷରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

୧୯୫୨ ଏପ୍ରିଲ୍ ୫ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଋଷ ବୈଦେଶିକ ମ ଣାଳୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତଙ୍କୁ ବିଦାୟ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଭୋଜି ସଭାର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ ।ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଘଣ୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଦାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଉତ୍ସପରେ ସେହିଦିନ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରିବା କଥା ।ଭୋଜି ସଭାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବା ସମୟରେ ବୈଦେଶିକ ମ । ଭିସିନ ି ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ଋଷିଆ ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ସଭାକାର୍ଯ୍ୟ ତରବରିଆ ଭାବେ ସମାପ୍ତ କରି ରାଧାକୃ ନ୍ କ୍ରେମଲିନ୍ ପ୍ରାସାଦରେ ପହଞ୍ଚିବାମାତ୍ରେ ତାଙ୍କ ଆଗମନକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୟନରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିବା ବିଶ୍ୱର ଏହି କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପୁରୁଷ ଦୁଇହସ୍ତ ସଂପ୍ରସାରଣ କରି ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଇଲେ ।ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବାବେଳେ ମଣିଷ ଯେମିତି ଧୈର୍ଯ୍ୟହରା ହୁଏ ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ସେମିତି ବିଷର୍ଣ୍ଣ ଦେଖାଯାଉଥାଏ ।

ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ଏତାଦୃଶ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପ୍ରଜ୍ଞା ପୁରୁଷ ରାଧାକୃ ନ୍ ମଧ୍ୟ ବିହ୍ୱଳିତ ହୋଇଗଲେ ।ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି, ମୁଁ ତାଙ୍କର ପିଠି ଥାପୁଡ଼ାଇ ଚିବୁକ ଆଉଁଷି ଶିର ଉପରେ ହସ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ କଲି ।ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସୋଭିଏତ୍ ଋଷ ଉତ୍ତୋରତର ଉନ୍ନତି କରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେଉ ବୋଲି କାମନା କଲି ।ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ଯାହା କହିଲେ ତାହା ବାସ୍ତବିକ ଗଭୀର ଭାବୋଦ୍ଦୀପକ ଥିଲା । ସେ କହିଲେ, ତୁମେ ହେଉଛ ଏ ଦୁନିଆରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମୋତେ ଦାନବ ରୂପରେ ନଦେଖି ମାନବ ରୂପେ ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲା ।ତୁମପରି ଜଣେ ମହାନ୍ କୂଟନୀତିଜ୍ଞଙ୍କୁ ପାଇ ଆମଦେଶ ଧନ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲି ଯାଉଥିବା ହେତୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦୁଃଖିତ ।ମୁଁ ତ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚିବିନି, ତୁମେ କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ହୁଅ, ଏହା ହିଁ ମୋର କାମନା ।

ଦୀର୍ଘ ତିନି ଘଣ୍ଟାର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ପରେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତଙ୍କୁ ଅଶ୍ରୁଳ ନୟନରେ ବିଦାୟ ଦେଲେ । ଏହିଭଳି ଏକ ଭାବବିହ୍ୱଳ ପରିବେଶରୁ ରାଧାକୃ ନ୍ ସନ୍ତପ୍ତ ହୃଦୟରେ ସେହିଦିନ ହିଁ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରିଲେ ।ସ୍ୱ–ଉକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ତେଣେ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚିଲେନି । ମାତ୍ର ଛ ମାସପରେ ସେ ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଏଣେ କିନ୍ତୁ ରାଧାକୃ ନ୍ ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବୀରେ ରହି ଏହାପରେ ପୂରା ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦବୀ ମଣ୍ଡନ କରି ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୭ ତାରିଖ ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ଅଠାଅଶୀ ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାଙ୍କର ମାନ୍ଦ୍ରାଜସ୍ଥିତ ବାସଭବନରେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ ।

ଏନ୍.:୪/୨୪୫
ଆଇ.ଆର୍‌ସି. ଭିଲେଜ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୭୫୧୦୧୫

¨ jæ¨Àÿ Ì Àÿæ™æLÿÐ æ¯

କୃ ଚନ୍ଦ୍ର ସୁଆର

ମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ପରେ ଭାରତୀୟ ସଂ ୃତି ଏବଂ ଦର୍ଶନ ସଂପର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଓ ମଞ୍ଚମାନଙ୍କରେ ସାରଗର୍ଭକ ଭାଷଣମାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଭାରତର ଅଖଣ୍ଡତା ଓ ସମୃଦ୍ଧଶାଳୀ ପ୍ରାଚୀନ ସଂ ୃତି ଓ ଦର୍ଶନକୁ ବିଶ୍ୱଦରବାରରେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ବୌଦ୍ଧିକ ଜଗତର ଉ ଳ ଜ୍ୟୋତିଷ୍କ, ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ ଡଃ ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ରାଧାକୃ ନ୍ ଯେଉଁଭଳି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ମନୋବଳ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ତାହା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ।

ସବୁ ଧର୍ମକୁ ସେ ସମାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ସବୁଧର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ କଂଗ୍ରେସ ନାମକ ଏକ ସଂଘ ପ୍ରତି । କରିଥିଲେ । ୧୯୨୫ ମସିହାରୁ ୧୯୩୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ତାହାର ସଭାପତି ଥିଲେ ।

ଦର୍ଶନଶା ରେ ଧୂରୀଣ ଏହି ମହାମନା ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ରାଶି ରାଶି ଗବେଷଣାତ୍ମକ ପ୍ରବନ୍ଧ, ବକ୍ତୃତାମାଳା ପ୍ରଭୃତି ସୃଷ୍ଟି ଭାରତୀୟ ସଂ ୃତି ତଥା ଦର୍ଶନ ଜଗତରେ ନୂତନ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଏସେନ୍ସିଆଲସ୍ ଅଫ୍ ସାଇକୋଲୋଜି (ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ), ଦି ଫିଲୋସଫି ଅଫ୍ ଦି ଉପନିଷଦ, ଦି ଏଥିକ ଅଫ୍ ବେଦାନ୍ତ ଆଣ୍ଡ ଇଟ୍ସ ପ୍ରିପୋଜିସନ୍, ଫିଲୋସଫି ଅଫ୍ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର, ଆନ୍.ଆଇ.ଡ଼ି. ଆଲ୍ ଭିଉ ଅଫ୍ ଲାଇଫ୍, ଦି ରେଇନ ଅଫ୍ ରିଲିଜନ୍ ଇନ୍ କଣ୍ଟେ ।ରାରି (ସାଂପ୍ରତିକ ଦର୍ଶନରେ ଧର୍ମର ପ୍ରଭୁତ୍ୱ), ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଫିଲୋସଫି (ଭାରତୀୟ ଦର୍ଶନ)ର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପୁସ୍ତକ, ଦି ହିନ୍ଦୁ ଭିଉ ଅଫ୍ ଲାଇଫ୍ (ଜୀବନ ପ୍ରତି ହିନ୍ଦୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ), ଇଷ୍ଟେର୍ନ ରିଲିଜନ ଏଣ୍ଡ ୱେଷ୍ଟେର୍ଣ୍ଣ ଥଟ୍ (ପ୍ରାଚ୍ୟ ଧର୍ମ ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଚିନ୍ତାଧାରା), ଏଜୁକେଶନ ପଲିଟିକ୍ସ ଏଣ୍ଡ ୱାର (ଶିକ୍ଷା ଓ ରାଜନୀତି ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧ), ଦି ଭଗବଦ୍ ଗୀତା, ମାଇଁ ସର୍ଚ୍ଚ ଫର୍ ଟ୍ରୁଥ୍ (ମୋର ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନ) ଆଦି ପୁସ୍ତକ ଓ ଗ୍ର ମାନଙ୍କରେ ତତ୍‌କାଳୀନ ସମାଜର ନିଖୁଣ ଚିତ୍ର ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ।

ମୁଁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷକ ।ଶିକ୍ଷକତାରୁ ଆସି ମୁଁ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦ ଅଧିକାର କରିପାରିଛି, ମୋ ଜନ ତିଥିରେ ମୋତେ ସ ।ନିତ ନକରି ଯଦି ସମଗ୍ର ଗୁରୁକୁଳକୁ ସ ।ନିତ କରାଯାଏ, ତେବେ ତାହା ମୋ ପାଇଁ ଶ୍ରେ ସ ।ନ ହେବ – ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦ ଅଳଙ୍କୃତ କରିବା ପରେ ତାଙ୍କ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ପଚରା ଯାଇଥିଲା, ମହାନୁଭବୀ ରାଧାକୃ ନ୍ ଏକଥା କହିଥିଲେ । ସତରେ କେତେ ଯେ ଏହା ହୃଦୟଗ୍ରାହୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟ ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ ।

ଏକାଧାରରେ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ ସଫଳ ପ୍ରଶାସକ, ବିଶ୍ୱ ବିଖ୍ୟାତ ଦାର୍ଶନିକ, କୂଟନୀତିଜ୍ଞ, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତି ସଂପନ୍ନ ଲେଖକ, ସୁବକ୍ତା, ସମାଲୋଚକ, ସଂ ।ରକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ତଥା ମାନବବାଦର ମହାନ୍ ପ୍ରବକ୍ତା ।

ଏହି ପ୍ରାତଃ ସ୍ମରଣୀୟ ମନିଷୀଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ ୧୮୮୮ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୫ ତାରିଖ ଦିନ ତାମିଲନାଡୁର ତିରୁଭାଣି ଗ୍ରାମର ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିବାରରେ ।ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ବୀରସ୍ୱାମୀ । ଭଗବାନ କୃ ଓ ରାଧାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଭୂମି ହେତୁ ପିତା ନାମ ଦେଇଥିଲେ ରାଧାକୃ ନ୍ ।ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ପୂଜକ ଓ ଗ୍ରାମ ଅବଧାନ ।ଆର୍ଥିକ ଅସ୍ୱ ଳତା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ କୁସୁମ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା ।ତାଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ଗ୍ରାମରେ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରଥା

ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ନାମ ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ଶ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ପିଲାଟି ଦିନରୁ ତାଙ୍କର ଗଭୀର ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ମହାନ୍ କରି ତୋଳି ଥିଲା ।ଆଦ୍ୟ ଜୀବନରେ ସେ ମିସନାରୀ ୂଲରେ ବାଲ୍ୟଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ କରିଥିବାରୁ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ ।ପିଲାବେଳେ ସାମାନ୍ୟ ଲ ।ଶୀଳ ନମ୍ର ଓ ସୁଧୀର ଥିଲେ ସେ ।

୧୮୯୬ ମସିହାରେ ରାଧକୃ ନ୍ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ତିରୁପତି ଠୁ ଲୁଥର୍ଣ୍ଣ ମିଶନ୍ ହାଇ ୂଲରେ ପ୍ରବେଶ କରି ସେଠାରେ ୧୯୦୦ ମସିହାରେ ହାଇ ୂଲ ପଢ଼ା ସମାପ୍ତ କରି ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଭେଲୋର ଦୁଇଟି କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଚେନ୍ନାଇର ଏକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟାନ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ୧୯୦୪ ମସିହାରେ ଦର୍ଶନ ଶା ରେ ଅନର୍ସ (ସ ।ନ) ସହିତ ବି.ଏ. ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ।ତତ୍‌ପରେ ପରେ ସେ ଦର୍ଶନ ଶା ରେ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଚେନ୍ନାଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଏମ୍.ଏ. ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୯୦୯ ମସିହାରେ ମାଦ୍ରାଜର ପ୍ରେସିଡ଼େନ୍‌ସୀ କଲେଜରେ ଦର୍ଶନ ଶା   ବିଭାଗର ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବେ ରାଧାକୃ ନ୍ ନିଜର କର୍ମମୟ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରି ୧୯୧୮ ମସିହାରେ ମହୀଶୂର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦର୍ଶନ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ।ତତ୍ ପରେ ପରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ତଥା କଲିକତା ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ତତ୍‌କାଳୀନ କୁଳପତି ସାର୍ ଆଶୁତୋଷ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ସେ ୧୯୨୧ ମସିହାରୁ ୧୯୩୧ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସମ୍ରାଟ ପଞ୍ଚମ ଜର୍ଜ ଦର୍ଶନ ଚେୟାରର ପ୍ରଫେସର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନ କରିଥିଲେ ।ଏହାପରେ ତାଙ୍କୁ ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ଼ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଇଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ରିଲିଜିଅନ୍ (ପ୍ରାଚ୍ୟଧର୍ମ) ବିଭାଗରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିଥିଲା ।ନିଜର ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭା ଯୋଗୁଁ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ଏସିଆ ଏବଂ ୟୁରୋପର ଦୁଇଟି ଖ୍ୟାତିସଂପନ୍ନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପନା କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେ ୧୯୩୧ରୁ ୧୯୩୯ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନ୍ଧ୍ର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଭାବେ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଥିଲେ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଜାତିର ଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ତଥା ପଣ୍ଡିତ ମଦନମୋହନ ମାଲବ୍ୟଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ୧୯୩୯ରୁ ୧୯୪୮ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଧାକୃ ନ୍ ବନାରସ ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରି ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୃଦ୍ଧି କରାଇଥିଲେ ।

୧୯୪୯ରୁ ୧୯୫୨ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷିଆର ସର୍ବମୟକର୍ତ୍ତା ଷ୍ଟାଲିନ୍‌ଙ୍କ ଶାସନ କାଳରେ ଭାରତର ତତ୍‌କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମ 1 ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ରୁଷରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ।ସେହି ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସରେ ଅଧିକ ସମୟ ପାଉଥିବାରୁ ସେ ଅଧ୍ୟୟନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ରହିବା ସଂଗେ ବିଭିନ୍ନ ସାଂ ୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ତଥା ସଭାସମିତି ଓ ଆଲୋଚନାଚକ୍ରରେ ଯୋଗଦାନ କରି ସଂ ୃତି ଓ ଦର୍ଶନ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଗଭୀର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷଣ ଦେଉଥିଲେ ।

୧୯୫୬ ମସିହାରୁ ୧୯୬୨ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟସଭାର ଅଧକ୍ଷ ତଥା ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବେ ସେ ଅନେକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଭାରତ–ଚୀନ ଯୁଦ୍ଧ ତଥା ୧୯୬୫ ମସିହାରେ ଭାରତ–ପାକିସ୍ଥାନ ଯୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିତ୍ୱ ସମୟରେ ହିଁ ହୋଇଥିଲା । ଡକ୍ଟର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦଙ୍କ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ସେ ଭାରତର ଦ୍ୱିତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରି ୧୯୬୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ଏହି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଥିଲେ ।୧୯୬୩ ମସିହାରେ ତାଙ୍କ ଆମେରିକା ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଆମେରିକାର ତ ।ଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜନ୍ କେନେଡ଼ି ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ ।ନ ଦେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ତାଙ୍କ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ ହ୍ୱାଇଟ ହାଉସ୍ ପରିସରରେ ତାଙ୍କ ବିମାନ ଅବତରଣ କରିବାର ସ୍ୱତ   ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଅସାମାନ୍ୟ ପ୍ରତିଭା ପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଏକାଡ଼େମୀ ତାଙ୍କୁ ଫେଲୋସିପ୍ ଅଫ୍ ଅଲସୋଲସ ଏବଂ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏଲ୍.ଏଲ୍.ଡି ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।ଆମେରିକା ଏଡ଼ନ୍‌ବରୋ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ନ୍ୟୁୟର୍କ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଡକ୍ଟର ଅଫ୍ ଲ, ବ୍ରିଟେନ ବକିଂହାମ ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ତାଙ୍କୁ ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅର୍ଡ଼ର ଅଫ୍ ରେବଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ସରକାର ଜ୍ଞାନଗୁରୁ ଭାରତୀୟ ବିଦ୍ୟାଭବନ ତାଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାଭା   ର ଓ ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉପାଧି ଭାରତରତ୍ନ ରେ ଭୂଷିତ କରିଥିଲେ ।

ଜ୍ଞାନ ତପସ୍ୱୀ ରାଧାକୃ ନ୍‌ଙ୍କ ଇ ।ନୁସାରେ ୧୯୬୨ ମସିହାଠାରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୫ ତାରିଖକୁ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଗୁରୁଦିବସ ରୂପେ ପାଳନ କରାଯାଉଛି ।ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସ   କବିରଙ୍କ ଭାଷାରେ କହିବାକୁ ଗଲେ – ଗୁରୁଗୋବିନ୍ଦ ଦୋଉ ଖଡ଼େ କାକେ ଲାଗୌଂପାଂୟ । ବଲିହାରୀ ଗୁରୁ ଆପନେ ଗୋବିନ୍ଦ ଦିୟୋ ବତାୟ । (ଅର୍ଥାତ୍ ଗୁରୁ ଓ ଗୋବିନ୍ଦ ଦୁହେଁ ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ।ମୁଁ ଆଗେ କାହାର ଚରଣ ସ୍ପର୍ଶ କରିବି ?) ଗୁରୁ ହିଁ ଧନ୍ୟ, ମୁଁ ତାଙ୍କରି ଚରଣରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେବି ।କାରଣ ସେ ମୋତେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ପାଇବାର ବାଟ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ଗୁରୁ ହିଁ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ପଣ କରୁଥିବାରୁ ଶିଷ୍ୟ ପାଇଁ ଗୁରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରତୀକ ।ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରା ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ହିଁ

ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ପରଂପରାକୁ ବଳି କରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମା, ବି ୁ, ମହେଶ୍ୱରଙ୍କ ସ ିଳିତ ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଯଥାର୍ଥରେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁ ଭାବରେ ସେ ଯେଉଁଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିଛନ୍ତି ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁ ଶ ର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ବହୁଗୁଣରେ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଆରୁଣି, ଉପମନ୍ୟୁ, ଏକଲବ୍ୟ, ନଚିକେତାଭଳି ଶିଷ୍ୟମାନେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶପାଳନ କରି ଜୀବନ ଦାନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଗେଇ ଯାଇଥିଲେ ।ଜୀବନରେ ବଡ଼ ମଣିଷ ହେବାକୁ ହେଲେ ଦୃଢ଼ ମନୋବଳ ଦରକାର ।

ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ ତଥା ଏକ ବୃହତ୍ତମ ରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଅଧି ିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନରେ ତିଳେ ହେଲେ ଅହଂଭାବ ନଥିଲା । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ଓ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ସ୍ୱଭାବର ଥିଲେ ।ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ତାଙ୍କର ଏପରି ଚମ ।ର ପ୍ରତିଭା ଓ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଯାଦୁକରି ସ୍ପର୍ଶରେ ସମସ୍ତେ ବାନ୍ଧି ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଧ୍ୟାପନା ଶୈଳୀ ଏପରି ମଜାଦାର୍ ଥିଲା, ଅନ୍ୟ ବିଭାଗର ପିଲାଏ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଚାଲି ଆସୁଥିଲେ । ସର୍ବୋପରି ତାଙ୍କ ପିଲାଏ କିପରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଭଲ ନାଁ କମାଇ ପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ ।

ଏହି ମହାନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକଙ୍କର କର୍ମମୟ ଜୀବନର ଅବସାନ ୧୯୭୫ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ ଘଟିଥିଲା ।

ଆଜି ସେ ଆମ ଗହଣରେ ନାହାନ୍ତି ସତ, ହେଲେ ରଖି ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଚିରନ୍ତନ ସ ୃତି ।ତାଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପରାକା । ତଥା କୃତି ଓ କୀର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ସେ ଖାଲି ଆମ ଦେଶ କାହିଁକି, ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଚିରସରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବେ । ତାଙ୍କଭଳି ରାଷ୍ଟ୍ରଭକ୍ତ ଓ ଜ୍ଞାନ ତପସ୍ୱୀ ବାସ୍ତବରେ ବିରଳ ।

ଏମ୍.ଇ.ଜି. ଓ୍ୱାନ୍-୪୨/୧
ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର ହାଉସିଂବୋର୍ଡ଼ କଲୋନୀ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଓ ି । ତି ପରି ପୁନ ିତ
କଳାକାର େ ଖକ ଅ ୁ

ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ଧରି ସୁପ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ରାଜ୍ୟ ସଂ ୃତି ପରିଷଦକୁ ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ତଥା ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହାର ପୁନର୍ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ସଂ ୃତି ମ 1 ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ପାତ୍ର ଏହି ପୁନର୍ଗଠିତ ପରିଷଦର ଅଧକ୍ଷ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସଂ ୃତି ସଚିବ, ରାଜ୍ୟ ସଂ ୃତି ସଚିବ, ରାଜ୍ୟ ବୟନ ଶିଳ୍ପ ସଚିବ, ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଏକାଡ଼େମୀଗୁଡ଼ିକର ସଭାପତି, ନ୍ୟାସନାଲ ୁଲ ଅଫ୍ ଡ୍ରାମା, ନ୍ୟାସ୍‌ନାଲ ବୁକ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ, ଓଡ଼ିଶା ଭାଷା ପ୍ରତି ।ନ ଓ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ସାଂ ୃତିକ ପରିଷଦର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କୁ ଏହି ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ଭାବେ ନିଆଯାଇଛି ।

ଏହାଛଡ଼ା କଳା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରତି । ଅର୍ଜନ କରି ଏକାଡ଼େମୀ ପୁର ।ର ପାଇଥିବା ୬ ଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହି ପରିଷଦରେ ସଭ୍ୟଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ସଭ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରତି ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଅତିବଡ଼ି ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ପୁର ।ର ପ୍ରାପ୍ତ ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ସୁଦର୍ଶନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, କଳାକାର ଡଃ ଦୀନନାଥ ପାଠୀ, ବରି ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ, ପୁର ।ରପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ରୀ ଯତୀନ ଦାସ, ଲେଖକ ଡଃ ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର, ଅଭିନେତା ଶ୍ରୀ ଶରତ ପୂଜାରୀ, କେ ଇ ନାଚ ପାଇଁ ପ୍ରତି । ଅର୍ଜନ କରିଥିବା କଳାକାର ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣୀ କୁଅଁରକୁ ଏହି ପୁନର୍ଗଠିତ ପରିଷଦର ସଭ୍ୟଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

Aæ'ÿÉ ÉäæSÀÿ ¯ÿæÓ{'ÿ¯ÿ þÜÿæ¨æ†ÿ

ନରରୂପୀ ନାରାୟଣ ହେଲେ ଗୁରୁ ।
ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଏ–
ଗୁରୁଙ୍କୁ ନ ମଣିବ ନର,
ଗୁରୁ ହିଁ ସାକ୍ଷାତ ଈଶ୍ୱର ।

ଚିନ୍ତାମଣି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ହିପରି ପ୍ରାତଃ ସରଣୀୟ ଗୁରୁଶ୍ରେ ହେଲେ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନବିଦ୍ୟାଳୟର ସ୍ରଷ୍ଟା ଉ ଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ । ସେ ଥିଲେ ପଞ୍ଚଗୁରୁ ସଖା ଜଗତର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ।

ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବ ମହାପାତ୍ର ସେହି ପଞ୍ଚସଖାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ ଲାଭପୂର୍ବକ ବନବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ଗୁରୁ ସାଜି ପଞ୍ଚସଖାଙ୍କର ନିକଟତର ହୋଇଥିଲେ ।

ବାସୁଦେବ, ପିତା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ମହାପାତ୍ର ଓ ମାତା ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେବୀଙ୍କ କୋଳ ମଣ୍ଡନ କରି ୧୮୮୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୮ ତାରିଖରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ବୀରବଳଭଦ୍ରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ବାଲ୍ୟଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ପରେ ବୀର ନରସିଂହପୁର ୁଲ ଶିକ୍ଷକ ଆର୍ତ୍ତତ୍ରାଣ ଦାଶଙ୍କ ଘରେ ରୋଷେଇ କରି ମାଇନର ପଢୁଥିବା ବେଳେ ସେ ଚାରି ଟଙ୍କା ବୃତ୍ତି ଲାଭ କଲେ । ଏ ମୁଦ୍ରା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅକୁଳାନ ହେବାରୁ ପୁରୀ ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ନଡ଼ିଆ ଓ ଲେମ୍ବୁ ବିକ୍ରୀ କରି ବେଶ୍ ଦି ପଇସା ଅ ନ କଲେ ।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଚିର ସହଚର । ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ୁଲ ଶିକ୍ଷାବେଳେ ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନର କଷାଘାତରେ ଜ ରିତ ହୋଇ ପୁରୀ ରେଳଷ୍ଟେସନରେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କର ବୋଝ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହି ଅଭାବ–ଅନଟନ ମେଣ୍ଟାଉ ଥିଲେ ।

ଘଟଣାକ୍ରମେ ବାସୁଦେବ କଟକ ପ୍ୟାରୀମୋହନ ଏକାଡ଼େମୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ଓ ମାଟ୍ରିକ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମାସିକ ନ ଟଙ୍କା ବୃତ୍ତିଲାଭ କଲେ । ଏତିକିରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଆଶା ତୃପ୍ତି ଲାଭ କଲା ନାହିଁ ।

କଟକରେ ଏକ ଘରୋଇ ମେସ୍‌ରେ ରହି ରେଭେନ୍ସା କଲେଜରେ ଏଫ.ଏ. (ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଇ.ଏ.) ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ । ବାସୁଦେବଙ୍କ ଗୁଣରେ ଆକୃ ହୋଇ ଗୁଣ ଚିହରା ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ବହୁଥର ଉକ୍ତ ମେସ୍‌ରେ ବାସୁବାବୁଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିଛନ୍ତି ।

ବାସୁଦେବ ତ ାଳୀନ ପ୍ରଥାନୁଯାୟୀ ବାଲ୍ୟୁତ କନ୍ୟା ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ସେ କନ୍ୟାର ବିୟୋଗ ଘଟିବାରୁ ବାସୁବାବୁଙ୍କ ମନରେ ବିତୃ ା ଜାତ ହେଲା । ତେଣୁ ସେ ଗୃହ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ରୂପେ ଚିର ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ରହିବାକୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲେ । ବାସୁଦେବ ସ ାନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଜର ନମ୍ରତା ପ୍ରକଟ କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କିଛି ଦିନ ପରେ ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇଗଲା । ଜ୍ୟେ ଭ୍ରାତ ପ୍ରତିମ ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାଶଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ସେ ପୁନଃ ବିବାହ କରିବାକୁ ବାଧ ହୋଇଥିଲେ ।

ଆଜୀବନ ଗୁରୁବୃତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବ ସତ୍ୟବାଦୀ ଶ୍ରୀଗୋପାଳ ଜିଉଙ୍କ ନିକଟରେ ଶପଥ ନେଇଥାନ୍ତି । ସେହି ଶପଥ ରକ୍ଷାକରି ସତ୍ୟବାଦୀ ବନବିଦ୍ୟାଳୟ ସମେତ ବହୁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲେ ।

ବାସୁବାବୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟବାଦୀ ଓ ଶୃ ଳା ପ୍ରିୟ ଥିଲେ ।ତାଙ୍କର ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସ କଥା ଚିନ୍ତା କଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ।ସେ ଥିଲେ ଛାତ୍ର ବତ୍ସଳ ।ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଧାରଣା ଥାଏ ଯେ ଛାତ୍ରମାନେ ତାଙ୍କ କଥା ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ମାନିବେ ।ନିମାପଡ଼ା ଜୁବିଲି ହାଇ ୍ଲରେ ଶିକ୍ଷକତାବେଳେ ତାଙ୍କର ଏ ଧାରଣା ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଗଲା । ୍ଲ ହଷ୍ଟେଲର ଛାତ୍ରମାନେ କେତେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ଜନାଷ୍ଟମୀ ପରି ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ମାଂସଭୋଜି କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।ହଷ୍ଟେଲ ପରିଚାଳକ ଭାବେ ଏ ମାଂସ ଭୋଜିକୁ ସେ ନାପସନ୍ଦ କଲେ ।କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନାପସନ୍ଦ ପାଣିଫୋଟକା ତୁଲ୍ୟ ମିଳେଇଗଲା ।ଗୁରୁ ବାସୁବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତିରୋଧ ହାର ମାନିଲା ଓ ମାଂସ ଭୋଜି ହେଲା ।ଏହା ତାଙ୍କ ନୈତିକତା ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ଆଘାତ ଦେଲା ।ତେଣୁ ସେ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଉକ୍ତ ୍ଲର ଶିକ୍ଷକତା ପଦକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କଲେ ।ବହୁ ଶିକ୍ଷକ ତଥା ଛାତ୍ରଙ୍କ ଅନୁନୟବିନୟ ଫଳପ୍ରଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

ବାସୁବାବୁ ଅତି ସାଧାରଣ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରୁଥିଲେ । ଖଦଡ଼ ଧୋତି, ପଞ୍ଜାବୀ ଓ ଦୋଷଡ଼ା ଥିଲା ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଅଙ୍ଗବ । ପରକାଳରେ ସେ ପଗଡ଼ି ଓ ଠେଙ୍ଗା ବ୍ୟବହାର କଲେ ଓ ତତ୍‌ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗେରୁଆ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କଲେ ।

ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବ ଥିଲେ ଏକାଧାରରେ କବି, ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଓ ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟିକ ।ତାଙ୍କ ଲିଖିତ କେତେକ ପୁସ୍ତକ କଲେଜ ସ୍ତରରେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଏକ ଗୌରବମୟ ଘଟଣା ।

ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବ ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ ନାମକରା ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଗୁରୁ ବୃତ୍ତି ଧାରଣ କରିଥିଲେ ।ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ସବୁ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଦକ୍ଷତା ଥିଲା ।ଅଧ୍ୟାପନା କୌଶଳ ମଧ୍ୟ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ।ଏତାଦୃଶ ବିଦ୍ୱାନ, ଛାତ୍ରବତ୍ସଳ, ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ନିଜକୁ କୃତାର୍ଥ ମଣୁଥିଲେ ।ବିଭିନ୍ନ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଗଣ ମଧ୍ୟ ସର୍ବବିଦ୍ୟା ନିପୁଣ, ବହୁଗୁଣ ସ ନ୍ନ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନି , ବ୍ୟାୟାମ ନିପୁଣ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମବାଦୀ ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁଙ୍କର ସହଯୋଗୀ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ପାଇ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହେଉଥିଲେ ।

ଜୀବନର ଶେଷ ଅବସ୍ଥାରେ ବାସୁବାବୁ ନାନା ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ ମ 1 ବିନାୟକ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ତଥା (ପରେ ମୁଖ୍ୟମ 1) ସମାଜ ସଂପାଦକ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ଆନୀତ ଶ୍ରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ହାର ମାନିଲା ।ଶେଷରେ ୧୯୭୬ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସ ଦୁଇ ତାରିଖରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁରୁ ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବଙ୍କ ଆତ୍ମା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପଦାରବିନ୍ଦରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା ।

ତାଙ୍କ ବିୟୋଗରେ ମର୍ମାହତ ହୋଇ ତ ।ଳୀନ ସମାଜ ସଂପାଦକ ରାଧାନାଥ ରଥ ସମବେଦନା ଜଣାଇ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କ ଜ୍ୟେ ପୁତ୍ର ଡାକ୍ତର ଲକ୍ଷୀକାନ୍ତଙ୍କୁ ଶୋକବାର୍ତ୍ତା ପଠାଇଥିଲେ ।ସତ୍ୟବାଦୀ ଗୁରୁକୁଳର ଅନ୍ୟତମ ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ ହରାଇ ବିଶେଷ ମର୍ମାହତ ବୋଲି ସେ ଶୋକ ସନ୍ତପ୍ତ ପରିବାରକୁ ସମବେଦନା ଜଣାଇବାକୁ ଭୁଲି ନଥିଲେ ।କର କାଳ ସତ୍ୟବାଦୀ ଗୁରୁକୁଳର ଶେଷ ଦୀପ ଶିଖାକୁ ନିର୍ବାପିତ କରିଦେଲା ।

ଜୀବନର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟବାଦୀ ପଣ୍ଡିତ ମହାପାତ୍ର ପୁରୀରେ ଗୀତାଶ୍ରମ ସ୍ଥାପନ କରି ସେଠାରେ ଦରିଦ୍ର ମେଧାବୀ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।ଗୀତାପାଠ, ଗୀତାଚର୍ଚ୍ଚା ଏ ଆଶ୍ରମର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ।

ସହୃଦୟତା, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା, ସାହଚାର୍ଯ୍ୟ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଭୂଷଣ ।ସେ ଥିଲେ ସିତହାସ୍ୟ ଓ ତତ୍ତ୍ୱାଧାରୀ ତଥା ପର୍ବତ ତୁଲ୍ୟ ଅଟଳ ଏବଂ ସାଗର ତୁଲ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର ।

ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସତ୍ୟବାଦୀର ଶେଷ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଅସ୍ତମିତ କରାଇ ଜଗତକୁ ଅନ୍ଧକାର ଯୁଗକୁ ଠେଲି ଦେଲା ।ସେ ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଗହଣରେ ନାହାନ୍ତି ।ତଥାପି ସେ ଆମ ହୃଦୟରେ ଜୀବନ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।ଏଠି ବାସୁବାବୁଙ୍କ କଳ୍ପଗୁରୁ ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ପଂକ୍ତି ଏକାନ୍ତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।ସେ ଲେଖିଥିଲେ – ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନ ନୁହଁଇ କେବଳ ବର୍ଷ, ମାସ, ଦିନ ଦଣ୍ଡ ।କର୍ମେ ଜୀଏଁ ନର କର୍ମ ଏକା ତାର ଜୀବନର ମାନଦଣ୍ଡ । ପଣ୍ଡିତ ବାସୁଦେବଙ୍କ କର୍ମ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ଭାବେ ସର୍ବଦା ଜୀବନ୍ତ ରଖିଥିବ ।

ଏତାଦୃଶ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ଏ ଜାତି ନିଶ୍ଚୟ ମସ୍ତକ ଅବନତ କରିବ । ଏତାଦୃଶ ଦେବଦୂତ, ଛାତ୍ରବତ୍ସଳ କୁଶଳୀ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସରଣ କରି ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁବେ ନମଃ ଉଚ୍ଚାରଣ ପୂର୍ବକ ନିଜକୁ କୃତାର୍ଥ ମନେ କରିବ ।

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ
୩୪୬, ଶହୀଦ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

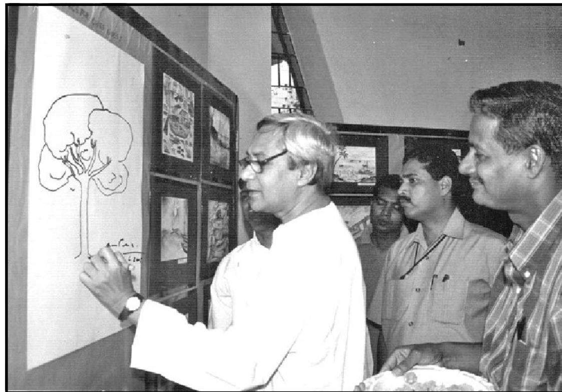
■ ■ ■ ■

ÓóÔyjtjÀj ¨ÓæÀj {ätj{Àj HÝÉæ E" FLjæ{ÝbêÀj µjbLjæ

ଡକ୍ଟର ଲିଆକତ ଅଲ୍ଲୀ

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର ସଂ ୃତି ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟରେ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାର ପ୍ରସାର, ପ୍ରଚାର ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀର ପ୍ରତି । କରିଛନ୍ତି ।ଏହି ଏକାଡ଼େମୀ ୧୯୮୭ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୭ ତାରିଖରୁ ଆନୁ ।ନିକ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରି ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ୩ଟି ଏକାଡ଼େମୀ ସହିତ ମିଶି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଅଛି ।

ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ସାଂ ୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆୟୋଜନ କରିବା ସହ ର୍ଦ୍ଦୁ ପ୍ରେମୀଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଏକାଡ଼େମୀ ସଫଳ ହୋଇପାରିଛି । ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାର ମଧୁରତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବହୁ ପୁରାତନ କବିତା, ଗଜଲ ଯୁଗ ଉପଯୋଗୀ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଗଳ୍ପ ଲେଖି ପାରୁଥିବା ପ୍ରତି ିତ ଲେଖକ ଲେଖିକାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯିବାକୁ ଏକାଡ଼େମୀ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ତ୍ରୟ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ଫରୋଗେ ଅଦବ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଆସୁଛି ।ଆଗ୍ରହୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଯେଉଁ ଧର୍ମ ଓ ଜାତିର ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ସେମାନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭାଇଚାରାକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇ ଏକାଡ଼େମୀ ବିଭିନ୍ନ ସହରରେ ର୍ଦ୍ଦୁ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ପ୍ରତି । କରି ଆପଣାର ଗୌରବକୁ ବଜାୟ ରଖିପାରିଛି ।୧୬ ବର୍ଷରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଯେ କୌଣସି ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁଛନ୍ତି ।ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକାଡ଼େମୀ ଅନେକ ପ୍ରବୀଣ କବି, ଲେଖକ, ସାହିତ୍ୟିକ, ସାମ୍ବାଦିକ ଓ କଳାକାରଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ର୍ଦ୍ଦୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ପ୍ରଶଂସାଭାଜନ ହୋଇ ପାରିଛି ।ଏବେବି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରମୁଖ ସହର ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକ, ଭଦ୍ରକ, ବାରିପଦା, ୈ ଙ୍କାନାଳ, ରାଉରକେଲା, କୋରେଇ ଓ ଧର୍ମଶାଳାଠାରେ ର୍ଦ୍ଦୁ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଚାଲୁ ଅଛି ।ଗତ କିଛି ଦିନ ହେବ ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ତା ର ଆଭିମୁଖ୍ୟର ଏକ ଅଭିନବ ଉପାୟ ଚିନ୍ତନ କରି କବି ସ ିଳନୀ ମଞ୍ଚକୁ ସରସ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ର୍ଦ୍ଦୁ କବି ସ ିଳନୀର ଆୟୋଜନ ହାତକୁ ନେଇଛି । ଉଭୟ ଭାଷାର ସାହିତ୍ୟରେ ଭାବ ବିନିମୟ ଏହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଗତ ତା.୦୮.୧୨.୨୦୦୬ରିଖ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥ ଜୟଦେବ ଭବନଠାରେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ର୍ଦ୍ଦୁ କବି ସ ିଳନୀ ବେଶ ଆଦୃତ ହୋଇପାରିଥିଲା । ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ସେ ଦିଗରେ ତା ର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରଖିବା ସହ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାହାକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ସହ ମିଶି ଗତ ତା.୨୧.୦୭.୨୦୦୭ରିଖରେ ସୃଜନୀ ସନ୍ଧ୍ୟା ଅବସରରେ ବର୍ଷା କବିତା ଆସର ମେଘ ମହ୍ଲାର ର ଆୟୋଜନ କରି ପାରିଥିଲା । ଏଥିରେ ବିଶିଷ୍ଟ କଥାକାର ତଥା ସଂ ୃତି ବିଭାଗର ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଯୋଗ ଦେଇ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଉଭୟ ଓଡ଼ିଆ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାର ବିକାଶ ପରସ୍ପରର ସହଯୋଗରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ।ଓଡ଼ିଆ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାର ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଉଭୟ ଏକାଡ଼େମୀର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଚାହିଁବାରୁ ସରକାରୀ ଉତ୍ସାହକ୍ରମେ ଏକ ବିରାଟ ଲେଖକ ସ ିଳନୀର ଆୟୋଜନ ଗତ ତା.୧୯.୦୮.୨୦୦୭ରିଖ ଭଦ୍ରକ ଟାଉନ ହଲରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଦିନସାରା ଉଭୟ ର୍ଦ୍ଦୁ ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକମାନଙ୍କର ସମାରୋହ ଓ କବିତା ପାଠୋତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା ।ଏହି ଉତ୍ସବଟି ଭାରତବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ୧୫୦ତମ ପୂର୍ତ୍ତି ଉପଲକ୍ଷେ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀର ମିଳିତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଆୟୋଜନ

ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀର ମୁଖପତ୍ର ଫରୋଗେ ଅଜବ ର ପ୍ର ଦପଟରେ ସ୍ଥାନିତ ବୃକ୍ଷର ଚିତ୍ରାଙ୍କନଟି ମୁଖ୍ୟମ ୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅଙ୍କିତ ।

କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ମ 1 ଶ୍ରୀ ମନମୋହନ ସାମଲ ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟିକ ଡଃ କୃ ଚରଣ ବେହେରା, ନାଟ୍ୟକାର ସୁଧାକର ନନ୍ଦ, କବି ହୁସେନ ରବି ଗାନ୍ଧୀ ଉ ଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ର ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ ଗୁରୁକଲ୍ୟାଣ ମହାପାତ୍ର, ପ୍ରଭୃତି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ପକ୍ଷରୁ ରେଭେନା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ଶାମେ ଗଜଲ ର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା ।ଏଥିରେ ବିଶିଷ୍ଟ କବି ଅମରେଶ ପ ନାୟକ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗଦାନ କରି ଓଡ଼ିଆ ଓ ର୍ଦ୍ଦୁ ସାହିତ୍ୟର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ରେଭେନା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମେହଫିଲ ଏ ମୁସାଏରା ରେ କବି ଅମରେଶ ପ ନାୟକ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ସତ୍ୟକାମ, ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀର ସଂପାଦକ ଡଃ ଅଲ୍ଲୀ ଓ ଅଧ୍ୟାପକ ଡଃ ଅମୂଲ ପୁରୋହିତ ।

ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ପରିସରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କ ୍ୟୁଟର ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମଧ୍ୟ ର୍ଦ୍ଦୁ ଓ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବିକାଶ ଦିଗରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିଛି । ଏଥିରେ କ ୍ୟୁଟର ତାଲିମ୍ ସହିତ ର୍ଦ୍ଦୁ ଶିକ୍ଷା ତଥା ର୍ଦ୍ଦୁ ଡିଟିପିର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଉଅଛି । ଏଥିରେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରୁଥିବା ଶତକଡ଼ା ୮୦ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ମାତୃଭାଷା ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ଏମାନେ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷା ଓ ର୍ଦ୍ଦୁ ଡିଟିପି ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଲାଭ କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷା ପ୍ରତି ଅନୁରାଗର ଏକ ନିଦର୍ଶନ ହେଲା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀର ପ୍ରତି । ।ରାଜ୍ୟର ହାରାହାରି ୩ ପ୍ରତିଶତ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଏକାଡ଼େମୀ ପ୍ରତି । ଓ ତାହାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସରକାରଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଲଘୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ସ୍ୱତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ସୂଚନା ଦିଏ । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ ସରକାରଙ୍କର ୪ ଗୋଟି ଏକାଡ଼େମୀ ଥିଲାବେଳେ କେବଳ ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀର ସଭାପତି ଦାୟିତ୍ୱ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମ 1 ଶ୍ରୀ ନବୀନ ପ ନାୟକ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ସଂ ୃତି ମ 1 ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାରାୟଣ ପାତ୍ର ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଭାପତି ରହିଛନ୍ତି, ଏ ସୁବିଧା କେବଳ ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ହିଁ ଉପଭୋଗ କରୁଅଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ନୂତନ ଭାବ ଧାରା ନେଇ ଓଡ଼ିଶାର ସଂ ୃତିକୁ ସାରା ଭାରତରେ ପ୍ରଚାର ତଥା ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଏହାର ମୁଖପତ୍ର ଫରୋଗେ ଅଦବ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଛି ।ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବର୍ଷ ୧୬ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ଏପ୍ରିଲ-ଜୁନ୍ ୨୦୦୬ର ପୃ ।-୧୭ରେ ଜୟଦେବଙ୍କର ଜନ ସ୍ଥାନ ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।ଏହାର ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ୍ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ଏବଂ ଏହାର ର୍ଦ୍ଦୁ ଅନୁବାଦ କରିଛନ୍ତି ପ୍ରଖ୍ୟାତ ର୍ଦ୍ଦୁ ଲେଖକ ସ୍ୱର୍ଗତଃ ଫରଦ୍ ଜଏଦି । ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ଶେକ ସୁଭଦୟା ଜୟଦେବ ଫରୋଗେ ଅଦବ ରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ।ଏହାଛଡ଼ା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ଏହାର ପୃ ।ରେ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ର୍ଦ୍ଦୁ କବି ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ତଥା ଲେଖକଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସହିତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବିଭିନ୍ନ କବି ତଥା ଗାଳ୍ପିକମାନଙ୍କର ଅନୁବାଦ ହାତକୁ ନେଇଛି । ଏହାର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ଗାଳ୍ପିକ ଶ୍ରୀ ତରୁଣ କାନ୍ତି ମିଶ୍ରଙ୍କର ଗଳ୍ପ, ଏହାର ୨୦୦୭ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ ସଂଖ୍ୟା ପୃ ।-୫୭ରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ୧୭ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ ମହାନଗରୀର ପ୍ରେମିକ ରୁ ବୁଢ଼ିଆ ଦାଦା ଗଳ୍ପଟିର ର୍ଦ୍ଦୁ ଅନୁବାଦ ହୋଇ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।ଏହାଛଡ଼ା ଫରୋଗେ ଅଦବ ର ୨୦୦୬ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ୍-ଜୁନ୍ ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ର ଦପଟଟି ଆମର ପ୍ରିୟ ସଂ ୃତି ସଂପନ୍ନ ତଥା ପରିବେଶପ୍ରେମୀ ଓ ଲେଖକ ମୁଖ୍ୟମ 1ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଙ୍କିତ ହୋଇଛି ।ଏସବୁକୁ ବିଚାରକୁ ନେଲେ ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ନିଜର ଶୈଶବ ଅବସ୍ଥା ଅତିକ୍ରମ କରି ଯୌବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଛି ଏବଂ ଏହାର ଭବିଷ୍ୟତ ଉ ୍ଜଳ ବୋଲି ସୂଚନା ମିଳୁଛି । ଉଭୟ ଓଡ଼ିଆ ଓ ର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାର ପ୍ରସାର, ପ୍ରଚାର ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସଂକଳ୍ପକୁ ସାକାର କରିବାରେ ଏହି ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ ଯେ ବିକାଶ ପଥରେ କ୍ରମଶଃ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।ମାତ୍ର ଆହୁରି ଅନେକ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ରହିଛି ।

ସଂପାଦକ, ଓଡ଼ିଶା ର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡ଼େମୀ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

HÝÉæ{Àj ¨æLjtjLj ¯j¨¾¿ß H ¯jLjæÉ

ଡଃ ଅରୁଣ କୁମାର ମହାନ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ଏକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟପ୍ରବଣ ରାଜ୍ୟ ।ଏହାର ୪୮୦ କିଲୋମିଟର ଦୀର୍ଘ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଓ ଜଳ ସ ଦରେ ଭରା ନଦନଦୀ ପ୍ରକୃତିର ଆଶୀର୍ବାଦ ସ୍ୱରୂପ ।ମାତ୍ର ଏହି ଆଶୀର୍ବାଦ ବେଳେବେଳେ ଅଭିଶାପରେ ପରିଣତ ହୁଏ – ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ଲଘୁଚାପ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାତ୍ୟା ବିଭୀଷିକା ସୃଷ୍ଟି କରେ, ନଦୀରେ ବନ୍ୟା ଆସି ଜନଜୀବନକୁ ଅଥୟ କରିପକାଏ ।ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୂମିକ ଜନିତ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହୋଇନାହିଁ, ତେବେ ବି ରାଜ୍ୟର ବେଶ୍ କିଛି ଅଞ୍ଚଳ ଭୂକ ମଣ୍ଡଳ–୩ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ।ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଳର ଆଧିକ୍ୟ ବା ଜଳାଭାବ ଏବଂ ବାୟୁ ପ୍ରବାହଜନିତ ।ଗ୍ରୀଷ୍ମ ପ୍ରବାହ, ବୃଷ୍ଟିହୀନତା, ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା, ବନ୍ୟା ଓ ବାତ୍ୟା – ଏହି ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାରର ଦୁର୍ବିପାକ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରିପକାଏ ।ଅଧିକାଂଶ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ଦରିଦ୍ର, ସେମାନଙ୍କ କଚା ବାସଗୃହ ଥାଏ ଏବଂ ଜୀବିକା ିନ ପାଇଁ ଦୈନନ୍ଦିନ ଶ୍ରମ ବା ମଜୁରି ଉପରେ ସେମାନେ ନିର୍ଭର କରିବା ଯୋଗୁଁ ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ପରିଣାମ ଭୟାବହ ହୋଇଥାଏ ।ସେମାନେ ବାସହରା ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଉଜୁଡ଼ିଯାଏ, ଯଦି ବି ଲୋକେ ବଂଚି ଯାଇଥାନ୍ତି, ଖାଦ୍ୟାଭାବ ତଥା ପୁଷ୍ଟିହୀନତା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ରୋଗବ୍ୟାଧିରେ କବଳିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ ।

ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସହିତ ବିକାଶ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ।ସମାଜର ବିକାଶ ହୋଇପାରିଲେ, ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଅଣାଯାଇପାରିଲେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତି ଆଉ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ପରିଣତ ହେବ ନାହିଁ ।କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ପରିମାଣକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରିବ, ବହୁମୂଲ୍ୟ ଜନଜୀବନ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ ।ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସମୁଦ୍ରକୂଳଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଝାଟିମାଟି କୁଡ଼ିଆରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ବିପଦସଂକୁଳ ପରିବେଶରେ ହିଁ ରହନ୍ତି ।ବର୍ଷା ପବନରେ ସେମାନଙ୍କର କୁଡ଼ିଆ ଧୋଇଯାଏ ବା ଉଡ଼ିଯାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ଆଶ୍ରୟ ହରାନ୍ତି, ମାତ୍ର କୋଠାଘରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ସେପରି ବିପଦରୁ ମୁକ୍ତ ।ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା, ପ୍ରଶାସନର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଓ ସଜାଗ ଗୋ 1 ସାହାଯ୍ୟରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା କରିବା ସମ୍ଭବ ।

ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ

ଓଡ଼ିଶାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଇତିହାସ ଦୀର୍ଘ ।୧୭୭୦ ମସିହାର ଭୟାବହ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷଠାରୁ ୨୦୦୭ ମସିହାର ବନ୍ୟା – ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ବର୍ଷେ ଅନ୍ତରରେ ଥରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା, ମରୁଡ଼ି ବା ଗ୍ରୀଷ୍ମ ପ୍ରବାହ ଲାଗି ରହିଛି ।ତେବେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓ ବିକାଶର ମୋଟାମୋଟି ସ୍ଥିତି ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି ମହାବିପର୍ଯ୍ୟୟ କଥା ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ ।ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ୧୮୬୬ ମସିହାର ନ ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ୧୯୯୯ର ମହାବାତ୍ୟା ।

୧୮୬୬ ମସିହାରେ ଭାରତ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନାଧୀନ ଥିଲା ।ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସ୍ୱତ ପ୍ରଦେଶର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିନଥିଲା ।ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ପୁରୀ, କଟକ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଅବିଭକ୍ତ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା ।ଗଞ୍ଜାମ ଥିଲା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଅଧୀନରେ ।୧୮୬୫ ମସିହାର ବୃଷ୍ଟିହୀନତା ଯୋଗୁଁ ମରୁଡ଼ିର ପଦଧ୍ୱନି ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା ।ମାତ୍ର ଖାମଖିଆଲି ସରକାର ଲୋକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନଥିଲେ ।ଗୋରା ସରକାରଙ୍କର ବେପରବାୟ ମନୋଭାବ ଓ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଅଣଓଡ଼ିଆ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱହୀନତା ଯୋଗୁଁ ୧୮୬୫ ମସିହାର ଭୟ ଓ ଆଶଙ୍କା ୧୮୬୬ ମସିହାରେ ନି ୁର ସତ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟବଶିତ ହେଲା ।ଶେଷବେଳକୁ ସରକାରଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା, ମାତ୍ର ସେତେବେଳକୁ ପରିସ୍ଥିତି ଅଣାୟତ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।ରାସ୍ତାଘାଟର

ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ଜଗନ୍ନାଥ ସଡ଼କ ଥିଲା ଏକ କଚା ଶଗଡ଼ ଉପଯୋଗୀ ରାସ୍ତା ।ସେଥିରେ ପୁଣି ନଦୀ, ନାଳ – ଯାହା ଉପରେ ପୋଲ ନଥିଲା । ରେଳପଥ ତ ନଥିଲା ସେ ସମୟରେ । ଜିନିଷପତ୍ର ପରିବହନ ପାଇଁ ଜଳପଥ ହିଁ ଥିଲା ଏକମାତ୍ର ବିକଳ୍ପ – ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଲାଗିଯାଉଥିଲା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯଦି କୌଣସି ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା, ହୁଏତ ଏହି ମହାବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଭାବ ଏତେ ଭୟାବହ ହୋଇନଥାନ୍ତା । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅଶିକ୍ଷା ଓ କୁସଂ ।ରରେ କବଳିତ ତଥା ଦାୟିତ୍ୱହୀନ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଜମିଦାରଙ୍କର କଷଣରେ ନିେ ସିତ ଜନତା ପାଇଁ ଭାଗ୍ୟକୁ ଆଦରିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପ । ନଥିଲା ।

ନ ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ଭୟାବହ ପରିଣତି ତ ।ଳୀନ ସରକାର ତଥା ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ କରିପକେଇଥିଲା ।ବିଦେଶୀ ଶାସନର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଏହା ପଦାରେ ପକେଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଅନଗ୍ରସରତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲା । ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତି କିପରି ଏକ ମନୁଷ୍ୟକୃତ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ସରକାର କିଛି ପରିମାଣରେ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ଏବଂ କେତେକ ଜନହିତକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ ।ଜଳପଥର ବିକାଶ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଗଲା । ଫଲ୍‌ସ ପଏଣ୍ଟରେ ଏକ ପୋତାଶ୍ରୟ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସର୍ଭେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା କେନାଲ ଖୋଳାଯାଇ କଟକ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରାଗଲା ।୧୮୬୨ ମସିହାରେ ସ୍ଥାପିତ ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ ଇରିଗେସନ୍ କ ।ନୀକୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ କରାଗଲା । ଜଗନ୍ନାଥ ସଡ଼କ ଏବଂ କଟକ-ସମ୍ବଲପୁର ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ କରାଗଲା ।କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଦେଇ କଟକ-ଚାନ୍ଦବାଲି ସଡ଼କ, କଟକ-ତାଳଦଣ୍ଡା ରାସ୍ତା ଏବଂ କନ୍ଦରପୁର-ମାଛଗାଁ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା । କଟକକୁ କଲିକତା ଓ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସହିତ ରେଳ ଯୋଗେ ସଂଯୋଗ କରିବାପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରାଗଲା ।୧୮୭୬ ମସିହାରେ କଟକ ମ୍ୟୁନିସିପାଲଟି ଗଠିତ ହେଲା – ସହରରେ ଆଲୋକ, ପାନୀୟ ଜଳ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଓ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ୱ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଗ୍ରହଣ କଲା । ୧୮୭୪ ମସିହାରେ କଟକ ଡାକ୍ତରଖାନା ସ୍ଥାପିତ ହେଲା, ଯାହା ପରେ ଏକ ମେଡ଼ିକାଲ ୍ଲରେ ପରିଣତ ହେଲା । ୧୮୬୮ ମସିହାରେ କଟକ କଲେଜ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜ ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା ।ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କର ଆଶା, ଆକାଂକ୍ଷା ତଥା ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ୧୮୬୬ ମସିହାରେ ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ ।ଦିତ ସାପ୍ତାହିକ ଉ ଳ ଦୀପିକା ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା – ତା ପରେ ପରେ ବାଲେଶ୍ୱର ସମ୍ବାଦବାହିକା ଓ ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ନବଜାଗରଣର ସୂତ୍ରପାତ ହେବା ସଂଗେସଂଗେ ଜନକଲ୍ୟାଣ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ।

ସେହିପରି ୧୯୯୯ର ମହାବାତ୍ୟା ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଦାବି କରେ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ୟା ବା ବାତ୍ୟା କହିଲେ ରିଲିଫ୍, ଘରଭଙ୍ଗା ସାହାଯ୍ୟ ବା ରିହାତି କୃଷିଋଣ କଥା ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଶାସନ ତଥା ଦାତବ୍ୟ ଅନୁ ।ନମାନ ରିଲିଫ୍ ସାମଗ୍ରୀ ଧରି ବିପନ୍ନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚୁଥିଲେ – ଦୁର୍ଗତ ଲୋକେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ ଅନ୍ୟର ଦୟା ଉପରେ ।ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଶାସନ କଳ ସତର୍କ ସୂଚନା ଦେଉଥିଲେ ସତ, ମାତ୍ର ସେ ପ୍ରକାର ସୂଚନା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରୁନଥିଲା – କାରଣ ଅସୁବିଧା ସମୟରେ ଆଶ୍ରୟନେବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀର ଅଭାବ ରହିଥିଲା ।ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଲୋକେ ଥିଲେ ଅସହାୟ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ଅଭାବ, ଗୋ ୀଗତ ଭାବେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ ମନୋଭାବର ଅଭାବ ଏବଂ ଆଧୁନିକ ଯ ପାତି ତଥା ସାଧନର ଅଭାବ । ଏପରି ସମୟରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଲଘୁଚାପ ଫଳରେ ଘଣ୍ଟାକୁ ୨୮୦ କିଲୋମିଟର ବେଗରେ ପବନ ବହିଲା । ତା ସାଙ୍ଗକୁ ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା । ଏହି ପ୍ରଳୟଙ୍କରୀ ବାତ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ପୂର୍ବ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏମିତି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତୋଫାନ ଓ ମୁଷଳଧାରାର ବର୍ଷା ଆଗରେ କେତେ ଘର ବା ନିରାପଦ ? ଏପରି ଏକ ମହାବିପତ୍ତି ନିକଟରେ ଜନସାଧାରଣ, ସରକାର ଏବଂ ପ୍ରଶାସନ – ସମସ୍ତେ ଏକପ୍ରକାର ଅସହାୟ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛ ଉପୁଡ଼ିପଡ଼ି ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ ହେଲା, ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ ଖୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଯିବା ଫଳରେ ଚାରିଆଡ଼େ ଖାଲି ଅନ୍ଧାର, ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ସ ୂର୍ଣ୍ଣ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ । ପ୍ରଳୟର ଏହି ସଦ୍ୟତମ ସଂ ରଣରୁ ବର୍ତ୍ତି ଯାଇଥିବା ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । କିପରି ପରିସ୍ଥିତିର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ହେବ, ଏ କଥା ଭାବିବା ବେଳକୁ ଦୁଇତିନି ଦିନ ଗଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।

ଗୋ ୀଭିତ୍ତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା

ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ବଳି ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଗଲା ।ଅଣସରକାରୀ ସଂଗଠନ, ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସଂସ୍ଥା, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ଅନୁ ।ନ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗ କଲେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ପୁନଃନିର୍ମାଣରେ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନାମକ ଏକ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରାଯାଇ ପୁନର୍ଗଠନ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟର ତଦାରଖ କରାଗଲା । ବିପତ୍ତିର ପୂର୍ବ ସୂଚନା ଦିଆଯିବା ପାଇଁ ସାଟେଲାଇଟ୍ ଫୋନ୍, ଭି.ଏଚ୍.ଏଫ୍. ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୂରସଂଚାର ସାଧନର ବିନିଯୋଗ କରାଗଲା ।ଉଦ୍ଧାର ଓ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଗଠିତ ହେଲା ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଦ୍ରୁତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁ ।ନବାହିନୀ ବା ଓଡ଼ରାଫ୍ । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଆଶ୍ରୟ ନେବା ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ହେଲା ବହୁମୁଖୀ ବାତ୍ୟା ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ । ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏବେ ୯୭ଟି ଏପରି ବୃହତ୍ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମିତ ହୋଇସାରିଛି, ଆହୁରି ୪୨ଟିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଅଣସରକାରୀ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରାୟ ସାତ ହଜାର ୁଲ ଘର ପକ୍କା ଘରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି – ଯାହାଫଳରେ ଆପଦ ସମୟରେ ସତର୍କ ସୂଚନା ମିଳିଲେ ଲୋକେ ଏହି ନିରାପଦ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇପାରିବେ ।ଜରୁରୀ ସମୟରେ ଅବସ୍ଥାର ନିୟ ଣ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ତଥା ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରରେ ଇମରଜେନ୍‌ସୀ ଅପରେସନ୍ ସେଣ୍ଟରମାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ।

ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଛି, ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିଛି । ୧୬ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ୟୁ.ଏନ୍.ଡି.ପି. ସହାୟତାରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି – ଯେଉଁଠାରେ ଗ୍ରାମ, ପଞ୍ଚାୟତ, ବ୍ଲକ୍ ତଥା ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱତ   ଦଳମାନ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଲୋକମାନେ ନିଜେ ହିଁ ନିଜର ରକ୍ଷା କରିପାରିବେ – ଏହି ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦିଗରେ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । କିଶୋର ବୟସରୁ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ୁଲମାନଙ୍କରେ ବିତରଣ କରାଯାଇଛି । ଭିଡ଼ିଓ ସିନେମା ମାଧ୍ୟମରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନାର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ସଂପର୍କରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ମହାବିପର୍ଯ୍ୟୟର ପ୍ରଭାବ ଓ ତତ୍‌ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରେ ପୁନର୍ଗଠନ, ସୁଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ପ୍ରତି । ଓ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ।ମାତ୍ର ବିକାଶ ଥରକରେ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ, ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ସମାଜ ତଥା ସମୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ, ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନବୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ, ଆଧୁନିକ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ପ୍ରୟୋଗରେ ଏହାକୁ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ କରାଯିବା ମଧ୍ୟ ଦରକାର ।ତାହାଛଡ଼ା ସୁନାମୀ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ତାହାର ମୁକାବିଲା ନିମନ୍ତେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ବିକାଶର ଧାରା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଲେ ଓ ନୂତନ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ତାହାକୁ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ କରାଯାଇପାରିଲେ ହୁଏତ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପତ୍ତିସବୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ । ଧନ-ଜୀବନହାନୀର ପରିମାଣକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଆକାରପୁରୀ କଲୋନି
ରଥରୋଡ଼, ପୁରୁଣା ଭୁବନେଶ୍ୱର – ୭୫୧୦୦୨

HÝÉæ Lÿ Ì {¨æÛæÜÿÿ H ¨q àÿSæ~ ÿSþ

ବାଳକୃ ରଥ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ୧୯୯୬ ମସିହାରେ କୃଷିକୁ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ଦେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ନିଗମ ଲିଃ (ଆପିକଲ୍)ର ସୃଷ୍ଟି । କୃଷି ଓ କୃଷକର ଉନ୍ନତି ଭଳି ଏକ ମହତାକାଂକ୍ଷା ନେଇ ଏହି ସଂସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକରି ଚାଲିଛି । ଏହା କ ।ନୀ ନିୟମ-୧୯୫୬ ଅନୁସାରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ।

େ ତ ଓ ।କ ନୀତି ଅଧାୟ

କ. ଓଡ଼ିଶା କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟବସାୟିକ କୃଷି ଓ ରପ୍ତାନୀଭିତ୍ତିକ କୃଷି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ।

ଖ. ଉପଯୁକ୍ତ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉ ୃଷ୍ଟ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥିର କରିବା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଦର୍ଶନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତି । ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ।

ଗ. ଆଗ୍ରହୀ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ରାହଣୀୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ଘ. କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି । ପାଇଁ ଉପଦେଷ୍ଟା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଆପିକ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ କାରୀ େ । ନ କାର୍ଯ କ୍ରମ

୧. ଓଡ଼ିଶା କୃଷିନୀତି ଅନ୍ତର୍ଗତ କୃଷି ନିୟମ ଅନୁସାରେ ନିଜସ୍ୱ ଉଠାଜଳସେଚନ - କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର (ଡି.ଏ.ଓ. ଅଫିସ୍) ଜରିଆରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସ ।ଦିତ ହୋଇ ଆପିକଲ ମାଧ୍ୟମରେ ସବ୍‌ସିଡି ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ- ଖନନ କୂପ, ନଳକୂପ, ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ

୨. ବେରୋଜଗାରୀ ତରୁଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି - କୃଷି ନୀତିନିୟମ (ଏ.ପି.ଆର୍.-୬) ଅନୁଯାୟୀ

କ. ବ୍ୟବସାୟିକ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତି । (ସି.ଏ.ଇ.)

ଖ. ଆଗ୍ରୋ ସର୍ଭିସ୍ ସେଣ୍ଟର (ଏ.ଏସ୍.ସି.) ଏବଂ

ଗ. ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ଇ.ଡି.ପି.)ର ଉପଦେଷ୍ଟାଭାବେ ଆପିକଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର (କେ.ଏସ୍.କେ.ଡି.ଏ.ଓ. ଅଫିସ୍) ଜରିଆରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରତି । ହେବା ପରେ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ କମିଟିର ସୁପାରିଶ ଉପରେ ଆପିକଲ ସବ୍‌ସିଡି ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ।

କ ।ୟକ କେ କେ କେ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସବ୍‌ଡିଭିଜନରେ ଥିବା ଜିଲ୍ଲା କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଜିଲ୍ଲା କୃଷି ଅଧିକାରୀ କୃଷି ସହାୟକ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଉକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ଯଥା- ଜିଲ୍ଲାକୃଷି ଅଧିକାରୀ, ଉପଖଣ୍ଡ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀ, ମତ୍ସ୍ୟ ବିକାଶ ଅଧିକାରୀ, ଉଦ୍ୟାନ କୃଷିବିତ୍, ସହକାରୀ କୃଷି ଯ 1, ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫିସର୍, କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଇତ୍ୟାଦି ଉପସ୍ଥିତ ରହି କୃଷି ବା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କୃଷି ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ ଆଗ୍ରହୀ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି । ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ପରେ ଅଂଶ ବିନିଯୋଗ ଓ ଜମିଜମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟର ପ୍ରମାଣ ଦେଖି ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଯେଉଁ

ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଥିବ ସେହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଋଣ ନିମନ୍ତେ ପଠାଯାଏ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବା କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ରର ନିରୂପଣ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାୟନ ବିବରଣୀ (Evalution Report) ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ । ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସରିବା ପରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ ବିବରଣୀ ସହ ସମୁଦାୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚର ବିଲ୍, ଭାଉଚର୍ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଏକାଠିକରି ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ କମିଟି ନିକଟକୁ ପଠାଇଥାନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ କମିଟି ପ୍ରକଳ୍ପର ମୂଲ୍ୟ ୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବା କମ୍ ହେଲେ ସବ୍‌ସିଡ଼ି ଲାଗି ଅନୁମୋଦନ କରିଥାନ୍ତି । ଯଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କମିଟି ଅନୁମୋଦନ ଲାଗି ଆପିକଲକୁ ପଠାଯାଏ । ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କମିଟି ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପରେ ଆପିକଲ ସବ୍‌ସିଡ଼ି ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି ।

ଅ ର୍ତ ।ୟିକ କ ି ି ଇ

ବ୍ୟବସାୟିକ ଫଳ ଚାଷ, ଫୁଲଚାଷ, ମାଂସ, ଅଣ୍ଡା, ମାଛଚାଷ, ରୋପଣ ଫସଲ – ଚା , କଫି, କୋକା, କାଜୁ, ତାଳତେଲ (ପାମ୍ ଅଏଲ୍), ବ୍ୟବସାୟିକ ବାଛୁରୀ ପାଳନ କେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ୟବସାୟିକ ଛେଳି ପାଳନ କେନ୍ଦ୍ର (ସର୍ବନିମ୍ନ ୧୦୦ଟି ଛେଳି ୫ଟି ବୋଦା), ରପ୍ତାନୀଭିତ୍ତିକ କୃଷି ଓ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି, ପିଣ୍ଡ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ, ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିଭୁକ୍ତ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର, ମଧୁର ଜଳ ମୋତିଚାଷ ଓ ଏଷ୍ଟର ଚାଷ ।

।ୟିକ କ ି ପ୍ରକ ର ର୍ନିମ ।ର୍ଯ ପରିମାଣ	ର୍ନିମ ଖ ।
୧. ମାଂସ ପାଇଁ କୁକୁଡ଼ା (ବ୍ରଏଲର)	୪୦୦୦
୨. ଅଣ୍ଡା ପାଇଁ କୁକୁଡ଼ା (ଲେୟାର)	୧୦୦୦୦
୩. ଦୁଧିଆଳୀ ଗାଈ/ମଇଁଷି (ସଂକର ଜାତୀୟ)	୨୦
୪. ଛେଳି, ମେ ।, ଘୁଷୁରୀ	୧୦୦
୫. ମାଛ ଉତ୍ପାଦନ	୨ ହେକ୍ଟର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବିଶିଷ୍ଟ ପୋଖରୀ
୬. ବ୍ୟସାୟିକ ଛେଳି ପାଳନ କେନ୍ଦ୍ର	ସର୍ବନିମ୍ନ ୧୦ ମାଈଛେଳି, ୫ଟି ବୋଦା

ଶୀତ ଳି କରଣ ଯାନ

୧. ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଏପରି ପ୍ରକଳ୍ପ କରିବା କଥା ଯେମିତି କି ସେଥିରୁ ବାର୍ଷିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆୟ କରିପାରୁଥିବେ ।

୨. ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ସମୟେ ସମୟେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇପାରେ ।

(ଏ.ଏସ୍.ସି.) – କୃଷି ସେବା କେନ୍ଦ୍ର – ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ କୃଷିସେବା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି । କରାଇ କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ମାନର କୃଷି ଯ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ।

ଉଦ୍ୟୋଗୀ ବିକାଶ ଯୋଜନା – ଏହି ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର ଜରିଆରେ ଚିହ୍ନଟ ବେରୋଜଗାରୀ ତରୁଣମାନଙ୍କୁ ଆପିକଲରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମାଧ୍ୟମରେ ରହିବା, ଖାଇବା, ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ସହିତ କୃଷି ଉଦ୍ୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିମ୍ ଦେବା ।

୩. ୱାର୍କପ୍ଲାନ, ଫାର୍ମ ମେକାନାଇଜେସନ୍ – କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଅନୁମୋଦନ (୨୦୦୭–୦୮) କ୍ରମେ କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର ଜରିଆରେ କୃଷି ଯ ପାତି ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଆପିକଲ ମାଧ୍ୟମରେ ସବ୍‌ସିଡ଼ି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ।

କୃଷି ଯ ।ପତି (ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବିଧି ସ ତ ଯ ପାତି ପାଇଁ ସବ୍‌ସିଡ଼ିର ବ୍ୟବସ୍ଥା) – ଟ୍ରାକ୍ଟର (୩୫ ପିଟି ଓ ହର୍ଷ ପାୱାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ପାୱାର ଟିଲର, ଟ୍ରାକ୍ଟର ଚାଳିତ ରୋଟାଭିଟର, ରିପର୍, ଟ୍ରାନ୍ସପ୍ଲାଣ୍ଟର, ପାୱାର ଚାଳିତ ଯ , ସ୍ୱେଶାଳ ପାୱାର ଚାଳିତ ଯ , ହାଇଡ୍ରୋଲିକ୍ ଟ୍ରଲର, କଂବାଇନଡ୍ ହାରଭେଷ୍ଟର (ମିଳିତ ଅମଳ ଯ) ହୋଇଛି ।

୪. କୃଷି ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ରପ୍ତାନୀ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରାଧିକରଣ (Agriculture Processed Food Export Development Authority-APEDA)ର ପ୍ରକୃତ ଅଫିସ ଭାବରେ ଆପିକଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏହିପରି ଯୋଜନାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

୫. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ମ ଣାଳୟ (ଏମ୍.ଏଫ୍.ପି.ଆଇ.)ର ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅଫିସ ହେଉଛି ଆପିକଲ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି ।, ଆଧୁନିକୀକରଣ ତଥା ତଦ୍‌ସ ର୍କୀୟ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯଥା– ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ।, ଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଶିବିରର ଆୟୋଜନ, ସ୍ଥାପିତ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଗୁଣ/ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଗବେଷଣା ଓ ବିଜ୍ଞାନାଗାର ପ୍ରତି । ପାଇଁ ମଧ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ମ ଣାଳୟ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥାଏ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଫୁଡ୍ ପାର୍କ ପ୍ରତି ।, ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ୍ ସେଣ୍ଟର ଓ କୋଲଡ୍ ଚେନ୍ ସୁବିଧା ପ୍ରଭୃତିର ପ୍ରତି । ପାଇଁ ମଧ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସହାୟତା ରାଶି ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଯେପରିକି ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତି । ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଭାବେ ମେସିନାରୀ ତଥା ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରି ବିଲଡ଼ିଂରେ ହୋଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚର ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୫୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଦାନ ତଥା ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୩୩ ଭାଗ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୭୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଉଥିବା ବେଳେ ଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ତାଲିମରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇଁ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏହି ଅର୍ଥ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସଂସ୍ଥାକୁ ସେ ଋଣ ଦେଇଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଏଥିପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ସଂପନ୍ନ ସଂସ୍ଥା

ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ସ୍ୱେ ।ସେବୀ ସଂସ୍ଥା (ଏନ୍.ଜି.ଓ.), ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା, ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରଭୃତି ଏଥିପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

୬. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ମ ଣାଳୟଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଲଘୁ କୃଷକ-କୃଷି ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଘର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ ଆପିକଲ ସଂସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । କୃଷି ବାଣିଜ୍ୟର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏହି ସଂଘ ଉଦ୍ୟୋଗ ପୁଞ୍ଜି ପାଇବା ଲାଗି ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦିଅନ୍ତି । ତଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କୃଷି ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ତଥା ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଉଦ୍ୟୋଗ ପୁଞ୍ଜି ସ୍ୱତ ଆନୁପାତିକ ଅଂଶର ନିୟମରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ରାହଣୀୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । କୃଷକ ସମୂହ, କୃଷି ବଣିକ, କୃଷି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନା ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ।

୭. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବୟନ ମ ଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଜାତୀୟ ଝୋଟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଝୋଟ ସେବାକେନ୍ଦ୍ର ଆପିକଲ ସହଯୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଝୋଟ ବ୍ୟବହୃତ ବିଭିନ୍ନ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା ପାଇଁ ତାଲିମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ବିଭିନ୍ନ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ବସାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

୮. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷି ଉଦ୍ୟାନ ମିଶନ

କୃଷି ଉଦ୍ୟାନ ମିଶନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ୭ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ଲାଗି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସବ୍‌ସିଡ଼ି ଆପିକଲ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

୧. ଘରୋଇ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର (Private Nursery)

୨. ବିହନ ବିକାଶର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି (Development of Seed Infrastructure)

୩. ଟିସୁ କଲଚର ୟୁନିଟ୍ (Tissue Culture Unit)

୪. ପ୍ୟାକିଙ୍ଗ ହାଉସ୍ (Packing House)

୫. ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର (Cold Storage Unit)

୬. ଶୀତଳୀକରଣ ଭ୍ୟାନ (Refrigerated Van)

୭. ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ପ୍ରାକ୍ ଶୀତଳିକରଣ ୟୁନିଟ୍ (Mobile Precooling Unit)

କୃଷି ସହାୟକ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାହିତ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଆପିକଲ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଯାଉଥିବା ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ –

	ପ୍ରକଳ୍ପ	ଉପକୃତ ହିତାଧିକାରୀ	ପରିମାଣ
୧.	ନିଜସ୍ୱ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (APR-3)	୨୦୨୮୩	୩୪୭୮.୨୪
୨.	ନିଜସ୍ୱ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (RIDF-VI)	୧୬୬୯୧	୩୯୧୦.୫୭
୩.	ନିଜସ୍ୱ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (RIDF-IX)	୧୯୩୯୪	୧୯୯୬.୪୯
୪.	ନିଜସ୍ୱ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (RIDF-XI)	୨୦୬୬	୧୯୫.୦୦
୫.	ନିଜସ୍ୱ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (RIDF-XII)	୩୩୯	୧୫୦.୦୦
୬.	ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ରିହାତି (CAE) (APR-6)	୪୩୩	୧୦୧୭.୭୮
୭.	ସିଧା ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (Work Plan)	୨୦୪	୪୫.୯୮

୮.	ପାୱାର ଟିଲର (Work Plan)	୯୮୧୮	୨୬୬୧.୬୫
୯.	ଟ୍ରାକ୍ଟର (Work Plan)	୩୭୮୦	୧୧୩୪.୦୦
୧୦.	ପାୱାର ଟିଲର (Work Plan)	୩୮୦	୬୪.୦୫
୧୧.	ପାୱାର ରୋଟାଭେଟର (Work Plan)	୮୨	୧୩.୯୮
୧୨.	ଟ୍ରାନ୍ସପ୍ଲାଣ୍ଟର (Work Plan)	୧୮	୫.୬୦
୧୩.	ପାୱାର ଅପରେଟେଡ୍ (Implements)	୪୭୦	୧୪.୮୧
୧୪.	ସ୍ୱତ ଶକ୍ତିଚାଳିତ ଯ ପାତି (Work Plan)	୨୦୮	୩୪.୧୮
୧୫.	ଏଚ୍.ଡି.ପି.ଇ. ପାଇପ୍ (Work Plan)	୧୪	୦.୮୪
୧୬.	ପାୱାର ଟିଲର (SCA)	୨୬୪	୭୧.୧୬
୧୭.	ଆଗ୍ରୋସର୍ଭିସ୍ ସେଣ୍ଟର (SCA)	୮୯	୭୫.୫୧
୧୮.	ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି for ASC	୧୫୪	୨୩୧.୨୦
୧୯.	ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି for CAE	୩୧	୬୬.୧୪
୨୦.	ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି – EDP (ତାଲିମ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା)	--	୨୨.୭୭
୨୧.	କେନ୍ଦ୍ର ସହାୟତା (କୃଷି ଯ ପାତି)	୨୬୬	୭୪.୩୭
୨୨.	ହାଇଡ୍ରୋଲିକ୍ ଟ୍ରେଲର (Work Plan)	୨୩୩	୪୬.୫୧

ଅଧକ୍ଷ, ଆପିକଲ
ପ୍ଲଟ ନଂ– ୩୨୬
ବରମୁଣ୍ଡା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

HÝÉæÀÿ AæÇ$Lÿ ¯ÿLÿæÉ ¨æB Lÿ¨æ`ÿæÌ FLÿ DgÁÿ Ó››æ¯ÿ¯ÿæ

ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ପଣ୍ଡା

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷିପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ । ରାଜ୍ୟର ଷାଠିଏ ଭାଗରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲୋକେ କୃଷି ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ତେଣୁ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ ତଥା ବିଶେଷ କରି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କୃଷିର ବିକାଶ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କୃଷିର ଉନ୍ନତି କରି କୃଷକ ଓ ଅର୍ଥନୀତିର ବିକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଯଥା– ଆଖୁ, ଆଳୁ, ଲଙ୍କା, କପା, ଚିନାବାଦାମ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟରୁ କପାର ଏକ ସ୍ୱତ ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭିତ୍ତିରେ କପା ଚାଷ ୧୯୯୫ ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ପଛୁଆ ଅଞ୍ଚଳ ବୋଲି ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବା କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ବିଶେଷ କରି ରାୟଗଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗିର, ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଗଂଜାମ ଓ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ କପାଚାଷ କରାଯାଉଛି ।

ଚଳିତବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମିରେ କପା ଚାଷ କରାଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ କପା ଅଞ୍ଚଳ ହେଉଛି ପ୍ରାୟ ନବେ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର, ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଓଡ଼ିଶାର କପାଚାଷ ଅଞ୍ଚଳ ନଗଣ୍ୟ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବାକୁ

ଗଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା କପା ଅତି ଉଚ୍ଚମାନର । ଏହା ଲମ୍ବ ତନ୍ତୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥାତ୍ ୩୦ ମି.ମି.ରୁ ର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଏବଂ ମଜବୁତ୍ ମଧ୍ୟ । ଆମ ରାଜ୍ୟର କପାରେ ଅପମିଶ୍ରଣ ଆଦୌ ନଥାଏ । ତେଣୁ ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଏହାର ଚାହିଦା ରହିଛି । ଗତବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାର କପା ବଙ୍ଗଳା ଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ତୁର୍କୀ ଓ ଚୀନ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ ହୋଇଥିବାର ସୂଚନା ମିଳିଛି । କେବଳ ଯେ ମାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମ

ମସିହା	କପା ଜମିର ଆୟତନ (ହେକ୍ଟରରେ)		ଉତ୍ପାଦନ ହାର କି.ଗ୍ରା. / ହେକ୍ଟର ପିଛା (ମଞ୍ଜିଯୁକ୍ତ କପା)	
	ଭାରତ	ଓଡ଼ିଶା	ଭାରତ	ଓଡ଼ିଶା
୨୦୦୩	୭୮,୩୫,୦୦୦	୩୬୭୩୦	୯୦୩	୧୨୨୪
୨୦୦୪	୮୯,୭୦,୦୦୦	୪୫୯୩୦	୯୬୯ (ଆନୁମାନିକ)	୧୨୩୩
୨୦୦୫	୯୦,୦୦,୦୦୦ (ପ୍ରାୟ)	୫୬୫୦୦	୯୬୯	୧୨୩୦
୨୦୦୬	୯୦,୦୦,୦୦୦ (ପ୍ରାୟ)	୫୯୦୦୦	--	--
୨୦୦୭	୯୦,୦୦,୦୦୦ (ପ୍ରାୟ)	୫୦୦୦୦	--	--

କପା ଉନ୍ନତ ତାହା ନୁହେଁ, ଉତ୍ପାଦିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ ଜାତୀୟ ହାରରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ହାର ଅଧିକା ।ଗତ ଚାରି ବର୍ଷରେ ଦେଶରେ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଷ ହୋଇଥିବା କପା ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ହାରର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ନିମରେ ଦିଆଗଲା ।ଓଡ଼ିଶାରେ କପା ଖରିଫ୍ ଋତୁରେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଥିଲେ ଏହା ରବି ଋତୁରେ ମଧ ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ।ଏହା ବିଶେଷ ବୃଷ୍ଟି ଆବଶ୍ୟକ କରେ ନାହିଁ ।ବାର୍ଷିକ ୫୦୦ ମି.ମି.ରୁ ୧୨୦୦ ମି.ମି. ବୃଷ୍ଟି ଫସଲ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ।୨୦ରୁ ୪୦ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ୍ ତାପମାତ୍ରା ସହ ଫଳ ଧରିବା ସମୟରେ ପରିଷ୍କାର ଆକାଶ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ।ଏହିସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଜଳବାୟୁ କପାଚାଷ ପାଇଁ ବେଶ୍ ଅନୁକୂଳ ।ମୃତ୍ତିକା କଥା ବିଚାରକୁ ନେଲେ ଏହା କେବଳ କୃ କାର୍ପାସ ନୁହେଁ, ପଟୁ, ପଟୁ ମଟାଳ, ଦୋରସା ମାଟିରେ ବି ଭଲ ବଢ଼େ ।ଏପରିକି ସ୍ୱଳ୍ପ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ସହ ଏହା ବାଲିଆ ଦୋରସା ମାଟିରେ ବି ଚାଷ କରାଯାଇପାରେ ।କହିବାକୁ ଗଲେ ପାଣି ଜମୁ ନଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଯେକୌଣସି ଜମିରେ ଏହି ଫସଲ ସଫଳ ଭାବରେ କରି ହେବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାର ମୋଟ ଚାଷ ଜମିର ବିଭିନ୍ନ କିସମ ଉପରେ ନଜର ପକାଯାଉ ।ଓଡ଼ିଶାର ମୋଟ ଚାଷ ଉପଯୋଗୀ ଜମିର ପରିମାଣ ହେଲା ୬୧ ଲକ୍ଷ ୬୫ ହଜାର ହେକ୍ଟର ।(ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟ ଚାଷ ଜମିର ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଜମିରେ ଧାନ ଚାଷ କରାଯାଉଛି ।ଧାନ ଚାଷରେ ଓଡ଼ିଶା ଚାଷୀଙ୍କ ମାନସିକତା ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛି ।ଆମ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଏହା ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ) ।ଏହି ଧାନ ଜମି ମଧ ବିଭିନ୍ନ କିସମର ।ତାହାର ଏକ ବିବରଣୀ ନିମରେ ଦିଆଗଲା ।

ଜମିର କିସମ	ମୋଟ ଚାଷ ଜମିର ପରିମାଣ (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)	ଧାନଚାଷ ହେଉଥିବା ଜମିର ପରିମାଣ (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)
ଉଚ୍ଚା	୨୬.୯୪	୮.୧୬
ମଧମ	୧୯.୧୪	୧୭.୨୩
ଖାଲ	୧୫.୫୭	୧୫.୫୭
ମୋଟ	୬୧.୬୫	୪୦.୯୬

ଉଚ୍ଚା ଓ ମଧମ ଜମି ତଥା ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ଓ ମଧମ ଜମିରେ ଧାନ ଚାଷ କରାଯାଇଛି ସେଠି ଲାଭଜନକ ଭାବରେ କପା ଫସଲ କରାଯାଇପାରିବ ।ଓଡ଼ିଶାରେ ଉଚ୍ଚ ଓ ମଧମ କିସମର ମୋଟ ୪୬ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମି ଅଛି ।ସେଥିରୁ ଯଦି ୫ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ କପାଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ, ତେବେ ନିମଲିଖିତ ପ୍ରଭାବ ଅନୁଭୂତ ହେବ ବୋଲି ଆଶା ।

୧. ମୋଟ କପା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାୟ ୫୫ ଲକ୍ଷ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ହେବ ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୧୧୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋଟ କପା ପ୍ରାୟ ୬ ଲକ୍ଷ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ କପା ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି ।

୨. କପା ଚାଷ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କୃଷି ଉପକରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା– ସାର, କୀଟନାଶକ, ଅନ୍ତଚାଷ ଯ , ସିଞ୍ଚନ ଯ ର ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।ତେଣୁ ଏସବୁରେ ପ୍ରାୟ ୨୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟ ହେବ ।ଅଧିକା ଲୋକ ଆତ୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବେ ।ସରକାର ଅଧିକା କର ପାଇବେ ।

୩. କପା ଫସଲରେ ଅଧିକ ଶ୍ରମ ଲାଗୁ ଥିବାରୁ ୫୦୦ ଲକ୍ଷ ଅଧିକ ଶ୍ରମ ଦିବସ ସୃଷ୍ଟି ହେବ କିମ୍ବା ଏହି କାମ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଯ ପାତି ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ତାହା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଅଧିକା ସଂଖ୍ୟାରେ କୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ ବା କାରିଗର ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିବ ।ଶ୍ରମିକଙ୍କର ରୋଜଗାର କ୍ଷମତା ବଢ଼ିବ ।

୪. ପ୍ରାୟ ୭୫ରୁ ୧୦୦ଟି ଜିନିଙ୍ଗ୍ ମିଲ୍ ବା ମଞ୍ଜି ଛଡ଼ାଇବା କାରଖାନାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିବ ।ତା ସହିତ ଅନେକ ସୂତାକଳ ପ୍ରତି ।କରାଯାଇପାରିବ ।ଏସବୁ କାରଖାନା ତଥା ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

୫. ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍ପାଦିତ କପାର ମାନ ଉନ୍ନତ ।ତେଣୁ ଏଥିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଭିନ୍ନ ବ ର ଚାହିଦା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଅଧିକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନିଶ୍ଚିତ ।

୬. ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଥିବା ଟେକ୍ସଟାଇଲ ପାର୍କ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କଞ୍ଚାମାଲ ଓଡ଼ିଶାରୁ ମିଳିପାରିବ ।ଏହି ଟେକ୍ସଟାଇଲ ପାର୍କ ପ୍ରତି ।ହେଉଥିବାରୁ ଚାଷୀ ମଧ ତାହାର ଉତ୍ପାଦ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବ ।

୭. ଗୁଜରାଟ ଇତ୍ୟାଦି ରାଜ୍ୟରେ ଲୁଗାକଳରେ କାମ କରୁଥିବା ଓଡ଼ିଆ କାରିଗର ରୋଜଗାର ପାଇପାରିବେ ।

ବିଶ୍ୱବଜାରରେ କପା ବ ର ଚାହିଦା ଦିନକୁ ଦିନ ବଢୁଥିବାରୁ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବିଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ କରିବାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଦ୍ୱାରା ଯଦି ବ୍ୟବହାରିକ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଏ, ତେବେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ କାରବାର ହେବା ସହିତ ପ୍ରାୟ ଲକ୍ଷାଧିକ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତିର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କରଦ୍ୱାରା ମଧ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ଆବଶ୍ୟକ ।କପା ଚାଷରେ ଅଧିକା ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଆବଶ୍ୟକତା

ସହ ଏହା ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଫସଲ । ଏ ଫସଲରେ ବିଭିନ୍ନ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ରୋଗ ପୋକଙ୍କର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଥାଏ । ପୁଣି ଏହାର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।ତେଣୁ ଏକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ବଜାର ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ କପାର ଘରୋଇ ବିନିଯୋଗ ବା ବ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ଏକ ପ୍ରାକ୍ ଆବଶ୍ୟକତା । ଅବଶ୍ୟ ଚୌଦ୍ୱାରଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଟେକ୍ସଟାଇଲ ପାର୍କ ପ୍ରତି । ହେଲେ ବିକ୍ରିବଟାରେ ହେଉଥିବା ଅସୁବିଧା ଅନେକାଂଶରେ ଦୂର ହେବ ।ଏସବୁ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଯଥା– କୃଷି, ସମବାୟ, ଅର୍ଥ, ବାଣିଜ୍ୟ, କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ ବିଭାଗର ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଉଦ୍ୟମ ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ । ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଆନ୍ତରିକତା ଓ ଆଗ୍ରହ ରହିଲେ ଏହି ବର୍ଷ ଚାଷ ହୋଇଥିବା ୫୦ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ଆଗାମୀ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବପର ।

ପରିଶେଷରେ ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶର ମୂଳଦୁଆ ଶିଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ କୃଷି ଦ୍ୱାରା ହିଁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏକ ଦୃଢ଼ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ହିଁ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ସମ୍ଭବପର ।ଗଣଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବେକାର ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଶିଳ୍ପ ଅପେକ୍ଷା କୃଷିର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅଧିକ । ଓଡ଼ିଶାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ବେକାରୀ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ କପାର ଏକ ଲୁକ୍କାୟିତ ଅସୀମ ସାମର୍ଥ୍ୟ ରହିଛି ।ଏହାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ନି ।ର ସହ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏକ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେବ ।

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସହକାରୀ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୧୩/ରାଧାରାଣୀ ଟାୱାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର–୧୨

କେ ି କେ ଅ ଳରେ ି ିନ୍ନ କାର୍ଯ କ୍ରମର ଳ ରପାୟନ ପାଇଁ ଅ କାରୀମାନ ୁ ଅ କ ମତା ମିଳି

ରାଜ୍ୟର ୮ ଗୋଟି କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଆର୍.ଏଲ୍.ଟି.ଏ.ପି. ଏବଂ ବିଜୁ କେ.ବି.କେ. ଯୋଜନା ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସଂପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଅଜିତ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଏହିସବୁ ଯୋଜନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନି ତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ।

୨୦୦୭–୦୮ ମସିହା (ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ)ଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜସ୍ୱ ସମ୍ବଳରୁ ୧୨୦ କୋଟି ବ୍ୟୟ ବରାଦର ବିଜୁ କେ.ବି.କେ. ଯୋଜନାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌କରଣ (ବିଜୁଳି) ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ପକ୍କାରାସ୍ତା ବା ରୁରାଲ କନେକ୍ସନ୍ (ସଡ଼କ) ଏବଂ ରୁରାଲ ସାନିଟେସନ୍ ତଥା ରୁରାଲ ଇରିଗେସନ୍ ଟୁ ଦି ଏଗ୍ରିକଲ୍‌ଚରାଲ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଅଫ୍ ୮ କେ.ବି.କେ. ହିଲି ଡିଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟସ୍ ମୁଖ୍ୟତଃ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଥିଲେ । ଏହା ସହ ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଲ୍‌ଡିଂ ନିର୍ମାଣ, ଆଦିବାସୀ ଇଲାକାଗୁଡ଼ିକରେ ଆବାସିକ ଛାତ୍ରୀ ନିବାସ ନିର୍ମାଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୫ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ତ୍ରିପାଠୀ ଉନ୍ନୟନ କମିଶନର, କେ.ବି.କେ. ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶାସକ, କୃଷି, ଜଙ୍ଗଲ, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ, ରାଜସ୍ୱ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ଶାସନ ସଚିବ, କୋରାପୁଟ, ନବରଂଗପୁର, କଳାହାଣ୍ଡି, ସୋନପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର, ମାଲକାନଗିରି, ରାୟଗଡ଼ା ଓ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ବିଜୁ କେ.ବି.କେ. ଯୋଜନା ତଥା ଆର୍.ଏଲ୍.ଟି.ଏ.ପି. ଯୋଜନାରେ କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନ ଧାରଣର ମାନ ସଂପର୍କରେ ବିଶଦ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦଶମନ୍ତପୁର, କାଶୀପୁର ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ପାରା ମେଡ଼ିକାଲ ଷ୍ଟାଫ୍‌ମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଲଷ୍ଟର ଶୈଳୀରେ କ୍ୱାର୍ଟସ୍ ନିର୍ମାଣ, ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମୀଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ୍ ଅଧୀନରେ କଲେକ୍ଟରମାନଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ପାରା–ମେଡ଼ିକାଲ ଷ୍ଟାଫଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି, ଏନ୍.ଆର୍.ଇ.ଜି.ଏସ୍.ର ସଫଳ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକାଲ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନମ ୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନାରେ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରେ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇ ଟଏଲେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ନଳକୂପ ମରାମତି ଓ ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ ଉପରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ ।

Aæମ୍ନ୍ୟ¾Nÿ{Àÿ ÓüÿÁÿ Àÿþæ{’ÿ¯ÿê Óßó ÓÜÿæßLÿ {SæÏê

ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ସ୍ୱାଇଁ

I ତିକ ସମୟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତିକରଣ ଏବଂ ପ୍ରଗତିରେ ସାମିଲ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇଆସୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେଭଳି ସ୍ୱ–ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ହୋଇ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ସମାଜ ଓ ଦେଶ ଗଠନରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ସରକାର ସମସ୍ତ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ପରିବାରର ଜଣଙ୍କର ରୋଜଗାରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ନିଜେ କିଭଳି ରୋଜଗାର କରି ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବେ, ଏଥିପାଇଁ ସରକାର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଆସୁଛନ୍ତି ।ସମୟକ୍ରମେ ଅନେକେ ମଧ୍ୟ ସଚେତନ ହେଲେଣି ।

ସରକାର ୨୦୦୧ ମସିହା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମହିଳା ଦିବସରେ ମିଶନ ଶକ୍ତି ନାମରେ ଏକ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟିକା ଗୋ ୀ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱ–ରୋଜଗାରକ୍ଷମ କରାଇବା ଏବଂ କ୍ଷମତାପନ୍ନ କରାଇବା ।ବିଶେଷ କରି ଗାଁ ଗହଳିର ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋ ୀ ଗଠନ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଓ ଅଭିନବ ପ । ଅଟେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ରହୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିବା ସହିତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ।

ଦେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀର ଶତକଡ଼ା ୯୦ ଭାଗ ହେଉଛନ୍ତି ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀ । ଏହି ଗୋ ୀର ମୌଳିକତା ହେଲା ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ । ମହିଳାମାନେ ଏଥିରେ ନିଜର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଗୁଣକୁ ଚିହ୍ନିପାରିବା ସହିତ ଗ୍ରାମ୍ୟର ବିକାଶରେ ସହାୟ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି ।ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀର ସହାୟତା ପାଇଁ ଅନେକ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ସରକାର ବ୍ୟାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଋଣ ଆକାରରେ ଅର୍ଥ ଖୁବ୍ କମ୍ ସୁଧରେ ଏହି ଗୋ ୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥା ନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିନଥାଏ ।

ଏହିଭଳି ଏକ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀ ହେଲା କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ନିଆଳୀ ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବରିମୁଣ୍ଡେଇ ଗ୍ରାମର ରମାଦେବୀ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀ ।ଏହା ଗତବର୍ଷ ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମରୁ ଏଥିପ୍ରତି କାହାର ଆଗ୍ରହ କିମ୍ବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନଥିଲା । ପାଖ ଗାଁର ସ୍ୱେ ।ସେବୀ ସଂଗଠନର ଦୁଇଜଣ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ପ୍ରଥମେ ଆସି କେତେଜଣ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଂଗଠିତ କରି ଏ ବିଷୟ ଗ୍ରାମରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କିପରି ପରିବାରର ଗୋଟିଏ ରୋଜଗାର ଉପରେ ନିର୍ଭର ନକରି ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ନିଜ ପରିବାର, ପିଲାଛୁଆଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି କରିବା ସହ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ଏ ବିଷୟରେ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରୁ ପୁ ।ନୁପୁ   ଭାବେ ବୁଝିଥିଲେ ।ତା ପରେ କିଛି ମହିଳା ବସି ସଂକଳ୍ପ ନେଲେ ଏପରି ଏକ ଗୋ ୀ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ । ପ୍ରଥମେ ଏହା ୧୮ ଜଣ ମହିଳା ସଦସ୍ୟାଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠନ ହେଲା ।ମାସିକ ଜଣକ ୫୦ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଦେଇପାରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ତା ପରେ ପ୍ରତିମାସରେ ସଭାସମିତିମାନ କରାଗଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଖବରକାଗଜ, ଦୂରଦର୍ଶନ, ରେଡ଼ିଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ସଫଳତା ଦେଖି ଓ ଶୁଣି ସେମାନଙ୍କର ମନରେ ଉତ୍ସାହ ହେଲା ଏହାକୁ ଆହୁରି ଅନେକ ବାଟ ନେଇଯିବାକୁ । ମାସିକ ୫୦ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଆଦାୟ

କିପରି ପରିବାରର ଗୋଟିଏ ରୋଜଗାର ଉପରେ ନିର୍ଭର ନକରି ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ନିଜ ପରିବାର, ପିଲାଛୁଆଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି କରିବା ସହ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ଏ ବିଷୟରେ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରୁ ପୁ ।ନୁପୁ   ଭାବେ ବୁଝିଥିଲେ । ତା ପରେ କିଛି ମହିଳା ବସି ସଂକଳ୍ପ ନେଲେ ଏପରି ଏକ ଗୋ ୀ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ । ପ୍ରଥମେ ଏହା ୧୮ ଜଣ ମହିଳା ସଦସ୍ୟାଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠନ ହେଲା । ମାସିକ ଜଣକ ୫୦ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଦେଇପାରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ତା ପରେ ପ୍ରତିମାସରେ ସଭାସମିତିମାନ କରାଗଲା ।

ହେଉଥିବା ରାଶିକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟେଟ୍‌ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ନିଆଳୀ ଶାଖାରେ ଜମା ରଖିଲେ ।ଏହି ଗୋ 1ର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସଦସ୍ୟାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବସ ତିକ୍ରମେ ସଭାନେତ୍ରୀ ଭାବରେ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରବୀଣା ବିହାରୀ ଏବଂ ସ ।ଦିକା ଭାବେ ଶ୍ରୀମତୀ ନିର୍ମଳା ସ୍ୱାଇଁଙ୍କୁ ବଛାଗଲା ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କ ନାମରେ ଜମାଖାତା ଖୋଲାଗଲା ।ଏହି ଗୋ 1କୁ କିଭଳି ଆହୁରି ଆଗକୁ ନେଇ ହେବ, ତାହା ସମସ୍ତେ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିବା ପାଇଁ ଶପଥ ନେଲେ । ପ୍ରଥମେ ୫୪୦ ଟଙ୍କା ଜମାରଖି ପାଶ୍‌ବୁକ୍ ଖୋଲାଯାଇଥିଲା ।ତା ପରେ ମାସକୁ ମାସ ସଞ୍ଚୟ ଜମା ଠିକ୍ ରୂପେ ଚାଲିଲା । ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଗ୍ରାମର କିଛି ଜମିକୁ ଲିଜ୍ ସୂତ୍ରରେ ନେଇ ସେଥିରେ ବାଦାମ ଚାଷ କରାଇ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଲାଭ ଉଠାଇ ଗୋ 1 ଫଣ୍ଡରେ ଜମା ରଖିଲେ ।୬ ମାସ ପୂରିଯିବାରୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆଉ ୬୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଋଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସଦସ୍ୟାମାନେ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ପୋଖରୀ ପ ।ସୂତ୍ରରେ ନେଇ ମାଛଚାଷ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ।ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଭାବ ଅସୁବିଧାରେ ସଦସ୍ୟାମାନେ କିଛି ଅର୍ଥ ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ସୁଧ ଆକାରରେ ନେଇ ନିଜ କାମ କରିବା ସହିତ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପରିଶୋଧ କରି ସୁଧ ପଇସା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରିଥା ନ୍ତି ।ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ 1 ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରୁ ଆଣିଥିବା ଋଣ ବାବଦକୁ ୪୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଶୁଝି ସାରିଲେଣି ।ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏଥିରେ ଖୁସି ହୋଇ ଗୋ 1ର ସଭାନେତ୍ରୀ ଓ ସ ।ଦିକାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ଠିକ୍ ଭାବରେ କାମ କରୁଥିବାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟବାର ଋଣ ଦେଢ଼ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।ଆଉ ଏହି ଟଙ୍କାକୁ ଆଣି ଇଟା ପୋଡ଼ି ବିକ୍ରୀ କରିବା ପାଇଁ ଗୋ 1 ସ୍ଥିର କରିଛି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ୨୦୦୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ସୁଦ୍ଧା ଗୋ 1ର ୨୮,୨୯୮ ଟଙ୍କା ଜମା ରହିଅଛି ।ବ୍ଲକ୍ ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ପା ପୋଛ, ଧୂପକାଠି, ଛତୁଚାଷ, ବଡ଼ି-ପା ଡ଼ ତିଆରି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ ସମାଜ ଗଠନ ଦିଗରେ ସରକାର ମହିଳାମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ଏବଂ ସଶକ୍ତିକରଣ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହିଭଳି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ 1ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ସଞ୍ଚୟ ଓ ଆୟବୃଦ୍ଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହିଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟର ନିମ୍ନ ଆୟକାରୀ ବର୍ଗର ପରିବାର ଉପକୃତ ହେବା ସହ ଅନ୍ୟବର୍ଗର ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରି ପରିବାରର ଆୟବୃଦ୍ଧିରେ ବେଶ୍ ସହାୟକ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି ।

ବାସ୍ତବିକ, ଏହାଦ୍ୱାରା ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମହିଳାମାନେ ସ୍ୱ ଳ ହେବା ସହ ପରିବାର ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ସଶକ୍ତ କରିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରୋତ୍ସାହନରେ ଗଠିତ ଏହି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ 1ଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି, ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ବରିମୁଣ୍ଡେଇ
ନିଆଳୀ, କଟକ

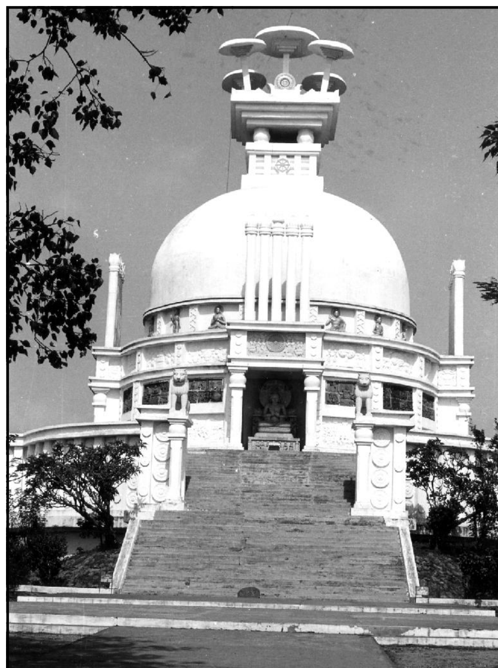

Sæþ ¨¾¿sæ¤ - Sæþæ oÁ¤ ¯¤LæÉ ¨æB FL¤ ’¤Î {Læ~

ତନୟ କୁମାର ବଳ

୦୦୦-୦୧ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସେକ୍ଟରରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାୟ ୧,୬୪,୫୦,୦୦୦ ବୋଲି ଗଣନା କରାଯାଏ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ମଧ୍ୟ ଜାତୀୟ ସଂହତି ବୃଦ୍ଧି, ବିଶ୍ୱଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରସାରଣ, ସ୍ଥାନୀୟ କାରୁକଳାର ବିପଣନ ଓ ସାଂ ୃତିକ କ୍ରିୟା ସମ୍ଭାର ସମୃଦ୍ଧିରେ ମୁଖ୍ୟକାରଙ୍କର ପ୍ରମାଣ ଦେଇଛି ।୨୦୦୦ ମସିହାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ୬.୭ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା କିନ୍ତୁ ୨୦୦୧ ମସିହାର ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୧ ଘଟଣା ପରେ ଏହା କିଛି କମି ଯାଇଥିଲା ।୨୦୦୧ ମସିହାରେ ବିଶ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବଜାରରେ ଭାରତର ଅଂଶ ୦.୩୭ ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ସେହି ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ସଂଖ୍ୟା ୨୫,୩୭,୨୮୨ ଥିଲା ଓ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ରୋଜଗାର ୧୪,୩୪୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।୨୦୦୦ ମସିହାରେ ପ୍ରାୟ ୨୧୦ ନିୟୁତ ଘରୋଇ (ଡୋମେଷ୍ଟିକ) ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିକୁ ଛାଡ଼ି ସାଂ ୃତିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଜାତୀୟ ସଂହତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘରୋଇ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରର ଅନ୍ୟଏକ ଲକ୍ଷଣ ହେଲା ଏହା ବହୁସଂଖ୍ୟକ ମହିଳାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥାଏ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରର ନିଯୁକ୍ତିରୁ ଗୁଣକ ତାଙ୍କ ୨.୩୬ ଅଟେ ଅର୍ଥାତ୍ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲେ ଅର୍ଥନୀତିର ଅନ୍ୟ ସେକ୍ଟରରେ ୧.୩୬ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ପାଇଛି । ପୂର୍ବେ ତିହାସିକ ସ୍ ୃତିସ୍ତମ୍ଭକୁ ନେଇ ପୌର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସହର ନିକଟ ସମୁଦ୍ରକୂଳକୁ ନେଇ ବେଳାଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉପରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଏକ ଅବହେଳିତ କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିଲା ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ଲାଭଦାୟକ ପ୍ରଭାବରୁ ଦୂରେଇ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଦେଖାଯାଇଛି ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ଭ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଇ । ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ।ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରେ, ଯାହା ବହୁଲୋକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଦିଏ । ଆୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହ ଏହା ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରେ । ବିଶେଷତଃ

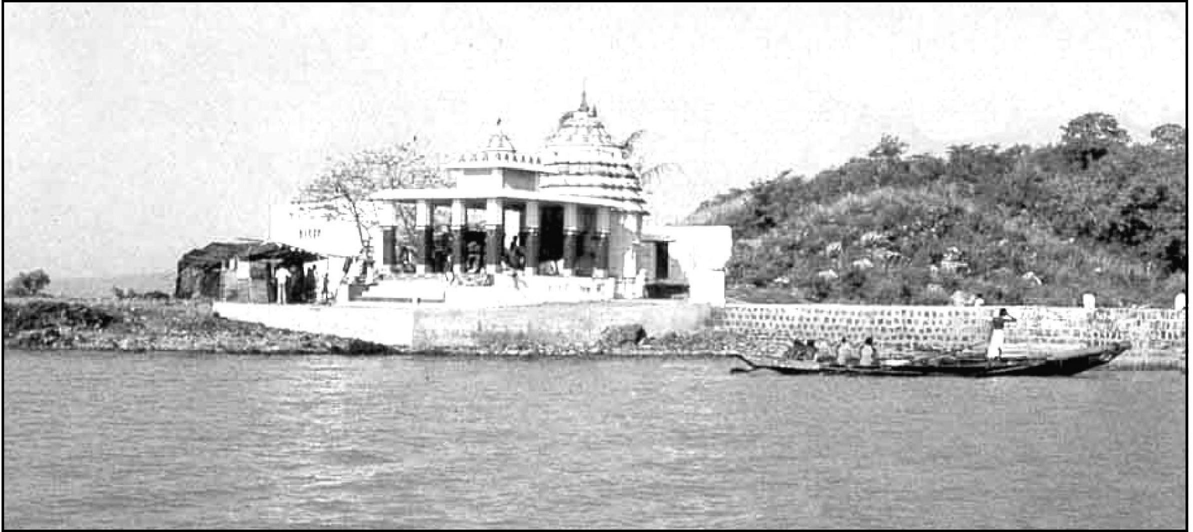

ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଯାହା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳୀ ପ୍ରଗତିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିମ ଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ଆୟ କରିଥାଏ ।କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମାଷ୍ଟରପ୍ଲାନ୍ ଫର୍ ଟୁରିଜିମ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ, ଗୋଆ-୧୯୮୭ ରେ ଏହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ୍ ୱାଲର୍ଡ଼ ଟୁରିଜିମ୍‌ର ଏକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସବୁଜ ସଂକେତ ଦେଇଛି ।ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଏଜେନିମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ।ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ୟାକେଜ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରିବ ଯାହା ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ନିରାପତ୍ତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଆନନ୍ଦାନୁଭୂତି ଦେଇପାରିବ ଓ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତି ପାର ରିକ ସଂ ୃତିକୁ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବେ । ଆଧୁନିକ ଯୁବକଯୁବତୀ ଏହି ଗ୍ରାମ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ପାଇପାରିବେ ।

_ାମ ପର୍ଯ୍ୟ ନ ।ରଣା

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ୟୁରୋପୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ସମୁଦ୍ରକୂଳ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଟୁରିଷ୍ଟ ଭିଲେଜ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା ।ଇଟାଲୀ ଓ ସ୍ପେନ୍‌ରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଟୁରିଷ୍ଟ ଭିଲେଜଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।ଭିଲେଜ୍ କ ୍ଲବ୍ସଗୁଡ଼ିକ ସ୍ପୋର୍ଟସ, ସୁଇମିଙ୍ଗ୍, ଚିତ୍ତବିନୋଦନ, ଟେନିସ୍, ବ୍ୟାଡ଼ମିଣ୍ଟନ, ଫୁଟବଲ, ମିନିଗଲ, ଯୋଗ, ବୋର୍ଡ଼ିଂ, ଲଜିଙ୍ଗ ପରି ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲା ।ଜଣେ ପ୍ରତିଦିନ ଅନ୍ୟ ଏକ ଗ୍ରୁପ୍‌ରେ ବସି ଆଳାପ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଉଥିଲା । କେତେକ ହଲିଡ଼େ ଭିଲେଜ୍ ଥିଲା ଯାହା ପରିବାର ଭିତ୍ତିରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲା । କ୍ଲବ୍ ମେଡ଼ିଟେରାନି ଏକ ଟ୍ରାଭେଲ୍ କ୍ଲବ୍ ଯାହା ପ୍ରଥମେ ଟୁରିଷ୍ଟ ଭିଲେଜ୍ ର ବିକାଶ କରିଥିଲା ।୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଏହି କ୍ଲବ୍ ସ୍ପେନୀୟ ଦ୍ୱୀପ ମାଜୋର୍କାରେ ପ୍ରଥମ ଭ୍ୟାକେସନ୍ ଭିଲେଜ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଦିଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବ୍ୟୟବହୁଳ ହୋଇଛି ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନକୁ ସହଜରେ ଉପଭୋଗ କରି ହେବ ।ସ୍ୱଳ୍ପ ଆୟକାରୀ ସମୂହ ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ନୁହନ୍ତି ବା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ସଂଘ, ସଂଗଠନ, କ୍ଲବ୍ ବା ସରକାର ଯାହା ସହିତ ସେମାନେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ବା ସବ୍‌ସିଡ଼ି ଯୋଗାଇ ଦେଇପାରିବେ ।ଏହା ସାମାଜିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବା ସବ୍‌ସିଡାଇଜଡ୍ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅଟେ । ସମାଜର ଦରିଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯାହାକୁ ପ୍ରୋପୁଅର୍ ଟୁରିଜିମ୍ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ମଣିଷ ଯେତେ ଆଧୁନିକତାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଛି ତା ର ମନ ସେତେ ପ୍ରକୃତି ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଛି । ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ବହୁ ପାର ରିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳ ରହିଛି କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଏକ ନୂତନ ଧାରା ।ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଫାର୍ମ ଟୁରିଜିମ୍ କୁହାଯାଉଛି ।ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶରେ ଫାର୍ମ ବା ଚାଷକ୍ଷେତ୍ର, ବଗିଚା ମଧ୍ୟରେ ରହି ତା ର ସ୍ୱାଦ ଅନୁଭବ କରିବା ଏହାର ଆକର୍ଷଣ ।ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଓ ଚୀନ୍‌ରେ ଫାର୍ମ ଟୁରିଜିମ୍ ଉନ୍ନତି କରିଛି ।ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ହେରିଟେଜ୍, ସାଂ ୍ତିକ ସ୍ଥାନ ତୀର୍ଥକ୍ଷେତ୍ର, ପାର ରିକ ସଂ ୍ତି, ପାର ରିକ ଖାଦ୍ୟ, ପ୍ରାକୃତିକ ଆକର୍ଷଣ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ଲୋଭନୀୟ ଆଇଟମ୍ ଅଟନ୍ତି । ଅଧୁନା ସହରୀ ଲୋକେ ସହରୀ ଜୀବନର ବିରକ୍ତି ଓ ଅବସାଦରୁ ସାମୟିକ ଛୁଟି ଚାହାନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ, ସରଳ ଜୀବନ ଓ କମ୍ ଉତ୍ତେଜନାପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବେଶରେ କିଛିଦିନ କଟାଇଦେବା ସେମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦିଏ ।ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥାନ, ପ୍ରକୃତ ପର ରା ଓ ସଂ ୍ତି ଓ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଶସ୍ତା ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳ ଚାହାନ୍ତି । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଭରତ ଏ ଦୁଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିପାରିବ ।ସବୁଜ ଚାରଣ ଭୂମି, ସୁସ୍ଥ ଓ ତାଜା ବାୟୁ, ଗ୍ରାମ୍ୟକଳା, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, ଲୋକଗୀତ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଖେଳ ଏବଂ ଚେରମୂଳିକା, ଯୋଗ, ଧ୍ୟାନ ପରି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଷଧ । ଏଥ୍‌ନିକ୍ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଆଦି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ବିଶେଷତ୍ୱ । ଏଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ ବିପଣନ କରିହେବ ଓ ଏହାର ବଜାର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିବ ।ଭାରତରେ ଜା ୍-କାଶୀର, ପଞ୍ଜାବ, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ହରିଆନା, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ, ଛତିଶଗଡ଼, ବିହାର, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ରାଜସ୍ଥାନ, ଦିଲ୍ଲୀରେ ଫାର୍ମ ଟୁରିଜିମ୍ ପ୍ରଗତିଲାଭ କରିଛି ।କେରଳ ଓ ଗୋଆର ଅର୍ଥନୀତି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉପରେ

ବେଶି ନିର୍ଭରଶୀଳ ।କେରଳର ଫାର୍ମ ହାଉସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟ ଆଧୁନିକତା ଓ ପର ରାର ଅନୁଭୂତି ଦେଇଥାଏ ।ଏଠାରେ ହ୍ରଦ ନିକଟସ୍ଥ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ସାମିଲ ହୋଇଛନ୍ତି ଓ ହାଉସ୍‌ବୋଟଗୁଡ଼ିକୁ ସେଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।କେରଳର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ କୁମ୍ବାଲାଙ୍ଗି ଓ କୁମ୍ବାଲା ଗ୍ରାମକୁ ମଡ଼େଲ୍ ଟୁରିଜିମ୍ ଭିଲେଜ୍ ଭାବେ ଚୟନ କରିଛି । କୁମ୍ବାଲାଙ୍ଗି ହେଉଛି କୋଚି ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଦ୍ୱୀପଗ୍ରାମ । ଫିସ୍ ଫାର୍ମ, କ୍ରାବ ଫାର୍ମ, ପ୍ରନ୍‌କଲ୍‌ଚର, ନଡ଼ିଆକତା ଶିଳ୍ପ, ସାବୁନ୍ ତିଆରି ପରି ଘରୋଇ ଶିଳ୍ପ, ସ୍ଥାନୀୟ ଖାଦ୍ୟ ରନ୍ଧନ ଓ ପରଶା, ସବୁଜ ଧାନ କ୍ଷେତ ଏଠାରେ ଟୁରିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରେ । ।ଣ୍ଡିନେଭିଅ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା କେଜ୍ କଲ୍‌ଚର୍ (ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବେ ଆବଦ୍ଧ କୁଣ୍ଡରେ ମାଛ ଚାଷ) କୁମ୍ବାଲାଙ୍ଗିର ଆକର୍ଷଣ ।

ଯୋଜନା ଓ କେ ଳ

ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ତିହ୍ୟ ଓ ଅନନ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା, ସେଗୁଡ଼ିକର ବଜାର ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର କରିବା ମୁଖ୍ୟ ଅଟେ । ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସବୁକିଛି କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଓ ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଯୋଜନା ଓ କୌଶଳ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।କେତେକ ଗ୍ରାମକୁ ମିଶ୍ରଣ କରି ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ଏକକ ଭାବେ ନିଆଯାଇପାରେ ଯାହାକୁ ଟୁରିଜିମ୍ ପାର୍କ କୁହାଯାଇପାରେ । ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ବା କେତେକ ଗ୍ରାମକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଚୟନ କଲାବେଳେ କେତେକ ସୁବିଧାସୁଯୋଗକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଇପାରେ । ଯଥା– ଗମନାଗମନ ସଂଯୋଗ, ସହରଠାରୁ ଦୂରତା, ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥାନର ସ୍ଥିତି, ନିମ ଣକାରୀ ଗୋ ୀର ଆତିଥେୟତା, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଲକ୍ଷଣ, ସ୍ଥାନର ସହ୍ୟ ଶକ୍ତି, କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ସ୍ଥିତି ଇତ୍ୟାଦି । ଯଦି କେତେକ ସୁବିଧା ନଥାଏ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶ କରାଯାଇପାରେ ।କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍ ମୁକ୍ତ ଥିଏଟର୍, ସ୍ଥାନୀୟ କଳା ଓ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟର ବିପଣନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ର, ଶୟନକକ୍ଷ, ଲଣ୍ଡ୍ରି ଓ ବାରିକ ସୁବିଧା, ଚା ଦୋକାନ ଇତ୍ୟାଦି ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ରୁଚି ଅନୁଯାୟୀ ରହିବା ଦରକାର । ଆରୋମା ବାଇଓ–ଭିଲେଜ୍ ଯେଉଁଥିରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସୁବିଧାପୂର୍ଣ୍ଣ ଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷ ଓ ସୁଗନ୍ଧ ଯୁକ୍ତ ବୃକ୍ଷ ଚାଷ କରାଯାଇ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ମନ ହରଣ କରାଯାଏ । ଏହାସହ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ନିରନ୍ତରତା ବା ସଷ୍ଟେନେବିଲିଟି ଦିଗକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବାକୁ ହେବ ।ସମ୍ବଳଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ବ୍ୟବହାର ହେବା ଉଚିତ୍ ଯେପରି ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାୟୀ କ୍ଷତି ହେଉନଥିବ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିକାଶର ପରିବେଶୀୟ, ସାମାଜିକ–ଅର୍ଥନୈତିକ, ବୈଷୟିକ, ଭୌଗୋଳିକ, ରାଜନୈତିକ ପ୍ରଭାବ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ସୁବିଧା ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ କିପରି ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ–ଅର୍ଥନୈତିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପରିତୃପ୍ତି ସହ ସାଂ ୃତିକ ସଂହତି, ଜୈବ ବିବିଧତା, ଲାଇଫ୍ ସପୋର୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍ ଓ ପରିବେଶୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।ସେଥିପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାକୁ ହେବ ।ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କିଛି ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା ରହିଛି ତାହା ହୃଦ୍‌ବୋଧ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଓ ି ।ରେ ୍ରାମ ପର୍ଯ ନ

ଓଡ଼ିଶାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିକାଶର ବ୍ୟାପକ ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାରେ ତିହ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ବେଳାଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ପରିବେଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବହୁବିଧ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବ ।ରାଜ୍ୟରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ପିପିଲି (ଚାନ୍ଦୁଆ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ) ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ରଘୁରାଜପୁର (ପ ଚିତ୍ର, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, ଚିତ୍ରକଳା ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ), ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ହୀରାପୁର (ଚଉଷଠି ଯୋଗିନୀ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ), ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ଖିଚିଙ୍ଗ (ନୀଳଗିରି ପଥର କାମ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ) ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ବରପାଲି (ସମ୍ବଲପୁରୀ ଶାଢ଼ୀ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ), ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ପଦନାଭପୁର ଓ ଅନୁଗୁଳ ଜିଲ୍ଲାର ଦଉଳଝରୀ ଆଦି ଗ୍ରାମକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଗ୍ରାମ ର ମାନ୍ୟତା ମିଳିଛି । ଏହିସବୁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରି ରହିଛି । କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ବଡ଼ମ୍ବା ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଥିବା ମଣିଆବନ୍ଧ ଗ୍ରାମକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଦାବି ହୋଇଛି ।ମଣିଆବନ୍ଧ ହସ୍ତତନ୍ତ ବ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ରପ୍ତାନୀ, ବୌଦ୍ଧ କୀର୍ତ୍ତିରାଜି ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।ରାଜ୍ୟରେ ଗ୍ରାମୀଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଧାନମ ୀ ଗ୍ରାମସଡ଼କ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ସଂଯୋଗୀକରଣର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି (ଗ୍ରାମୀଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀ ସଂଯୋଗ ଯୋଜନା) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରୁରାଲ ଟୁରିଜିମ୍ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ରେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟଯନ ବିକାଶକୁ ହାତକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସଂ ୃତି, ସମାଜ ଓ ଜୀବନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଟ୍ରାଇବାଲ୍ ଟୁରିଜିମ୍ ପ୍ରୋଜେକଟ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଅଛି ।

ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା

ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ବିଭିନ୍ନ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଓ ଆପଦର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।ଅଧ୍ୟୟନ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସାଧାରଣଭାବେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭିନ୍ନ ଅବକ୍ଷୟ ଲକ୍ଷଣ ବା ଏରୋଜନ୍ ସିଣ୍ଡ୍ରୋମ୍ ଆଣିଥାଏ ।ଯାହାକୁ କ୍ରିଏଟିଭ୍ ଡେଷ୍ଟ୍ରକ୍‌ସନ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇପାରେ ।ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅର୍ଥନୈତିକ

କ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଖର କଲେ ବି ଏହା ପରିବେଶ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସ ଦ ଉପରେ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ଅନ୍ୟ ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଏହା ପାର ରିକ ଉତ୍ସକୁ ବିସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପନ କରେ । ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର କ୍ଷୟ ଘଟାଏ । ବିଦେଶୀମାନଙ୍କ ଆଗମନ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଭାବରେ ମୂଳ ସଂ ୃତିର ଅବକ୍ଷୟ ଘଟେ । ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ଶତ୍ରୁତା ଦେଖାଦିଏ । ଯୌନ ବ୍ୟବସାୟ ହେବାର ଆଶଙ୍କ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଆପଦଗୁଡ଼ିକ କମ୍ କରିହେବ ବା ନିବାରଣ କରିହେବ । ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପାର ରିକ ଉତ୍ପାଦ ଓ ସେବା ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ପାର ରିକ ନିଯୁକ୍ତି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ପରିଚାଳନାର ଠିକ୍ ପଦ୍ଧତି ସୃଷ୍ଟି କରି ଯୌନ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର କ୍ଷୟକୁ ନିୟ ଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସ୍ଥାନୀୟ ଅଥରିଟି ବା ପର୍ଯ୍ୟଟନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା କମିଟି ସେବା ଯୋଗାଣର ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିୟ ଣ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ନିଜ ଅକ୍ତିଆରରେ ରଖିପାରିବେ । ବିଦେଶୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବେଶ ଅନୁମତି ଦେବା ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ବିଦେଶୀମାନଙ୍କର ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବରୁ ମୁକ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ କରାଯାଉ । କିନ୍ତୁ ବିଦେଶୀ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରା ପାରା ରିକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ତଥାପି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ସମୃଦ୍ଧ ପର ରାକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ । ନିଃସନ୍ଦେହରେ ପର ରା ମାର୍ଜିତ ହେବ ଓ ନୂତନ ପର ରା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳ ସମାଜର ବହୁବିଧ ଉନ୍ନତି କରିପାରିବ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଭାରତ ଯେଉଁ କେତେକ ସଫଳତା ପାଇପାରିବ ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା,

୧. ଏହା ବହୁ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଓ ଅନୌପଚାରିକ କର୍ମ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳରେ ବହୁଦେଶୀୟ କ ାନୀ ବା ବଡ଼ ବଡ଼ କ ାନୀଙ୍କର ପ୍ରବେଶକୁ ବନ୍ଦ କରାଯିବା ଦରକାର । ଉପଭୋକ୍ତା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟଆଡୁ ଆମଦାନୀ ନକରି ସ୍ଥାନୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହେବେ ।

୨. ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ କୃଷକମାନେ ମାନ୍ଦା ଋତୁରେ କିଛି କର୍ମ ପାଇ ପାରିବେ ।

୩. କୌଣସି ସ୍ଥାନ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କେନ୍ଦ୍ର ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଲେ ସେଠାରେ ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଶ୍ଚୟ ନିଆଯିବ କାରଣ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ କମ୍ କରି, ଲାଭକୁ ଅଧିକ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯିବ ।

୪. ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଆୟବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବ ।

୫. ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ରିୟା ପ୍ରସାରିତ ହେବ, ଯାହାଫଳରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରୁ ସହରାଞ୍ଚଳକୁ ଲୋକ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହ୍ରାସ ହେବ ।

୬. ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିକାଶ ହେଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କଳା, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, ସଂ ୃତି ପୁନର୍ଗଠନ ଓ ନବୀକରଣ ହୋଇପାରିବ । ଅବହେଳିତ ଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଏହା ନବଯୌବନ ଦେଇପାରିବ ।

୭. ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିର୍ମାଣକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିପାରିବ ।

ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ଉପରୋକ୍ତ ଉପକାରିତାଗୁଡ଼ିକ ସୂଚନା ଦିଏ ଯେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ବା ହୋଷ୍ଟ କମ୍ୟୁନିଟି ଉପରେ ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଉଭୟ ସାମାଜିକ ଓ ଭୌତିକ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନାରେ ସୋସିଆଲ ଇଞ୍ଜିନିଅରିଂ ଦିଗଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଥିପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ କମିଟି ମାଧ୍ୟମରେ ଗୋ 1 ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ପରିଚାଳନା ଓ ନିୟ ଣ ଏଜେନ୍ସି ଭାବେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ବହନ କରିପାରିବେ ଯାହା ଯୌଥ ପରିଚାଳନା ଅଟେ । ଏପରି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଗ୍ରାମ ବିକାଶ ହାସଲ ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତର ଅଂଶ ଭାବେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉଭୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ବିକାଶର ଏକ ଉ ୃଷ୍ଟ ପଥ ଅଟେ । ଯଦିଓ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟ ଣ କରିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୀତି ଓ ଯୋଜନାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ନାକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ଉ ୍ୱଳ ତାରକା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବାକୁ ହେବ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରକୃତି ଓ ସଂ ୃତିର ବହୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭରି ରହିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅବହେଳା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ କି ବର୍ଦ୍ଧି ୁ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରର ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତରୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ବି ିନ୍ନ ରଖିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।

ମଧୁବନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ଯାଜପୁର-୭୫୫୦୦୯

- - - -

Sæbj A$ñjêtj{Àj ¨jଓjpæñjÀj HÝÉæ

ପୟୋଧର ସାମଲ

ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମବହୁଳ ରାଜ୍ୟ । ଏଠାରେ ଶତକଡ଼ା ପ୍ରାୟ ୮୫ ଭାଗ ଲୋକ ଗାଁଗହଳିରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଯଦିଓ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ହାର ଶତକଡ଼ା ୭୨ ଭାଗ । ଗାଁର ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅଳ୍ପ କିଛି ପାର ରିକ ଶିଳ୍ପକୁ ଜୀବିକାଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ହେଁ ଅଧିକାଂଶ ହେଉଛନ୍ତି କୃଷକ ଓ କୃଷି ଶ୍ରମିକ । ଏପରିକି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀ ବା କାରୀଗରମାନଙ୍କର ମଧ କୃଷି ହେଉଛି ଅନ୍ୟତମ ଧନ୍ଦା । ତେଣୁ ଗାଁଗହଳି ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନଯାପନକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷି ହିଁ ସର୍ବୋତଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ।

ଧାନ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ, ଯଦିଓ ଶୀତଦିନେ ଅଳ୍ପ କିଛି ଜମିରେ ମୁଗ, ବିରି ଭଳି ଡାଲି ଜାତୀୟ ଓ ବାଦାମ ସୋରିଷ ଭଳି ତୈଳ ଜାତୀୟ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥାଏ । ଅତୀତରେ କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥ, ବିଶେଷତଃ ଧାନ ଚାଉଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟିଏ ବଳକା ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । ପନିପରିବା ଓ ଦୁଧ ମାଛ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକେ ଅନ୍ୟ କାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁନଥିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ଥିଲେ । ବରଂ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା ପ୍ରଚୁର ଧାନକୁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ବଡ଼ ବଡ଼ ଚାଉଳ କଳରେ ପେଷାଯାଇ ରେଳ ଯୋଗେ କିମ୍ବା ଚାନ୍ଦବାଲି ଭଳି ଛୋଟ ବନ୍ଦରରୁ ଜାହାଜ ଯୋଗେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଯଥା– କଲିକତା, ମାନ୍ଦ୍ରାଜ, ଚିଟାଗଞ୍ଜ (ବାଙ୍ଗଲାଦେଶ) ଓ ରେଙ୍ଗୁନ୍ (ମିଆଁମାର)କୁ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଉଥିଲା । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ନିଅଣ୍ଟିଆ ରାଜ୍ୟ–କୃଷିଜାତ ଓ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ପଦାର୍ଥରେ । ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରୁ ପନିପରିବା, କଦଳୀ, ଆମ୍ୱ, ମାଛ, ଅଣ୍ଡା, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରୁ ଆଳୁ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରୁ ଡାଲି ଓ ତେଲ ନ ଆସିଲେ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକେ ନିରୁପାୟ । ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳ, ବିଶେଷତଃ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଚିଲିକାରୁ ପ୍ରଚୁର ମାଛ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିଲା । ମାଛଗାଡ଼ି ନାମରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତ ରେଳଗାଡ଼ି ପ୍ରତିଦିନ ଯାଉଥିଲା କଲିକତା ନଗରକୁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଅବସ୍ଥା କ ଣ ? ଚିଲିକାରେ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ନଦୀନାଳରେ ଆଉ ବେଶୀ ମାଛ ନାହାନ୍ତି । ଶତାଧିକ ମତ୍ସ୍ୟ ସମବାୟ ସମିତି ଏ କ୍ଷଣି ଅଚଳ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଗାଁଗହଳିରୁ ଲୋକ ଅନେକ ପଳାଇ ଆସୁଛନ୍ତି ସହରକୁ ମୂଲମଜୁରି ଲାଗିବାକୁ । ଯାଉଛନ୍ତି ଅନେକ ଦୂର ଜାଗା ସୁରଟ ଭଳି ସହରକୁ ଶ୍ରମିକ ଭାବେ ଖଟିବାକୁ । ଗୁଜରାଟରେ ଏକ୍ଷଣି ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ । ତା ଭିତରୁ ସାତ ଲକ୍ଷ କେବଳ ସୁରଟର ତନ୍ତଶିଳ୍ପରେ କାମ କରନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଗାଁଗହଳି ଲୋକମାନେ ଅଧିକାଂଶ ସହର ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ଜୀବିକା ଭାବେ ମୂଲମଜୁରିକୁ ବାଛି ନେବାର ବଡ଼ କାରଣ ହେଲା କୃଷି ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେଉନାହିଁ । ସେଥିରୁ ଯାହା ଆୟ ହେଉଛି ସେଥିରେ ପରିବାର ଚଳାଇବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ସାର ପ୍ରୟୋଗ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜମିର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି କମୁଛି ଓ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଫଳରେ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଚାଷ ଜମି ପରିମାଣ ମଧ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ଜଳସେଚିତ ଜମି ପରିମାଣ ଏଠାରେ ମାତ୍ର ଶତକଡ଼ା ୩୦ ଭାଗ ହୋଇଥିବାରୁ ବର୍ଷତମାମ ଜମିରୁ ଉତ୍ପାଦନ କରି ହେଉନାହିଁ । ଏପରିକି ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଧାନାଦି ଚାଷରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଳନାରେ ଆୟ ସେମିତି ବିଶେଷ ହେଉନାହିଁ । ସରକାର ଜଳସେଚିତ ଜମିର ପରିମାଣ ବଢ଼ାଇବାରେ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ ହେଁ ଚାଷୀମାନେ ଚାଷପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆକୃଷ୍ଟ ହେବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ଜମିରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉତ୍ପାଦନ କରି ଲାଭବାନ ହେଉଥିବାବେଳେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଚାଷୀ କାହିଁକି ଆଶାନୁରୂପ ଆୟ ପାଇପାରୁ ନାହିଁ ତାହା ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଧ୍ୟାନର ବିଷୟ । ତେବେ କୃଷି ଆୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେଉଛି ବଜାର । ଫସଲ, ବିଶେଷତଃ ଧାନଚାଉଳ ଆମଦାନୀ ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରୟ ନିମନ୍ତେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ନଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକର ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ ସରକାର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ହେଁ ଆମଦାନୀ ସମୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ରୟକାରୀ ନଥାନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକ କିଣିବା ପାଇଁ । ଲୋକେ ବାଧ ହୋଇଥା ନ୍ତି ଅଭାବୀ ବିକ୍ରୀ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ । ଅବଶ୍ୟ ସରକାର ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ, ଯୋଗାଣ ବିଭାଗ, ନିୟ ିତ ବଜାର, ସମବାୟ ସମିତି ଆଦି ସଂସ୍ଥା ଜରିଆରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଶସ୍ୟକ୍ରୟ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିନ୍ତୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଖେ ଉତ୍ପାଦନ ବେଳେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଓ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ପହଞ୍ଚି ପାରୁନାହିଁ । ତା ଛଡ଼ା ଶସ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀ

ବିଭାଗ ଓ ମାନ ରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖାଦ୍ୟ ନିଗମ ଆଦି ସଂସ୍ଥାର ନିୟମକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଚାଷୀମାନେ ପାର ହେବା ବହୁତ କଷ୍ଟ । ଚାଷୀ ବି ତା ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ କେତେଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିବ ? ସେ ତେଣୁ ଅଭାବୀ ବିକ୍ରୀ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଶ୍ରମ ଓ ବ୍ୟୟ ତୁଳନାରେ ଆୟ ତା ର ସେମିତି ବିଶେଷ ହେଲା ନାହିଁ ।ପରିବାର ତା ର ଚଳିବ କିପରି ? ସେ ତେଣୁ ମୂଳ ମଜୁରୀ ଲାଗିବାକୁ ସହରକୁ ପଳାଇ ଆସିବା ଶ୍ରେୟ ମନେକରୁଛି । ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି ଦୂର ଜାଗାକୁ କାମ ଓ ରୋଜଗାର ପାଇଁ । ଗାଁ ଗହଳିରେ କାମ ନାହିଁ । ଯାହା ଅଛି ତାକୁ ଅଳ୍ପ ଲୋକ ଚଳାଇ ଦେବେ, ଏହା ଭାବି ପରିବାରର ଅନେକ ସଦସ୍ୟ ପିଲାପିଲି ଧରି ମଧ୍ୟ ପଳାଇ ଆସୁଛନ୍ତି ସହରକୁ । ସହରମାନଙ୍କରେ ବସ୍ତି ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ୁଛି । ବଢ଼ୁଛି ମଧ୍ୟ-ପରିମଳ ସମସ୍ୟା ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ।

ବହୁଲୋକ, ବିଶେଷତଃ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଲୋକେ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ବାହାରକୁ ପଳାଇ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ଗାଁଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୀହୀନ ହୋଇଯାଉଛି । କିଛି ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀ, 1ଲୋକ ଓ ଛୁଆପିଲାକୁ ନେଇ ଗାଁର ସେ ସୌରଭ ଆଉ ରହୁନାହିଁ ।ତା ଛଡ଼ା ଚାଷବାସ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ଉଭୟ ମଫସଲ ଓ ସହର ଲୋକଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ, ତାହା ଅବହେଳିତ ହେଉଛି । କେବଳ ଧାନ ଫସଲଟି ବ୍ୟତୀତ ମୁଗବିରି, ପନିପରିବା ଆଦି ଚାଷ, ଯେଉଁସବୁ ଶୀତ ଓ ଖରାଦିନେ ହୋଇଥାଏ, ତାହା ଗାଁଗହଳିରୁ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ ତାଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ନ ହେବେ କାହିଁକି ?

ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ଓ ତା ଗାଁ ଗହଳିର ଏ ଅବସ୍ଥା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ କେବେ ହେଲେ ଶୁଭଦାୟକ ନୁହେଁ ।ଶୁଭ ସଂକେତ ନୁହେଁ ମଧ୍ୟ ତା ର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ପଳାୟନ ମନୋଭାବ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି ଯେ ଏଠାରେ କ୍ରମେ ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି ତାହା କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଏଭଳି ମନୋଭାବକୁ ଆମେ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତାଙ୍କୁ ହୃଦ୍‌ବୋଧ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ଗାଁରେ ନିଜ ପରିବାର ସହ ଶାନ୍ତିରେ ରହି ନୂଆ ନୂଆ ଧନ୍ଦା ଦ୍ୱାରାବି ସେମାନେ ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ କରିପାରିବେ ।ସୀମିତ ପରିମାଣ ଚାଷ ଜମିରୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅଧିକ ଆୟ ପାଇପାରିବେ ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରି ।

କୃଷକ ଗୋ 1ର ଆସ୍ଥା ଭାଜନ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ ଅଧିକାଂଶ ଚାଷଜମିକୁ ଜଳସେଚନର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।ବୃହତ୍, ମଧ୍ୟମ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ତ ବହୁଜମିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଚାଷୀମାନେ ନିଜେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମ ପ୍ରତ୍ୟୟ ବଢ଼ାଇ ନାଳ, କୁଅ ପୋଖରୀ ଆଦି ଜମିରେ ଖୋଳି ବର୍ଷାଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ବର୍ଷସାରା ଯେପରି ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ, ତା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ ଓ ବୈଷୟିକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଯିବା ଦରକାର ।ଧାନଚାଷ ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ ।ଅମଳ ସମୟରେ ଏ ଫସଲ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ରୟକେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲି ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇପାରିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭାବୀ ବିକ୍ରୀରୁ ରକ୍ଷାକରି ପାରିଲେ ସେମାନେ ଯେ ବହୁତ ଉପକୃତ ହେବେ ଏଥିରେ କିଛି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ସହ ଚାଷ କଲେ କୃଷି କର୍ମ ଯେ ବେଶ୍ ଲାଭଦାୟକ ଏହା ସେମାନେ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତା ଛଡ଼ା କେବଳ ଧାନ ନୁହେଁ, ଡାଲି, ତେଲ, ଆଖୁ, ମକା ଓ ପନିପରିବା ଏପରିକି ଫୁଲଚାଷକୁ ବ୍ୟବସାୟିକ ଭାବେ କରିପାରିଲେ କୃଷିରୁ ମଧ୍ୟ ସହରରେ ଆସି ମୂଲମଜୁରୀ ପାଇବା ଅପେକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ଆୟ ମିଳିପାରିବ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ କଥା ଦେଖାଯାଉ ।ସେଠାରେ ଚାଷୀମାନେ ନିଜର ଉଦ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ବହୁତ ଉପାର୍ଜନ କରୁଛନ୍ତି ଓ କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥ ବି ବହୁତ ପଠାଉଛନ୍ତି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ । ଫଳଚାଷ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଏକ ଲାଭଦାୟକ ଧନ୍ଦା ।ଆମ୍ବ, ପଣସ, କମଳା, ଲିଚୁ ଆଦି ଫସଲ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଉଚ୍ଚ ଜମିରେ ସୁବିଧାରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଫସଲ । ଥରେ ପୁଂଜି ଖଟାଇଲେ ଏହା ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଚାଷୀକୁ ଉତ୍ପାଦନ ଦେଇଥାଏ ।ଏ ଚାଷ ନିମନ୍ତେ ସହଜରେ ବି ସମବାୟ ଓ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଋଣ ମିଳିଯାଇପାରେ । ଲୋକଙ୍କର ଦରକାର କେବଳ ଉଦ୍ୟମ ।

ଗ୍ରାମ ଲୋକଙ୍କ ଆୟ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଧନ୍ଦା ଯଥା- ଗୋମହିଷାଦି ପାଳନ, କୁକୁଡ଼ା ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ଚାଷ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପ, ବିଶେଷତଃ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସେହି ଗ୍ରାମ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି । କରାଯାଇପାରେ । କୃଷକମାନେ ତାଙ୍କର ବଳକା ସମୟରେ ଓ ବେକାର ଯୁବଗୋ 1 ତାଙ୍କର ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏସବୁ ଧନ୍ଦା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓମ୍‌ଫେଡ଼ ଜରିଆରେ ଅବଶ୍ୟ ଏକ୍ଷଣି ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋ-ମହିଷାଦି ପାଳନ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା କୃଷି ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆୟର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି । ଲୋକେ ବି ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଏ ବ୍ୟବସାୟିକୁ ବଢ଼ାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ, ବିଶେଷତଃ ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଚାଷ ବି ଏକ୍ଷଣି ବେଶ୍ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇଛି । ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଏ ଚାଷ ପାଇଁ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ।

କୃଷି ଓ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଧନ୍ଦାଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ଆୟର ସୁବିଧା ମିଳିବ ।ଗ୍ରାମ ପରିବେଶ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହେଲେ ସେମାନେ ଗାଁ ଛାଡ଼ି କାମ ପାଇଁ ଆଉ ବାହାରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ।

୩୫୨, ଜୟଦେବ ବିହାର ଛକ
ଭୁବନେଶ୍ୱର - ୧୩

Aæ;ÿfætÿêß LÿêÝæ{Àÿ µÿæÀÿtÿÀÿ ×æœÿ

ନାରାୟଣ ପ୍ରସାଦ ଦାସ

ଚଳିତ ଏକବିଂଶ ଶତା ।ର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଆମ ଦେଶର ଜନସଂଖ୍ୟା ଶହେ କୋଟି ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଛି । ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ଆନୁପାତିକ ହାର ସହିତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତର ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ତୁଳନାତ୍ମକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପ୍ରତି ଆଲୋକପାତ କଲେ ଆମେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେଉ ଯେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ଆଶାନୁରୂପ ପ୍ରଗତି ହାସଲ କରିପାରିନାହୁଁ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ପ୍ରଗତି ଅନ୍ୟତମ । ଏଠାରେ ପ୍ରଗତି ର ଅର୍ଥ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଭାରତର ସାଫଲ୍ୟକୁ ବୁଝାଏ ।

ସମସ୍ତେ ଆମ ସହିତ ଏକମତ ହେବେ ଯେ ଆମେମାନେ ଆଧୁନିକ ଅଲ ିକ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଯେତେଗୋଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ହାସଲ କରିଛୁଁ ତାହା କେବଳ ଆମର ଜାତୀୟ କ୍ରୀଡ଼ା ହକିରେ । ଭାରତର ଏହି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ୧୯୨୮ର ଆମ୍ଷ୍ଟରଡାମ୍ ଅଲ ିକ୍ କ୍ରୀଡ଼ାରୁ । ୧୯୩୨ ମସିହାର ଲସ୍ଏଞ୍ଜେଲସ୍, ୧୯୩୬ ମସିହାର ବର୍ଲିନ୍, ୧୯୪୮ ମସିହାର ଲଣ୍ଡନ, ୧୯୫୨ ମସିହାର ହେଲ୍ସିଙ୍କି ଓ ୧୯୫୬ ମସିହାର ମେଲବୋର୍ଣ୍ଣ ଅଲ ିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଜୟଯାତ୍ରା ଅବ୍ୟାହତ ରହିଥିଲା । ୧୯୬୦ ମସିହାର ରୋମ୍ ଅଲ ିକ୍ରେ ଚିରାଚରିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପାକିସ୍ଥାନଠାରୁ ପରାଜୟ ବରଣ କରି ଭାରତ ରୌପ୍ୟ ପଦକରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲା । ପୁନଶ୍ଚ ୧୯୬୪ ମସିହାରେ ଜାପାନ୍‌ର ଟୋକିଓଠାରେ ଅନୁ ିତ ଅଲ ିକ୍ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଆମେ ଏହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲୁ ଓ ଚରମ ଉ ଣା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଫାଇନାଲ୍‌ରେ ୧-୦ ଗୋଲ୍‌ରେ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ହରାଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ହାସଲ କଲୁଁ । ଏହାପରଠାରୁ ହକିରେ ଆମର ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଧାରା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୬୮ ମସିହାର ମେକ୍ସିକୋ ସିଟି ଅଲ ିକ୍ରେ ତୃତୀୟ ଓ ୧୯୭୨ ମସିହାର ମ୍ୟୁନିକ୍ ଅଲ ିକ୍ସରେ ତୃତୀୟ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିଥିବା ଆମର ହକିଦଳ ୧୯୭୬ ମସିହା ମଣ୍ଟ୍ରିଲ୍ ଅଲ ିକ୍ରେ ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ଭାବେ ସପ୍ତମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କଲା । ଅବଶ୍ୟ ୧୯୮୦ ମସିହାରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ମିତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ମ । ଅଲ ିକ୍‌କୁ ବର୍ଜନ କରିବାରୁ ଭାରତ ପୁଣି ହକିରେ ସ୍ପେନ୍‌କୁ ୪-୩ ଗୋଲ୍‌ରେ ହରାଇ ଅଦ୍ୟାବଧି ଅଲ ିକ୍ରେ ତା ର ଶେଷ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ହାସଲ କରିଥିଲା । ତାହା ପରଠାରୁ ଅଲ ିକ୍ରେ ଆମର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନୈରାଶ୍ୟ ଜନକ ରହିଛି କହିଲେ ଭୁଲ୍ ହେବନି । ଅନ୍ୟ ଦଳଗତ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ମଧ୍ୟ ଆମର ସ୍ଥିତି ନଗଣ୍ୟ, କାରଣ ଅନ୍ୟତମ ଲୋକପ୍ରିୟ ଖେଳ ଫୁଟବଲ୍‌ରେ ଆମର ସ୍ଥାନ ବିଶ୍ୱରେ ବହୁପଛରେ । ଅଲ ିକ୍ କ୍ରୀଡ଼ାରେ କେବଳ ୧୯୫୬ ମସିହାର ମେଲ୍‌ବୋର୍ଣ୍ଣ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଆମେ ସର୍ବୋ ୃଷ୍ଟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲୁଁ କିନ୍ତୁ ବୁଲ୍‌ଗେରିଆଠାରୁ ୩-୦ରେ ପରାଜିତ ହୋଇ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ରହିଲୁ । ଅବଶ୍ୟ ସଦ୍ୟ ସମାପ୍ତ ଜବାହରଲାଲ୍ ନେହେରୁ ଗୋଲ୍ଡ କପ୍‌ରେ ଚ ିଆନ୍ ହେବାଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଫୁଟବଲ ପ୍ରେମୀଙ୍କ ମନରେ ଏହା ବହୁତ ଉତ୍ସାହ ଭରି ଦେଇଛି କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ବିଶ୍ୱ ଫୁଟବଲ୍ ମାନଚିତ୍ରରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଫିଫା ବିଶ୍ୱ କପ୍ ଓ ଅଲ ିକ୍ସରେ ଉତ୍ତମ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

ଏହି ଦୁଇଟି କ୍ରୀଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ ଯେଉଁ ଦଳଗତ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ବିଶ୍ୱବାସୀ ଆମକୁ ଜାଣନ୍ତି ତାହା ହେଲା କ୍ରିକେଟ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଦେଶର ଯୁବଗୋ ୀଙ୍କର ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ । ଗାଁଗଣ୍ଡାର ବିଲ୍ ପଡ଼ିଆଠାରୁ ସହରର ଗଳିକନ୍ଦିରେ ୁଲ, କଲେଜର ଛାତ୍ରମାନେ ଏଥିରେ ମସଗୁଲ୍ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅଦ୍ୟାବଧି ଅଲ ିକ୍ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ସାମିଲ୍ ହୋଇନାହିଁ ଓ ଖୁବ୍ କମ୍ ଦେଶ ଏହାକୁ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ତଥାପି ଲୋକପ୍ରିୟତାରେ ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତରେ ଶୀର୍ଷରେ । ସେଥିରେ ଆମର ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଉ । ୧୯୮୩ ମସିହାର ପ୍ରୁଡେନ୍‌ସିଆଲ୍ ବିଶ୍ୱକପ୍ ଓ ୧୯୮୫ ମସିହାର ବେନ୍‌ସନ୍ ଆଣ୍ଡ୍ ହେଜେସ କପ୍‌ରେ ଭାରତ ଚ ିଆନ୍ ହୋଇ ବିଶ୍ୱରେ ଚହଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପରଠାରୁ ଭାରତର ଅଗଣିତ ନରନାରୀ ଏହି କ୍ରୀଡ଼ାକୁ ଆପଣେଇ ନେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା ପରଠାରୁ ଆଉ କୌଣସି ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଆମକୁ ସଫଳତା ମିଳିନଥିଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୪ ତାରିଖରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଜୋହାନ୍‌ସବର୍ଗରେ ଅନୁ ିତ ପ୍ରଥମ ଟ୍ୱେଣ୍ଟି-ଟ୍ୱେଣ୍ଟି ବିଶ୍ୱକପ୍ ଫାଇନାଲରେ ଚିରାଚରିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ୫ ରନ୍‌ରେ ପରାସ୍ତ କରି ଭାରତ ଦୀର୍ଘ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ପରେ ବିଶ୍ୱ ବିଜୟୀ ହେଲା । ଭାରତର କୋଟି କୋଟି ଜନତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ପରିତୃପ୍ତିର ହସ ଫୁଟିଲା ।

ଏତ ଗଲା ଦଳଗତ କ୍ରୀଡ଼ା କଥା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ପର୍ଦ୍ଧାରେ ଅଲ ି୍କରେ ଭାରତର ପ୍ରଦର୍ଶନ ସେତେଟା ଉତ୍ସାହଜନକ ନୁହେଁ । ଅଦ୍ୟାବଧି ଫ୍ରି ଷ୍ଟାଇଲ୍ ରେସଲିଂରେ ବାଣ୍ଟମ୍‌ୱେଟରେ ଭାରତର ଖାସ୍‌ବା ଯାଦବ ୧୯୫୨ ମସିହାର ହେଲ୍‌ସିଙ୍କି ଗେମରେ ତୃତୀୟ, ୧୯୯୬ ମସିହାର ଆଟଲାଣ୍ଟା ଅଲ ି୍କ୍ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ଲନ୍ ଟେନିସ୍‌ରେ ଲିଆଣ୍ଡର ପେସ୍, ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ସିଡ୍‌ନୀ ଅଲ ି୍କ୍ସରେ ଭାରୋତ୍ତଳନରେ କର୍ଣ୍ଣମ୍ ମାଲେଶ୍ୱରୀ ଓ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ଗ୍ରୀସ୍‌ର ଏଥେନ ଅଲ ି୍କ୍ସରେ ବନ୍ଧୁକ ଚାଳନାରେ ରାଜ୍ୟବର୍ଦ୍ଧନ ସିଂହ ରାଠୋର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରୌପ୍ୟ ପଦକ ଜିତି ଆମର ସ ାନ ରଖିଛନ୍ତି, ନଚେତ୍ ଆମେ ରିକ୍ତ ହସ୍ତରେ ଫେରି ଥାଆନ୍ତୁ ।

ଅଲ ି୍କ୍ କ୍ରୀଡ଼ା ପରେ ମନକୁ ଆସେ ଏସୀୟ କ୍ରୀଡ଼ାର କଥା । ୧୯୫୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୪ ତାରିଖରେ ଭାରତ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା ପ୍ରଥମ ଏସୀୟ କ୍ରୀଡ଼ା ରାଜଧାନୀ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ । ସେହି କ୍ରୀଡ଼ାରେ ୧୫ଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ଲାଭ କରି ଭାରତ ଜାପାନ୍ ପଛକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନରେ ରହିଥିଲା । ୧୯୮୨ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟ ନବମ ଏସୀୟ କ୍ରୀଡ଼ା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଭାରତ ୧୩ଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ହାସଲ କରିଥିଲା । ଅଦ୍ୟାବଧି ଆମେ ପଦକ ତାଲିକାରେ କଦାପି ଶୀର୍ଷ ସ୍ଥାନରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରିନାହୁଁ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୀନ ଓ ଜାପାନ ଆଦି ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତି କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ପଛରେ ପଡ଼ିଛୁ ।

ଅବଶ୍ୟ ହକି ଯାଦୁକର ଧ୍ୟାନଚାନ୍ଦ, ବ୍ୟାଡ୍‌ମିଣ୍ଟନ ଖେଳାଳୀ ପ୍ରକାଶ ପାଡୁ୍ୟକୋନ୍, ଟେନିସ୍ ଖେଳାଳି ରାମନାଥନ୍ କ୍ରି ନ୍ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ରମେଶ କ୍ରି ନ୍, ଅମ୍ରିତରାଜ ଭ୍ରାତାଦ୍ୱୟ ବିଜୟ ଓ ଆନନ୍ଦ ଅମ୍ରିତରାଜ, କ୍ରିକେଟରେ ଲିଟିଲ୍ ମାଷ୍ଟର ସୁନିଲ୍ ଗାଭା ର, ବିଶନ୍ ସିଂ ବେଦୀ, ଭିନୁ ମଙ୍କଡ଼, ବି.ଏସ୍. ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପ୍ରଭୃତି ଯେଭଳି ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଫଲ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦେଶକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ କରିଥିଲେ, ସାଂପ୍ରତିକ ସମୟରେ ଚେସ୍ ତାରକା ବିଶ୍ୱନାଥନ୍ ଆନନ୍ଦ, ଟେନିସ୍ ଖେଳାଳି, ଲିଆଣ୍ଡର ପେସ୍ ଓ ମହେଶ ଭୂପତି ମହିଳା ବର୍ଗରେ ସାନିଆ ମିର୍ଜା, କ୍ରିକେଟ୍ ତାରକା ସଚିନ୍ ତେଣ୍ଡୁଲକର ଓ ଯୁବରାଜ ସିଂହ ପ୍ରମୁଖ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଫଳତା ପାଇଁ ଭାରତର ନାମ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପହଞ୍ଚାଇଛନ୍ତି । ଆମେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବିତ ।

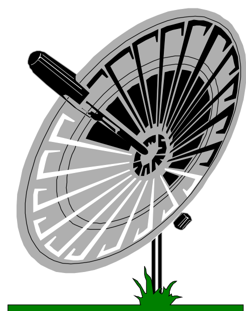
ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଆସିଛି କ୍ରୀଡ଼ା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶକୁ ଆଗେଇ ନେବାର ।ଏଥିପାଇଁ ସରକାର, ଭାରତୀୟ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରାଧିକରଣ, ବିଭିନ୍ନ ଜାତୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ କ୍ରୀଡ଼ା ସଂଘ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଓ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗ ସ୍ୱେ ।ସେବୀ ଅନୁ ।ନ, କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରଶାସକ ତଥା ସର୍ବୋପରି କ୍ରୀଡ଼ାବିତ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତୁଲେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । କେବଳ ସରକାରଙ୍କୁ ଚାହିଁ ବସିଲେ ହେବ ନାହିଁ । ସରକାରଙ୍କର ସମ୍ବଳ ସୀମିତ । ଏହି ସୀମିତ ସମ୍ବଳ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା କଦାପି ପୂରଣ କରି ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ଜଗତ ଏଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବାର ସମୟ ଉପନୀତ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କ୍ରୀଡ଼ା ଶୃ ଳାର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ତା ର ରୂପାୟନ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବା ହେଉଛି ଆଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ।ସରକାରୀ ତଥା ପ୍ରମୁଖ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିବା ଉଚିତ୍ । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ଯେ ଏଥିପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁନାହାନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ଅଧିକ ମନୋନିବେଶର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । କ୍ରୀଡ଼ା ଭିତ୍ତିଭୂମିର ନିର୍ମାଣ ଓ ରକ୍ଷଣା ବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।ତା ସହିତ ଉନ୍ନତ ମାନର ଆଧୁନିକ କ୍ରୀଡ଼ା ସରଞ୍ଜାମ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ବିଭିନ୍ନ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଆୟୋଜନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଛି ଆମର କ୍ରୀଡ଼ାବିତ୍‌ମାନଙ୍କର ନି ।, ଏକାଗ୍ରତା, ଅଧ୍ୟବସାୟ, ଶୃ ଳା ଓ କଠିନ ପରିଶ୍ରମର । ଏ ସମସ୍ତ ଉପାଦାନର ଉତ୍ତମ ସମନ୍ୱୟରେ ହିଁ ଆମେ କ୍ରୀଡ଼ାକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଗତି କରିପାରିବା । ଆଧୁନିକ ଭାରତର ପ୍ରେସ୍ ଓ ତଡ଼ିତ ଗଣମାଧ୍ୟମ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଉତ୍ତମ ଭାବେ ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି କ୍ରୀଡ଼ାର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି ପରିଶ୍ରମ କଲେ ଭାରତ ଆଗାମୀ କାଲିର ବିଶ୍ୱ କ୍ରୀଡ଼ା ମାନଚିତ୍ରରେ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିବ ଏଥିରେ ଦ୍ୱିମତର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବସେବା ବିଭାଗ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

- - - - -

। ପରିକ୍ରମା

କି ପ୍ର

ମା ି ମା େ ୁ । ଜାରକ କ ୁ କି ାନକ୍ରେି କା ି ପ୍ର ାନ

କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସହଜ ସୁବିଧାରେ ତଥା ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ କୃଷିରଣ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି ।୧୯୯୮-୯୯ରୁ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିବା ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଆର୍.ଆର୍.ବି. ଏବଂ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ହେଉଛି କୃଷକଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ତ ।ଳ ଅର୍ଥ ରଣ ସୁବିଧା, ଯେଉଁଥିରେ କି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ବେଳେ ଅର୍ଥ ଉଠାଇ ପାରିବା ସଂଗେସଂଗେ ସୁବିଧା ଅନୁଯାୟୀ ପରିଶୋଧ କରିବେ ।ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା କାର୍ଡ଼ରେ ତାଙ୍କର ଚାଷ ଉପଯୋଗୀ ଜମିର ପରିମାଣ, କରାଯାଉଥିବା ଫସଲ, ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ ଏବଂ କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହୃତ କୃଷି ଯ ପାତିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ତଥା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଦେୟ ଆଦି ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଅର୍ଥ ଉଠାଇପାରିବାର ସୀମା ବା ପରିମାଣ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ଗତ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ୫୨ ଲକ୍ଷ ୮୯ ହଜାର କୃଷକ ପରିବାର/କୃଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୩ ଲକ୍ଷ ୯୬ ହଜାର କୃଷକ ପରିବାର / କୃଷକଙ୍କୁ କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।ଏଥିରୁ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ପକ୍ଷରୁ ୨୭ ଲକ୍ଷ ୨୪ ହଜାର କୃଷକ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।୨୦୦୬-୦୭ ବର୍ଷରେ ୨ ଲକ୍ଷ ୯୮୫ ଜଣଙ୍କୁ ସେହି କାର୍ଡ଼ ଦିଆଯାଇଛି ।ମୋଟ ୨୭ ଲକ୍ଷ ୨୪ ହଜାର କୃଷକ ମଧ୍ୟରେ ୨ ଲକ୍ଷ ୯୮ ହଜାର ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଜାତି, ୪ ଲକ୍ଷ ୫୮ ହଜାର ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଉପଜାତି ଓ ୧୯ ଲକ୍ଷ ୬୮ ହଜାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚାଷୀ ଅଛନ୍ତି ।ସେଥିରେ ୨୩ ଲକ୍ଷ ୪୨ ହଜାର କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଏବଂ ଏକଲକ୍ଷ ୯୧ ହଜାର ମହିଳା ଚାଷୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କକ୍ଷରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟ ୬ ଲକ୍ଷ ୭୨ ହଜାର କିଷାନ୍ କ୍ରେଡ଼ିଟ୍ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକାଶ । ସେହିପରି ୧ ଲକ୍ଷ ୬୭ ହଜାର ଚାଷୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ କିଷାନ୍ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ସମବାୟ ବିଭାଗ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଇଛି ।

ି ନନି ମଚା ୀ ାରୁ ଜାରକି । ଚିନା । ।ମ ି ନକିଣି

ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଚଳିତ ବର୍ଷ ସରକାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ୬୦ ହଜାର କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଚିନାବାଦାମ ବିହନ କିଣିବ ବୋଲି ନିଗମର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡଃ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା କହିଛନ୍ତି ।ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ପ୍ରାକ୍ ରବିଋତୁରେ ରାଜ୍ୟର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ନିପାଣିଆ ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ ହେଉଥିବାରୁ ପ୍ରାୟ ୨ ଲକ୍ଷ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଚିନାବାଦାମ ବିହନର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ।ରାଜ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଚିନାବାଦାମ ବିହନ ମିଳୁ ନଥିବାରୁ ବାହାର ରାଜ୍ୟରୁ ଚିନାବାଦାମ ବିହନ କିଣି ନିଗମ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇଥାଏ ।

ଗତ ରବିଋତୁରେ ବିହନ ନିଗମ ପକ୍ଷରୁ ୭୨,୮୦୦ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଚିନାବାଦାମ ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ପକ୍ଷରୁ ଚାଷୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ବେଳେ ସେଥିରୁ ମାତ୍ର ୨୪,୦୭୯ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ବିହନ ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା ।ରାଜ୍ୟର ଆବଶ୍ୟତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଚଳିତ ବର୍ଷ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ପଦପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ପାନପୋଷ, ଅନୁଗୁଳ ଜିଲ୍ଲାର ଛେଣ୍ଡିପଦା, ବଲାଙ୍ଗିର, ଗଂଜାମ, କେନ୍ଦୁଝର ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର

ଚାଷୀଙ୍କୁ ୯,୪୯୩ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ଜାତୀୟ ବିହନ ନିଗମ ସହ ଅନୁବନ୍ଧନରେ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଚଳିତ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରୁ ଏହିସବୁ ଜିଲ୍ଲାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଚିନାବାଦାମ କ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ଖୋଲାଯାଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୬୦ ହଜାର କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ବିହନ ସରକାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟରେ କିଣାଯିବ ବୋଲି ଡଃ ଜେନା ଜଣାଇଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜ୍ୟର ବୃହତ୍ତର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସମସ୍ତ ବିହନ ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମକୁ ବିକ୍ରୀ କରନ୍ତୁ, ଯାହାକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଋତୁରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଚାଷୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ ।

ପିପି ି କି ଓ ରି ଅର ନି ିତ େ ଜ ।ରୀ ମକ ମା ରୁଜୁ

ପିପିଲିସ୍ଥିତ କୃଷି ବିଭାଗ ବିହନ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରର ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ ତଥା କୃଷି ଓଭରସିଅର ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱିଜବର ବେହେରାଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ତୋଷରପାତ ଅଭିଯୋଗରେ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯିବା ସହ ପିପିଲି ଥାନାରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଫୌଜଦାରୀ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଛି । କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ସୂତ୍ରରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଶ୍ରୀ ବେହେରା ବିହନ ନିଗମ ତରଫରୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୀ ପାଇଁ ଆସିଥିବା ବିହନ ବିକ୍ରୀ କରିଥିଲେ ମଧ ତାହା ସରକାରୀ ତହବିଲରେ ଦାଖଲ ନକରି ଆତ୍ମସାତ୍ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ତରଫରୁ ଯାଇଥିବା ଏକ ତଦନ୍ତକାରୀ ଦଳ ପିପିଲି ବିହନ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରର ଖାତାପତ୍ର ଜବତ କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ବେହେରାଙ୍କ ଉପରେ ୪,୬୨,୦୦୫ ଟଙ୍କା ବକେୟା ରହିଥିବାରୁ ଜଣାପଡ଼ିବା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁ ।ନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପିପିଲି ଥାନାରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ କେଶ୍ ରୁଜୁ କରାଯାଇଛି ।

କି ଅ କାରୀମାନ ପାଇଁ ।ପକ ତା ିମର ।

ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟୁଥିବା ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତଥା ଉନ୍ନତି ସହ ଖାପଖୁଆଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା କୃଷି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାପକ ତାଲିମ୍ ପ୍ରଦାନ ଦିଗରେ କୃଷି ବିଭାଗ ତତ୍ପର ହୋଇଛି । ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମ ୀଙ୍କ ସ୍ୱତ ପ୍ୟାକେଜରେ ଏହାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତାଲିମ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ରୂପରେଖ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡଃ ଅରବିନ୍ଦ ପାଢ଼ୀ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ହାଇଦ୍ରାବାଦସ୍ଥିତ ଜାତୀୟ କୃଷି ସଂପ୍ରସାରଣ ପରିଚାଳନା ସଂସ୍ଥା (ମ୍ୟାନେଜ୍) ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତି ିତ ତାଲିମ୍ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ତାଲିମ୍ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ବୋଲି ସେ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । କୃଷି ବିଭାଗ ନୋଡ଼ାଲ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକରେ ଅଧକ୍ଷତା କରି ଡଃ ପାଢ଼ୀ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାରେ ବନ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ଲେଢ଼ା ପୋକର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ, ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ଷଧର ଉପଲବ୍‌ଧତା ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାରେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଘଟିଥିବା ଅଗ୍ରଗତି ବିଷୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ରାଜ ରେ େ । ି ନଆ ି ନ ପରୀ । ।ର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତା

ଫସଲର ଉତ୍ପାଦକତା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତମାନର ବିହନ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ବିହନର ଗୁଣାତ୍ମକମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଏ ସବୁର ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଚାଷୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଫସଲର ବିହନ ପ୍ରତିବଦଳ ଖୁବ୍ କମ୍ କରିଥାଆନ୍ତି । ସମୁଦାୟ ବିହନର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଅଂଶ ଚାଷୀମାନେ ନିଜେ ରଖିଥିବା ବିହନ ଅଥବା ଅନ୍ୟ ଚାଷୀଙ୍କଠାରୁ ବଦଳାଇ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି, ଯାହାକୁ ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ନଥାଆନ୍ତି । ଚାଷୀମାନଙ୍କର ବିହନର ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଏକମାତ୍ର ବିହନ ପରୀକ୍ଷାଗାର ରହିଥିବା ବେଳେ ବିହନ ପ୍ରମାଣୀକରଣ ସଂସ୍ଥାର ରାୟଗଡ଼ା ଓ ବରଗଡ଼ଠାରେ ଦୁଇଗୋଟି ପରୀକ୍ଷାଗାର ରହିଅଛି । ଚାଷୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ବିହନର ବ୍ୟାପକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଉ ୭ ଗୋଟି ବିହନ ପରୀକ୍ଷାଗାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଛନ୍ତି । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ୪.୬୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଗଂଜାମ, ଅନୁଗୁଳ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଓ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ୪ ଗୋଟି ବିହନ ପରୀକ୍ଷାଗାରର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଥିବା ବେଳେ ବିହନ ପ୍ରମାଣୀକରଣ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ୩.୩୨ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଦୁଇଗୋଟି ଓ ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଏହିପରି ମୋଟ ୭ ଗୋଟି ବିହନ ପରୀକ୍ଷାଗାର ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିବାରୁ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ଚାଷୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ବିହନର ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା କରି ଅଧିକ ଲାଭବାନ ହୋଇପାରିବେ ।

େ ାକ ପର୍କ ି । ଓ ମା ୍ର ର ଲ ଆ େ ା ି ନ ପ ରୁ
ଚେନ୍ନାଇରେ ିନେମା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଉ ଳ ଆସୋସିଏସନ୍ ଅଫ୍ ମାଡ୍ରାସର ସହଯୋଗରେ ଚେନ୍ନାଇର ଏମ୍.ଆର୍.ସି. ନଗରସ୍ଥିତ ଇମେଜ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ଆୟୋଜିତ ତିନି ଦିନିଆ ଓଡ଼ିଆ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଓ ସାଂ ୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ-୨୦୦୭ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଗତ ୧୭ ତାରିଖରେ ଉଦ୍‌ଯାପନୀ ଉତ୍ସବରେ ତାମିଲନାଡୁର ଶକ୍ତି ମ ୀ ଥିରୁ ଥାରକଟ୍ ଏନ୍. ଭିରାସାମୀ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏଭଳି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରି ସାଧୁବାଦ ଜଣାଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ଓ ତାମିଲନାଡୁ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ଦୁଇ ରାଜ୍ୟର ସଂପର୍କ ଅତି ନିବିଡ଼ ଓ ଗଭୀର । ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ବସବାସ କରନ୍ତି, ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଜନମାଟି ବୋଲି ମନେ କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ତାମିଲନାଡୁର ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସଚିବ ଯେଉଁମାନେ କି ଓଡ଼ିଆ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାମିଲନାଡୁର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶ ଦିଗରେ ନି । ଓ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମ ୀ ଶ୍ରୀ ଭୀରାସ୍ୱାମୀ କହିଥିଲେ ।

ସ ାନିତ ଅତିଥି ପଦ୍ମଭୂଷଣ ଡଃ ପଦା ସୁବ୍ରମୋନିଅମ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ତାଙ୍କର ସଂପର୍କ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର କଳା, ସଂ ୃତି, ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ମନ୍ଦିର ତଥା ମନ୍ଦିରଗାତ୍ରମାନଙ୍କରେ ପଥରରେ ଖୋଦିତ ଜୀବନ୍ତ ଚିତ୍ର କେବଳ ଭାରତବର୍ଷକୁ ନୁହେଁ ବିଶ୍ୱ କଳା ସଂ ୃତିକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ସେ ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନୃତ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆସିବା ପରଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ଓଡ଼ିଶାର କଳା, ସଂ ୃତି, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଆଜି କିପରି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ିତ ହେବାରେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇପାରିଛି ସେ ସଂପର୍କରେ ଡଃ ପଦା କହିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ନିଜସ୍ୱ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ ଏବଂ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ ଭଳି ମହାନ୍ କାବ୍ୟ ସାଂ ୃତିକ ଜଗତରେ ବିରଳ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସେ କହିଥିଲେ । ସିନେମା ତଥା ଅଣକଳକାରମାନଙ୍କ ଏକ କର୍ମଶାଳାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇ ଅଧିକ ଭାବବିନିମୟ ଉପରେ ସେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଥିଲେ ।

ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ତଥା କ୍ରୀଡ଼ା ଓ ଯୁବସେବା ରାଷ୍ଟ୍ରମ ୀ ଶ୍ରୀ ଦେବାଶିଷ ନାୟକ ଉତ୍ସବରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ମହାନ୍ କଳା, ସଂ ୃତି ଓ ପର ରା ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଶ୍ରେ ତ୍ୱକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବା ସହିତ ଦେଶର ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ତଥା ପ୍ରଗତିଶୀଳ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ସେଥିରେ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରମ ୀ ଶ୍ରୀ ନାୟକ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଇଣ୍ଡିଆନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକ୍‌ଜ୍ୟୁଟିଭ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର ଶ୍ରୀ ଏ. ସୁବ୍ରମନିୟମ ସ ାନିତ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ସାଂ ୃତିକ ତଥା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ବିନିମୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଇଣ୍ଡିଆନ ବ୍ୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ସହଯୋଗର ହାତ ବଢ଼େଇବ ବୋଲି କହିଥିଲେ ।

ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଓଡ଼ିଶାର ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ଦିଗମ୍ବର ମହାନ୍ତି ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉ ଳ ଆସୋସିଏସନ୍ ଅଫ୍ ମାଡ୍ରାସ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଆର୍.ସି. ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ବିଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ବୈ ବ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଉ ଳ ଆସୋସିଏସନ ପକ୍ଷରୁ ମଧ୍ୟ ସିନେମା ଓ ସାଂ ୃତିକ ଦଳର କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଶେଷ ଦିନରେ କଥାନ୍ତର ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉଦ୍‌ଯାପନୀ ଉତ୍ସବ ପରେ ପରେ କଣ୍ଠଶିଳ୍ପୀ ମହାପାତ୍ର ମିନତୀ ଭଂଜ ଭଜନ ଓ ଜୟଦେବଙ୍କ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ, ବିଶିଷ୍ଟ ନୃତ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀ ସଂଗୀତା ଦାସ ଏକକ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ, ପୁ ିତା ମିଶ୍ର ଓ ତାଙ୍କ ଦଳ ଓଡ଼ିଶୀ ନୃତ୍ୟ, ମହାବୀର ସାଂ ୃତିକ ଅନୁ ାନ ଘୁମୁରା, ରଘୁରାଜପୁର ଗୋଟିପୁଅ, ଚୌଦ୍ୱାର ସଂଗୀତ କଳା ସଂସଦ ଚଇତିଘୋଡ଼ା ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରି ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ବିମୋହିତ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ ର ିଯାକକ କ ଜାର କାର୍ଯ ମ କରାଯି

ସ୍ଥାନୀୟ ମଧୁସୂଦନ ସମବାୟ ପରିଚାଳନା ଅନୁ ାନ ସ ିଳନୀ କକ୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କୃଷି ବିପଣନ ପରିଷଦ ତରଫରୁ କୃଷକ ବଜାରଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃରୁଦ୍ଧାର ଓ ଚାଷୀର ସେବାର ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଆଲୋଚନାଚକ୍ର ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୧ରେ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସମବାୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମ ୀ ତଥା କୃଷି ବିପଣନ ପରିଷଦର ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଶ୍ରୀମତୀ ସୁରମା ପାଢ଼ୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ୪୩ଟିଯାକ କୃଷକ ବଜାରକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀ କ୍ଷୁଦ୍ର କିମ୍ବା ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଶ୍ରେଣୀର ହୋଇଥିବା ଓ ସେମାନେ ବଜାରକୁ ନିଜେ ନ ଆସି ପାରିବା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ୍ୟସ୍ଥିମାନଙ୍କ ବିକ୍ରୟ କରି କ୍ଷତି ସହି ଥାଆନ୍ତି । ଏଣୁ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦିତ ପଦାର୍ଥକୁ କୃଷକ ବଜାରକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ମ ୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପାଢ଼ୀ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ସହ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଚାଷୀଙ୍କ ସହ ନିରନ୍ତର ସଂପର୍କ ରଖିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ବଳକା ପନିପରିବାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋ ୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିୟ ିତ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଗୃହ, ଗୋଦାମ ଆଦି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଓ ଏଥିପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରିହାତି ମିଳିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ଏହାକୁ ସଫଳତାର ସହ ରୂପାୟନ କରିବାକୁ ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ୨୪ଟି ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାରକୁ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବାକୁ ମ ୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସହ ପିଆଜ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ କଟାବାଂଝି, ଅନୁଗୁଳର ଜରପଡ଼ାଠାରେ ଗୋଦାମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଏବଂ ଟିଟିଲାଗଡ଼ ଓ ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାର ସିନ୍ଧିକେଲାଠାରେ ପିଆଜ ସଂରକ୍ଷଣ ଗୋଦାମମାନ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ବଜାର ପ୍ରାଗଣମାନଙ୍କୁ ୭୩୩ଟି କ ୁ୍ୟଟର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ସେଥିରୁ ୪୦ଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେବା ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥର ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଥିବା ଦର ବିଷୟରେ ଚାଷୀ ଜାଣିବା ସଂଗେସଂଗେ ଜମିଜମାର ବିବରଣୀ, ରେଳ ରିଜରଭେସନ୍ ଆଦି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସୂଚନା ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ମିଳିବ । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଆହୁରି ୨୦ଟି ନୂତନ କ ୁ୍ୟଟର ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୧୯୬ଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ ନିୟ ିତ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଅଛି । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଚାଲିଛି ଏବଂ ଚଳିତ ବର୍ଷ ୫୦ଟି ନୂତନ ସ୍ଥାନରେ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ପ୍ରତି ିତ ହେବ ବୋଲି ମ ୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପାଢ଼ୀ କହିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପିଇବା ପାଣି ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୀକ୍ଷା କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବଜାରରେ ପିଇବା ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଗୋରୁହାଟଗୁଡ଼ିକରେ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପିଇବା ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଯ ୀ ଓ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ବିପଣନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ବି ୁ ମୋହନ କର, ବିପଣନ ପରିଷଦର ସାଧାରର ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଧ୍ରୁବାନନ୍ଦ ନାୟକ, ପରିଚାଳକ ଚୌଧୁରୀ ବରଦା ପ୍ରସନ୍ନ ଦାସ, ଶ୍ରୀ ବିରେଶ୍ୱର ମହାନ୍ତି, ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ବିପଣନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ନ୍ୟାସନାଲ ଇନ୍‌ଫରମେଟିକ୍ ସେଣ୍ଟରର ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ନିୟ ିତ ବଜାର କମିଟିର ସଂପାଦକମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ରାଜ ରେ ଚଳିତ ଆ ିକ ର ପ୍ର ମ ଛଅମା ରେ ାଣିଜ କର । ରେ କୋ ି । ଆ ାୟ ୋ ାଇଛି

ବାଣିଜ୍ୟ କର ବିଭାଗ ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ୬ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରୁ କର ଆଦାୟ କରି ସରକାରଙ୍କୁ ପଇଠ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଅଗ୍ରଗତି ସଂପର୍କରେ ଅର୍ଥ ମ 1 ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଘଡ଼ାଇଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକ ଅନୁ ିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଛଅମାସ, ଅର୍ଥାତ୍ ଗତ ଅପ୍ରେଲ ମାସରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ମଧ୍ୟରେ ୧୯୦୫ କୋଟି ୫୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କର ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ଗତବର୍ଷ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୧୮୩୩ କୋଟି ୬୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଗତବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୭୧ କୋଟି ୮୬ ଲକ୍ଷ ଅଧିକ ଟିକସ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଛି, ଯାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ୩.୯୨ ଶତାଂଶ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାୟ ୩୨ ଶତାଂଶ ହାସଲ ହୋଇପାରିଛି ।

ଚଳିତ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଛଅମାସରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ବାଣିଜ୍ୟ କର ମଧ୍ୟରୁ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କର କର ବାବଦରେ ୧୩୯୮.୦୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିବାସ୍ଥଳେ ଗତବର୍ଷ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୧୨୮୫.୩୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ୮.୭୭ ଶତାଂଶ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୀ କର ବାବଦରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ୨୦୫ କୋଟି ୨୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲାବେଳେ ଗତବର୍ଷ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୨୮୦ କୋଟି ୧୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ସେହିପରି ପ୍ରମୋଦ କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧.୧୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ଗତବର୍ଷ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୧.୧୮ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଥିଲା । ପ୍ରବେଶ କର ଆଦାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗତ ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ୨୬୯.୯୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଥିଲା ବେଳେ ଗତବର୍ଷ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୨୩୬.୩୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ୧୪.୨୩ ଶତାଂଶ । ବୃତ୍ତିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚଳିତ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ୩୧.୦୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲାବେଳେ ଗତବର୍ଷ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ୩୦.୫୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ୧.୫୩ ଶତାଂଶ ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୀ କର ହାର ୪ ପ୍ରତିଶତରୁ ୩ ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିବାରୁ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆଦାୟ ଗତବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ସେହିପରି ପ୍ରମୋଦ କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସିନେମା ଟିକସରେ ମୁକ୍ତ ଟିକସ ହାର ସଂଶୋଧନ ହେବା ଫଳରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇଛି ବୋଲି ସମୀକ୍ଷାରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଧିକାରୀମାନେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ।

ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ରବି ନାରାୟଣ ସେନାପତି ଏହି ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ସମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରହର ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଉଁମାନେ ପହଞ୍ଚି ନପାରିବେ, ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁ ାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଓ ଯେଉଁମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟଧାର୍ଯ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ଆଦାୟ କରିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ପୁର ୃତ କରାଯିବ ।

ଏହି ବୈଠକରେ ବାଣିଜ୍ୟ କର କମିଶନର ଶ୍ରୀ ଆଦିତ୍ୟ ପାଣି, ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ଉପଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ସମେତ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଧିକାରୀ ଓ ସହକାରୀ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଧିକାରୀମାନେ ଯୋଗ ଦେଇ ଆଲୋଚନାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।
